เรื่องจริง อิงนิทาน เล่ม ๓

โดย..
ลูกศิษย์หลวงพ่อ
"ฤาษีลิงดำ"

เรื่องจริงอิงนิทานเล่ม ๓ * โดย.. ลูกศิษย์หลวงพ่อ.. *

เรื่องจริงอิงนิทาน เล่ม ๓

โดย

ลูกศิษย์หลวงพ่อ “ ฤาษีลิงดำ ”

บริษัท เยลโล่การพิมพ์ (1988) จำกัด
1273-1275-1275 1/2 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพฯ 10600
โทร. 4653473, 4659149, 4659165

มอบลิขสิทธิ์

หนังสือที่อาตมาจัดเรียบเรียงขึ้นทุกเล่ม ขอมอบลิขสิทธิ์ให้แด่ท่าน พล.อ.ท. ม.ร.ว. เสริม สุขสวัสดิ์ เป็นผู้จัดการพิมพ์ออกเผยแพร่แต่ผู้เดียว ทั้งนี้เพื่อเป็นการป้องกันผู้ลอกแบบ และหากำไรเกินสมควร ด้วยมีหลายวาระแล้วที่มีรายงานจากสถานที่ต่าง ๆ รายงานมาให้ทราบว่าเมื่อหนังสือประเภทใดขาดคราว จะปรากฏมีผู้แอบอ้างว่ามีหนังสืออยู่ในปกครอง แล้วขายในราคาเล่มละ ๑๐๐ บาท (หนึ่งร้อยบาท) เป็นการขูดรีดกันเกินไป เพื่อเป็นการป้องกันเหตุที่ไม่สมควรจะเป็นเช่นนี้จะมีขึ้น จึงมอบลิขสิทธิ์หนังสือนี้ให้แด่ท่าน พล.อ.ท. ม.ร.ว. เสริม สุขสวัสดิ์ เป็นผู้มีอำนาจสั่งพิมพ์เผยแพร่แต่ผู้เดียว

(ลงชื่อ) พระมหาวีระ ถาวโร

(พระมหาวีระ ถาวโร)

๑๘ มกราคม ๒๕๑๘

ขอบคุณท่านผู้หวังดี

ทราบอยู่เสมอว่า มีท่านผู้มีตาทิพย์ และทรงคุณธรรมพิเศษมาสอบจิตอยู่เสมอ ทั้งในกรุงเทพ ฯ และมาที่วัด แล้วก็วิจารณ์กันไปต่าง ๆ ที่วิจารณ์ก็คือ

(๑) อาตมา "ไม่ใช่พระอรหันต์" ข้อนั้นเห็นชอบด้วย และทุกท่านที่มาหา หรือรู้จักอาตมา ก็ควรเข้าใจตามนั้น

(๒) อาตมา "เป็นพระทรงฌาน" ข้อนี้ไม่เห็นสมควรด้วย ควรจะเข้าใจว่า อาตมาเป็นเพียงผู้ปฏิบัติเพื่อแสวงบุญเท่านั้น จะสมควรกว่า

(๓) อาตมา "ชอบ ด่า ว่า" พระและชาวบ้าน ข้อนี้สงสัย ด้วยสมัยนี้ความเคลื่อนไหวในวงการพระพุทธศาสนาเป็นอย่างไรก็น่าจะทราบแล้ว ที่พูดไปก็เพื่อให้เข้าใจความประสงค์ของพระพุทธเจ้า ถ้าพระพูดอย่างนั้นบังเอิญไปชนท่านเข้าด้วย เพราะความรู้เท่าไม่ถึงการ ขอท่านผู้ทรงญาณพิเศษและทรงทิพย์ญาณ โปรดประทานอภัยให้อาตมาผู้มีอวิชชาและโมหะปิดกั้นใจให้มืดมนด้วย

ขอได้รับความขอบคุณอย่างสูง

(ลงชื่อ) พระมหาวีระ ถาวโร

(พระมหาวีระ ถาวโร)

๑๘ มกราคม ๒๕๑๘

คำนำ

หนังสือชุดเรื่องจริงอิงนิทานนี้ปรากฏว่ามีผู้นิยมมาก และถามหา "เรื่องจริงอิงนิทาน เล่ม ๓" อยู่เสมอ ซึ่งหลวงพ่อก็ดำริว่าจะทำ หากแต่มีกิจอื่นที่สำคัญกว่าแทรกเข้ามาหลายเรื่อง เช่น เรื่องการไปเยี่ยมบำรุงขวัญทหารตามคำนิมนต์ของฝ่ายทหาร การฝึกมโนมยิทธิ โดยใช้กึ่งวิชชาสามกึ่งอภิญญา การนำของไปแจกราษฎรที่ยากจนในจุดต่าง ๆ ตามพระราชดำริ และการก่อสร้างเพิ่มเติมในบริเวณวัดที่ขยายออกไปเพื่อตั้งโรงเรียนปริยัติและโรงเรียนปฏิบัติ โดยรับเฉพาะภิกษุที่ได้มโนมยิทธิแล้วทั้งสิ้น ซึ่งจะเป็นวงเงินก่อสร้างประมาณ ๑๐ ล้านบาท และอาจจะถึง ๒๐ ล้านบาท การก่อสร้างนี้ ถ้าคิดถึงว่าจะมีประโยชน์ในการปรับปรุงคุณภาพของพระภิกษุในพระพุทธศาสนาแล้วก็เป็นการคุ้มค่าอย่างยิ่ง โรงพยาบาลสงฆ์และอรัญกุฎีจะรวมอยู่ในโครงการนี้ด้วย นอกจากนั้น ยังมีงานบันทึกเทปคำสอนอีกเป็นประจำ ทั้งนี้ ยังไม่ได้กล่าวถึงการสอนพระกรรมฐานประจำวันที่วัด และตามกิจนิมนต์ประจำเดือนในกรุงเทพ ฯ ด้วยเหตุนี้หนังสือเรื่องจริง ฯ เล่ม ๓ จึงล่าช้าเรื่อยมา แม้หัวข้อเรื่องที่จดไว้ว่ามีเรื่องอะไรบ้างก็หายไปเสียแล้ว

เพื่อเป็นการสนองความประสงค์ตามที่เรียกร้อง **คณะศิษย์** จึงได้รวบรวมจากเทปที่บันทึกไว้บ้าง ตามคำเล่าของหลวงพ่อที่จำได้บ้าง และนอกจากนั้นได้นำบางตอนจากหนังสืองานศพของ คุณเฉิดศรี สุขสวัสดิ์ ณ อยุธยา มาลงไว้บ้างเท่าที่จะเห็นว่าอาจมีประโยชน์

ฉะนั้น จึงเชื่อว่าหนังสือนี้คงจะดับความกระหายได้ตามสมควร

คณะศิษย์หลวงพ่อ "ฤาษีลิงดำ"

หมายเหตุ สงวนลิขสิทธิ์

สารบาญ

		หน้า
๑.	ยันฮี	๑
๒.	ดอยอินทนนท์	๑๘
๓.	พระพุทธโฆษาจารย์	๒๐
๔.	พระพุทธโฆษาจารย์ อยุธยา	๒๑
๕.	ทรัพยากร	๒๓
๖.	ฌาน–เทวดา–พรหม	๓๒
๗.	กรวดน้ำ	๓๗
๘.	คำสั่งพิเศษ	๓๙
๙.	พระเวสสันดร	๔๒
๑๐	พระยามาราธิราช	๔๗
๑๑.	เจ้าสิงห์ดอก	๕๒
๑๒.	จานบิน	๕๖
๑๓.	สัตว์ในล็อคเนส	๕๗
๑๔.	พระอภิญญา	๕๙
๑๕.	เจดีย์ยุทธหัตถี	๖๙
๑๖.	ขุนช้าง – ขุนแผน	๗๐
๑๗.	ประวัติชาติไทย	๗๕
๑๘.	พระพุทธศาสนาเข้ามาในประเทศไทย	๗๘
๑๙.	เณรเดินดง	๘๑
๒๐.	เรื่องของคุณอ๋อย	๑๐๘
	๒๐.๑ คุณอ๋อยพบหลวงพ่อ	๑๐๘

หน้า

๒๐.๒	คุณอ่อยไปขุดสมบัติ	๑๑๑
๒๐.๓	คุณอ่อยกับธรรมะ	๑๒๒
๒๐.๔	คุณอ่อยกับเสด็จพระองค์หญิง	๑๖๘
๒๐.๕	คุณอ่อยกับความเจ็บป่วย	๑๗๖
๒๐.๖	คุณอ่อยกับการทรงกระดาน	๑๘๔
๒๐.๗	คุณอ่อยกับผลการปฏิบัติธรรม	๑๙๐

๑. ยันฮี

(เล่าเมื่อ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๑๖)

ที่ตรงยันฮีนี้ เป็นที่มีความสำคัญอยู่เยอะ พระพุทธเจ้าเคยเสด็จผ่านมาหลายพระ-องค์ หนึ่งพระพุทธทีปังกร สองพระปทุมุตตระ สามพระกุกุธสันโท สี่พระโกนาคม ห้าพระพุทธกัสสป หกพระสมณโคดม ท่านบอกว่าเขาลูกที่สามจากนี้ไปน่ะ เป็นแดนที่ประทับของพระพุทธเจ้าที่ท่านเสด็จมาโปรด อีแถวนี้มันเจริญ ไม่ใช่ป่า ตอนนั้นเป็นเมืองใหญ่เจริญมากนะ

เวลาพอจะขึ้น "ปุริมทิสังราชา...." จะหัวเราะให้ได้เลย เพื่อนมิสเตอร์เหม่เขามาเป็นคนที่เคยฟาดฟันกันมานะ เขามาชี้บอกว่า "ไอ้ระยำนี่น่ะฟันหัวมันไม่ได้สักที มันหลบเก่ง แล้วมันใช้ผ้าโพกหัวหนา ๆ ฟันทีไรติดผ้าทุกที" วันนี้มากันหมื่นกว่า แต่ว่าเขาไม่ได้จองเวรนะ เลยไม่ได้พูดถึงเรื่องเวรกรรมกัน พอพูดเสร็จแล้ว ท่านท้าวมหาราชก็มากางบัญชีกัน บอกว่าพวกเราที่ต้องทำบุญอุทิศให้เขานี่น่ะ ตั้งแต่สมัยพระเจ้าศรีทรงธรรม แล้วก็สมัยพระเจ้าขุนรามคำแหงไล่ฆ่าเขาแถวนี้ เขามากันหมื่นเศษ ถามเขาว่าเวลาทำบุญที่วัดทำไมไม่ไปทวงเอาที่โน่นล่ะ เขาบอกว่ากฎของกรรมมันบีด ไปไม่ได้ ก็เลยถามเขาต่อไปว่าคนที่มาอยู่ที่ยันฮีนี่ก็มาก พวกแกไม่ได้บุญบ้างเรอะ เขาบอกว่าไม่ได้ ส่วนมากเขามาสนุกกันครับ ไม่ได้มาทำบุญ (นี่เป็นคำตอบจากพวกชั้นหัวหน้า ๆ สัก ๑๐๐ กว่าที่ท้าวมหาราชท่านอนุญาตให้เข้ามานะ) เขาก็แหงอยู่อย่างนี้ คอยจะเอาอะไรจากคนอื่นมันก็ไม่ได้ เห็นพวกท่านมาวันนี้ แหม ผมดีใจจังเลย ถามเขาว่ามาทวงหนี้เรอะ? ตอบว่าไม่ทวงหรอกครับเรื่องของสงครามไม่ทวงหรอก สงครามนี่ส่วนใหญ่ไม่มีเจตนาฆ่าฟันกัน เป็นการทำตามหน้าที่เพื่อรักษาพื้นที่กันทั้งสองฝ่าย

ทีนี้เลยถามว่าพวกเรานี่ใครเคยเกิดในสมัยสุโขทัยกันบ้าง สมเด็จฯ ท่านมาท่านก็ดุเอาเลยว่า จะพูดอะไรกันล่ะ เรื่องสมัยน่ะ เรื่องบุญเรื่องบาปควรจะพูดไม่พูดกันเลย ควรจะพูดอย่างเดียวว่าชาตินี้เป็นชาติสุดท้ายที่เราจะพึงอยู่ แล้วท่านก็เล่าว่าดินแดนแถวนี้พวกเราเคยมาบำเพ็ญทานบารมีกันมาก ตั้งแต่สมัยสมเด็จพระพุทธทีปังกรโน่นแน่ะ เวลา

นั้น พวกเรากินแดนไปถึงอินเดีย แต่ตอนนั้นไม่ใช่ชาติไทยนะ ชาติอะไรก็ไม่รู้ ปลายสุดอยู่ที่ตาก เป็นเมือง ๑๐ เมือง เป็นสัมพันธมิตรกันด้วยธรรมสามัคคี คือ เขามาขอขึ้นด้วย ไม่ใช่เที่ยวไปไล่ตัดหัวเขานะ เห็นจะเป็นด้วยเขาอยากจะมาขอทองคำไปใช้กันนั่นแหละ

สมัยนั้นพวกเราบำเพ็ญกันหนักนะในด้านทานบารมี แต่ท่านตำหนิอยู่นิดหนึ่งว่า ที่ใครต่อใครทำบุญกันตอนนั้นน่ะ ที่ตั้งปรารถนาที่จะนิพพานในชาตินั้นกันน่ะไม่มีเลย มีแต่ขอกันว่า "ให้ได้พระนิพพานในชาติอนาคตกาลเถิด" กันหมด นี่ไหมล่ะ ถึงได้ถูกเตะโด่งมาจนถึงเวลานี้ ท่านบอกว่า ถ้าปรารถนานิพพานในชาตินั้น มันก็จะได้นิพพานในชาตินั้นกันเยอะแล้ว นี่สมเด็จพระพุทธทีปังกรท่านยืนยันเองนะ

ต่อมาในสมัยสมเด็จพระปทุมุตตระพวกเราก็เกิดอีก ทันพระพุทธเจ้าอีก สมัยนั้นก็ตั้งท่าแบบนั้นตามเคย มีคนปรารถนาพุทธภูมิเป็นหัวโจก พอปรารถนาพวกเราก็เกาะหางตามกันมาเรื่อยเลยไม่ได้นิพพานกันสักที ต่อมาสมัยพระกุกุธสันโท พระโกนาคม พระพุทธกัสสป ก็เกิดทันกันมาทุกสมัยจนถึงสมัยพระสมณโคดมนี่ ส่วนใหญ่ก็ทำด้านทานบารมีกันแล้วก็มาขอให้นิพพานในอนาคตกาลกันอีก ฉันก็โง่แบบนั้น แล้วก็ "ราชาช้าง" ด้วย ไม่ใช่ฉันคนเดียวหรอก

ทีนี้ก็ทูลถามท่านว่า ถ้ายังงั้นเวลานี้หากทุกคนเขามีความตั้งใจไปนิพพานกัน จะมีหวังไหม ท่านก็หัวเราะ บอกว่า เอ ฉันก็พูดแล้วนะว่าถ้าปรารถนาพระนิพพานตั้งแต่ชาติโน้นมันก็ได้ ชาตินี้ถ้าตั้งใจจริง ๆ ทำไมจะไม่ได้ล่ะ ได้แน่ ขอให้เราตั้งใจจริง หวังจริง ๆ เถอะ แล้วทำเพื่อตัดไม่ใช่ทำเพื่อเกาะ จะไปสาวประวัติกันทำไมว่าใครเป็นสุโขทัยใครเป็นลพบุรี ฯลฯ

เพื่อนตาเหม่ที่เขามาชี้หน้าน่ะ ขาว ๆ สวย เจ้าคนนี้สวยมาก รูปร่างหน้าตาสวยจริง ๆ ขาวค่อนข้างโปร่งไม่สูงนัก ท่าทางคล่อง แล้วก็มีคู่สงครามของเจ้ากรมคนหนึ่ง บอกว่าแทงพุงหลายหนไม่เข้าสักที เหนียว เหนียวมาก อีตาราชาช้างนี่เหนียว ขัดคอแกว่าหอกแกไปติดเกราะเข้ากระมัง เขาตอบว่าไม่ใช่ครับ ไอ้หอกประเภทนี้เวลาจะแทงเขาจะต้องรู้จังหวะ จะก้มหรือหงายเกราะจะเปิดตรงไหน พวกนี้รู้กัน ปั๊งเข้าก็ถูกเนื้อทุกที แต่ไม่เคยเข้า ถามว่าจองเวรเขาหรือเปล่า ตอบว่าไม่จองครับ สงคราม

มีเรื่องใหญ่เรื่องหนึ่งคือ เจ้าพวกนี้รวมกันขอพระ ๑๔ นี้วองค์เดียว จะสร้างได้ไหม นี่ช่วยกันนะ ต้องฉันด้วย หัวโจกใหญ่ ที่เขาขอพระนี่ไม่ใช่เพราะจองเวรนะ ท้าวมหาราชก็ยืนยันว่าไม่ใช่ ถามเหตุผลท่าน ท่านบอกว่าเจ้าพวกนี้เวลาทำสงครามมันผ่านแดนสงฆ์ แล้วก็ไปทำลายของสงฆ์เข้าบ้าง นี่ไม่ใช่เราใช้หนี้นะ เราสงเคราะห์นะ ท่านบอกว่าเจ้าพวกนี้คอยเรามานาน ไอ้เราก็มากันจนได้นะ คนที่ไม่ตั้งใจจะมาก็มา นี่มันเกี่ยวข้องกันมาตั้งแต่สมัยพระเจ้าพรหมมหาราชแล้วก็สมัยรบพม่าอีก

ถามท่านว่าไอ้ ๑๐ เมืองนี้น่ะมันมีดีอะไรถึงได้มีทองมาก มันต้องมีดีซี ไม่งั้นทองมันมารวมกันไม่ได้หรอก ท่านบอกว่าถอยหลังไปอีก ไปสืบสาวราวเรื่องเอาตั้งแต่พระพุทธเจ้าองค์ที่ ๕ ที่ ๖ นี่ พวกเรามักจะทำบุญกันด้วยเครื่องประดับ คือ ถอดเครื่องประดับทั้งหมดออกถวายเป็นพุทธบูชา ตอนนั้นเป็นพระราชากันบ้าง เป็นเศรษฐีกันบ้าง ใหญ่โตมาก เวลาฟังเทศน์พระพุทธเจ้าแล้ว มีสร้อย มีทองคำ มีเพชร อะไรต่ออะไร ก็ถวายไปเป็นพุทธบูชา ปรารถนาพระนิพพานในอนาคตกาล อาศัยบารมีอันนั้นแหละเป็นเหตุให้เกิดทรัพย์สินมหาศาลขึ้น ด้วยอำนาจบุญญาธิการ ทองซึ่งเป็นทรัพย์แผ่นดินมันจึงมารวมตัวกันมาก ได้แจกจ่ายกันเป็นการใหญ่ ไปขุดกันเอาเองไม่รู้จักหมด

นี่ที่เราได้พบพระพุทธเจ้ามาหลายองค์ นี่ก็แสดงว่าเราไม่ได้ตกนรกกันมานานแล้ว แต่ไม่ใช่ว่าพบพระพุทธเจ้าแล้วจะตกนรกไม่ได้นะ บางทีก็เสด็จลงไปเยี่ยมเขาเหมือนกันหนาว ๆ หน่อยก็ย่องลงไปผิงไฟเสียที แต่ที่ไม่ตกนรกก็กว่า ๑,๐๐๐ ชาติแล้ว

วันนี้พระพุทธเจ้าเสด็จมา ๓ พระองค์ ท่านบอกว่าไม่ต้องห่วงพวกนี้ ทำใจให้สงบ พระอินทร์ท่านก็บอกว่าควรสงเคราะห์ เราสงเคราะห์เขาเราเองก็คล่องขึ้น เพราะเมื่อเราสงเคราะห์เขา เขาก็จะสงเคราะห์เรา เราจะมีเทวาดาเป็นพวกมาก

ที่ว่า ๓ องค์ตะกี้นี้ก็มีพระพุทธทีปังกร พระพุทธกัสสป พระพุทธกกุธสันโท หลวงพ่อกกุธสันโทไม่เคยมาเลยนะ ท่านชี้บอกว่าภูเขาลูกที่ ๓ เป็นแดนที่ประทับ ท่านทำให้เห็นภาพบ้านเมืองสวยงาม บ้านสูงปรี๊ด อุดมสมบูรณ์ มีนักบุญมาก ทูลถามท่านว่าชมภูทวีปมีเขตถึงไหน ท่านตอบว่าแถว ๆ นี้แหละ

เออ เมื่อวานนี้จับผู้ร้ายได้ ๒ คน ที่มากับหมอสุพจน์นั่นแหละ เวลาเบ่ากระหม่อมลงไปคนหนึ่งก็บอกเขาว่า "อ้าว นี่มาจากที่ดีนี่ แต่กำลังจะดำเนินปฏิปทาไปในทางที่ผิดแล้วก็ทำเสียให้ถูกนะ" เขาถามว่าเป็นไงครับ ตอบเขาว่า "เอ เรามาจากสำนักพระอินทร์นี่ พระอินทร์ท่านลงมาบอกว่า ไอ้นี่มันลูกศิษย์ผมนี่ แต่ว่าเวลานี้มันกำลังเดินผิดทาง มันจะกลับไปที่เก่าไม่ได้ ให้มันเดินเสียให้ถูกทาง" ต่อมาอีกหนหนึ่ง พอเบ่า ๆ ท้าวมหาชมภูท่านมาบอกว่าไอ้นี่ขโมยพระเขามา เลยถามเขาว่า "เคยขโมยพระเขามาหรือเปล่านี่ ?" เขาตอบว่าเคยครับ แล้วรับสารภาพว่าเห็นจะเป็นพระกึ่งพุทธกาลที่เขาให้มาบรรจุกระมัง ดูกันไปดูกันมาเลยลิบของเขามา ๕ องค์ ท่านสั่งมาเลยว่าให้ชำระหนี้สงฆ์ ๕๐๐ บาท ที่วัดไหนก็ได้ กำชับเขาว่าเอาไปให้ที่วัดอื่นนะ เดี๋ยวจะหาว่าข้าหาเงิน เขาบอกว่า ไม่เอาครับ วัดอื่นไม่เลื่อมใส ถวายที่หลวงพ่อนี่แหละ ก็เลยบอกเขาว่าให้ตั้งใจชำระหนี้สงฆ์นะ ไม่ใช่ให้ฉัน เสร็จแล้วมารู้ทีหลังว่าเขาเป็นคริสเตียนทั้งคู่

แล้วก็มีสารวัตรใหญ่สารวัตรเล็กมาอีก สารวัตรใหญ่เป็นสารวัตรกำนัน ตัวแกใหญ่ สารวัตรเล็กเป็นสารวัตรตำรวจ แล้วมีอีกคนหนึ่งตัวผอม ๆ สูง ๆ เข้าไปเบ่าหัว หลวงพ่อปานบอกว่า "อือ รักษาศีลให้มันบริสุทธิ์นะ มันจะดีต้องให้มันดีจริง ๆ อย่าเอาหางหมามาใส่อีก" สารวัตรตำรวจแกก็บอกว่าไอ้นี่เวลาไม่กินเหล้าก็ดีหรอกครับ แต่เวลากินเหล้าแล้วเหมือนหมาจริง ๆ หลวงพ่อพูดตรง ก็เลยบอกเขาว่าฉันไม่ได้พูดเอง หลวงพ่อปานท่านบอก ท่านว่า กินเหล้าเข้าไปแล้วเป็นไงรู้ไหม มันเหมือนหมาอยู่ครึ่งตัว มันเหลือแต่เสื้อ กางเกงถอดทุกที เจ้าตัวหัวร่อก๊าก แล้วบอกว่าผมจะต้องมาอีก ไม่มีใครพยากรณ์ผมตรงเผงยังงี้เลย ต้องสั่งแกว่าแกอย่าไปเที่ยวเบ่งกับชาวบ้านว่าฉันพยากรณ์ตรงนะ ถ้าหลวงพ่อท่านไม่พูดมาฉันก็ไม่รู้หรอก จะว่าฉันเก่งยังงี้ยังงั้นไม่ได้ เดี๋ยวเขามากัน แล้วหลวงพ่อไม่มาบอกฉันก็แย่ เขาถามว่าเมื่อชาติก่อนเคยเป็นอะไรกันมา ตอบเขาว่าวันนี้พูดไม่ได้ท่านไม่พยากรณ์ ถามท่านแล้วท่านบอกว่า ไม่เอา แค่นี้พอให้มันเลิกเป็นหมูเป็นหมากันเสียก่อน

พูดถึง "เก่ง" นี่ เมื่อ ๒๐ ปีก่อนก็ทำเก่งเหมือนกัน แต่เวลานี้ไม่เอาแล้ว ไม่ใช่ฉันเก่ง ถ้ามีอะไรเกิดขึ้นก็ต้องพระพุทธเจ้าเก่ง พระปัจเจกพุทธเจ้าเก่ง พระอรหันต์ทั้งหมดเก่ง เทวดาเก่ง เพราะท่านเป็นคนทำ เช่นอย่างธงแดง เป็นต้น ท่านปู่ใหญ่ท่านมา

คุมเอง มีคนหนึ่งกะดึงกะดึง เขาไม่เชื่อ ก็เลยถามเขาว่าธงแดงลอยหรือจมน้ำวะ ? เขาบอกว่าจม เอ้าไปเอามาซิ โยนต้อม....จม ให้เขาไปหยิบมาใหม่ โยนไปอีกที คราวนี้ลอยบ่อง ถามเขาว่าทำไมลอยล่ะ ธงผืนเดียวกัน ไปเอามาใหม่อีกผืนซิ โยนไป จม เอ้า เอามานี่ เราโยนบ้าง ลอย เลยบอกเขาว่า นี่เห็นไหม อาศัยจิตศาสตร์ ไอ้พวกวิทยาศาสตร์ยังโง่จัด โง่กว่าพระ อย่างนี้ความจริงฉันไม่ได้ทำ พ่อปู่ทำ

พ่อปู่เอาเสียหลายหน บางทีเรานั่งอยู่ตรงที่รับแขก คนเขามาเขาก็มองๆ ๆ มองแล้วก็ไม่พูด เดินกลับไป อีกคนหนึ่งเขามา เขาก็เห็นว่าเรานั่งอยู่ที่นั่น เขาร้อง อ้าว! ไหนว่าไม่อยู่ ฉันบอกว่าฉันก็อยู่ตรงนี้แหละ เห็นเขามามองๆ อยู่ ตอนเขามาฉันก็เห็นนี่ พวกนั้นเลยเอาไปลือกันว่าฉันหายตัวได้ นี่พ่อปู่ท่านแสดงตอนนั้นเอาหนักเพราะกำลังสร้างวัดเป็นการใหญ่ หลวงพ่อสิงห์บ้าง หลวงพ่อสมัยบ้าง บางทีก็ให้เห็นเป็นสีเขียวบ้าง เหลืองบ้าง ขาวบ้าง สลับกันอยู่นั่นแหละ อย่างนี้ก็มี อย่างคราวหนึ่งไปราชบุรี ไปสร้างโบสถ์ เทศน์วันแรกหาเงินให้เขาได้ห้าหมื่น พอวันที่สองฝนตกเสียจนลืมหูลืมตาไม่ขึ้น ตกตั้งแต่เช้ามืดยันเที่ยง คนก็มาไม่ได้ไอ้เรานั่งรับแขกอยู่ พวกบางนมโค้กไปยืนมอง ไม่รู้มองอะไร พอถึงตอนเที่ยง ไม่รู้ใจนึกยังไงร้องออกไปว่า เฮ้ย! นี่มันจะตกไปถึงไหนวะ เขาจะทำบุญกัน เลิกเสียทีซี แกล้งชาวบ้านเขานี่หว่า เท่านั้นแหละฝนหยุด ขาดเม็ดไม่มีเปาะแปะเลย นี่เป็นเรื่องของหลวงพ่อสิงห์ท่านทำ ส่วนพวกบางนมโคกลับไปถึงวัดไปบอกกันว่า โอ้โฮ ทำไมคนจะไม่ติดท่านไม่เหมือนอย่างที่วัดนี่ พรรคพวกถามว่าทำไมล่ะ เขาตอบว่าอยู่วัดลงรักไม่ได้ปิดทองไปที่โน่นเนื้อเหลืองยังกะทองทา ปากแดงเชียว ไอ้เราก็นึกว่าเอาแล้ว สมเด็จองค์ปัจจุบันลงละ เงินเข้าวัดละ ที่จริงเราเองก็ไม่รู้ว่าเราเหลืองนี่ อิตอนต้นๆ ชอบสนุก ท่านก็สนับสนุนกันหลายองค์ ท่านไม่ต้องช่วย ไม่งั้นก็ไม่ไหว มันเป็นการดึงคนเพื่อให้เกิดศรัทธา ไม่ใช่เพื่อให้เกิดความร่ำรวยนะ ดึงเพื่อสร้าง

(เล่าเมื่อ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๑๖)

ที่ถามว่าสมเด็จองค์ปฐมทรงพระนามว่าพระพุทธสิกขี แต่ในพระไตรปิฎกบอกว่าพระพุทธสิกขีตรัสรู้ในกัปหลังๆ น่ะ ความจริงพระนามของพระพุทธเจ้าซ้ำกันก็มี ในพระไตรปิฎกที่ท่านกล่าวถึงไว้น่ะกล่าวถึงแค่ ๕๐๐ องค์หลังนี่เท่านั้น สมเด็จพระพุทธสิกขี

นี่องค์หนึ่งดำองค์หนึ่งขาว เมื่อกี้นี้ก็เสด็จมาด้วยกัน องค์หลังนี่ขาวสวย คือพระพุทธเจ้าท่านสวยตามสมัยเหมือนกัน สมัยไหนเขาชอบแบบไหนท่านก็สวยที่สุดตามแบบนั้น รูขัปปมานิกาใช่ไหม?

รูขัปปมานิกา มีรูปร่างสวย มีลักษณะอาการ ๓๒ ครบถ้วน มีพยัญชนะเล็ก ๆ ๘๐ ครบถ้วน คนเห็นแล้วก็รู้สึกว่าสวย ถ้าคนชอบสวยเห็นแล้วจะติดใจในความสวย

รูอัปปมานิกา พระพุทธเจ้ามีความเศร้าหมอง คือ ทรงใช้จีวรเศร้าหมอง โกนศีรษะ ถ้าคนเขาพอใจความเศร้าหมอง เห็นความเศร้าหมองเข้าก็จะเกิดศรัทธา

โฆสัปปมานิกา เสียงของพระพุทธเจ้าจะเพราะอยู่ตลอดเวลา จับใจคน

ธัมมัปปมานิกา เทศน์ถูกใจคน คนเข้าใจง่าย

ลักษณะของพระพุทธเจ้า ๔ อย่างนี้ ความจริงฉันลืมแล้ว ท่านมาเตือนเมื่อตะกี้

(ถามว่า มีพระสอนว่าไม่มีอะไร ว่างหมด จะอธิบายอย่างไร)

แหม ไม่รู้จะว่ายังไง พระพุทธเจ้าท่านก็เทศน์ไว้ดีแล้ว มีอยู่แล้ว ไม่ต้องไปสร้างคำสอนขึ้นใหม่จะดีกว่ากระมัง พระพุทธเจ้าท่านก็ตรัสไว้ทั้ง ๔ แบบแล้วนี่ สุกขวิปัสสโก เตวิชโช ฉฬภิญโญ ปฏิสัมภิทัปปัตโต เราจะชอบแบบไหนก็เลือกกันตามสบาย ๆ จะกินอาหารไทย อาหารเจ๊ก อาหารฝรั่ง อาหารแขก กินได้ตามอัธยาศัย

ถ้าเราจะเป็นพระอรหันต์แบบ สุกขวิปัสสโก ก็ไม่ต้องหาอะไรกระจุกกระจิก เพียงทำด้านวิปัสสนาญาณควบคุมสมาธิไปเล็กน้อยจนกระทั่งเข้าถึงปฐมฌาน จิตก็สามารถตัดกิเลสได้ใช่ไหม อันนี้สบาย

เขยิบมาอีกนิดหนึ่ง ถ้าเราเป็นคนนิสัยจุกจิก เห็นห่อของแล้วต้องแก้ดู เห็นกล่องต้องเปิดกล่องดู พวกนี้ทำสบาย ๆ แบบนั้นไม่ได้ ต้องมาศึกษาด้านวิชชาสามให้เข้าใจ เลยช้าไปหน่อย เพราะว่าวิชชาสามจะต้องทรงกสิณให้ได้ถึงฌาน แต่ว่าวิชชาสามขั้นต้นทางด้านโลกีย์นะ ทำกสิณถึงอุปจารสมาธิได้ปฏิภาคนิมิต อันนี้ยังไม่ถึงปฐมฌานนะ ถ้าสามารถทรงได้สัก ๕ นาที ๓ นาทีก็นับว่าพอ เพราะทรงนานไม่ได้ เราอยากจะเห็นสวรรค์ เห็นนรก เห็นพรหมโลก เห็นว่าใครอยู่ที่ไหน เราก็จับภาพกสิณให้แจ่มใส เมื่อจับให้แจ่มใสได้เต็มที่ของเราแล้ว ก็นึกว่าขอภาพกสิณนี้จงหายไป ขอให้ภาพนั้น ๆ ที่อยากเห็นปรากฏ

ภาพนั้นก็จะปรากฏ มีความผ่องใสเท่ากับภาพกสิณ คือ ถ้าเราเห็นกสิณมัวภาพนั้นก็มัว ถ้าเห็นภาพกสิณแจ่มใสภาพนั้นก็จะใส

พูดถึงปฏิภาคนิมิตนี่ ถ้าเราเห็นภาพแล้วคุยกับผู้ที่ปรากฏ บางทีพูดคำหนึ่งสองคำ อ้าว ภาพหายไปเสียแล้ว เพราะสมาธิมันตั้งอยู่ไม่นาน เราต้องนึกภาพขึ้นใหม่ อย่างนี้ ความจริงเขาไม่ได้หายไปไหนหรอก ไอ้เรามันหายเอง คือ อารมณ์ที่เป็นทิพย์ของเรามันตก ไปเอง อย่างนี้เราก็ต้องเร่งรัดตัวเอง ถ้าอยากคุยนาน ๆ วิธีเร่งคือคุมกำลังจิต ประเดี๋ยวก็ เข้าฌาน ๔ พอถึงฌาน ๔ ก็หัดทรงเวลา ตั้งเวลาไว้ ๕ นาที ๑๐ นาที ไปจนถึง ๑ ชั่วโมง ๒ ชั่วโมง ทรงฌานได้นานเท่าไร เราเห็นใครเราก็คุยกับเขาได้นานเท่านั้น

ทำได้อย่างนี้เรียกว่าได้ทิพจักขุญาณแยกได้ ๘ อย่าง แต่ถ้าเราอารมณ์เข้มได้จุตูป-ปาตญาณแล้ว ญาณ ๘ ที่พูดเมื่อกี๊นี้ไม่ต้องไปทำหรอก มันได้หมด คือ พอจุตูปปาตญาณมา เจโตปริยญาณมันก็มาเอง ไม่ต้องไปเชิญ ก็ไอ้ตัวนั้นแหละมันสร้าง ตัวทิพจักขุญาณตัวเดียว นั่นแหละ

เจโตปริยญาณ เราจะรู้ได้ยังไง ? มันก็ต้องรู้ใจตัวเองก่อน ดูใจของเรานี่ แหม ถ้า ได้ตัวนี้แล้วมันวิ่งดีจังเลยกรรมฐานนี่ ดูใจของเราเองนะว่าเวลานี้มันเป็นสีอะไร ใจมันมี อยู่ ๓ สี ความจริงมันมีอยู่ ๖ สีนะ แต่มันจำยาก เอามันแค่ ๓ พอ ถ้าใจเป็นทุกข์มันก็มี สีดำหรือสีมัว ทุกข์มากดำมาก ทุกข์น้อยดำน้อย ทุกข์นิด ๆ หน่อย ๆ ก็เป็นเทา ๆ ถ้ามี ความสุขดีอกดีใจ ใจมันก็มีสีแดง ถ้าใจสบายอารมณ์ว่างจากนิวรณ์ใจมันก็มีสีใส

ทีนี้ ไอ้ ๒ สี คือ สีดำก็ดี สีแดงก็ดี นักเจริญกรรมฐานเขารังเกียจ เพราะมันเป็น สีไม่ดีทั้งคู่ ดีใจมันก็เกาะติด สีที่ดีจริง ๆ คือ สีใส เป็นสีของอุเบกขา เป็นสีของฌาน ๔ อันนี้ต้องรักษาไว้

ถ้าเราเห็นใจเราได้ เราก็เห็นใจคนอื่นได้ ถ้าเราต้องการดูใจใคร เราก็ดูจากใจเรา ก่อน ถ้าไม่เห็นใจเรา เราก็เห็นใจคนอื่นไม่ได้ แต่เราต้องชำระจิตของเราให้ดีก่อนนะ ให้ เป็นอุเบกขาจริง ๆ คือ สามารถทรงฌาน ๔ ทรงอุเบกขาสบาย อย่าไปยอมรับนับถืออุปาทาน

ไอ้ตัวเจโตปริยญาณน่ะ มันมีอีกชั้นหนึ่ง รวมเป็น ๒ ชั้นแน่ะ คือว่า ถ้าเรามีกำลัง สูงขึ้น แทนที่จะเห็นจิตเป็นดวง ไม่ว่าจะเป็นจิตของคนอื่นหรือจิตเราเองนะ ก็เลยเห็นกาย

ทั้งหลาย ที่เรียกกันว่าอทิสมานกายหรือกายทิพย์ พวกได้ฌานจะเห็นรูปร่างภายในได้เลยว่า คนนี้ ๆ น่ะตายแล้วจะเป็นอะไรกันแน่ถ้าหากเขาตายไปในเวลานั้น เพราะว่าไอ้กายข้างในมันบอกชัด ถ้าเขาจะเป็นพรหม สภาวะกายข้างในก็เป็นพรหม ถ้าเขาจะเป็นเทวดา ไอ้กายข้างในก็จะเป็นเทวดา ถ้าเขาจะลงนรก กายข้างในก็เป็นสัตว์นรก ถ้าตายขณะนั้นก็ต้องไปตามนั้น นี่มันชั้นที่ ๒ นะ

เมื่อได้เจโตปริยญาณแล้ว ก็มาบุพเพนิวาสานุสติญาณ การระลึกชาติได้ มันก็ของกล้วย ๆ ธรรมดา ไม่ต้องไปสร้างใหม่ เว้นแต่พวกอาทิกัมมิกะก็ต้องสร้างใหม่ เพราะไม่ได้ทำไว้แต่ชาติก่อน

ถ้าเราขึ้นทิพจักขุญาณก่อน บุพเพนิวาสานุสติญาณก็ไม่ต้องทุกข์ คือ เมื่อมีจุตูปปาตญาณมาแล้ว บุพเพนิวาสานุสติญาณก็ได้เลย แต่จะคล่องหรือไม่คล่องก็อยู่ที่การฝึกซ้อมการระลึกชาติต้องค่อย ๆ ระลึกถอยหลังไป

คราวนี้มาอตีตังสญาณ รู้เรื่องราวในอดีต อย่างเรานั่งอยู่ตรงนี้แหละ ที่เขายันฮีนี่เดิมมันเป็นอะไรบ้าง ก็แบบเดียวกับบุพเพนิวาสานุสติญาณ รู้เรื่องของสถานที่หรือบุคคลส่วนอนาคตังสญาณ เราจะรู้ตัวว่าเราจะไปทางไหน คนอื่นจะไปทางไหนถ้าตายไปแล้ว

ปัจจุบันนังสญาณ ก็รู้ว่าเวลานี้น่ะ ที่เขาว่ามีการรบกันที่ชายแดนมันจริงหรือไม่จริง เช่น เขาว่าประเทศเจ๊กเวลานี้ โอ้โฮ มีพระแยะเชียว แต่ไปดูเข้าจริง ๆ เห็นพระไถนากันเป็นแถว เวลาไปเยี่ยมไปดูเขาก็เอาพระพวกนั้นมาห่มจีวรพระเข้า อย่างนี้เราก็รู้ได้

มาถึงยถากัมมุตาญาณตัวท้าย นี่เป็นตัวรู้กฎของกรรมว่าคนเราที่เกิดมาแล้วนี่น่ะ มีสุขมีทุกข์เพราะอาศัยอะไรเป็นปัจจัยเดิม

นี่เป็นเรื่องของวิชชาสาม เขาก็ฝึกแบบนี้ แต่ถ้าเข้มขึ้นไปอีกนิดหนึ่ง เราไม่ตั้งนิมิตภายนอก อย่างที่วัดปากน้ำท่านสอนให้ตั้งนิมิตให้เห็นภาพพระในอก นี่ก็เป็นลักษณะหนึ่งของวิชชาสามแต่กึ่งอภิญญา เพราะสามารถจะยกร่างกายภายในไปเที่ยวตามภพต่าง ๆ ได้ แต่ความจริงแล้วจะไปได้หรือไม่ได้มีค่าเท่ากัน เรานั่งอยู่ตรงนี้ก็คุยกับเทวดาได้ คุยกับพรหมก็ได้ คุยกับสัตว์นรกก็ได้ กับพญายมก็ได้ และถ้าจิตของเราเข้าถึงโคตรภูญาณ เราจะคุยกับพระอรหันต์ หรือพระพุทธเจ้าที่นิพพานไปแล้วก็ได้ แต่ถ้าจิตยังไม่ถึงโคตรภูญาณ ห้าม

พูดเลยเรื่องนิพพาน ปิดปากไว้ก่อน เพราะถ้าจิตยังไม่ถึงโคตรภูญาณเรื่องของนิพพานรู้ไม่ได้ เดี๋ยวก็กลายเป็นสูญโญ ท่านที่ว่าพระนิพพานสูญก็คือท่านผู้นั้นเป็นผู้สูญจากพระนิพพาน ที่เราจะเข้าใจเรื่องของนิพพานได้นั้นต้องเข้าถึงวิชชาสามเสียก่อนนะ พวกสุกขวิปัสสโกอธิบายไม่ได้หรอกวิชชาสามนี่ พอถึงโคตรภูญาณเห็นนิพพานได้แจ๋วเลย เห็นแล้วก็เลยไม่อยากดูอะไร ดูแต่นิพพาน สนใจแต่นิพพาน เพราะนิพพานสวยสดงดงาม จัดเป็นทิพย์พิเศษ ไม่ใช่ว่าสูญ ไอ้ที่ว่าสูญก็คือสูญไปจากอำนาจกิเลส ตัณหา อุปาทาน และอกุศลกรรม

นี่เรียกว่าคนขยันหน่อยนะ ถ้าขยันมากกว่านี้อีกนิดก็ต้องเล่นอภิญญา ๖ เรื่องนี้ฉันไม่อธิบายมาก

(ขอให้อธิบายโคตรภูญาณ)

โคตรภูญาณ จิตมันอยู่ระหว่างโลกีย์กับโลกุตตระ คือ ความเป็นคนกับความเป็นพระอริยเจ้า ท่านเปรียบเหมือนกับลำรางเล็ก ๆ น่ะ คือ ขาหนึ่งยืนอยู่นี่ อีกขาหนึ่งฝ่ายโลกีย์ ยังยกไม่ขึ้น

ทีนี้อารมณ์ของโคตรภู เราต้องรู้ว่าขณะใดเราเข้าถึงโคตรภู ไอ้พูดตามตำรานี่มันพูดได้ไม่ยากหรอก แต่ตัวเข้าถึงนี่ซี ถ้าเราเป็นฝ่ายวิชชาสามนะ มันเห็นชัด คือ เวลาที่เราถอดจิตขึ้นไป ตามปกติเราจะท่องเที่ยวแต่เฉพาะในส่วนของโลกีย์ใช่ไหม จะเป็นเมืองมนุษย์ก็ดี อบายภูมิก็ดี เทวดา พรหมก็ดี แต่ส่วนโลกุตตระเราจะเข้าไม่ได้ ไม่สามารถจะเห็น แต่ถ้าอารมณ์ของจิตเข้าถึงโคตรภู เราจะเห็นพระนิพพานชัด

ถ้าพูดถึงอารมณ์ อันดับแรกอารมณ์มันจะยึดตัว "ธรรมดา" คือ ใครเขาด่าก็ว่าเป็นธรรมดาเกิดมาก็ต้องมีคนเขาด่าว่า อันที่จริงก็โมโหเหมือนกันนะ แต่โมโหแล้วมันปล่อยไม่เกาะอยู่ ถ้ายังไม่ได้อนาคามีอย่านึกว่าไม่มีโมโหโทโส มีโกรธเหมือนกัน โกรธเดี๋ยวเดียวแต่ไม่ไปอาฆาตเขา ไม่ไปทำร้ายเขา แล้วมันก็หายไป เห็นอะไร ๆ มันก็ธรรมดา ถ้าไปเจอะคนตายมันก็วาบหวิวไปนิดหนึ่ง ประเดี๋ยวตัว "ธรรมดา" มันก็ปรากฏ

ถ้าอารมณ์เข้มข้น มันก็ยัน "ธรรมดา" อยู่เสมอ แต่ก็ยังมีสะท้านอยู่บ้าง ในขณะเดียวกันมีอารมณ์รักพระนิพพานเป็นที่สุด ใครจะพูดเรื่องอะไรก็ฟังได้ แต่ฉันไม่เอาด้วย

ฉันจะไปนิพพาน นี่สำหรับพวกมีวิชชาสาม ส่วนพวกสุกขวิปัสสโกก็ต้องสังเกตอารมณ์เอาว่ายึด "ธรรมดา" และรักพระนิพพานเพียงใด ถ้ารักมากก็ชื่อว่าเข้าถึงโคตรภู ต้องสังเกตตรงนี้ ไม่ใช่ว่าเราไปแกล้ง "ธรรมดา" นะ ต้อง "ธรรมดา" ของมันเป็นปกติ จิตจะรักพระนิพพานเป็นอารมณ์จริง ๆ แต่ถ้าไปนิพพานไม่ได้อย่างอื่นก็ต้องการ คือ จะไปพักสวรรค์ พักพรหมโลก พักเพื่อหวังนิพพาน จะทำอะไรก็ตามไม่หวังผลตอบแทน ฉันหวังจะไปพระนิพพาน นี่คืออารมณ์โคตรภู

ถึงโคตรภูแล้วสงสัยว่าเราจะเป็นพระโสดาบันไหม ก็มานั่งไล่เบี้ยสังโยชน์สามดูว่าสักกายทิฏฐิเราเป็นอย่างไร เรารู้หรือเปล่าว่าร่างกายมันจะพัง ตัวของเราตัวของคนอื่นน่ะรู้หรือเปล่าว่ามันจะพัง มันจะตาย รู้ว่าจะตายความจริงก็มีจิตห่วงนั่นห่วงนี่บ้าง พระโสดาบันนี่ยังห่วง แต่ว่าห่วงไม่มาก ถ้ามันจะตายจริง ๆ ก็เอวังกึม ฉันจะไปนิพพานนะ

สังโยชน์ที่สอง วิจิกิจฉา เราไม่สงสัยในคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า ที่ว่า "ไม่สงสัย" นี่ไม่ใช่ว่านึกเอานะ ต้องปฏิบัติด้วย ต้องแน่ใจว่าเกิดแก่เจ็บตายนี่เป็นของมีจริงใช่ไหม เชื่อเหลือเกินว่าเราเกิดมานี่ต้องแก่ ไอ้การป่วยไข้ไม่สบายนี่มันต้องมีแน่ ถ้ามันมีขึ้นมาเราก็ไม่ตกใจ การรักษาพยาบาลถือเป็นของธรรมดา เพราะถือเป็นการระงับเวทนาแม้พระพุทธเจ้า แม้พระอรหันต์ทุกองค์ท่านก็ต้องรักษา แต่ในระหว่างรักษาตัวก็ต้องนึกว่าจะระงับได้หรือไม่ได้ จะทรงอยู่ได้หรือไม่ได้ก็ตามใจมัน ถ้าเกิดทุกขเวทนามาก รักษาพยาบาลแล้วอาการมันไม่ลดก็ตามใจมันซี ฉันจะทนให้แกทรมานประเดี๋ยวเดียวแล้วฉันก็จะไปนิพพาน อารมณ์มันตัดตรงนี้นะ

ทีนี้มาสังโยชน์ข้อที่ ๓ ศีล ๕ ไม่ต้องระวังจะทรงไว้เป็นปกติ อันนี้เป็นพระโสดาบันกับสกิทาคามี แต่ว่าพระโสดาบันก็ยังมีลูกมีหลานได้อย่างคนทั่วไป กิเลสมันไม่ได้ตกไป กามราคะไม่ได้ตกไป ยังมีความรัก ความโลภ ความโกรธ แต่ว่าไม่เป็นภัยแก่คนอื่น โกรธน่ะโกรธ แต่ไม่ฆ่าใครจริง ทำท่าย็องแย็ง ๆ ไปยังงั้น ความรักก็ยังรักอยู่ แต่ว่าเวลามันจะไปจริง ๆ ก็คลายได้ ความหลงก็ยังมีอยู่ว่า เอ๊ะ นี่กูนี่หว่า ไอ้นั่นก็ของกู ไอ้นี่ก็ของกู ยังมีอยู่แต่ว่าหลงไม่หนัก

มาถึงสกิทาคามี ตัวนี้ซียุ่ง ถ้าคนที่เข้าถึงสกิทาคามีไม่รู้ตัวจริง ๆ ละก็จะนึกว่าตัวเป็นพระอนาคามี ลักษณะอาการอย่างนี้เคยไปไล่เบี้ยคนอื่นมาแล้ว ล่อเสียทุกองค์แหละ

ที่แรกนึกว่า เอ๋ ข้าว่าข้าได้อนาคามีแล้วนี่หว่า ไป ๆ มา ๆ ไม่ยักใช่แฮะ เพราะไอ้กามารมณ์นี่น่ะตัวอยากมันไม่มีเลย ความรักในรูป เสียง กลิ่น รส และสัมผัส หรือเรียกว่าความต้องการในเพศตรงกันข้ามมันไม่มีอยู่เลย แต่โน่นซีอีตอนอารมณ์ฌานสบาย ๆ บางทีโผล่มาแล้ว นั่นแน่! ตัวอนุสัย ตีหัวเข้าบ้านเลย คือโผล่เข้ามานิดหนึ่ง พอเขารู้ตัวเขาขับมัน มันก็วิ่งเปิดไป นี่ตัวอนุสัย นาน ๆ ก็ย่องมาเสียที จนบางท่านคิดว่าตัวเป็นอนาคามีไปแล้ว ไม่ใช่บางท่านหรอก ฉันว่าร้อยเปอร์เซ็นต์เทียวแหละ ถามใครมันก็อีแบบนี้ทุกคน ตอนต้นดีใจนึกว่าอนาคามีแล้วนะ ที่ไหนได้ ๒-๓ เดือนพ่อย่องมาโผล่หน้าแผล็บ โผล่ไม่นานนะนาที สองนาทีเท่านั้น เขาคอยสะกิดหลังบอกว่ายังไม่ถึงหรอกโว้ย คือชักจะปรารภไอ้รูปสวยสดงดงาม ไอ้เสียงเพราะอะไรนี่ มันชักจะต้องการ มีความรู้สึกขึ้นมาเอง พอรู้สึกปั๊บกำลังเขาสูงเสียแล้ว เขาตบหัวแล้วไปเลย จิตก็ตกไป พอรู้ตัวก็ต้องเร่งรัด ต้องเร่งสักกายทิฏฐิ หากถึงโสดาบันได้มันก็ยึดหัวหน้าได้แล้วนี่ ยกพลขึ้นบกได้แล้วโจมตีแหลก มองดูก่อนอีจุดไหนแข็งมากก็ยังไม่ตี ล่อหน่วยลาดตระเวนเล็ก ๆ ไปก่อน จะไปตีฐานทัพใหญ่เราเห็นจะแหลกเอง

เมื่อถึงสกิทาคามีแล้วอนาคามีก็ไม่ยากนักหรอก ตัดกามฉันทะความรู้สึกในทางเพศหมดไปเลย หายไปเลย อันนี้แน่นอน ไม่กำเริบ ทีนี้ไอ้ความโกรธ ความพยาบาท ความกระทบกระทั่ง มันกระทบจิตพับตกเลย คือ ไม่พอใจเหมือนกัน แต่แป๊ปเดียวหายเลย ไม่ใช่ไม่รู้ สึก

พอถึงอนาคามีแล้วไม่ยึดหรอก เรื่องอรหันต์ชาตินี้ไม่ได้ เราก็ไปนิพพานเอาตอนเป็นเทวาดาโน่นหมดเรื่องกัน เพราะได้อนาคามีแล้วเขาไม่ลงมาเกิดกันอีก ไม่เป็นเทวดาเป็นพรหมแล้ว อยู่นั่นบำเพ็ญบารมีเป็นอรหันต์ไปเลย สกิทาคามียังลงมาอีกครั้งหนึ่งโสดาบันแบ่งเป็น ๓ พวก สัตตขัตตุปรมะ โกลังโกละ กับเอกพิชี ฉันขึ้น สัตตขัตตุปรมะก่อน เพราะว่าถ้ามีบารมีอ่อนอยู่ก็ต้องลงมาเกิดเป็นมนุษย์อีก ๗ ชาติ แช่อยู่แค่มนุษย์นี่แหละ เปรตหรือนรกไม่ไป บาปจะมีอยู่เท่าไรก็ช่างมัน ไอ้เจ้าหนี้ไม่มีทางจะได้หรอกเงินต้น จะได้ก็ได้ดอกของดอกเบี้ยเท่านั้น แค่ดอกเบี้ยก็ไม่เต็มนะ คือมันจะมารบกวนในขณะที่มีขันธ์ ๕ คือเกิดเป็นมนุษย์ ไอ้บาปเก่า ๆ มันก็จะทำให้เจ็บป่วยบ้าง ของหายบ้างไฟไหม้บ้านบ้าง น้ำท่วมบ้านบ้าง ก็ตามเรื่องตามราวไป แต่มีเกณฑ์ว่า ๗ ชาติเป็นอรหันต์

ถ้าหากว่า โกลังโกละ ก็เกิดอีก ๓ ชาติเป็นอรหันต์ ถ้าเอกพิชีก็ ๑ ชาติ คือ ลงมาชาตินั้นก็เป็นอรหันต์เลย

พระสกิทาคามีก็ลงมาเหมือนกัน แต่เขาบางกว่า สะกิดปั๊บเดียวเป็นอรหันต์เลย

แต่ถ้าเป็นพระอนาคามี ไม่ลงมาเกิดเป็นเทวดาหรือพรหมแล้ว บำเพ็ญบารมีไปเลย นี่ว่ากันตามแบบนะ

แต่ถ้าเราจะว่ากันอีกแบบหนึ่งถึงความเป็นอรหันต์นี่น่ะ ถ้าเราหากินเป็น คือฉลาดสักนิดหนึ่ง ชาตินี้ถ้าเราตั้งใจพอใจธรรมส่วนไหน เช่น เวลานี้เราต้องการพุทธานุสติ-กรรมฐาน พุทโธ ๆ ใครไปบ้านไหนเมืองไหนก็ช่าง ใจฉันพุทโธไป พุทโธด้วยความเต็มใจมากบ้าง น้อยบ้าง ดีบ้าง ชั่วบ้าง ก็ตามเรื่องของมัน วันนี้ได้ ๓๐ นาที พรุ่งนี้ได้ ๕ นาที มะรืนนี้ได้ ๓ นาที บางวันได้ชั่วโมงหนึ่งก็ตามเรื่องตามราว แต่ว่าตั้งใจจริง ๆ ด้วยอำนาจของพุทโธ หรือจะใช้อะไรก็ช่าง ฉันไม่จำกัด "พุทโธ" นะ จะสัมมาอรหังนะมะพะทะ หรือนะโมพุทธายะอะไรก็ตามเถอะ ตั้งใจในธรรมะหรือในทานบารมี ศีลบารมีจุดใดจุดหนึ่งเป็นชีวิตจิตใจ เอาจริง ๆ นะ รักจริง ๆ ตายไปก็ไปนั่งพักอยู่แค่เทวดาหรือพรหม พอถึงเวลาหมดอายุขัยก็ลงมาใหม่ แต่ก็ไม่แน่นะ เทวดาหรือพรหมไม่แน่ว่าจะรอให้หมดอายุ พวกชอบโดดลงมาก่อนก็เยอะ คือ เห็นมีจังหวะจะบำเพ็ญได้ก็โดดป๋อลงมาทีเดียว ถ้าโดดลงมาพบพระพุทธเจ้าหรือพระอรหันต์ท่านก็ย่อมรู้นิสัย คือหมายถึงพระอรหันต์ที่มีวิชชาสามขึ้นไป หรือไม่งั้นพระพุทธเจ้าพอท่านเห็นหน้า ท่านก็รู้ว่าอีตานี่ "พุทโธ" มาแต่ชาติก่อน ข้ารู้ยายนี่ชอบให้ทานมาตั้งแต่ชาติก่อน ข้ารู้ ท่านก็ไม่เทศน์อะไรละ เทศน์ไปแกะไอ้แผลเก่านั่นแหละ อีชาตินั้นละไปเลย เป็นอรหันต์ไม่เห็นยากหากินง่าย ๆ

ถาม – การเห็นจิต เห็นเป็นอย่างไร ? เห็นเป็นรูป

จิตนี่นะทีแรกมันจะติดอุปาทานก่อน ตอนต้น ฌานต้น ถ้าทิพจักขุญาณอ่อนมันจะติดตัวอุปาทาน คือคิดว่าใจมันมีรูปร่างคล้ายดอกบัวแบบใจเนื้อนะ ทีนี้อารมณ์มันจะเกิดก่อน เกิดแล้วมันจะเข้าไปถึงดวงจิตอันนั้น มันมีสภาพแบบนั้นนะ แล้วจิตของคนถ้าเห็นเป็นสภาพก้อนเนื้อ นั่นเป็นปุถุชนแท้ คือสีเหมือนก้อนเนื้อนะ ไม่ใช่เนื้อหัวใจที่เต้นตุ้บ ๆ หรอก ถ้ามันเป็นสีดำเขาก็มีทุกข์ สีแดงเขามีสุข ถ้าจิตของเราใส คืออารมณ์สบาย

ทีนี้หากว่าเขาได้ฌานนิดหนึ่ง ไอ้เนื้อนี่น่ะมันจะมีอาการคล้าย ๆ เคลือบด้วยแก้วเป็นชั้น ๆ ต้องแบ่งเป็น ๔ ส่วนนะ เหมือนกับแก้วเข้ามาเคลือบ ถ้าหากเป็นฌานเล็ก ๆ สมาธิเล็ก ๆ แค่อุปจารสมาธิ มันจะเป็นแก้วบาง ๆ มองดูลื่น ๆ คล้ายมีแก้วเคลือบอยู่นิด ๆ สังเกตดูก็แล้วกัน ถ้าหากว่าได้ปฐมฌานมันจะเป็นแก้วเข้าไป ๑ ใน ๔ แก้วธรรมดานะ ถ้าฌาน ๒ ค่อยเข้าไปครึ่งหนึ่ง ฌานที่ ๓ เข้าไปอีกส่วนหนึ่ง จะเห็นว่าจิตนี่มีแกนอยู่กลาง คือมันจะเป็นแก้วหมดทั้งดวงแต่มีแกนอยู่กลาง ถ้าฌาน ๔ จะเห็นเป็นแก้วล้วน

ทีนี้ถ้าเป็นพระอริยเจ้า เราจะเห็นจิตเป็นประกาย ถ้าคนนี้ได้วิปัสสนาญาณน้อยประกายก็น้อย ถ้าเห็นเป็นประกายเข้าไป ๑ ใน ๔ ก็เป็นพระโสดาบัน ประกายเป็นรัศมีออกมาเลยนะแก้ว ถ้าเป็นพระสกิทาคามีก็เข้าไป ๕๐ เปอร์เซ็นต์ อนาคามีเข้าไป ๗๕ เปอร์เซ็นต์ อรหันต์ก็เป็นดาวเต็มดวงเลย จิตพระอรหันต์เห็นปั๊บรู้เลย แต่ว่าถ้าเรายังไม่เป็นพระอรหันต์จะรู้ไม่ได้นะ โดนหลอก ต้องเป็นอรหันต์ด้วยจึงจะรู้จิตของอรหันต์ได้

(สอนหมอคนหนึ่ง)

หัดให้คล่อง ๆ นะ พยายามให้ดีบางทีจะมีผล เมื่อกี้ท่านมาสั่ง ถ้าฉันแรงดี ๆ ก็จะช่วยได้มากในเรื่องการฝึกมโนมยิทธิ เรารู้จุดแล้วหาที่ศึกษาได้สบาย

ที่ว่าที่ศึกษาน่ะไม่ใช่หมายถึงเมืองมนุษย์นี่หรอก ขึ้นแค่จุฬามณีก็พอแล้ว เป็นโรงเรียนใหญ่ พอขึ้นจุฬามณีปั๊บท่านก็จะทักทันที พอท่านทักก็ให้เข้าไปกราบท่านนะ เราตั้งอารมณ์ไว้ผิดหรือถูกอย่างไรท่านก็จะสอนมาแบบสั้น ๆ ทีละจุด ทำไปทีละจุด ๆ ตามที่หลวงพ่อปานท่านบอก ว่าจะเจริญกรรมฐานก็ต้องศึกษาแบบโง่ ๆ ไม่ใช่อวดฉลาด ทำอวดฉลาดมันอาจจะไม่อวดฉลาดจริง ไปอวดโง่เข้า

กรรมฐานก็เหมือน ๆ กับเราศึกษาเรียนหนังสือ ก่อนถึงชั้นประถมก็อนุบาลไปก่อน แล้วมาประถมปีที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๓ ที่ ๔ ไม่ใช่พอสตาร์ทขึ้นมาฉันก็จะล่อด๊อกเตอร์เลยทีเดียว การเจริญกรรมฐานถ้าจะเอาดีก็ต้องไปทีละจุด ๆ แต่มันไปเร็วนะ ไม่ใช่ช้า ส่วนไหนที่ทำได้ก็ให้ได้ไปจริง ๆ เลย

เมื่อไปหาพระ พระท่านก็จะสอนตามจุด เราก็ย่ำต๊อกอยู่ที่จุดนั้นจนกว่าท่านจะรับรองผลว่า เอ้า นี่ได้แล้ว ผ่านไปได้ แล้วท่านก็สอนใหม่ สอนจุดต่อไป เราก็ว่าจุดใหม่

ไปอีก รักษาอารมณ์ใจให้ไปตามนั้นทีละจุด เขาเรียกว่าได้ครูที่ไม่ใช่มนุษย์ ถ้าพวกวิชชาสามขึ้นไปก็ได้เร็ว ส่วนพวกสุกขวิปัสสโกต้องถามมนุษย์ด้วยกัน

พอทำ ๆ ไปแล้วก็ต้องเหลียวดูข้างหลังด้วย ดีไม่ดีทางที่คิดว่าถางเตียนแล้วกลับรกขึ้นมาอีก ถ้าไม่ดูมันเกิดรกขึ้นมาโดยไม่รู้ตัวแล้วร้ายมาก อย่าประมาท ต้องคุมไว้ตลอดเวลา ใช้สติสัมปชัญญะคุมไว้ถ้าหากเป็นสมถะ ถ้าเป็นตัววิปัสสนาก็ใช้สติปัญญาพิจารณาคุมขันธ์ ๕ ไว้ มันจะพังหรือไม่พังอยู่ที่ขันธ์ ๕ ตัวเดียว ถ้าเราละขันธ์ ๕ ได้โดยเห็นว่าไม่ใช่เรา ไม่ใช่ของเราเมื่อใด เมื่อนั้นเราก็เป็นพระอริยเจ้าได้

(ตอนต่อไปนี้ เล่าเมื่อ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๑๙)

การที่เราไปบูชาพระเมื่อตะกี้ ฉันกับหลวงปู่ธรรมไชยเดินกันคนละสาย หลวงปู่ท่านก็เข้าถ้ำไปบ้างตามเรื่องของท่าน ฉันอยู่หน้าถ้ำ พอพวกเราเริ่มบูชาพระ รูปพระก็ปรากฏ ในสมัยหนึ่งที่ตรงนี้เป็นเมือง ๆ หนึ่งที่สมเด็จพระพุทธกัสสปเสด็จเป็นประจำ ถือว่าเป็นเมืองลูกหลวง เทียบกับสมัยปัจจุบันก็คงจะได้กับเมืองของพระเจ้าปเสนทิโกศล หรือเมืองราชคฤห์ของพระเจ้าพิมพิสารซึ่งพระพุทธเจ้าเสด็จเป็นปกติ คือเป็นเมืองอุปัฏฐาก

ก่อนจะลืม ขอบอกไว้ตรงนี้เลยนะ ว่าท่านบอกไว้ในตอนท้ายว่า พระศรีอาริยเมตไตรยจะตรัสในที่ตรงออกไปจากนี้ เลยดินแดนไทยปัจจุบันออกไป ๑๐ กม. เป็นที่อุบัติเป็นเขตพม่า แต่ในสมัยโน้นก็คงไม่เป็นประเทศพม่าแล้ว เป็นคนละสมัย

เมื่อเช้า ที่ว่ามีพระราชาองค์หนึ่งชื่อพระเจ้าปทุมมหาราช นั่นก็คือพระอินทร์องค์ปัจจุบันนี่เองนะ ท่านมาถึงเป็นองค์แรก มาถึงท่านก็ถามว่าไอ้เจ้าเมืองปาฏลีบุตรมันมาด้วยรึ ไอ้เราก็งง ลืมไปว่าบอกไว้ตั้งแต่คราวไปบวงสรวงที่เชียงแสนปีก่อนโน้น ถามว่าใครท่านก็ตอบว่ามันนั่งข้างหลังแกแน่ะ ทำไมไม่จำ หลังจากนั้นก็มีพระมาเยอะ พรหม เทวดาก็เยอะ ตอนที่พวกเราอุทิศส่วนกุศลขอให้เจ้ากรรมนายเวรอโหสิน่ะ ความจริงวันนี้เจ้ากรรมนายเวรไม่มีมาเลย มีแต่พวกเก่า ๆ ที่เรามาคราวก่อนแล้วสร้างพระให้เขา เขามาเป็นหมื่นแต่งตัวสวยแพรวพราว เขาบอกว่าเจ้ากรรมนายเวรไม่มี มีแต่พรรคพวก

ทีนี้ท่านก็เล่าประวัติเดิมของเมืองที่ปรากฏเป็นภาพ ท่านบอกว่าอาศัยที่พระเจ้าปทุมมหาราชเป็นผู้มีความเคารพในพระพุทธกัสสป การเสด็จมาของพระพุทธกัสสปก็นาน ๆ

ครั้ง แต่เสด็จครั้งหนึ่งก็ไม่ต่ำกว่า ๑ เดือน ในเมื่อพระราชาเคารพบูชาพระพุทธเจ้า บรรดาประชาชนทั้งหลายก็พากันมีความเคารพตามไปด้วย เมื่อเสด็จมาเป็นครั้งที่ ๓ พระเจ้าปทุมมหาราชจึงได้ขอให้ทรงแสดงอะไรสักอย่างหนึ่งไว้เป็นอนุสรณ์ ท่านจึงแสดงเป็นพระรูปฉายเข้าไว้พร้อมด้วยอัครสาวกและสาวกหลายองค์ด้วยกัน แต่นี่ได้เลยสมัยมานานแล้ว จึงได้เลือนไป ถ้าเป็นสมัยนั้นก็คงจะมีสภาพคล้ายพระฉายของเราสมัยนี้ เพียงแค่เดินผ่านก็จะเห็นเป็นรูปพระพุทธเจ้า คล้ายมีคนมาเขียนไว้ แต่นูนขึ้นมานิดหน่อยให้เห็นได้ชัด นอกจากนี้ก็แสดงรอยพระพุทธบาทแต่ถูกหินทับไปหมดแล้ว

ที่แสดงภาพพระไว้ใกล้แม่น้ำก็เพราะว่าเป็นความต้องการของพระเจ้าปทุมมหาราชว่าเป็นที่มีน้ำไหล มีความเย็น เวลาว่างในตอนเย็น ๆ เช้า ๆ ก็พากันมาไหว้อนุสรณ์ที่ระลึกถึงพระพุทธเจ้า เป็นอันว่าคนในสมัยนั้นมีความเคารพกันมากในพระพุทธเจ้า และเป็นนักบุญมาก นักบุญในสมัยนั้นก็มาเกิดในสมัยนี้อีกบ้าง ที่เดินมาเป็นแถว ๆ นี่ละ ที่ยังมาไม่ครบก็ยังมีอีกมาก

เมื่อพระท่านมาท่านก็เดินตรวจ ทุกองค์ท่านเดินตรวจ พวกเทวดากับพรหมก็อยู่ห่างออกไป ล้อมอยู่รอบ ๆ โดยเฉพาะพวกที่เราสร้างพระให้เขาอยู่ทางแถบริมน้ำไกลลิบ มีแสงแพรวพราวเหมือนกับเพชรที่ต้องแสงอาทิตย์

ตอนหลังสุดพระพุทธกัสสปท่านก็ทรงพยากรณ์บอกว่า คนที่มาที่นี่ทั้งหมดให้แบ่งออกเป็น ๓ ส่วน ส่วนหนึ่งตายแล้วไม่ได้ผุดไม่ได้เกิดในชาตินี้ ท่านใช้คำว่า "ฉันเอาไป ๑ ส่วน" แล้วที่เหลืออีก ๒ ส่วนให้แบ่งใหม่เป็น ๓ ส่วนเหมือนกัน เมื่อตายแล้วไปสวรรค์ไม่ได้กลับเสีย ๑ ส่วน ส่วนที่ ๒ จะไปหมดในสมัยพระศรีอาริย์ ส่วนที่เหลือก็เตะโด่งไปอีกนิดหนึ่ง เพราะว่ามีส่วนในการปรารถนาพุทธภูมิ แล้วท่านก็ขมวดท้ายเข้าไปอีกทีว่า คำว่า "มรรคผล" นี่ไม่มีใครสามารถจะพยากรณ์ได้จริงจัง คนที่ว่าจะล้าหลังก็ไม่แน่ ถ้ารวบรวมกำลังใจเข้มข้นก็ไปได้หมดเหมือนกัน ถ้าใช้จังหวะเวลาให้ถูก ใช้กำลังใจให้ถูก คือไม่เคร่งเครียดเกินไป ไม่ย่อหย่อนเกินไป ทำใจสบาย จับสักกายทิฏฐิเป็นปกติ ทุกคนก็อาจจะไปได้หมดในชาตินี้

พวกเราที่มานั่งทั้งหมดนี้ก็เป็นคนสมัยนั้น คนสมัยนั้นเขาแต่งตัวสวย แล้วก็ร่ำรวย รวยเพราะอะไร เพราะมีพุทธานุสติ ธรรมานุสติ สังฆานุสติ เป็นปกติ เป็นเมืองนักบุญ

แต่ว่าเวลาจะทำบาปก็ทำกันเต็มที่เหมือนกัน เพราะใครมาข่มเหงเราก็รวมตัวกันไม่ว่าผู้หญิง ผู้ชาย ถือดาบ ถือธนูต่อสู้กันหมด ปรากฏว่าเราถูกรุกรานหลายวาระ เราก็ใช้วิธีปราบแบบปัจจุบัน ยันหน้ายันหลัง ใช้เป็นกำลังของกองโจรบ้าง ถ้าไม่สำเร็จก็ยกทัพใหญ่เข้าประชิดแล้วหักล้างข้าศึกได้ทุกคราว เพราะเราเป็นนักบุญด้วยนักบาปด้วย ถึงไปนิพพานไม่ได้ มานั่งป๋ออยู่นี่

ในเวลารบเราแต่งตัวเหมือนกันหมดทั้งผู้หญิงผู้ชาย ตัดผมเหมือนกันหมด แต่ในยามปกติผู้หญิงจะนุ่งผ้าถุงยาวขลิบหน้า ใส่เสื้อแขนกระบอก พวกเราฉลาดในการสร้างผ้าโดยมากมีแพรกับไหม เป็นผ้าที่มีราคาแพงที่สุด เป็นที่นิยมของโลก อย่างเดียวกับสมัยพระพุทธเจ้าองค์ปัจจุบัน เขาถือว่าผ้าแคว้นกาสีเป็นผ้าเนื้อดี ราคาแพงที่สุด นอกจากนั้นเราก็ฉลาดในการหาทองคำกัน กับหาเงินใช้ด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งดินแดนแห่งนี้มีทั้งทองทั้งเงิน เวลานี้น้ำท่วมไปเสียเยอะแล้ว

วันนี้เราไปนั่งกรรมฐานกันประเดี๋ยวเดียว แต่ถือว่าเป็นคุณค่ามหาศาล การเจริญพระกรรมฐานเราก็ต้องฝึกใจให้เข้าถึงพุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังฆรัตนะ ให้เข้าถึงความดี เวลาเรานั่งฝึกเจริญพระกรรมฐาน เราจะใช้เวลามากเวลาน้อยอันนี้ไม่สำคัญ สำคัญอยู่ที่คุณภาพของจิต ถ้าจิตเราสงบสงัดจากกิเลสแม้แต่เพียงวินาทีเดียว พระพุทธเจ้าก็ทรงสรรเสริญว่าบุคคลนั้นเป็นผู้มีจิตไม่ว่างจากฌาน จะนั่งหลับตา จะเดินอยู่ จะนั่งลืมตา จะทำการงานอยู่ กำลังเขียนหนังสือ จิตจับอารมณ์นึกถึงพระพุทธเจ้า จิตสบายนิดหนึ่งชั่วขณะนั้นก็ใช้ได้ เป็นอานิสงส์ใหญ่

ที่แนะนำเรื่องพระพุทธเจ้าก็เพราะว่าพวกเรานี้ติดอำนาจของพุทธานุสติมาหลายแสนกัป ถ้าทิ้งพุทธานุสติเมื่อไรพวกเราก็พลาดทางเมื่อนั้น การที่พวกเรายึดพุทธานุสติเป็นปัจจัย มีความมุ่งมั่นกันในขณะนั้น คือในหลายสมัยที่ผ่านมา อยากเป็นพระพุทธเจ้าตัวนี้แหละสำคัญมาก การที่จะเป็นพระพุทธเจ้าได้นั้นต้องบำเพ็ญบารมีเป็นระยะยาว เมื่อใช้เวลาบำเพ็ญบารมีมาก การสั่งสมบารมีก็มีมาก มาในสมัยนี้ เราเห็นว่าการเป็นพระพุทธเจ้านั้นลำบาก แต่เมื่อเข้ามาถึงขนาดนี้แล้วต้องมาดูตัวว่า เวลานี้ตุ่มน้ำ คือบุญ มันก็ใกล้จะเต็มจนถึงปากแล้ว เราถ่ายมาลงตุ่มพระสาวกเสีย มันก็จะเต็ม หรือถ้าจะขาดบ้างก็เล็กน้อย เพราะฉะนั้น เราจึงกลับใจกันเสียใหม่ บำเพ็ญเป็นแค่พระสาวกกันดีกว่า ซึ่ง

ความจริงถ้าเราตั้งใจแค่พระสาวก เราก็ไปเสียนานแล้ว พวกรุ่นเดียวกับเรานี่ที่เขาไปนิพพานกันแล้วก็นับไม่ถ้วน

ดินแดนแห่งนี้ก็ดี ภาคเหนือก็ดี เป็นดินแดนดั้งเดิมของพวกเรา ฉะนั้น จึงเห็นว่าการเดินทางน่ะเรามักจะมาสายเหนือกันเป็นส่วนมาก

พวกเรามาจากไหน ? มาจากกรุงราชคฤห์มหานครกับเมืองพาราณสี คนสองเผ่านี้เข้ามาทางสายเหนือของประเทศไทย และเข้ามาก่อนพุทธกาลประมาณสองพันปีเศษ

องค์แรกที่เข้ามาก็มีพระนามว่าพระเจ้าอาทิตราช เป็นเครือของกรุงราชคฤห์ สมัยนี้เราพูดกันว่าพวกราชคฤห์เป็นพวกแขก ความจริงไม่ใช่ สมัยโน้นไม่ใช่แขกครอง แต่พวกไทยอาหมครอง เมืองเวสาลี เมืองสาวัตถี กับเมืองราชคฤห์มีไทยมากในสมัยนั้น แล้วก็สืบเชื้อสายลงมาจนถึงพระเจ้าพังคราช อย่างที่มีปรากฏในเรื่องเชียงแสนแล้วนั่นแหละ

๒. ดอยอินทนนท์

(เล่าเมื่อ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๑๖)

ตอบคำถามเรื่องที่พระพุทธเจ้าเสด็จมาประทับที่ดอยอินทนนท์

ท่านบอกให้เอาเข็มทิศวัดไปจากเครื่องเรดาร์ตรงไปทางทิศเหนือครึ่งกิโลเมตร ประทับอยู่ตรงนั้นพอดี เสด็จมา ๓ ครั้งก็ประทับตรงนั้นแหละ ท่านมาพักกับพระอรหันต์อีก ๔ องค์ มีพระโมคคัลลาน์ พระสารีบุตร พระมหากัสสป พระมหากัจจายนะ และพระอานนท์ พระอานนท์ตอนนั้นยังไม่เป็นพระอรหันต์ แต่ว่ามาได้เพราะเป็นพระอภิญญา เมื่อมาพักตรงนี้ ที่ตรงนี้จึงถือว่าเป็นมงคลใหญ่ เสด็จมาโปรดแถวจอมทอง ๓ ครั้ง แล้วก็บอกว่าจะไม่มาอีก เพราะที่นั่นมีพระอรหันต์ขึ้นแล้ว ต่อไปมีแต่พระสาวกจะมาแทน องค์ที่มาบ่อย คือพระมหากัสสป ท่านธุดงค์มาถึงที่นี่ เล่นกับท่านได้รึ พระปฏิสัมภิทาญาณ ชวนลูกน้องเดินแค่ ๒–๓ นาทีก็ถึง

เทวดาที่รักษาดอยอินทนนท์เวลานี้ องค์ใหญ่ที่สุดชื่อจันทรเทพ เรียกย่อ ๆ ว่า เทวดาจันทร์ก็แล้วกัน ท่านอยู่ชั้นยามา แต่องค์แทนน่ะใครก็ได้นะ มีลูกน้องเยอะ เทวดาตัวจริงที่รักษาเฉพาะตรงที่พระพุทธเจ้าประทับ ไม่ว่าจะประทับที่ไหน ชื่อมหาสักขา มีศักดาใหญ่อำนาจมาก ท่านเป็นเจ้าของแดน

เทวดาจันทร์รูปร่างขาวใหญ่ สวย ใจดี ตะกี้นี้นั่งอยู่ตรงนี้ตลอด ท่านเล่าว่าสมัยพระพุทธเจ้ากัสสปทรงอุบัติขึ้นในโลก พวกเราตั้งดินแดนอยู่ที่นี่ ความจริงแดนของฉันจริง ๆ เดิมตั้งอยู่ที่ลำพูนนี่ เป็นเมืองเล็ก ๆ เขตกินไปถึงเมืองลพบุรี ตอนนั้นยังเป็นชายทะเลอยู่ แล้วไปถึงนครปฐม พ่อเมืองใหญ่ชื่อศรีธรรมวราบดี คือพระอินทร์องค์ปัจจุบัน พระบรมราชินีชื่อว่าศิริจันทราราชเทวี คือพระชายาองค์ปัจจุบันของพระอินทร์ แล้วลูกเมืองก็ชื่อศรีทรงธรรมกับพรรณวดีศรีโสภาค อาณาจักรข้างเหนือไปยันเชียงตุง ยันนะ ไม่ใช่กินเชียงตุงด้วย แล้วเลยไปถึงด้านลาวโน่น ทางใต้ถึงมะริด ทวาย ไม่ใช่เล็กเหมือนกัน

อีกเมืองหนึ่งราชาช้าง กินตั้งแต่เชียงตุงถึงอิมพันในเขตอินเดียโน่น เวลานั้นชื่อพระเจ้าธรรมเสนา พระบรมราชินีชื่อว่าพระนางอินทรมหาปชาบดี

แล้วมีอีกเมืองหนึ่งชื่อว่าปทุมวดี พระชายาชื่อแสนหวี จำสร้อยไม่ได้ ถามว่าทำไมจึงชื่อแสนหวี ตอบว่ามีหวีมาก เรื่องหวีนี่เลือกจริง ๆ ยายคนนี้มีหวีเป็นกรุเลย จะไปงานโน้นต้องหวีชนิดนี้ ไปงานนี้ต้องหวีชนิดนั้น อันนี้เขากินเขตในแดนต่อไปถึงญวนทั้งหมด

สามเมืองนี้เป็นพันธมิตรกัน มีอะไรก็ช่วยกัน ส่วนมากก็ทำการค้าขายกับกสิกรรม ๒ อย่าง เป็นเมืองที่มีความอุดมสมบูรณ์มาก มีความเป็นอยู่เป็นสุข โดยมากอยู่กันโดยธรรม ไม่รุกรานใคร แต่ทว่ามีพวกแขกอาบังนี่น่ะ อยู่ต่อจากอิมพันออกไป พวกนี้นิสัยไม่ดี เกกมะเหรก ถือว่ามีพวกมากกว่าก็จะมารุกราน เรียกว่าชาวปาฐะ เมื่อมันโกงเราก็รวมกันสู้ ตีกันไปมันสู้ไม่ได้ เราก็ยึดเรื่อยไป พอตีแดนนี้หมดเลยได้เครื่องจักรพรรดิ คราวนี้เลยไม่ต้องตี เหาะได้แล้ว ทีนี้ใคร ๆ ก็มาขอขึ้น

ท่านบอกว่าการเกิดชาตินี้เป็นการชำระกรรมครั้งสุดท้ายของพวกนี้ทั้งหมด คือพวกถวายเครื่องประดับกับพระพุทธเจ้านี่แหละ จากชาตินี้ก็ยกล้อกันแล้ว คือตายไปแล้วไปเป็นเทวดาบ้าง เป็นพรหมบ้าง บางคนก็จะไปนิพพานในชาตินี้บ้าง พวกที่ไปเป็นเทวดาเป็นพรหมน่ะ เกิดอีกชาติเดียวก็นิพพานไม่มีเหลือ เพราะอำนาจการถวายเครื่องประดับเป็นพุทธบูชา

๓. พระพุทธโฆษาจารย์

(เล่าเมื่อ ๒ สิงหาคม ๒๕๑๗)

ทราบจากคนไม่มีตัวว่า พระบรมสารีริกธาตุที่พระเจ้าพังคราชพร้อมด้วยพระโอรสทั้งสองนำมาบรรจุที่พระธาตุจอมกิตตินี้ เป็นพระบรมสารีริกธาตุที่พระอรหันต์ทั้งหลายนำมา พระอรหันต์ทั้งหลายเหล่านั้นท่านอ้างชื่อว่าพระพุทธโฆษาจารย์เป็นผู้ทำการแปลพระไตรปิฎกจากภาษาสิงหลของลังกามาเป็นภาษามคธ อันนี้ปรากฏตามตำนานแล้วว่าท่านมีบารมีเป็นกรณีพิเศษ แล้วท่านองค์นี้เป็นพระอรหันต์ปฏิสัมภิทาญาณ สำคัญมาก มีอำนาจพิเศษยิ่งกว่าพระอรหันต์ปฏิสัมภิทาญาณ สมัยนั้นท่านอยู่ที่เมืองสุธรรมวดี

วันนั้นคุณเสริมถามว่าเมืองสุธรรมวดีนี้อยู่ที่ไหน อารมณ์ของใจไม่ทันได้ถามใคร ตอบปั๊บว่าอยู่ติดต่อจากพม่า ใจมันเขวไปด้วยอำนาจอุปาทานหรืออะไรก็ไม่ทราบ มันผิดความจริงเมืองสุธรรมวดีนี้อยู่ที่สะเทิม สะเทิมก็คือมอญ อาณาเขตจดทะเล เมืองนี้เดิมทีเป็นของมอญ ต่อมาพวกไทยใหญ่ ก็ไทย ๆ เรานี่แหละ คือไทยกลุ่มใหญ่มายึดไว้ได้ปกครองเมืองสะเทิม แล้วให้เมืองสะเทิมนี้มีนามว่าสุธรรมวดี หรือเขาจะชื่อนี้อยู่ก่อนก็ไม่รู้ไม่ได้ถามใคร

เป็นอันว่าพระพุทธโฆษาจารย์สมัยนั้นไม่ใช่อาบัง หากไม่ใช่มอญก็ต้องเป็นไทยใหญ่ น่าจะเป็นไทยใหญ่ จึงมีความสามัคคีกันอยู่ ท่านมาจากสุธรรมวดี ผ่านหงสาวดีเข้าพม่า เลาะลัดมาถึงโยนกนคร เพราะท่านทราบว่าจอมบพิตรอดิศรพระเจ้าพังคราช และพระโอรสทั้งสองพระองค์ พร้อมทั้งประชาชนชาวไทยทั้งหมด มีความเคารพในพระพุทธศาสนา จึงสมควรที่จะนำพระบรมสารีริกธาตุมาถวายไว้เพื่อบูชาสักการะ

พระเจ้าพังคราชเมื่อได้พระบรมสารีริกธาตุแล้ว จึงทำพิธีบรรจุไว้บนดอยโดยวิธีง่าย ๆ คือขุดดินลงไป ๕ วา ทำผนังศิลาแลงแข็งแกร่งกันน้ำ แล้วบุผนังด้วยทองคำ ตั้งกระถางทองคำขนาดใหญ่บรรจุน้ำไว้ ทำเป็นเรือสำเภาทองคำ ทำผอบ ๓ ตำแหน่ง คือผอบทอง ผอบแก้ว ผอบเงิน บรรจุพระบรมสารีริกธาตุขององค์สมเด็จพระโลกนาถศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า เสร็จแล้วทำพิธีสมโภชกลางเดือน ๖ พอดีเป็นวันที่องค์สมเด็จพระชินสีห์ประสูติ ตรัสรู้ นิพพาน มีพระพุทธโฆษาจารย์เป็นประธาน

๔. พระพุทธโฆษาจารย์ อยุธยา

(เล่าเมื่อ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๑๗)

วันหนึ่ง เห็นพระ ๒ องค์ เป็นหลวงพ่อปานองค์หนึ่ง อีกองค์หนึ่งไม่รู้จัก แต่ก็คล้าย ๆ จะรู้จัก พอเข้ามาถึงก็ถามท่านว่าหลวงพ่อเนียมใช่ไหม หลวงพ่อปานก็บอกว่าแกพูดถึงใครล่ะเมื่อตอนเย็น ตอบท่านว่าพูดถึงพระพุทธโฆษาจารย์ อยุธยา

ท่านพุทธโฆษาจารย์ อยุธยา ท่านพยากรณ์เหตุการณ์สมัยรัตนโกสินทร์ไว้ ๑๐ รัชกาล (รายละเอียดมีในหนังสือพระเมตตา ๑ แล้ว)

เมื่อองค์พยากรณ์ท่านมาก็เลยนึกถึงเรื่องที่คุยกันมาว่า เวลานี้เราก็รู้แล้วว่าทหารของไอ้พวกศัตรูมันเข้ามาตั้ง ๖ กองพันแล้วในปีนี้ มันแทรกเข้ามา ไม่ได้ซึมหรอก มันเดินโทง ๆ เข้ามาทีละคนสองคน ไม่ได้ถืออาวุธมาด้วย มาอย่างนักธุรกิจธรรมดา ทำเป็นชาวบ้านไปหาผักหาปลา ก็ไม่มีใครสนใจ

วันนั้นที่เราผ่านไปทางลำปางนะ ฉันนั่งอยู่ก็มีคนย่องเข้ามาคุยบอกว่า ระหว่างทางที่ผ่านมาน่ะไอ้พวกฝ่ายตรงกันข้ามอยู่กันเต็มเลย อยู่กันเป็นหย่อม ๆ เป็นจุด ๆ อยู่อย่างชาวบ้านธรรมดาอาศัยอยู่โดยการปลูกผักปลูกหญ้า ฉันเลยกลัวจะเป็นอย่างลาวอย่างเขมร ท่านก็บอกว่าไม่ถึงอย่างนั้นหรอก บารมีมัน ๒ ชั้น คือ รัชกาลที่ ๑๐ พระเจ้าลูกยาเธอเข้ามาด้วย

พระพุทธโฆษาจารย์ อยุธยา ท่านทายถูกมา ๙ รัชกาลแล้ว เหลืออีก ๑ รัชกาล ถ้าผิดก็ซวย ท่านย้ำอีกว่าตั้งแต่รัชกาลที่ ๑๐ ไปแล้ว ฉันไม่พยากรณ์ เพราะเหตุการณ์เป็นปกติแล้วจะรวยมาก ประเทศเราจะรวยมาก ฉันว่าต่อไปรวยกว่าอเมริกา จะรวยกว่าหรือไม่รวยกว่าเรานึกเสียว่าเรารวยกว่าก็สิ้นเรื่อง แต่ท่านบอกว่าตั้งแต่สมัยกลางรัชกาลที่ ๑๐ ไป ประเทศเราจะสมบูรณ์บริบูรณ์มาก คือว่าเวลานี้มันตกถึงที่สุดแล้วนะ ไอ้คนที่ตกต้นไม้หล่นตุ้บลงมาโคนต้นมันหล่นต่อไปไม่ได้มันก็ต้องไต่ขึ้นไปใช่ไหม อีตอนไต่ขึ้นนี่คง

พี่ดกันแหลก แต่ท่านก็บอกไว้นานแล้วนะ ตั้งแต่ปี ๑๓ ว่าพวกข้าศึกถ้าเคลื่อนที่เข้ามาถึงสระบุรีเมื่อไรก็จบเกมกัน กวาดล้างได้หมด

พระพุทธโฆษาจารย์องค์นั้นน่ะท่าทางสง่าดีมาก อายุมาก ไม่รู้จะเปรียบกับใคร ท่าทางสง่าจริง ๆ สมกับที่คิดว่าท่านเป็นอรหันต์ปฏิสัมภิทาญาณ แต่โดยมากแล้วพวกปฏิสัมภิทาญาณนี่เขาไม่จ๋องนี่ ไม่จ๋องมาตั้งแต่อภิญญา ๖ ไปแล้ว เขาไม่มีท่าทางจ๋อง ก้มหลังไม่ลง จะเล็กก็เล็กไม่ลง

๔. ทรัพยากร

(เล่าเมื่อ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๑๗)

พระผู้ใหญ่มาเล่าเรื่องทรัพยากรของประเทศไทย แล้วหลวงพ่อบันทึกเทปเล่าถ่ายทอดตามคำบอกไว้ จะคัดมาแต่เฉพาะใจความสำคัญดังนี้

"น้ำมันส่วนใหญ่ของประเทศ จุดใหญ่จริง ๆ ที่ฝรั่งก็เคยคิดเคยพิสูจน์นั้นมีอยู่ในผืนแผ่นดินตั้งแต่ .... ผ่าน .... และวกไปทาง....เป็นโค้งมีรัศมีไกลจนถึงเขต.... สายนี้เป็นสายที่มีส่วนลึกมาก มีปริมาณสูง ถ้าจะใช้จริง ๆ เฉพาะสายนี้ใช้เลี้ยงทั้งโลกประมาณ ๔,๐๐๐ ปี ความสูญเสียของน้ำมันในบ่อนี้ยังลดไปไม่ถึง ๑ ใน ๑๐ จัดว่าเป็นสายที่ยาวและใหญ่มากที่สุดในโลก ปริมาณเปรียบเทียบกับตะวันออกกลางแล้วยังมากกว่า

บริเวณ.... จะมีแร่สำคัญที่มีรังสีร้ายแรงใช้ได้ทั้งทางทำลายและทางสันติภาพมากมายที่เราเรียกกันว่าแร่ใส แต่แร่นี้ถ้าจะค้นได้ก็ต้องหลังจากค้นหาน้ำมันได้ก่อน เพราะว่าทางนี้ยังไม่มีใครสนใจการใช้แร่นี้ และวิธีที่จะนำมาใช้เป็นประโยชน์ก็ใช้กรรมวิธีคล้ายคลึงกันกับแร่ยูเรเนียม แต่ว่าวิธีต่างกันเล็กน้อย แร่นี้มีมูลค่ามาก จะเป็นทรัพยากรของประเทศ

ต่อจากนี้ไปขอพูดถึงทรัพยากรที่เป็นทองคำ ทรัพยากรส่วนที่เป็นทองคำนี้มีกระจายอยู่ทั่วประเทศ ส่วนที่คนโบราณรวบรวมเป็นแท่งไว้แล้วก็มี สำหรับทรัพยากรส่วนที่เป็นทองคำนี้จะหาจุดให้ใหม่ตามแผนที่ แต่ก็ต้องขึ้นอยู่กับกาลเวลา

สรุปแล้ว ทรัพยากรส่วนน้ำมันก็ดี ทรัพยากรส่วนที่เป็นทองคำก็ดี ทรัพยากรส่วนที่เป็นแร่ใสก็ดี ทั้งสามนี้ น้ำมันเป็นตัวชูโรงและเป็นทรัพยากรที่หาได้ก่อน ทั้งนี้ เพราะว่าคนต้องการน้ำมันก่อน ทรัพยากรที่จะปรากฏขึ้นทีหลังคือทองคำ ทองคำนี้มีจุดตั้งแต่เหนือถึงใต้ แต่ก็เป็นส่วนที่มีความลึกมาก คนที่สนใจมีน้อยเพราะนึกว่าทองคำไม่มี แต่เมื่อได้น้ำมันแล้วก็ไม่เป็นไร ทรัพยากรส่วนที่เป็นทองคำต้องใช้แรงงานสูง เพราะว่าบางจุดเดินเข้าไปอยู่ใต้ภูเขาเสียมาก ส่วนที่อยู่บนพื้นราบก็อยู่ไม่สู้ไกลจากภูเขา ถ้าจะบุกเบิกตามวิธีการที่เราใช้กันในสมัยปัจจุบัน คือ ใช้น้ำฉีดหรือขุดด้วยเรือก็รู้สึกว่าจะได้ผลไม่มากนัก

ทองคำบางส่วนก็ปนอยู่กับแหล่งวูลแฟรม แต่อยู่ลึกกว่าถ้าอาศัยการค้นคว้าด้วยดาวเทียมก็รู้สึกว่ามีจุดที่จะแสดงให้เห็นได้ง่าย เวลานี้ฝรั่งมีความรู้ในการค้นคว้าด้านนี้ใกล้ความเป็นจริงมาก

รวมความว่าทรัพยากรของประเทศจะเข้าถึงเวลามั่งคั่งสมบูรณ์จริง ๆ รวมทั้งน้ำมันที่เป็นทรัพยากรที่จะหาได้ก่อนเพื่อนก็รู้สึกว่าใช้เวลาไม่มากนัก เลขที่จะพึงใช้ไม่ถึง ๒ ตัว คือ หมายถึงเวลาที่จะค้นคว้าน้ำมันที่ปริมาณ ๑ ใน ๑๐ ของทรัพยากรที่จะค้นคว้าได้ ส่วนน้ำมันปริมาณสูงในเขตของไทยก็อยู่ในเกณฑ์ ๑๗ ปีขึ้นไป นี่คือน้ำมันที่จะเป็นที่พอใจที่ใช้กันไม่รู้จักหมด

ต่อจากนี้ไปมาว่ากันถึงแร่ใส เท่าที่เห็นเวลานี้ก็มีความลึกสักหน่อย ต่อไปเมื่อถึงเวลาอันสมควร เรากล่าวว่าอยู่ในเกณฑ์ ๒๐ ปี ไม่ถึง ๓๐ ปี แร่นี้จะมีความอ้วนขึ้นหนาตัวขึ้น อีกอย่างหนึ่งจะพูดว่าเป็นเพราะการดูดน้ำมันมาก ๆ หรือจะพูดว่าแผ่นดินยุบลงไป หรือจะพูดว่าแร่ลอยขึ้นมาก็ไม่ถูก ส่วนที่ถูกควรจะพูดว่าแร่เลื่อนขึ้นมา เนื่องจากการเคลื่อนไหวของแผ่นดิน ทำให้ใกล้หน้าพื้นดินมากขึ้น ในระยะ ๒๐ ถึง ๓๐ ปีข้างหน้าผิวของแร่จะอยู่บนดิน

แร่ใสนี้เทียบปริมาณกับแร่อื่นแล้วนับว่าไม่มากนัก แต่ถ้าขุดค้นนำมาใช้ประโยชน์แล้ว ใช้ไปเจ็ด–แปดร้อยปีก็ยังหมดไปไม่ถึง ๓๐ หรือ ๓๑ เปอร์เซ็นต์ของปริมาณแร่ที่มีอยู่ เพราะต้องใช้ความพยายามนิดหน่อย แร่อันนี้จะสร้างเงินตราและทรัพยากรหรือทรัพย์สินให้เกิดความมั่งคั่งมาก

เรามาพูดกันถึงน้ำมันดีกว่า แร่ใสก็ดี แร่ทองคำก็ดี จะมีได้ต้องใช้เวลานาน ส่วนน้ำมันเวลานี้ทั้งคนไทยและฝรั่งเหยียบกันไปเหยียบกันมา ในกาลต่อไปทรัพยากรส่วนนี้จะเป็นทรัพยากรใหญ่ สร้างผลกำไรให้แก่ประเทศชาติอย่างมหาศาล ฉันกำหนดให้ใช้เวลาสูงสุดไม่เกิน ๓๒ ปี แต่อาจจะค้นคว้าได้ในระยะเร็วเท่าใดก็ได้ สุดแล้วแต่ปัญญาของคนแค่น้ำมันอย่างเดียวก็เหลือกินเหลือใช้

แต่ว่าความพอใจของมนุษย์มันไม่สิ้นสุดลงแค่จะพึงหาทรัพยากรได้เพียงเท่านั้น เมื่อมีทุนมากความดิ้นรนก็มาก เมื่อมีกำลังมากก็ต้องการใช้แรงงานให้มาก เมื่อความอยากมี

มากความขยันหมั่นเพียรก็มาก ความแก่ของคนไม่มี ความเหน็ดเหนื่อยของคนไม่มี เพราะความอยากเป็นสำคัญ การค้นคว้าจะค่อยทำค่อยไป การหาจุดต่าง ๆ ฉันจะยังไม่บอกละเอียด ถึงแม้จะบอกไปก็ไม่มีประโยชน์ มันจะเป็นโทษสำหรับกำลังใจ เพราะทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกาลเวลาเป็นสำคัญ

คำว่า "กาลเวลา" ก็หมายถึงว่าบุญญาธิการของคน ทรัพยากรต่าง ๆ ที่จะเข้าหาจุดพบก็ต้องอาศัยบุญของคนประสมประสานกันกับวิชาความรู้ ในเมื่อกรรมที่เป็นอกุศลยังหยั่งลงสู่จิตของบุคคลผู้บริหารประเทศหรือมีส่วนในการบริหารประเทศยังมีมากเพียงใด โมหะที่ทำให้ใจบอดก็ยังจะปรากฏ ทำให้ลบเลือน บีดบัง ทำให้ค้นพบทรัพยากรนั้นโดยยาก ถึงแม้ฝรั่งผู้ค้นคว้าเองก็ตามถ้ายังหวังเอาเปรียบแก่เจ้าของประเทศมากอยู่ โดยมีปริมาณที่ต้องการเอาเปรียบตั้งแต่ ๓๐ เปอร์เซ็นต์ขึ้นไป การค้นคว้าทรัพยากรในประเทศก็จะเป็นไปด้วยความยาก แต่ถ้าคนในประเทศคือฝ่ายบริหารและบุคคลผู้รับช่วงเป็นไท ก็อาจค้นหาทรัพยากรนั้นง่ายขึ้น

คำว่า "ไท" หมายถึงว่าจิตใจที่เต็มไปด้วยอิสรภาพ ไม่เป็นทาสของความโลภ ไม่เป็นทาสของความเห็นแก่ตัว ไม่เป็นทาสของความอยากใหญ่ ที่มีกำลังใจต้องการให้ประเทศชาติเจริญไม่ขายประเทศเพราะว่าได้ทรัพยากรมาแล้วจะหวังประโยชน์ส่วนตัวคือเปอร์เซ็นต์ส่วนตัวมากเกินไป หมายความว่าแทนที่บุคคลผู้ค้นพบจะต้องจ่ายเงินให้แก่ประเทศชาติมาก คนประเภทนี้ก็ตัดรายรับของประเทศลง มีความประสงค์เพียงรางวัลของตัว ประเทศชาติจะได้รับประโยชน์น้อยไป ถ้ายังมีบุคคลที่มีความคิดตามที่กล่าวมานี้อยู่ในส่วนการบริหารประเทศ ตั้งแต่เป็นรัฐบาลลงมาถึงข้าราชการชั้นผู้น้อย คำว่า "น้อย" ในที่นี้ก็ไม่น้อยมาก หมายถึงอันดับผู้มีวาสนาบารมีอยู่ในเกณฑ์ปานกลางหรือสูง ทรัพยากรหรือก็พอจะหลบหน้าคุณอยู่ได้ เพราะกำลังใจของบุคคลประเภทนี้ยังมีโมหะ แต่ที่ทรัพยากรทั้งหลายกำลังจะปรากฏขึ้นก็เพราะอาศัยบุญญาธิการของพระมหากษัตริย์องค์ปัจจุบันมีมากพอสมควร เพียงพอที่จะเป็นผู้วางรากฐานให้ปรากฏพบแหล่งน้ำมันขึ้นในประเทศเป็นอันดับแรก สำหรับในกาลต่อไปก็อาศัยพื้นฐานความดีของพระองค์และข้าราชการบางส่วนที่มีความดี ก็จะเป็นเหตุให้ได้น้ำมันขึ้นมาใช้สอย และได้แร่ธาตุบางอย่างที่มีคุณค่าสูงมาบ้างตามสมควร

ทีนี้เรามาพูดกันถึงข้าราชบริพาร นับตั้งแต่ฝ่ายบริหาร มีคณะรัฐมนตรีเป็นต้น ที่จะมีกำลังใจเป็นไทจริง ๆ เวลานี้ก็มีอยู่บ้างแล้ว แต่ก็ยังหาคนที่เป็นไทจริง ๆ ยาก ปริมาณคนที่มีจิตมีความเป็นไทไม่ใช่ทาสของความโลภ ที่มีเกียรติในการบริหารก็มีมากพอควร แต่คนที่รับบัญชาไปปฏิบัติยังมีอารมณ์เนื่องอยู่ในความเลวมาก

ในเมื่อกาลแห่งความยุ่งยากนี้ผ่านไป (อีกไม่นาน ใช้เวลาประเดี๋ยวเดียว) คนดีจะปรากฏทีละน้อย ๆ เพราะอาศัยพระราชจริยาวัตรของพระมหากษัตริย์เป็นผู้นำ คนเลวจะค่อยๆ สลายตัวไป คนดีจะค่อย ๆ รวบรวมกำลังกันขึ้นนำ แต่ทว่าวัน – เวลาก็เป็นเรื่องสำคัญ ทั้งนี้ต้องถือว่าเป็นกาลที่ประเทศกำลังจะมีโชคดีด้วย เวลาที่ใช้ก็ไม่นานปีเกินไปจนเกินวิสัยที่เราจะคอยกันได้ เมื่อกาลนั้นปรากฏเราชาวไทยที่มีจิตใจเป็นไทจะรวบรวมตัวกันมาก มีกำลังหนัก คล้ายสมัยเมื่อพระเจ้าตากสินมหาราชรวบรวมกำลังคนไทยให้มีใจเข้ามาเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน คนเลวทั้งหลายหรือว่าคนดีในปัจจุบันก็จะพยายามค่อย ๆ ดีขึ้นกว่าเดิม เพราะว่าไม่สามารถนำความชั่วร้ายมาใช้กับประเทศได้ การรวมตัวเป็นปึกแผ่นของคนดีอันนี้ ก็จะเป็นเหตุให้พระและเทวดาที่มีอานุภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระและเทวดาไทย ๆ ที่มีใจเป็นไท

ฉันพูดเรื่องไท ๆ เขาจะพากันหัวเราะบอกว่าทุกคนเป็นไทย แต่ฉันว่าไม่ใช่ คนส่วนใหญ่ใจเป็นทาส ไม่ใช่ไท ไทต้องมีน้ำใจอิสระ มีความผ่องแผ้วของใจ มีอารมณ์สดใส ถึงแม้ว่าจะมีกิเลสก็มีกิเลสอยู่ในขอบเขต คือ ขอบเขตของกิเลส รู้ว่านี่ส่วนตัว นี่ส่วนรวมของประเทศชาติ ถ้าอารมณ์รู้ และแยกความรู้นั้นไปใช้เป็นส่วนเฉพาะได้ นั่นเราเรียกกันว่า "ไท"

เมื่ออารมณ์ของคน "ไท" ในประเทศไทยรวมตัวกันได้มากเมื่อไร ตอนนั้นแหละ ความศิวิไลของประเทศจะปรากฏ คือจะเป็นประเทศที่มั่งคั่งสมบูรณ์ เป็นประเทศที่คนอื่นให้เกียรติ เป็นประเทศที่ทุกคนคือชาวโลกทั้งหมดยอมรับนับถือ เพราะมีความอุดมสมบูรณ์

แต่ว่าไทยที่พูดไทยไม่ชัดแล้วก็คิดว่าเป็นคนไทยอยู่ในประเทศ บุคคลประเภทนี้ไว้วางใจอะไรไม่ได้ มีทางเดียว คือเอาเปรียบและหวังยึดกรรมสิทธิ์ในฐานะที่ตนเข้ามาอาศัย แต่ว่าในเวลานั้นประเทศไทยก็เป็นประเทศที่รุ่งเรืองไปด้วยอำนาจ ถึงแม้ว่าจะมีคนน้อย

สรรพาวุธน้อย แต่ว่าคนส่วนใหญ่ของโลกหวังที่จะพึ่งมีประโยชน์จากน้ำมันเป็นสำคัญ เขาจะใช้กำลังของเขาป้องกันเราโดยเราไม่ต้องออกปากใช้ เขาก็จะช่วย ความจริงเขาไม่ได้ช่วย เขาช่วยผลประโยชน์ของเขา แต่ว่าให้ผลในทางที่เรามีอิสรภาพ มีอำนาจ มีสิทธิก็เหมือนกับเขาช่วยเรา

เรื่องที่ฉันพูดให้ฟังนี้ก็เพื่อจะให้เป็นกำลังใจกับคนที่มีความคิดความปรารถนาต้องการให้ประเทศชาติร่มเย็นเป็นสุข อุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพย์สิน แล้วเด็ก ๆ รุ่นลูก ๆ หลาน ๆ ของคนพวกนี้โตขึ้นมีอำนาจวาสนาเมื่อไร จะเห็นว่าตอนนั้นแหละประเทศไทยเต็มไปด้วยความรุ่งเรือง เพราะว่าอะไร เพราะว่าคนไทยเดิมมาเกิดมาก และที่คนไทยเดิมมาเกิดมากก็เพราะว่าถึงกาลถึงสมัยที่คนไทยต้องทำให้ประเทศไทยเป็นแหลมทองตามเดิม คำว่า "ทอง" หมายถึงดี มีค่าสูง ฉันไม่ได้คิดว่าประเทศไทยจะรวยด้วยทองคำ แต่สิ่งเหล่านี้จะปรากฏขึ้นภายหลัง หลังจากที่ได้น้ำมันแล้ว ภูเขาบางลูกจะต้องถูกทำลาย เพราะทองคำอาศัยอยู่ในภูเขามาก

สำหรับแร่ใส ฉันจะยังไม่พยากรณ์ให้เป็นที่แน่ใจ เพราะแร่ใสอยู่ในความลึกมาก แต่พูดไว้สักหน่อยก็ได้ว่าแร่ใสจะได้มาในเวลาควบคู่กับทองคำ ตอนนั้นเมื่อทองคำปรากฏแร่ใสปรากฏคนเลวน้อยลงแล้ว คนเลวภายในก็น้อยลง คนไทยที่เขาว่าเป็นไทยแต่พูดไทยไม่ชัด มีเกลื่อนกลาดอยู่ในประเทศไทย ก็หมดกำลังที่ปรารถนาจะยึดประเทศไทยเป็นของเขา ก็จะมีใจเป็นไทยขึ้น คือหวังว่าการเข้าเป็นหุ้นส่วนจะดีกว่าการคิดประทุษร้าย ในตอนนั้นไทยจะเป็นอิสระเต็มที่

เอาละ สำหรับวันนี้พอกันทีนะ แต่ว่าฉันก็ยังไม่ได้หมายความว่าจะกลับ จงคิดว่าเราจะมีประเทศเป็นทองคำก็ดีจะมีประเทศเป็นน้ำมันก็ดี จะมีประเทศเป็นแร่ใสก็ดี ทุกคนจะคิดว่าเราจะตาย จงอย่าเอาจิตใจไปเกาะไอ้น้ำมันและแร่ธาตุให้มากนัก คิดว่าเราทำเพื่อความเป็นอยู่ของคนทั้งมวล แต่เราไม่ทำเพื่อหวังอยู่ตลอดกาล ตลอดสมัยของชีวิต จงทำจิตให้บริสุทธิ์ ปราศจากความโลภ ความโกรธ ความหลง มีจิตใจตั้งตรงอยู่เฉพาะพระนิพพาน

แล้วทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เจ้าเด็กหนุ่ม ๆ ที่มันมารวมตัว เป็นลูก เป็นหลาน กับยังมีกลุ่มคนดีอีกหลายกลุ่ม คนพวกนี้ถ้าคิดว่าสามารถจะสกัดจิตของตนให้เป็นคนไท ไร้ความเป็นทาสทางด้านจิตใจ คือ โลภะ โทสะ โมหะ อย่างแบบคนธรรมดา คือทำใจให้เบา ให้รู้ว่านี่มันทรัพย์ของเรา ถ้ามี โลภะ โทสะ โมหะ ก็หมายถึงว่านั่นคือการเป็นศัตรูของประเทศ โมหะให้เบาลงมาคิดแต่เพียงว่าเราต้องตาย แต่จำต้องอาศัยทรัพย์สินเพื่อหวังความสุข นี่เป็นเรื่องของคนธรรมดา ถ้าจิตใจของคนชำระความชั่วเข้ามาสู่ความดีได้ถึงขนาดนี้ ประเทศไทยจะเป็นไทสมบูรณ์ บริบูรณ์และเพียบพูนไปด้วยทรัพย์สิน ประเทศไทยจะเต็มไปด้วยความสุข ประเทศไทยจะเต็มไปด้วยสรรพาวุธที่บุคคลอื่นเขาหามาแลกน้ำมัน แม้แต่สรรพาวุธที่ประหัตประหารโลกทั้งโลกด้วยเพียงจุด ๆ เดียวก็จะพึงมี ทั้งนี้เพราะอะไร เพราะว่าเขาให้แก่ประเทศไทยโดยรู้ว่าประเทศไทยไม่ทำลายเขา

แล้วในกาลต่อไป พระราชาองค์นี้ก็จะเป็นที่พึ่งของคนไทยต่อไป ความราบเรียบสงบเงียบจากอันธพาล จากคนที่ขายชาติ จะค่อย ๆ มีขึ้นทีละน้อย จิตใจของคนจะเป็นไทขึ้นมาทีละหน่อย ๆ ในเมื่อพระมหากษัตริย์ทรงอยู่ในทศพิธราชธรรม และข้าราชบริพารรู้จักความเป็นไท ไทยเก่า ๆ จะเข้าสิงใจไทยปัจจุบันให้ทำการให้ประเทศไทยเพื่อไทย การคิดล้มล้างชาติไม่มีผล สำหรับคนทั้งหลายที่คิด พวกเขาจะต้องสลายตัวไปตามกาลสมัย

เอาละ ฉันจะกลับ บอกทุกคนว่าฉันโมทนาที่ทุกคนมีเจตนาดีเพื่อไทย และทำใจให้เป็นไท คนใดเมื่อมีจิตใจเป็นไท คนนั้นในเวลานั้นอารมณ์ใจจะผ่องใส จะเข้าถึงธรรมโดยง่าย คือ โลกไม่ช้ำธรรมไม่เสีย เมื่อเป็นคนก็เป็นคนดี ตายแล้วก็เป็นผีดี พ้นจากผีก็เป็นเทวดาเข้านิพพานได้อย่างดี ในที่สุดนี้ ขอจงบอกเขาว่าฉันดีใจกับความดีของคนไทยทุกคน สวัสดี

(ท่านขุนช้างเล่าให้หลวงพ่อฟัง ประมาณ ๕ เมษายน ๒๕๒๑ เป็นการเพิ่มเติม)

น้ำมันนี่กว่าจะเจาะลงไปถึงมันก็พันก็หมื่นฟุต หรือว่ากี่พันกี่หมื่นเมตร เจาะลงไปแล้วก็ได้น้ำมันขึ้นมา ไอ้น้ำมันนี่มันก็มีเหตุอยู่ ๒ ประการที่จะได้น้ำมัน คือ

๑. ฟางเน่า หญ้าเน่า สัตว์เน่า หอยเน่า คนเน่า สะสมกัน ไอ้ความเน่ามันเกิดเป็นแกส กระแสที่ไหลไปจากน้ำเลือด น้ำเหลือง น้ำหนองพวกนั้น สะสมกับน้ำธรรมชาติเพาะตัวขึ้นมาอาศัยแกสผสมขึ้นมา ก็เกิดเป็นน้ำมันจุดไฟติด นี่อย่างหนึ่ง

๒. อาศัยแร่ธาตุที่มันเป็นหิน หินที่มีความชื้นที่เขาเรียกว่า **หินน้ำมัน** คือมันไม่ใช่หินจริง ๆ มันเป็นสิ่งเนื้อหนังผสมกันกับธาตุดิน มีความเน่าของบางจุดเข้าผสมกัน มีความชื้น เป็นน้ำมันอีกอย่างหนึ่ง

น้ำมันที่ว่าจะเจาะลงไปพบนี่ เป็นน้ำมันผิวดิน ถ้าเจาะลงไป ๆ ดึงดูดเอาความชื้นขึ้นมา แล้วมีปัญญาเจาะลงไปอีก มันก็จะไปเจาะน้ำมันอีก ชั้นของน้ำมันมันมีตั้งหลายชั้น สมมติว่าจะสูบน้ำมันขึ้นมาจริง ๆ โอ้โฮ มันมีตั้งเยอะแยะ นี่ความจริง ดินแดนแผ่นนี้ที่เรียกกันว่าแหลมทองและเป็นเมืองทองก็เพราะมีทรัพยากรมาก นอกจากน้ำมัน ก็ยังมีแร่มีหิน มีเพชรนิลจินดา มีเงินมีทอง มีแร่ธาตุต่าง ๆ ที่มีค่า คนที่มีปัญญายังจะใช้ได้อีกนาน แต่ว่าถ้าคนมีกำลังใจเป็นพาล คือความโง่ ชอบเห็นคนอื่นดีกว่าพวกของตนและขนของออกไปเป็นส่วนของตนมาก เมืองของตนรวยไม่ชอบ ชอบไปให้เมืองชาวบ้านอื่นเขารวย ขนทรัพย์ขนสินไปให้ชาวบ้านอื่นเขารวย ถ้ายังมีน้ำใจอยู่อย่างนี้ละก็ ของที่มีค่ามีราคาดีมันก็ยังปรากฏน้อย

ถ้าคนทุกคนในเขตนี้ที่เรียกกันว่าคนไทย มีใจรักชาติ มีความซื่อสัตย์สุจริต หวังความเจริญของบ้านเมือง ต้องการให้บ้านเมืองเจริญจริง ๆ ทรัพยากรจะได้มากยิ่งกว่านี้ ไอ้ที่เขาว่ายังไม่ขึ้นมา ๆ นี่ไม่ใช่เทวดากันไว้ ไม่ใช่ผีกันไว้ ไม่ใช่ยังงั้น มันเป็นไอ้มนุษย์ที่ยังมีชีวิตอยู่นี่แหละ ที่กันอยู่ เช่น อย่างว่ามีทุนมีงบประมาณเท่านี้ เขาให้ไปทำเท่านี้ มันก็กันเสีย ไปทำเท่าโน้นไม่พอดิบพอดีกับเงินที่จ่ายไปแล้ว ผลประโยชน์นั้นจะได้สมบูรณ์ยังไง ที่ท่านได้พึ่งมาจากคนก่อนว่า ถ้าคนไทยดีขึ้นมาเมื่อไรทรัพยากรทั้งหลายมันก็จะปรากฏมากเท่านั้น ถ้ามีดีเต็มที่มันก็เกิดขึ้นมาเต็มที่ ดีน้อยมันก็เกิดน้อย ไอ้คำว่า "ดี" ในที่นี้ ที่ว่าทรัพย์มันจะขึ้นมามากนั้นไม่ใช่มันลอยขึ้นมาเอง แต่เป็นด้วยการใช้ปัญญาของตนเอง หรือปัญญาที่ศึกษามาจากในต่างประเทศ ใช้ปัญญานั้นให้มันครบถ้วน ไม่ใช่ว่าไปเรียนกันมาแล้วอยากจะได้เงินเดือน อยากจะได้เงินพิเศษ อย่างนี้เรียกว่าคนนั้นมันยังไม่ดี อยากจะได้แต่เงินเดือน อยากจะได้แต่เงินพิเศษ เงินกินบ้าง เงินโกงบ้าง เงินยักบ้าง เงินยอกบ้าง เงินแป๊ะเจี๊ยะบ้าง เงินหมาเจี๊ยะบ้าง เงินเก๊าเจี๊ยะบ้าง เป็นต้น อย่างนี้ของดีมันก็ผุดขึ้นมาไม่ได้

ถ้ากำลังใจของคนมันดีจริง ๆ ซื่อสัตย์ต่อประเทศชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถ้ามีปัญญามากเงินก็ใช้น้อย จะได้ผลเป็นของดีขึ้นมามาก คนที่มีปัญญามากนี่เขาใช้เงินน้อย คือใช้ปัญญาช่วยด้วย ใช้แรงงานของคนช่วยด้วย ใช้อย่างอื่นแทนเงิน

อย่างคนโบราณนี่เขาก็รู้จักเอาทองหยองขึ้นมาใช้ รู้จักเอาน้ำมันขึ้นมาใช้ เขามีตะเกียงใช้เหมือนกัน แล้วก็เป็นตะเกียงน้ำมัน จะว่าใช้น้ำมันหมูก็เอาหมูที่ไหนมาฆ่าตั้งเยอะแยะ จะว่าใช้น้ำมันมะพร้าวโรงกลั่นน้ำมันมะพร้าวก็ยังไม่มี น้ำมันตั้งแต่โยนกนครหรือสุโขทัย หรือกรุงศรีอยุธยานี่ เขายังไม่ได้ใช้น้ำมันต่างประเทศ เขาใช้น้ำมันในประเทศ ทองก็เหมือนกัน เขาใช้ทองในประเทศ เขาไม่ได้ซื้อทองนอกประเทศ ทองในประเทศนี่เขายังส่งไปขายนอกประเทศด้วยซ้ำ เงินก็เหมือนกัน เขาใช้เงินในประเทศ ไม่ได้ซื้อเงินนอกประเทศ แล้วเขาจะเอาเงินนี้ไปต่างประเทศ แลกเอาสิ่งของที่เราไม่มีเข้ามา ของทั้งหลายเหล่านี้มันมีมาแล้วแต่อดีตกาล เขาใช้มาแล้วแต่อดีตกาล แต่คนสมัยนี้ไม่ได้ใช้ปัญญาอย่างคนในสมัยนั้น อะไร ๆ ก็ต้องให้เป็นชาวต่างประเทศมาค้นคว้าหาทั้งหมด จึงปรากฏว่ามันขึ้นมาไม่ได้ ถึงขึ้นมาได้ เขาก็ต้องหากำไรยกเอาไปบ้านเขามากกว่าที่เราจะพึงได้

สมัยผม (ขุนช้าง–ขุนแผน) เขาก็หาน้ำมันกันได้ จะบอกวิธีก็ได้ น้ำมันนี่เขาหากันตามเชิงเขา วิธีการหาน้ำมันก็เป็นของไม่ยาก เขาไปดูแหล่งเฉพาะวัตถุที่จุดไฟได้ดี หรือต้นไม้ที่มีการไวไฟเป็นต้น คนเขามีปัญญา เมื่อเจอะเหตุทั้งสองประการอย่างนี้เขาก็หาแหล่งน้ำมันกัน น้ำมันที่จะพึงได้มากเป็นน้ำมันข้น บางจุดก็เป็นน้ำมันสีดำ บางจุดก็เป็นน้ำมันสีแดง แล้วเขาก็ใช้วิธีเกรอะตามวิทยาการ

การหาแหล่งน้ำมันก็ดี แหล่งทองก็ดี เวลานั้นเขาใช้ผีช่วยบ้าง ใช้คนตาทิพย์ช่วยบ้าง ชี้บอกจุด ชี้บอกทาง การเจาะ การสกัดมันก็เป็นของไม่ยากนัก การใช้น้ำมันสมัยนั้นมันไม่มากเหมือนสมัยนี้ ไม่มีรถยนต์ ไม่มีเรือยนต์ แต่ปีหนึ่งก็ใช้เป็นหมื่น ๆ ถังเหมือนกัน การที่จะใช้แรงงานคน โดยเฉพาะใช้ปัญญามากกว่าทรัพย์ ก็สามารถหาน้ำมันได้ขนาดนั้น เวลานี้เราใช้ทั้งปัญญาด้วย ทั้งแรงเครื่องจักรด้วย ถ้าหาแบบนั้นมันจะได้มากกว่านี้มาก

(เพิ่มเติม เมื่อ ๒๔ มีนาคม ๒๕๒๒)

น้ำมันในประเทศไทยนี้เกิดจากสามแหล่งใหญ่ ๆ คือ

๑. สายจากพม่า เป็นน้ำมันใสเกรดดี วกมาจากด้านมะริด

๒. สายจากประเทศจีน เป็นน้ำมันขุ่นหยาบ น้ำมันสายนี้ไหลผ่านแร่ชนิดหนึ่ง เรียกว่ายูเรเซียม ซึ่งเป็นแร่ที่นักวิทยาศาสตร์ไม่รู้จัก มีลักษณะดำเป็นมันเลื่อมและมีความร้อนสูง แร่นี้เป็นเชื้อทำให้เกิดภูเขาไฟ เมื่อน้ำมันข้นนี้ไหลผ่านแร่ก็จะถูกความร้อนทำให้น้ำมันมีคุณภาพดีขึ้น คือใสมากกว่าเดิม

๓. สายในประเทศเอง คือเกิดเองในประเทศ เช่นที่นครสวรรค์ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

น้ำมันจากประเทศจีนไหลมารวมกับสายพม่าที่บริเวณนครสวรรค์ ทำให้เป็นน้ำมันคุณภาพดี แล้วเผยกว้างเป็นอ่าวไหลผ่านลงมาทางใต้ออกไปยังอ่าวไทย

บ่อน้ำมันบนดินที่ตื้นมากที่สุดอยู่ทางทิศเหนือ

๖. ฌาน - เทวดา - พรหม

(หลวงพ่อเล่าเมื่อ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๒๐)

วันนี้เปิดเทปหลวงพ่อตื้อฟัง มีคนเขาเอามาให้ ท่านบอกว่า "พุทโธ" แต่พุทโธก็อย่าให้ถึงธัมโมนะ อันนั้นของท่านถูก เพราะถ้าจิตใจเราภาวนาว่า พุทโธ แล้วไปนึกเอาธัมโมเข้า ก็แสดงว่าจิตเคลื่อนจากสมาธิ เมื่อพุทโธก็ต้องพุทโธอยู่ตลอดเวลา ขณะใดที่ยังพุทโธอยู่ ขณะนั้นคือจิตเป็นฌาน

ไอ้คำว่า "ฌาน" ภาษาบาลีว่า ฌานัง แปลว่าเพ่ง "เพ่ง" นี้ไม่ใช่เอาตาไปจ้อง แต่ให้เอาใจไปจ้อง คือใจนึกอยู่เสมอ นี่แหละตัวฌาน คือใจนึกอยู่ว่าเราภาวนายังไง ถ้าเรานึกถึงพระพุทธเจ้าเราก็นึกว่าพุทโธ นึกถึงพระธรรมเราก็นึกว่าธัมโม นึกถึงพระสงฆ์เราก็นึกว่าสังโฆ ทีนี้ถ้าเรากำลังนึกว่าพุทโธ ก็อย่าให้กลายเป็นธัมโม สังโฆ ออกมาด้วย ถ้ามันส่ายในอารมณ์แบบนี้ก็ชื่อว่าจิตไม่ทรงสมาธิ เว้นไว้แต่ว่าเราจะตั้งใจนึกถึงพระรัตนตรัยทั้ง ๓ ประการ คือ ทั้งพุทโธ ธัมโม และสังโฆ ถ้าตั้งใจแบบนี้เราก็ย่ำเท้า ๓ จุดเลยไม่ให้พลาด นี่ก็เป็นสมาธิเหมือนกัน ใช้ได้ ถ้ามันพลาดจากเจตนาเดิมเราถือว่าคลาดจากสมาธิ

อารมณ์ฌานนี่ก็ไม่มีอะไร ความจริงมันของง่าย ๆ พูดให้มันยาก "การตั้งใจไว้โดยเฉพาะ" นั่นคือฌาน ฌานคือการทรงอารมณ์อยู่ การทรงอารมณ์อยู่เรียกว่าการเพ่ง คือการตั้งใจไว้ นี่มันฌานเล็ก คือปฐมฌาน ถ้าถึงทุติยฌานแล้วจะตั้งใจว่าพุทโธ ธัมโม สังโฆ อะไรก็ตาม มันหยุดภาวนา คือ ภาวนาไป ๆ มันหายไปเองเฉย ๆ อีตัวหายไปเฉย ๆ นี่เขาเรียกว่าตัดวิตกวิจาร ปฐมฌานมีวิตกวิจาร วิตกคือตัวนึก วิจารว่าใคร่ครวญ เรานึกว่าจะภาวนาพุทโธ และขณะภาวนาก็ใคร่ครวญว่า เอ๊ะ นี่เราว่าครบไหม เราว่าพุทโธนี่เราว่าอยู่หรือเปล่า แล้วจะครบไหม ไอ้นี่เป็นวิจาร พอถึงทุติยฌาน วิตกหรือวิจารหยุดไป ไม่ใช่เราเลิก ต้องให้เลิกเอง เมื่อวิตกวิจารเราเลิก คำภาวนาก็หายไป เพราะว่าคำภาวนามันเป็นวิตกวิจาร วิตกวิจารหายไป แต่จิตมันเป็นสมาธิดีขึ้น มีความชุ่มชื่น ทรงตัวดีกว่า แต่ว่าถึงฌาน ๒ ใหม่นี่น่ะ พอจิตมันตกกลับไปถึงปฐมฌาน มีอารมณ์นึกขึ้นมาว่า อ้าว ตายจริง นี่ลืมภาวนาเสียแล้ว จับต้นชนปลายไม่ถูก เอ๊ะ นี่เราไม่ได้ภาวนาเสียแล้วนี่ เสร็จ! ไปเจอะเอาเพชรเข้านึกว่าราคาถูกกว่าขี้เสียแล้ว

ทีนี้พอถึงฌานที่ ๓ ความชุ่มชื่นหายไป มีอาการคล้าย ๆ กับตัวตึงเป่ง ความจริงตัวมันปกติ แต่จิตมันตั้งมั่นมาก มีอาการทรงตัวเป่ง หูได้ยินเสียงภายนอกน้อย ลมหายใจเบาอารมณ์มันทรง สบาย ใครจะกระโดดโลดเต้นไงก็ตาม ไอ้ตัวนี้ไม่รำคาญ เรานอนอยู่เขากระโดดตึง ๆ ไอ้ตัวนี้เฉย มันรู้ว่าเขาโดดแต่ได้ยินเสียงไม่ชัด ทีนี้พอถึงฌานที่ ๔ กายกับใจมันแยกเด็ดขาด ความจริงกายกับใจมันเริ่มแยกกันตั้งแต่ฌานที่ ๑ แล้ว คือ ตามปกติเราได้ยินเสียงรบกวนนี่เรารำคาญ ทีนี้ในฌานที่ ๑ ได้ยินเสียงไม่รำคาญ แสดงว่าจิตมันเริ่มแยกจากกายนิดหน่อย พอฌานที่ ๒ ตัดวิตกวิจาร มีความชุ่มชื่น มีการทรงตัวมากขึ้น ก็แยกกันไกลออกไปอีกนิดหนึ่ง แต่ก็ยังอยู่ในตัว ยังรับรู้เรื่องของประสาท ฌานที่ ๓ มีอาการทรงตัวมากขึ้น แต่ยังรับอาการของประสาทเบา ๆ พอฌานที่ ๔ จิตมันแยกกับกายเลย ไม่ยอมรับรู้เรื่องของประสาททั้งหมด ยุงกินริ้นกัดไม่รู้หรอก เสียงดังโครมครามแม้แต่เสียงปืนใหญ่ เสียงระเบิดลงใกล้ ๆ มันก็ไม่ได้ยิน ถ้าหากเป็นฌาน ๔ ละเอียดนะ เมื่อจิตมันแยกกับกายเด็ดขาด ท่านจึงถือว่าฌาน ๔ เป็นฌานสำคัญ เวลาที่เราจะถอดตัวข้างในออกไปเที่ยวข้างนอกก็ต้องเข้าถึงฌาน ๔ เวลาพระพุทธเจ้านิพพานก็ฌาน ๔ พระอรหันต์ถ้าท่านทรงตั้งแต่ฌาน ๔ ขึ้นไป ท่านก็ต้องถอยกลับมาออกตรงฌาน ๔ นี่แหละ ออกตรงอื่นไม่ได้ เว้นแต่ท่านที่ได้ไม่ถึงฌาน ๔ ก็ไปตามกำลังของฌาน

คนที่ตายด้วยกำลังของฌาน เขาไม่ได้ตายอย่างชาวบ้านธรรมดา ๆ เพียงแต่ตั้งท่าไปเฉย ๆ เท่านั้น คือ ครั้งแรกเขาใคร่ครวญดูก่อนว่าจะไปที่ไหน เมื่อเห็นจุดที่จะไปแล้วก็ดูว่าจะไปหรือยัง ควรไปหรือไม่ควรไป จะไปหรือจะอยู่ เขาว่ากันว่ายังงั้นะ บอกว่าไม่ได้ตายส่งเดชอย่างชาวบ้านนี่ เขาไม่ได้มีอารมณ์เศร้า เขาเห็นจุดที่จะไป แหม สวยสดงดงามถ้าเรามองดูบ้านที่เราอยู่ ไม่ต้องบ้านหรอก เอาพระราชฐานก็ได้ ดูพระที่นั่งจักรีมหาปราสาทที่เราว่าสง่าที่สุดในเมืองไทย นึกให้ข้างในประดับด้วยทองคำ แม้เพชรนิลจินดาก็มีเยอะแยะแต่ว่าบ้านเทวดา บ้านเล็ก ๆ ที่นับว่าเป็นกระต๊อบที่สุดน่ะ มันสวยกว่านั้นเยอะ

กระต๊อบที่มีค่าต่ำที่สุดของเทวดาก็คือของภุมมเทวดาหรือจาตุมหาราช นี่อย่างเลวที่สุดนะ เป็นกระต๊อบเงินล้วน ๆ วิมานเงินนี่เขาถือว่าเป็นกระต๊อบเล็กที่สุด ถ้าว่ากันตั้งแต่ดาวดึงส์ขึ้นไปถือว่าทองคำล้วนเป็นกระต๊อบเล็กที่สุด นี่ แหม ถ้าเราไปขโมยกระไดจากวิมานใครมาได้สักคนละก็ เห็นจะรวยสะบัด

ต่อจากนั้นขยับขึ้นไปเป็นวิมานแก้ว ก็ดูกันตรงที่ว่าวิมานเป็นแก้วชนิดอะไรกัน ไม่ได้ดูว่าเป็นทองคำหรือเปล่าเสียแล้ว เพราะวิมานทองคำนี่แย่เต็มที เป็นเทวดาที่จนที่สุด เขาดูกันว่าเป็นแก้ว ๓ ประการ แก้ว ๕ ประการ หรือแก้ว ๗ ประการ ถ้าเป็นแก้ว ๗ ประการก็ถือว่าเป็นเทวดาชั้นโลกีย์อันดับสูงสุด

ทีนี้ก็มีเทวดาที่เป็นพระอริยเจ้าอีก เทวดาชั้นพระอริยเจ้านี่ก็มีได้ตั้งแต่ภุมมเทวดาขึ้นไปนะ อย่าไปนึกว่าภุมมเทวดาท่านต่ำนะ บางองค์เป็นพระอนาคามีก็มี ต้องระวังให้ดี พวกที่บอกว่าไหว้พระภูมิไม่เป็นเรื่องน่ะ ดีไม่ดีไปไหว้เอาพรหมที่ไม่เป็นเรื่องเข้า เพราะเป็นพรหมที่ได้ฌานโลกีย์ มีค่าเท่าพระอริยะเมื่อไหร่ อยู่ชั้นสูงก็จริงแต่คุณสมบัติไม่เท่ากัน

ทำไมพระอริยะองค์นี้ถึงไปเป็นแค่ภุมมเทวดา ? เขาบอกว่าเวลาออกไปจากกายแกคลานเตาะแตะไปน่ะ แกเลยไปสร้างบ้านอยู่ใกล้ ๆ ไปไกลกับเขาไม่ได้ ตอนที่สร้างบ้านเสร็จ ถึงแม้จะเป็นกระต๊อบแต่พ่อดันเก็บเงินมาก เป็นมหาเศรษฐีแบบผ้าขี้ริ้วห่อทอง ใช่ไหม ไปสร้างบารมีใหม่นี่เขาทำได้นี่ แต่ก็ไม่แน่นัก บางทีพระอริยเจ้าบางองค์ ตัวอย่างเช่น พระเจ้าพิมพิสารที่เป็นพระโสดาบัน เวลาตายก็ทรงอยู่ในฌาน ๔ ที่ถูกจะต้องเป็นพรหมชั้นที่ ๑๑ ถูกไหม เป็นพรหมแบบพระอริยเจ้าด้วย แต่ว่าขณะที่ทรงฌาน ๔ อยู่เขารู้มานานแล้วว่าเขาจะไปไหน รู้มานานก่อนตาย แต่ท่านก็เกิดรู้ขึ้นตอนที่จะออกจากร่างว่าก่อนที่ท่านจะมาเกิดเป็นคนนี่ ท่านมาจากจาตุมหาราชในเขตของท้าวเวสสุวัณองค์เดิม ท้าวเวสสุวัณองค์เดิมก็คือท้าวมหาชมพู ตอนนั้นท่านเป็นอินทกะอยู่แล้วท่านลงมาเกิดเป็นคน ทีนี้ท่านก็เลยนึกว่าไอ้บ้านพรหมนั้นก็ช่างเถอะ ไม่ไปละ อยู่บ้านเก่าดีกว่า ก็เลยไม่ไปพรหม พ่อแวะเสียที่จาตุมหาราชนี่ เวลานี้ก็เลยเป็นท้าวเวสสุวัณ

เมื่อ ๒-๓ ปี เอ๊ะ เดี๋ยวก่อน ปี ๐๙ ปีนั้นนึกพิศขึ้นมายังไงไม่รู้ ไปไหน ๆ ไปได้ แต่จาตุมหาราชไม่ได้ไปสักที จะไปกลางคืนก็ไปไม่ได้เพราะฝึกกรรมฐาน แบบนี้มันใช้เวลาน้อยเมื่อไหร่ เลยไปมันกลางวัน

วันนั้นสั่งเณรใส่กุญแจกุฏิด้านนอก ตัวเองนอนอยู่ข้างใน ใครมาจะได้นึกว่าไม่อยู่ โกหกชาวบ้านเขา ย่องไปดูสักทีว่าไอ้จาตุมหาราชน่ะมันมีอะไรกันแน่ ออกปั๊บ ไปทางตะวันออก เห็นท้าวธตรฐ เอ๊ะ นุ่งกางเกงตัวเดียวไม่ใส่เสื้อ แล้วกัน ไม่ใช่ผ้าเตี่ยวนะ เป็น

กางเกงขายาว ทักว่า เอ๊ะ ! เทวดานี่ ทำไมไม่ใส่ชฎา ไม่ใส่เสื้อเล่า ท่านก็ตอบว่า แล้วกัน นั่งใส่ชฎากันอยู่เรื่อยยังไงกัน เทวดาก็เหมือนคนน่ะแหละ ถึงเวลาก็ใส่ไม่ถึงเวลาก็ไม่ใส่ เราก็นึกในใจว่า อือ เห็นเทวดาตามข้างโบสถ์เขาใส่ชฎาเรื่อยนี่ ถามท่านว่าลูกน้องไปไหนหมด ท่านบอกว่าอยู่ตามเขตแล้วย้อนถามว่ามาไงล่ะ ตอบท่านว่าไม่รู้ซี เคยแต่เลยไปทุกที ไม่เคยแวะเลย วันนี้ลองแวะดูที อีแถวนี้รู้สึกว่าพวกเก่าเยอะ คุยกันประเดี๋ยวท่านก็บอกให้ไป คุยนานไม่ได้

ไปหาท้าววิรูปักข์ อยากจะดู "นาค" พวกนั้นสักหน่อยว่าที่เรียกว่านาค ๆ น่ะ นาคแบบไหน ก็ไม่เห็นมีนาคสักตัวเดียว มีแต่เทวดา ถามท่านว่าทำไมเรียกว่านาคล่ะ ท่านตอบว่า "นาคะ" แปลว่าประเสริฐ หมายถึงเทวดา พวกกุมภัณฑ์ คนธรรพ์ ยักษ์อะไรนี่ก็เทวดา ยักษ์เขาแปลว่าบุคคลผู้ควรบูชา ไม่เห็นมีเขี้ยวนี่ สวยจะตายไป

เสร็จแล้วไปโน่น ท้าวเวสสุวัณ พอเข้าเขตพรรคพวกก็ไชโยเลย เพื่อนเก่ามาแล้ว เราเคยอยู่ที่นั่นมานี่ ยี่ห้อเก่า เจี๊ยวกันใหญ่เลย ไปคุยอยู่พักหนึ่ง เราเป็นประธานเพราะอะไรรู้ไหม ? เราไม่เหมือนเขานี่ ก็นั่งอยู่ที่คนเดียวน่ะซี นอกนั้นเขาพวกเดียวกันเขาก็นั่งรวมกลุ่มกัน เราเป็นประธานไม่ต้องให้ใครตั้ง ตั้งมันเสียเอง คุยกันไปคุยกันมาถามท่านว่าท้าวเวสสุวัณนี่พระเจ้าพิมพิสารใช่ไหม ? ท่านถามว่า "ทวนทำไม ?" แน่ะดุเสียด้วย ตอบว่าไม่ใช่ทวนพึ่งจะถามนี่แหละ ท่านก็ว่ารู้แล้วถามทำไมล่ะ แล้วกัน ก็ถามให้รับน่ะซี แล้วถามต่อไปว่าเวลานี้ยังเป็นพระโสดาอยู่รึ ท่านหัวเราะชอบใจกันทั้ง ๔ องค์ แล้วก็ตอบว่าใครเขาจะคลานขี้อยู่ล่ะ แล้วกัน หาว่าพระโสดาบันคลานขี้เสียได้ ถามท่านว่าทำไมล่ะ ตอบมาว่าผมไม่ได้ปรารถนาพุทธภูมินี่ ถ้าปรารถนาพุทธภูมิก็ต่อบารมีให้สูงขึ้นไม่ได้ จะทรงบารมีหรือขัดบารมีให้เป็นเทวดานั้นทำได้ แต่ต่อบารมีให้สูงขึ้นไม่ได้ ท่านว่าผมเป็นสาวกภูมิธุระอะไรจะไปนั่งงอกืออยู่แค่พระโสดาบัน ถามท่านว่าถ้างั้นเวลานี้เป็นอะไร ท่านบอกว่าเป็นอนาคามี เสร็จ ! นี่เวลาเราเทศน์ เราก็เลยเทศน์โกหกชาวบ้านว่าท้าวมหาราชทั้ง ๔ เป็นพระโสดาบัน เป็นไง โกหกเขาเพลินไปเลย

เทวดา ๔ เหล่าหรือ ๔ ภาคนี้เป็นทหาร เขาเรียกว่าทหารรักษาดาวดึงส์ รักษาเวชยันตพิมาน รูปร่างแกแบ่งเป็น ๒ ภาค เวลาแกทำหน้าที่รักษาเขต ท่าทางก็ไม่เป็น

เรื่องหรอก จะเห็นสะโอดสะองหน่อยก็พวกตะวันออก พวกคนธรรพ์ ถ้าเป็นพวกท้าววิรุฬหกจะอ้วนม่อต้อ กุมภนี่เขาแปลว่าหม้อ ไอ้ใครไม่รู้ดันไปแปลว่าลูกอัณฑะเท่าหม้อ กุมภนี่รูปร่างอ้วนเตี้ยเหมือนหม้อ หมอคนแปลดีนั้นเลยซวยไป เทวดาตั้งนามสกุลให้ใหม่ว่า "จงบรรลัย" เวลาที่เขารักษาเขตเขาแสดงตัวใหญ่พุงใหญ่ แต่เวลาไปไหว้พระที่จุฬามุนีโอ๊ะ แต่งตัวก็พรหมเราดี ๆ นี่เอง ไอ้พุงปลิ้น ๆ หายไปหมด

ลุงพุฒิ (พญายมราช) นี่ก็เถอะ เวลานั่งปกติละพุงเขียวทีเดียว ชอบนุ่งผ้าพื้นผืนหนึ่ง ผ้าขาวม้าพาดบ่า ปล่อยพุง วันหนึ่งย่อง ๆ ไปคุยกับเขา แวะประเดี๋ยวหนึ่งก็ลากลับบอกว่าจะไปไหว้พระ แกบอกว่าไปด้วยซี ถามแกว่าไหว้เป็นเหมือนกันรึ แกว่าเป็นซีความจริงเขาเป็นอนาคามีและเป็นพรหมด้วย พอแต่งตัวเข้าไอ้พุงปลิ้นหายไปหมดแฮะ ไม่ปลิ้นเลย กลับสะโอดสะองสวย ถามแกว่า เอ๊ะ พุงหายไปไหน แกบอกว่า ฮึ เก็บได้ แกมีอะไรขำ ๆ ดี วันไหนว่างงานถ้าไปหาแก ๆ มักจะชี้หน้าเอา เจ็บใจตอนที่แกรักษาเวฬุวันน่ะพวกเราเป็นนักรบนี่ ไปไหนก็ถืออาวุธไปด้วย พอลงไปก็เอาใบหอกตีพุงแก แกเจ็บใจบอกว่าถ้าพลาดเมื่อไหร่จะจับยัดลงนรก ไม่ให้เหลือเลย

๗. กรวดน้ำ

น้ำไม่ต้องไปกรวดมันหรอก กรวดน้ำทำยังไง ? ก็ต้องไปดู ดูว่าน้ำในถังมันเหลือเท่าไหร่ ในคลองมันแห้งลาไปหรือมากขึ้นมาอย่างนั้นกระมัง เพราะสำรวจกับตรวจ มันศัพท์เดียวกัน ไอ้ "กรวด" ก็ไม่ถูกอีกน่ะแหละ สำนวนทางศาสนาเขาเรียก "อุทิศ" แปลว่า เจาะจง คือไม่เห็นต้องใช้น้ำ

การ "กรวดน้ำ" มันเริ่มสมัยเปรตมาทวงขอบุญกุศลจากพระเจ้าพิมพิสาร พระพุทธเจ้าทรงบอกวิธีทำให้ว่า ให้พระองค์ถวายภัตตาหารกับพระสงฆ์แล้วอุทิศส่วนกุศลให้ซี ท่านก็ทำแบบนั้น อีตอนอุทิศส่วนกุศลท่านเป็นคนมาจากพราหมณ์ที่มีธรรมเนียมว่าจะให้ของใครก็ต้องเอาน้ำราดมือผู้รับ แสดงเป็นอาการว่ายกให้ ท่านก็เอาน้ำในคนโทเทราดพระหัตถ์พระพุทธเจ้า เลยรับกันต่อ ๆ มาว่าอุทิศส่วนกุศลต้องราดน้ำด้วย

อุทิศ นี่แปลว่า เจาะจง เราทำบุญเจาะจงไปให้ ถ้าไปใช้น้ำก็เจ๊งเพราะใจมัวเป็นห่วงน้ำ ห่วงมือ ใจก็แกว่ง ใช้ไม่ได้หรอก เสียผลตั้งเยอะ เคยเห็นผีมาหลายรายแล้วที่มารับส่วนกุศล แต่ไม่ได้กิน บางครั้งเวลาทำบุญนะ คนที่นำอุทิศส่วนกุศลน่ะมันให้แต่เฉพาะญาติ พวกที่ไม่ใช่ญาติก็เดินร้องไห้ไปเลย น้ำตาไหลเพราะไม่ใช่ญาติ ไม่มีโอกาส นี่เป็นยังงี้ เป็นผีแล้วมันแย่งกันกินไม่ได้

ทีหลังไม่ต้อง "กรวดน้ำ" นะ ตั้งใจเฉย ๆ มีผลกว่าตั้งเยอะ ฉันไม่ใช้เลยแหละแล้วเวลาอุทิศส่วนกุศลจริง ๆ นี่ใช้ภาษาบาลีไม่ดีหรอก เพราะอะไรรู้ไหม เพราะบางทีไอ้ภาษาบาลีนี่มันไม่ตรงกับเจตนาที่จะให้ อย่างฉันเจริญกรรมฐานกับหลวงพ่อปานนี่ คืนที่ ๓ มีผีมานั่งอยู่ตรงหน้า ยายคนหนึ่งอ้วนยังกะพ้อม มีไอ้เจ้าคนหนึ่งผอมกะหงองก๋อง ยายนั่นแกบอก เอ้า จะพูดอะไรก็พูดซี จะขออะไรท่านก็ขอ ไอ้เราก็มองดู เอ ไอ้นี่มันคงอดอาจารย์ฉัตรท่านเคยบอกว่าถ้าไม่ขอก็อย่าให้ แต่มานึกดูว่า เอ๊ ไอ้นี่มันพูดไม่ได้ เราจะไปรอให้มันขอทำไม ก็เลยให้ เวลาให้ก็ "อิมินา" เข้าให้ อิมินาปุญญกุเม อุปัชฌาย์ ฯลฯ แปลไปเถอะ ไม่ได้ตรงกับหมอนั่นเลย ไปให้เอาครูอาจารย์ที่ไหนก็ไม่รู้ ไอ้คนนั่งตรงหน้าไม่ได้ให้ ว่าไปไม่ถึงครึ่ง พวกมาแล้ว โซ่คล้องคอหมับ ลากไปเลย

ตอนเช้าไปบิณฑบาตกลับมาก็ฉันข้าว หลวงพ่อปานโดยปกติสังเกตได้ ถ้าไม่มีเรื่องอะไรจะพูด ฉันข้าวเสร็จท่านต้องเช็ดบาตร เช็ดช้อน เช็ดชามของท่าน พระอื่นก็ต้องทำเหมือนกัน แล้วข้าวแกงที่กินหมดแล้วก็ไม่ใช่โยนให้เด็กล้าง พระต้องล้างเองเช็ดเอง เช็ดถ้วยเช็ดชามเสร็จท่านก็จะยถาทันที วันไหนเช็ดชามเสร็จยังไม่ยถา วันนั้นแปลว่ามีเรื่องแล้วอีวันนั้น มองไปมองมา พอเจอะหน้ากันท่านก็พยักหน้าถามว่า ยังไงพ่ออิมินาคล่อง แล้วมันจะได้แดกรึ ? แล้วกัน เอาเราเข้าแล้ว รู้เสียด้วยนะ ท่านอยู่ในกุฏิเราอยู่ในป่าช้า โกหกท่านไม่ได้ แหม คนแก่นี่หูยาว ท่านว่า แล้วก็บอกว่า นี่ ทีหลังไม่ต้องไปว่าแบบนั้นหรอกนะ มันใช้อะไรไม่ได้ ผีพวกนี้น่ะมันไปเร็วมาเร็ว ต้องใช้เวลาเร็ว ๆ ถามว่าทำยังไง ท่านบอกว่า เอางี้ พอเห็นหน้ามันปั๊บ ก็ตั้งใจเลยว่าฉันบำเพ็ญกุศลมาตั้งแต่ต้นจนบัดนี้ บุญบารมีจะมีแก่ฉันเพียงใด เธอจงโมทนาและมีประโยชน์อย่างเดียวกับที่ฉันจะพึงได้รับ เอาแค่นี้ อย่าให้ยาวกว่านี้ ถ้าสั้นกว่านี้ได้เท่าไรยิ่งดี เพราะว่ามันคอยนานไม่ได้

ถาม – คนไปนิพพานแล้วอุทิศให้ได้หรือไม่ ?

ได้ แม้แต่พระพุทธเจ้าเราก็ควรอุทิศให้ได้ เพราะเป็นการสนองคุณ แสดงความกตัญญูกตเวที ความจริงท่านไม่ต้องการหรอก ของท่านมีจนล้นแล้ว ถึงแม้ท่านจะไม่รับแต่อย่าลืม อย่างเราเป็นพ่อเป็นแม่เขาน่ะ ถ้าไอ้ลูกมันอยู่บ้านไกล นาน ๆ มาหาที เอาของอะไรมาให้ ถึงแม้ว่าของนั้นไม่มีค่าอะไรเราก็ยังดีใจ ใช่ไหม เห็นว่าลูกน่ะมีน้ำใจ มีกตัญญูรู้คุณ อันนี้ก็เหมือนกัน ถ้าหากว่าเราอุทิศส่วนกุศลให้พระพุทธเจ้า ก็แสดงว่าเรากตัญญูรู้คุณของพระพุทธเจ้า การบูชาคุณของพระพุทธเจ้าด้วยความกตัญญูรู้คุณนี่ เป็นเหตุให้เราไม่ลงนรก ท่านจะรับหรือไม่รับนี่ไม่สำคัญ สำคัญที่ว่าให้ใจของเราตามระลึกถึงอยู่เสมอก็แล้วกัน

๘. คำสั่งพิเศษ

(เล่าเมื่อ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๑๗)

มีข่าวพิเศษ จะบอกให้เอาไหม วันนี้เป็นวันพระ แต่จะเป็นวันพระหรือไม่วันพระก็ตาม เฉพาะพวกที่ได้วิชชาสาม ที่มีมโนมยิทธิขึ้นไป เขาก็ขึ้นไปไหว้พระทุกวัน ที่ ๆ เป็นแดนไหว้พระก็คือจุฬามุนีเจดีย์สถาน และถ้าใครเป็นพระอริยเจ้าก็เลยไปนิพพาน ที่ของใคร ๆ ก็ไป ตั้งแต่พระโสดาบันขึ้นไปเขาไปของเขาได้ เขามีที่อยู่ แต่ถ้าเป็นพระอริยเจ้าที่เป็นสุกขวิปัสสโกก็ไปไม่ได้ เห็นผีเห็นเทวดาก็ไม่ได้ ประเภทนี้แกก็นั่งเป็นตอตะโกอยู่ข้างล่าง

พอขึ้นไปที่จุฬามุนี ทีแรกก็ต้องแวะไปหาโยมก่อน นี่เป็นเรื่องธรรมดา พ่อแม่อยู่ผ่านไม่ได้ อย่างน้อยที่สุดก็ต้องเข้าไปแสดงความเคารพก่อน ไง ๆ ก็เป็นพ่อเป็นแม่ เราจะดีได้จะเลวได้ก็อาศัยพ่อแม่เป็นแดนเกิด อันนี้ทิ้งไม่ได้ ถ้าเลยพ่อแม่เมื่อไรก็ลงอเวจีเมื่อนั้นถือว่าเป็นอนันตริยกรรม บรรดาพ่อแม่ทั้งหลายที่ไม่ได้เป็นคนท่านก็ไปประชุมกันที่นั่นถือว่าต้องคอยรับการเคารพ ถือเป็นกิจประจำ จากนั้นท่านบอกว่าให้รีบเข้าจุฬามุนี มีเรื่องสำคัญ

พอเข้าไป แหม ไม่นึกไม่ฝัน เป็นเรื่องใหญ่มาก คือปรากฏว่ามีพระอริยเจ้าที่ได้มโนมยิทธิประชุมกันที่นั่นถึง ๗๓๒ องค์ นี่ไม่ได้หมายความว่าเป็นพระเป็นสามเณรทั้งหมดนะ ที่เป็นฆราวาสก็มี ฆราวาสที่เป็นพระโสดาบันขึ้นไปท่านก็นับเป็นพระด้วยนะย่อง ๆ เข้าไปน่ากลัวจะเป็นคนสุดท้าย เพราะพอเข้าไปท่านก็บอกว่ามากันครบแล้ว พวกที่ยังไม่ตายนะ คือท่านบอกว่า วันนี้พระอริยเจ้าที่ยังไม่ตาย ตั้งแต่พระโสดาบันขึ้นไปมาประชุมเป็นมหาสมาคม ๗๓๒ ท่าน ก็มีพระองค์หนึ่งถามว่า ถ้ารวมทั้งสุกขวิปัสสโกที่ไม่ขึ้นมามีเท่าไร ท่านบอกว่าพันเศษ ๆ พันสามร้อยเศษ ๆ แล้วส่วนใหญ่ก็อยู่ในประเทศไทย คนที่จะเป็นพระอริยเจ้าต่อไปก็มีมาก แต่ว่าไม่เข้าใจเรื่องธรรมะ คำว่า "ไม่เข้าใจ" ท่านอธิบายว่าเวลาสอนน่ะสอนยากเกินไป ให้พระอริยเจ้าทั้งหมดแสดงความจริงให้ชัด อันนี้รู้สึกว่าจะเป็นคำสั่งนะ ไม่ใช่คำแนะนำ เป็นคำสั่งพิเศษ ให้แสดงตนให้ชัดคือพูดให้ชัดออกมาชาวโลกจะได้มีความเข้าใจว่าความจริงของพระพุทธศาสนามีเพียงใด

พระองค์หนึ่งเขาเก่ง เป็นพระอรหันต์ ท่านถามเพื่อคนอื่น คือถามว่าถ้าแสดงออกไปให้ชัดแล้วจะมีอันตรายไหม สมเด็จท่านก็ย้อนบอกว่าพระอริยเจ้ากลัวอันตรายด้วยรึ กลัวการกลั่นแกล้งด้วยรึ ท่านบอกว่า คำว่าอริยะนี่เขาไม่กลัวการกลั่นแกล้ง องค์นั้นท่านก็ไม่กลัวแล้วละ ท่านถามว่า ถ้าองค์ใดองค์หนึ่งพูดไปตามตรงแล้วผลจะเป็นยังไง ท่านตอบว่า คนที่เขาแสดงความจริงออกมามีกี่คนแล้วล่ะเวลานี้น่ะ

อีกประการหนึ่ง การแนะนำพุทธบริษัทให้ใช้วิธีแนะนำที่ง่ายที่สุด เพราะว่าไอ้การจะได้จริง ๆ มันง่าย อย่าไปแนะนำให้ยาก ตนได้ผลมาด้วยวิธีไหนให้พูดแบบนั้น

องค์หนึ่งถามว่า เวลานี้โลกเต็มไปด้วยความเร่งร้อน คนที่เคารพความจริงหาได้ยาก ส่วนใหญ่มักจะเป็นคนเอาเปรียบกัน คอยจะเบียดเบียนกัน ถ้าจะเทียบแล้วบรรดากลุ่มที่เคารพความจริงนับถือธรรมะมันมีน้อยจริง ๆ จะทำยังไงถึงจะแก้ไขได้ ท่านก็ตอบว่าหากเป็นกฎของกรรมที่เป็นอกุศลละเราแก้ไขไม่ได้ แต่ทว่าธรรมะอุปมาเหมือนน้ำ คนเราเปรียบอุปมาเหมือนกองไฟ คนที่อยู่ในกลุ่มของกองไฟก็มีความเร่าร้อนมานาน น้ำนี้ถึงแม้ว่าจะมีปริมาณน้อย แต่ถ้าหากเขาทราบว่าน้ำนี่เย็นนะ ก็จะมีคนวิ่งเข้ามาดื่มน้ำมากดีกว่าอยู่ในกลุ่มไฟ เพราะมันมีแต่ความเร่าร้อน ดังนั้น บรรดาพระทั้งหลายก็ควรแสดงธรรมเบื้องต่ำให้มากที่สุด นั่นคือสังคหวัตถุ เพราะว่าเป็นธรรมที่แนะนำให้ประชาชนรู้จักสงเคราะห์ซึ่งกันและกัน เป็นสัญญาณแห่งการผูกมิตร สร้างความรัก สร้างความสามัคคีในกลุ่ม

ความรัก ความสามัคคีในกลุ่มเล็ก ๆ นี้ มันก่อให้เกิดความสุข ทีนี้คนส่วนใหญ่ก็จะมองเห็นทีละน้อย ๆ ว่า เอ ไอ้คนที่เขารักกันนี่มันดี คนนี้ขาดอย่างนี้ คนนั้นขาดอย่างนั้น เขาก็มาช่วยกัน ความสุขในกลุ่มเล็ก ๆ มันก็เกิดขึ้น ทีนี้ คนในกลุ่มใหญ่ก็จะค่อย ๆ ถอนจากความรู้สึกเดิมที่เอาเปรียบซึ่งกันและกัน หันมาสงเคราะห์ซึ่งกันและกัน โลกก็จะเต็มไปด้วยความเยือกเย็น

แล้วท่านพูดออกมาอีกคำหนึ่งว่า พระพุทธศาสนาที่ตั้งหลักมั่นจริง ๆ ก็เฉพาะในประเทศไทยเท่านั้น ต่างประเทศยังไม่ทรงตัว การฝังรากฝังโคนยังไม่แน่น ที่แน่นจริง ๆ เป็นหลักเป็นฐาน คือในประเทศไทย แล้วสมเด็จพระพุทธทีปังกรท่านก็บอกว่า ไอ้ที่เละจริง ๆ มันก็ในประเทศไทยอีกน่ะแหละ บรรดาเพื่อนอีก ๒ องค์เขาขึ้นไปด้วย เจ้านั่นเขา

ถามว่า ดีจริง ๆ มีอยู่ในประเทศไทย แล้วทำไมถึงได้มีเลวจริง ๆ คือเลวที่สุดก็อยู่ในประเทศไทยด้วยล่ะ ท่านตอบว่า เมื่อดีที่สุดอยู่ในเมืองไทยแล้ว ถ้ามีเลวก็ต้องนับเป็นเลวที่สุดอย่างต่างประเทศน่ะ เขายังมั่นคงไม่พอ เมื่อเขาเลวก็จะถือเป็นเลวที่สุดไม่ได้

ท่านบอกว่าไม่ต้องไปกลัวคนเลว จริงอยู่ เวลานี้นักบวชทุศีลอยู่ในระยะมีกำลังและมักจะข่มขี่พระที่มีศีล สมาธิ ปัญญา บริสุทธิ์ แต่ไม่เป็นไร เพราะว่าคนที่มีความบริสุทธิ์มีบุญบารมีมากก็มีเหมือนกัน ถ้ามีการแสดงความจริงออกไปให้ชัดหลาย ๆ สาย มึงก็รับรองกูก็รับรอง ในที่สุดพวกมีจิตคิดทำลายศาสนาก็จะสิ้นกำลังไปเอง

วันนี้ดีใจที่เป็นมหาสมาคมใหญ่ ความจริงเขาไม่เคยขึ้นไปพบกันแบบนี้หรอก พบน่ะพบบ้าง แต่ไม่ครบ สำหรับพวกได้ฌานโลกีย์มีอีกกลุ่มหนึ่ง ท่านไม่นับ ท่านพูดแล้วชี้ให้ดู เวลาชี้ก็มองเห็นใจคนกลุ่มใหญ่อยู่ในเมืองไทย ต่างประเทศก็มีเหมือนกัน แต่มันน้อย เพราะต่างประเทศเขาติดอย่างอื่นกันมาก ท่านบอกว่าคนที่ยังหมื่น ๆ อยู่มีเยอะ ด้วยอำนาจของท่านนะ มองเห็นเหมือนพระอาทิตย์ตอนเที่ยง เห็นอยู่ใกล้ ๆ ท่านชี้ลงมา บอกว่าเห็นไหม กำลังใจคนที่เข้าถึงอยู่แล้วนี่มันเยอะ ตอนนี้กำลังขึ้นหนัก แต่ว่าพวกเราชอบใช้ไอ้คำยาก ๆ แล้วก็ไปเกรงใจพวกทุศีล ถ้าไม่ปล่อยความจริงออกมาแล้วเมื่อไหร่พระพุทธศาสนาจะก้าวหน้าถึงที่สุด ถ้าพุทธศาสนาไม่ก้าวหน้าเต็มกำลัง โลกก็เร่าร้อนอยู่อย่างนี้ตลอดเวลา ถ้าหากกำลังของพระพุทธศาสนาก้าวขึ้นเต็มที่ โลกมันจะเยือกเย็น เพราะว่าน้ำดับไฟได้ท่านว่าอย่างนั้น

ที่ท่านสั่งอย่างนี้ คือ ให้เปิดให้มากนั้น เป็นการรับรองไปในตัวว่าเวลานี้พระอริยเจ้ามีได้ไม่ใช่ว่าหมดพระอริยเจ้า นี่มันเป็นพันที่สาม พระพุทธเจ้าท่านประกาศศาสนาไว้ ๕,๐๐๐ ปี พันที่ ๑ เป็นยุคของพระอริยเจ้าขั้นที่มากไปด้วยปฏิสัมภิทาญาณ พันที่ ๒ มากไปด้วยฉฬภิญโญ คือ พระอภิญญา แต่ไม่ได้หมายความว่ามีไม่ได้ มีเหมือนกันแต่ปริมาณด้อยลงไป มาระหว่างนี้เป็นพันที่ ๓ มีพระอริยเจ้ามากไปด้วยวิชชาสาม ส่วนอภิญญา ๖ และปฏิสัมภิทาญาณก็มีได้ แต่ว่าน้อยลงไป ถ้าพันที่ ๔ ท่านบอกว่ามากไปด้วยสุกขวิปัสสโก ส่วนท่านที่เป็นปฏิสัมภิทาญาณ อภิญญา ๖ และวิชชา ๓ ก็ยังมีอยู่แต่น้อย พันที่ ๕ จะมากไปด้วยพระอนาคามี นี่เป็นเรื่องของพระศาสนา ที่พระอริยเจ้าจะหมดลงไปจุดใดจุดหนึ่งมันไม่หมดหรอก จะหมดไม่ได้ ท่านบอกว่า ถ้ามรรค ๘ ยังครบถ้วนเพียงใด เมื่อนั้นก็ยังมีพระอริยเจ้าอยู่เสมอ

๙. พระเวสสันดร

(เรื่องพระเวสสันดรนี้ คนสมัยใหม่ค่อนขอดกันมากว่า การสละลูกและเมียเป็นการเห็นแก่ตัว ผลักความลำบากไปให้ลูกเมีย เป็นการไม่ดีมากกว่าจะน่าชมเชย เมื่อนำมาเรียนถามหลวงพ่อก็เล่าให้ฟัง เมื่อ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๑๘ เป็นเรื่องยาว จะตัดและย่นย่อลงพอให้รู้ใจความดังนี้)

พระพุทธเจ้าท่านทรงปรารถนาพุทธภูมิมาตั้งแต่สมัยเกิดเป็นมหาทุกขตะ ได้ฟังพระพุทธเจ้าองค์หนึ่งเทศน์ว่า อานิสงส์ของการถวายผ้ากฐินทาน ใครจะปรารถนาเป็นพระพุทธเจ้าอย่างตถาคตนี้ก็ได้ ท่านก็เลยเอาเครื่องแต่งตัวเก่าชุดเดียวของท่านไปแลกได้เข็ม ๑ เล่มกับด้าย ๑ กลุ่ม ร่วมทอดกฐินกับเจ้านาย แล้วตั้งจิตปรารถนาเป็นพระพุทธเจ้าแล้วก็บำเพ็ญบารมีเรื่อยมาเป็นอสงไขยกัป จนกระทั่งเข้าเขตปรมัตถบารมี

มาถึงสมัยพระพุทธเจ้าทรงพระนามว่าพระพุทธกัสสป พระพุทธเจ้าของเราตอนนั้นเสวยพระชาติเป็นสุเมธดาบส อยู่กับลูกศิษย์ลูกหาประมาณ ๕๐๐ คนในป่า วันหนึ่งได้ยินว่าพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงอุบัติขึ้นแล้วในโลก พระองค์พร้อมด้วยบริวารก็ไปเฝ้าฟังเทศน์จบหนึ่งแล้วก็ทูลอาราธนาพระพุทธกัสสปให้ไปโปรดที่สำนักในป่า พระองค์ก็ทรงรับ เมื่อถึงเวลาที่สมเด็จพระสุคตพร้อมด้วยพระสงฆ์ทั้งหลายเสด็จมา ท่านสุเมธดาบสออกไปรับ ถึงตอนไหนเป็นลำรางไม่มีสะพาน ท่านก็ทอดตัวเป็นสะพานให้พระพุทธเจ้ากับพระสงฆ์เดินข้ามไปบนร่างของท่าน ด้วยอำนาจความดีและอำนาจของพระพุทธเจ้าและพระอรหันต์ทั้งหลาย ก็ทำให้ท่านสุเมธดาบสไม่รู้สึกหนัก เมื่อถึงแล้วก็ถวายอาหารและบิณฑบาตแก่พระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าท่านทรงทราบดีว่าฤๅษีองค์นี้ปรารถนาพุทธภูมิฉะนั้น ก่อนจะฉันอาหารท่านจึงเข้านิโรธสมาบัติ บรรดาพระอรหันต์ทั้งหลายเข้าผลสมาบัติ

นิโรธสมาบัติกับผลสมาบัตินี้ต่างกัน วิธีเข้าไม่เหมือนกัน นิโรธสมาบัติเป็นเรื่องของอริยมรรคอริยผล ไม่ใช่ฌานโลกีย์ ถ้าจะเข้าสมาบัติแบบฌานโลกีย์ ต้องปลดนิวรณ์ ๕ ประการก่อน ตั้งจิตกำหนดลมหายใจเข้าออกหรือใช้คำภาวนา อย่างนี้เรียกฌานสมาบัติเป็นฌานโลกีย์ สำหรับผลสมาบัติกับนิโรธสมาบัติไม่ทำแบบนั้น คือ พระพวกนั้นไม่มีนิวรณ์

หานิวรณ์รบกวนไม่ได้อยู่แล้ว เวลาที่พระพุทธเจ้าจะเข้านิโรธสมาบัติ ก็จับสมาบัติ ๘ เป็นพื้นฐาน คือ เข้ารูปฌาน ๔ กำหนดผลที่พระองค์ทรงบรรลุ คือ พระพุทธเจ้าทรงอารมณ์อยู่อย่างนี้ เรียกว่านิโรธสมาบัติของพระพุทธเจ้า ส่วนบรรดาพระสงฆ์ทั้งหลายนั้นเข้าผลสมาบัติ คือ เข้าไม่ถึงฌาน ๘ เข้าแต่เพียงรูปฌาน คือ ฌาน ๑ ถึง ๔ แล้วแต่องค์ไหนจะเข้าแค่ไหน แล้วท่านก็ชำระผลตามที่ท่านบรรลุแล้ว เป็นอรหัตผล แล้วก็ทรงฌาน อันนี้เรียกว่าผลสมาบัติ มีผลไม่เสมอกันนะ คนที่ถวายทานกับท่านที่ออกจากผลสมาบัติจะมีอาการคล่องตัวมากในความเป็นอยู่ เรียกว่าหากินคล่องตัว ทีนี้การถวายทานกับพระสงฆ์ที่เป็นพระอริยเจ้าที่ออกจากสมาบัติ ผลการครองชีพของท่านผู้นั้นจะมีการคล่องตัวมากขึ้นเป็นกรณีพิเศษ คือจิตจะสามารถบรรลุอริยมรรคอริยผลได้ในชาติปัจจุบัน ทานที่ถวายกับท่านที่ออกจากนิโรธสมาบัติหวังมรรคหวังผลได้โดยฉับพลัน หวังความร่ำรวยเป็นมหาเศรษฐีในวันนั้นมีผลไม่เสมอกัน เวลานี้หาพระเข้านิโรธสมาบัติไม่ได้ ที่เข้าได้เขาก็ไม่อยากเข้า เพราะคนมันไม่ควรจะได้รับผลแบบนั้น

เมื่อพระพุทธเจ้ากับพระสงฆ์ออกจากสมาบัติและฉันภัตตาหารเสร็จแล้ว พระพุทธเจ้าก็เทศน์โปรดถึงอานิสงส์การเป็นพระพุทธเจ้าว่ามีอะไรบ้าง เทศน์จบ ท่านสุเมธดาบสก็เข้าปฏิญาณตนปรารถนาพุทธภูมิ พระพุทธเจ้าก็ทรงพยากรณ์ว่า นับแต่นี้ต่อไปไม่ช้านักจะได้เป็นพระพุทธเจ้าองค์ที่ ๔ (ของกัปนี้) เรียกว่า "พระสมณโคดม"

ในขณะนั้น มีอัครสาวกซ้ายขวาตามเสด็จมาด้วย มีความสง่า มีรัศมีดีกว่าพระสงฆ์ทั้งหลาย ฉะนั้น จึงมีฤๅษี ๒ ท่านด้วยกันเข้ามากล่าวปวารณาเป็นสาวกเบื้องขวาและสาวกเบื้องซ้าย พร้อมกันนั้นมีผู้ชาย ๑ ผู้หญิง ๑ เข้ามาตั้งความปรารถนาจะเป็นบิดาและมารดาของพระพุทธเจ้าสมณโคดม สตรีท่านหนึ่งขอเป็นภรรยาเป็นคู่บารมี เพราะการบำเพ็ญบารมีที่จะเป็นพระพุทธเจ้านั้นต้องบริจาคลูกเมียให้เป็นทานได้จึงจะเป็นพระพุทธเจ้าได้ สตรีท่านนั้นก็ตั้งปรารถนาว่าจะถูกบริจาคเป็นทานก็ไม่เป็นไร จะขอสนับสนุนสุเมธดาบสเป็นพระพุทธเจ้าให้ได้ แล้วก็มีผู้หญิงผู้ชายอีกคู่หนึ่งมาขออาศัยพุทธบารมีที่บำเพ็ญร่วมกันนี้จะเป็นลูกหญิงลูกชายของท่านสุเมธดาบส ยอมถูกบริจาคเป็นทานเพื่อพระโพธิญาณ บรรดาท่านฤๅษีทั้งหลาย บริษัททั้งหลายที่มีความเคารพในสุเมธดาบสก็มากราบพระพุทธเจ้าบอก

ว่า ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายอาศัยบุญบารมีที่ข้าพเจ้าได้บำเพ็ญมานี้ ขอให้ข้าพเจ้าได้เป็นสาวกของท่านสุเมธดาบสในสมัยที่ท่านบรรลุเป็นพระพุทธเจ้า

แล้วสมัยต่อมาว่างจากพระพุทธเจ้า พระสุเมธดาบสก็มาเป็นพระเวสสันดร หญิงชายคู่ที่ต้องการเป็นบิดามารดาก็มาเกิดเป็นพระเจ้ากรุงสญชัยกับพระนางผุสดี หญิงที่ปฏิญาณเป็นคู่บารมีมาเป็นพระนางมัทรี อีก ๒ คนที่ปรารถนาเป็นลูกก็มาเป็นกัณหากับชาลี นี่เรื่องเดิมมีมาอย่างนี้ ต่างคนต่างตั้งใจจะมาเสริมสร้างบารมีให้ท่านสุเมธดาบสมาเป็นพระพุทธเจ้า แล้วจะว่าพระเวสสันดรเห็นแก่ตัวอย่างไร

พระพุทธเจ้าท่านตรัสพระบาลีบทหนึ่งว่า กัมมัง สัตเต วิภัชชติ กรรมย่อมเป็นเครื่องจำแนกสัตว์ คนที่เกิดมาในโลกนี้มีความดีมาไม่เสมอกัน ถ้ามีความดีเสมอกันมันก็ต้องดีเท่ากัน มีความสุขมีความทุกข์เท่ากัน ทีนี้คนที่เกิดมาในโลกนี้ ต่างคนต่างมีความดีความชั่วไม่เท่ากัน ฉะนั้น บางคนจึงมีความยากจนเข็ญใจ บางคนรวย บางคนมีวาสนาบารมีมาก บางคนมีวาสนาบารมีน้อย บางคนเกิดมาในกองเงินกองทอง แต่พอพ่อแม่ตายกลับมาขอทานเขากิน อาศัยที่คนเกิดมานี้มีกรรมไม่เท่ากัน เราจะไปกะเกณฑ์ให้ทุกคนมีความเข้าใจเสมอกันก็ไม่ได้ ในเรื่องของศาสนาแล้วบรรดาคนที่คัดค้านความดีของพระพุทธเจ้าจงทราบว่าคนเหล่านั้นมาจากอบายภูมิ เพราะว่าเวลานี้สัตว์ที่เกิดจากอบายภูมิมีอำนาจในโลกแล้วต่อไปไม่ช้ามันก็หมด ต่อจากนั้นก็จะมีสัตว์ที่มาจากสวรรค์และพรหมโลกมากขึ้น เพราะว่าพระพุทธศาสนาจะก้าวขึ้นอีกวาระหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประเทศไทยเวลานี้มีพระอริยเจ้ามากแล้ว พระอริยเจ้ามีมากเพียงไร คนผู้รับธรรมจากพระอริยเจ้าก็มีมากขึ้น โลกก็จะมีความเยือกเย็นขึ้น แต่พร้อมกันนั้นก็จะได้พบกับบรรดาอลัชชีทั้งหลายไปด้วย

อันนี้ เราต้องดูตัวอย่างพระพุทธเจ้า นับแต่ปรารถนาพระโพธิญาณเป็นต้นมา พระองค์ก็มีแต่ความดี สร้างความดีทุกชาติ แต่ในเวลาเดียวกันก็มีผู้ลิดรอนความดีทุกชาติเหมือนกัน เทวทัตก็เป็นคู่ปฏิปักษ์ที่จองเวรกันมา พระยามาราธิราชผู้ปรารถนาพุทธภูมิอีกคนหนึ่งก็เป็นคู่จองเหมือนกัน

ถอยหลังไปสี่อสงไขยกำไรแสนกัป พระพุทธเจ้ากับเทวทัตเป็นเพื่อนกัน พระพุทธเจ้าเป็นพ่อค้าสุจริต เทวทัตเป็นพ่อค้าทุจริต วันหนึ่ง ยายแก่ยากจนนำถาดทองคำมา

เสนอขายแก่เทวทัต แกทราบดีว่าเป็นทองคำแต่ทำเป็นดูไปดูมาบอกว่า ยายถาดนี่ไม่ใช่ทองคำแท้ แล้วตีราคาให้ต่ำ ๆ รุ่งขึ้น ยายแกเอาไปให้พระพุทธเจ้าดู ท่านตีราคาให้เท่ากับน้ำหนักทองคำที่ควรจะได้ แกก็ขายให้ ต่อมาเทวทัตรู้เรื่องก็โกรธหาว่าตัดหน้า แล้วประกาศเลิกเป็นมิตร บอกว่าเราจะจองล้างจองผลาญท่านทุกชาติ ไปเป็นจำนวนชาติเท่ากับเมล็ดทรายในกำมือนี้ แล้วแกก็ตามมาตัดรอนพระพุทธเจ้าทุกชาติ

ชาติหนึ่งพระพุทธเจ้าบำเพ็ญขันติบารมี เทวทัตไปเกิดเป็นพระเจ้าแผ่นดิน ไปเชิญดาบสมาถามว่าท่านถือขันติบารมีใช่ไหม ตอบว่าใช่ ถ้างั้นใครทำอะไรท่าน ๆ ก็ไม่โกรธใช่ไหม ตอบว่าใช่อีก พระราชาก็ลองโดยเอามีดตัดแขนซ้ายไปข้างหนึ่ง ถามว่าโกรธไหม ตอบว่าไม่โกรธแกก็ตัดเรื่อยไป ลงท้ายเลยตัดกลางตัวขาด ถามว่าโกรธไหม ก็ตายเสียแล้วจะไปตอบได้ยังไง มาในสมัยพระเวสสันดรนี่แกก็มาเกิดเป็นชูชกอีก

นี่เรื่องพระเวสสันดรมีความเป็นมาอย่างนี้ บรรดานักศึกษาเขาไม่มีความรู้ และครูเขาก็ไม่มีความรู้เบื้องต้น เมื่อลูกศิษย์ถาม ครูไม่มีความรู้ก็ตอบไม่ได้

หมายเหตุของคณะศิษย์ ความเข้าใจของคนส่วนมากในเรื่องพระเวสสันดรนั้น เชื่อว่าคงได้มาจากการอ่านหนังสือมหาเวสสันดรชาดก ที่มีผู้รจนาขึ้นเพื่อความไพเราะของภาษา จึงกล่าวหาว่าพระเวสสันดรเห็นแก่ตัวในการบริจาคลูกเมียเป็นทาน หากท่านผู้มีความเข้าใจในทำนองนั้นจะไปดูจากต้นฉบับจริง คือ ในพระไตรปิฎกฉบับหลวง เล่ม ๒๘ ตั้งแต่หน้า ๓๑๖ ไปแล้วจะพบประโยคต่อไปนี้

– เมื่อใดเรายังเป็นทารก มีอายุ ๔ ขวบแต่เกิดมา เมื่อนั้น เรานั่งอยู่ในปราสาท คิดจะบริจาคทานว่า เราจะพึงให้หทัย ดวงตา เนื้อ เลือด และร่างกาย เมื่อใครมาขอเรา เราก็ยินดีให้ (แผ่นดินไหว)

– ชาวสีพีทั้งปวงจงขับไล่ จงฆ่าเราเสีย หรือจะตัดเราให้เป็นเจ็ดท่อนก็ตามเถิด เราจักไม่งดการให้ทานเลย

– พระน้องนาง (หมายถึงพระนางมัทรี) จงแสวงหาพระสวามีอื่นเถิด อย่าลำบากเพราะจากพี่เลย

– ข้าพระองค์บำเพ็ญทานอยู่ในปราสาทของตน ยังชื่อว่าเบียดเบียนชาวนครของตน (คือบริจาคช้างของตนเองเป็นทาน ชาวนครก็ไม่พอใจ ให้พระราชาขับออกจากเมือง)

– ข้าพระองค์ ไม่พยายามจะนำแม้ซึ่งนางทาสีไปสู่บ่าโดยเขาไม่ปรารถนา

(เมื่อพระเจ้าเจตรัฐเชิญให้ครองเจตรัฐหลังจากถูกขับจากเมืองแล้ว พระเวสสันดรไม่ยอมรับ)

– มานี่เถิด ลูกทั้งสองจงยังบารมีของพ่อให้เต็ม... ขอเจ้าทั้งสองจงเป็นดังยานนาวาของพ่ออันไม่หวั่นไหวในสาครคือภพ พ่อจักข้ามฝั่งคือชาติ *จักยังสัตว์โลก พร้อมทั้งทวยเทพ*ให้ข้ามด้วย

– (พระนางมัทรี) หม่อมฉันขออนุโมทนาปุตตทานอันอุดมของผ่าพระบาท (แผ่นดินไหว)

– (ทรงประทานพระนางมัทรีเป็นทาน ทำให้แผ่นดินไหว) พระนางเจ้ามัทรีมิได้มีพระพักตร์เง้างอด มิได้ทรงขวยเขิน และมิได้ทรงกันแสง ทรงเพ่งดูพระราชสวามี โดยดุษณียภาพ โดยทรงเคารพ เชื่อถือว่าท้าวเธอทรงทราบซึ่งสิ่งอันประเสริฐ

– ข้าพระบาทเป็นมเหสีของพระองค์ตั้งแต่ยังแรกรุ่นสาว พระองค์ก็เป็นเจ้าเป็นใหญ่ในข้าพระบาท พระองค์ปรารถนาจะพระราชทานข้าพระบาทแก่ผู้ใดก็พึงพระราชทานได้ หรือปรารถนาจะขาย หรือจะฆ่า ก็พึงทรงขาย ทรงฆ่าได้

– พระองค์ (พระเวสสันดร) และพระมัทรีก็มีพระหฤทัยเสมอกัน

เมื่อได้อ่านข้อความที่คัดมานี้แล้ว ก็สมควรจะเกิดความรู้สึกสัก ๒ ประการ คือ

๑. คนในสมัยนั้นดูแล้วออกจะรู้ว่า การบริจาคทานครั้งนี้มีความดีแก่สัตว์โลกทั้งมวลอย่างใหญ่หลวง รู้ว่าประโยชน์อะไรจะเกิดขึ้น แต่คนในสมัยเราไม่คิดถึงคนอื่น คิดถึงแต่จะช่วยตัวเอง เจตนาจึงเทียบกันไม่ได้ ความผิด–ถูก เทียบกันไม่ได้

๒. พระเวสสันดรทรงบำเพ็ญบารมีเพื่อจะช่วยขนสัตว์ทั้งปวงไปจากวัฏฏสงสาร แต่เราทั้งหลาย (ผู้วิจารณ์) ไม่ได้บำเพ็ญบารมีเพื่ออะไรเลยนอกจากสะสมกิเลสของตนเอง วิถีจิตหรือแนวความคิดของ ๒ ฝ่าย คือ ฝ่ายหนึ่งช่วยคนให้หลุดพ้น อีกฝ่ายหนึ่งฉุดกิเลสเข้าไว้ ไม่ยอมหลุดพ้น จึงเป็นเรื่องที่เปรียบเทียบกันไม่ได้ และไม่ควรอย่างยิ่งที่ผู้สะสมกิเลสจะติเตียนผู้ต้องการช่วยมนุษย์ให้หลุดพ้น เพราะไม่ได้ความดีอะไรขึ้นมาเลย ถ้าได้ก็ได้ความฉิบหายมากกว่า

๑๐. พระยามาราธิราช

วันที่ไปเยี่ยมจาตุมหาราชที่เล่ามาแล้วนั้น ก็เลยไปดาวดึงส์ ไปยามา แล้วก็ดุสิต ที่ชั้นดุสิตหลวงพ่อปานมารับ ก็กราบ ๆ ท่าน ท่านถามว่า เออ อยากพบพระศรีอาริย์ไหมล่ะ ตอบว่าอยากจะเจอะ จะเจอะยังไงได้ล่ะ ท่านบอกว่าไม่ต้องไปหรอกท่านมาแล้ว สวย ดุสิตนี่สวยจริง ๆ ยามาน่ะเขาขาวพรึดหมด ต้นไม้น่ะมีแค่ดาวดึงส์แห่งเดียวนะ เทวดานักฟ้อนก็มีแต่ดาวดึงส์แห่งเดียวเพราะว่าเป็นเมืองหลวง ชั้นยามาสวดมนต์ตะพึด ดุสิตสวยสดงดงาม ไปถึงชั้นนิมมานรดี เทวดาที่ทำหน้าที่นิรมิตต่าง ๆ เป็นชั้นที่ ๕ ที่ว่า "ชั้น" น่ะไม่ใช่เป็นชั้นซ้อน ๆ กันนะ เป็นพื้นเดียวอย่างโลกเรานี่แหละ แบ่งเป็นเขตเท่านั้นเอง แต่เป็นทิพย์ ไปถึงก็แวะเยี่ยมท่านแก้วจินดาก่อน ท่านแก้วจินดาท่านก็มาเด๊งเด๊ง ๆ ตามสภาพของท่าน องค์นี้เคยทะเลาะกันมาเรื่อย ท่านถามว่ามาไงล่ะ ตอบว่ามาเที่ยวซี ถามท่านว่า เออ วิมานพระยามาราธิราชอยู่ไหน หัวเราะก้ากเลย บอกว่าพระโง่ยังงี้ก็มีด้วย ถามว่าทำไมล่ะ ตอบว่าที่นี่เขาเรียกท้าวมาลัยครับ ที่นี่ไม่มีพระยามาราธิราชหรอก มีแต่สมัยพระพุทธเจ้า ชื่อแกจริง ๆ ชื่อท้าวมาลัย เป็นหัวหน้าเทวดาชั้นที่ ๖ เป็นผู้ว่าการ ก็เลยไปหากัน ท่านก็ออกมารับ แหม สวยแฉ่งเลย รัศมีกายผ่องใส มารับที่เขตวิมานเชียวนะ ที่ไปกันตอนนี้สมทบกันไปหลายชั้น จำนวนมันก็หลายหมื่นซี ท่านเชิญเข้าไป ไอ้หน้ามุขมันนิดเดียวแหละ ถามท่านว่าขึ้นหมดรึนี่ ท่านตอบว่า ไม่เป็นไรหรอก วิมานเทวดายืดได้ แน่ะ เก่งเสียด้วย ไม่เหมือนเมืองมนุษย์หรอก ตั้งแค่ไหนก็แค่นั้น มองดูกะว่าจุสัก ๒๐๐ ก็แย่แล้ว แต่เราเข้าไปเป็นหมื่นยังเต็มไม่ถึงครึ่ง

คุยไปคุยมา ถามท่านว่าทำไมถึงไปลิดรอนพระพุทธเจ้า ตอบว่าบัดโธ่ ท่านไม่รู้จักความโง่ของผม ถามว่าทำไมล่ะ ตอบว่าผมกลัวพระพุทธเจ้าจะเทศน์สอนเอาคนไปนิพพานเสียหมด พอเวลาผมเป็นพระพุทธเจ้าบ้างแล้วผมจะสอนใครล่ะ เราก็นึกในใจว่า โธ่ ไม่น่าโง่เลย จะขนไปยังไงหมด ถามท่านว่าเวลานี้ยังเป็นพระยามารไหม ท่านตอบ ไม่ ๆ ๆ ๆ พวกท่านมีหลายคน แหม เขากลัวพระยามารกันจริง ๆ ก็ไอ้มารอยู่ในตัวเองน่ะไม่ยักกลัว พระ-ยามารนี้เวลานี้ช่วยชาวบ้าน พวกพุทธมามกะทุกคน พระยามารต้องบังคับให้ลูกน้องไป

ช่วยเหลือ คือที่ประคับประคองพวกเรานี่แหละ จะเรียกว่าพระยามารไม่ได้แล้วนะ ต้องเรียกว่าท้าวมาลัย

ทีนี้ย้อนมาตอนต้น ตามตำนานที่พระพุทธเจ้าตรัส มีคนถามว่าทำไมท่านไม่ทรมานพระยามาราธิราชล่ะ ท่านตอบว่าไม่ใช่คู่ปรับกัน พระยามารนี่จองขัดคอให้ปั่นป่วนนิดหน่อย ไม่จองเวรแรงขนาดเทวทัต เมื่อสมัยนั้น ท่านเป็นคนเลี้ยงม้าด้วยกันทั้งคู่ จะม้าแข่งหรือเปล่าก็ไม่รู้ซี ท่านไปเกี่ยวหญ้าม้ากัน เกี่ยวไปก็แยกห่างกันไปทุกที ทีนี้ก็มีพระปัจเจกพุทธเจ้าองค์หนึ่ง เสด็จจากภูเขาคันธมาส กุฏิของท่านมันไม่ค่อยดี ท่านต้องการต้นหญ้านี่ไปผสมกับดินทาฝา เพราะพระจะเกี่ยวหญ้าเองก็ไม่ควร เมื่อเห็นสองคนนี้เกี่ยวหญ้า ท่านก็เหาะลงมายืนเฉย พระพุทธเจ้าของเราก็นึกในใจว่า เราเอาของเราถวายท่านก็เป็นการสมควร อยากจะเอาของเพื่อนถวายบ้างสักก้อนหนึ่ง แต่ถ้าเพื่อนกลับมาแล้วแสดงความไม่พอใจก็จะมีโทษมาก เพราะพระพุทธเจ้าเป็นพระที่มีบุญหนัก ก็เลยไม่ได้ถวายไป พอตอนเย็นกลับมารวมกันขนหญ้าขึ้นเกวียน ท่านก็เล่าเรื่องให้ฟังเท่านั้นแหละ แกโกรธหาว่ากลัวจะดีเท่าเทียม เอาละ ท่านไปไหนก็ตามเราจะตามไปขัดคอ แต่ทุกชาติไม่ได้ขัด มาขัดเอาชาติสุดท้าย เมื่อพระพุทธเจ้าตัดสินพระทัยออกมหาภิเนษกรมณ์ เห็นท่าไม่เป็นเรื่องแล้ว สิทธัตถะนี้ไปแน่ กูไม่ทันนี่หว่า แล้วก็มาขัดคอต่าง ๆ อย่างที่ทราบกันดีอยู่แล้ว

มาในระยะหลัง ๆ ที่พระเจ้าอโศกมหาราชจะฉลองพระศาสนา อีตอนนั้นซี พระอุปคุตท่านไปคุดอยู่กลางมหาสมุทร บรรดาพระทั้งหลายนั่งประชุมกันว่า พระเจ้าอโศกมหาราชจะฉลองพระศาสนาเจ็ดปีเจ็ดเดือนเจ็ดวัน คราวนี้ ยังไง ๆ พระยามารต้องเล่นงานแน่ แล้วเราจะมีใครป้องกันได้บ้าง พระอรหันต์ตั้งสองแสนองค์ ปฏิสัมภิทาญาณก็มี อภิญญาก็มี ไม่มีใครสู้พระยามารได้หรือ? สู้ได้ ไม่ใช่สู้ไม่ได้ แต่ทุกองค์บอกว่าไม่ใช่หน้าที่ของเรา

ทีนี้ในการประชุมคราวนั้น พญานาคขึ้นมาฟังด้วย พอดีพญาครุฑบินมาในอากาศ เห็นเข้าก็จะฉะพญานาคละซี ปฏิปักษ์กันนี่ โฉบลงมา พญานาควิ่งพรวดเข้าไปกลางวงพระ พระทั้งหลายตกตะลึง บอกว่า เณร ! ช่วยพญานาคเดี๋ยวนี้ เณรแกอายุ ๗ ปีเท่านั้น เป็นพระอนาคามีได้อภิญญา พอท่านสั่ง เณรก็ยิ้ม เข้าวาโยกสิณ เอาลมหอบพญาครุฑไป

เสียไกล พระได้ท่าบอกว่า เณร ฉันบอกให้แกช่วยพญานาค แกยิ้ม นั่นยิ้มเยาะพระนี่ต้องลงทัณฑกรรม นั่นแน่ ไม่ใช่เล่น หาเรื่องคนเป็นที่หนึ่ง เณรก็ยอม แล้วแต่พระคุณเจ้าจะลงทัณฑ์ ท่านก็สั่งว่าถ้าอย่างนั้นเธอจงลงไปตามอุปคุตมา นั่น ตอนแรกปรึกษากันว่าใครจะเป็นคนไปนิมนต์พระอุปคุตที่จำพรรษาอยู่กลางทะเล พระพุทธเจ้าทรงพยากรณ์ว่ามีอุปคุตคนเดียวเท่านั้นที่เป็นคู่ปรับพระยามาราธิราช ปราบให้แพ้น่ะได้ แต่คู่ปรับนี้ต้องปราบให้แพ้ด้วย แล้วทำให้เลื่อมใสกลับเป็นคนดีด้วย ความประสงค์เป็นอย่างนี้ พระพุทธเจ้าท่านจะปราบก็ปราบได้ แต่ท่านไม่สามารถทำให้พระยามารเป็นคนดีได้ ตอนก่อนจะนิพพานท่านจึงบอกไว้ว่า พระยามาราธิราชนี้มีคู่ทรมานเป็นพระอรหันต์ เบื้องหลังเมื่อเรานิพพานไปแล้ว ๒๐๐ ปี มีนามว่าอุปคุต

พอพระอุปคุตมาถึง พระทั้งหลายก็ว่า นี่อุปคุตเป็นอรหันต์แล้วหาความสุขแต่ผู้เดียวไม่ช่วยกันบำรุงพระพุทธศาสนา ไปเข้านิโรธสมาบัติอยู่กลางทะเลอย่างนี้ ต้องถูกลงทัณฑกรรม เอาอีกแล้ว ทัณฑกรรมเพื่อจริง ๆ พระอุปคุตก็ยอมรับว่าไม่เป็นไรครับ เอาไงก็ว่ามาเถอะ เลยได้รับมอบหมายให้ต่อต้านพระยามาราธิราชในอีก ๗ วันข้างหน้า พระอุปคุตก็ยอม แต่ขอกินข้าวให้อ้วนเสียก่อน ไม่อ้วนนี่ท่าจะไม่เป็นเรื่อง เอา ๗ วันก็พอ ตอนเช้าท่านก็เดินย่องแย่งเป็นขี้ยาเข้าไปในเมือง มีคนเขาบอกว่า นี่ องค์นี้แหละที่เขาไปตามมาต่อต้านพระยามาร พระเจ้าอโศกมหาราชว่า โถ! พระขี้ยาผอมเหลือแต่กระดูกยังงี้หรือจะไปต่อต้านพระยามาราธิราช ไม่ได้ ต้องลอง เลยเอาช้างพระที่นั่งตัวดุที่ตกมันมายืนดักข้างทาง พอพระอุปคุตคล้อยหลังก็ไสช้างไล่แทงเลย พระอุปคุตได้ยินเสียงข้างหลัง เอ๊ะ อะไรกันแน่ เห็นช้างวิ่งเข้ามาใกล้ ท่านก็เอานิ้วจิ้มปุ๊บ บอกว่า "หยุด" ช้างก้นจ้ำเบ้าเลย นั่งเหมือนกะหินอยู่ตรงนั้น จะขี้แตกด้วยหรือเปล่าจำไม่ได้ พระเจ้าอโศกมหาราชเลยบอกว่าไม่ต้องไปบิณฑบาตหรอก แล้วท่านก็เอาข้าวมาเลี้ยงเสียอ้วนปี๋เลย

ทีนี้พอวันเริ่มต้นงาน พระยามารก็แสดงเดชทำมืดครึ้มไม่ให้เห็นแสงอาทิตย์เลย พระทั้งหลายก็เตือนว่า นั่นไง ท่านอุปคุต พระยามารแสดงแล้ว ท่านบอกว่าไม่เป็นไรเรื่องเล็ก พอแต่งตัวรัดประคดเรียบร้อยก็ไปหาพระยามาร บอกว่าคลายฤทธิ์เดี๋ยวนี้นะ ถ้าไม่คลายเป็นพัง เราอุปคุต พระยามารได้ยินก็ชักขนลุกซู่ ๆ รู้ฤทธิ์ รู้เดช ฉะกันมาหลายชาติแล้ว แต่เขาก็หนึ่งในตองอูเหมือนกัน เอ้า เก่งจริงก็เชิญเลย นี่พระยามาราธิราช

ไม่เคยกลัวใคร แม้แต่พระสมณโคดมก็ยังไม่กลัว เลยสู้กัน ความจริงจะเอาเสียทีเดียวก็ได้ เหนือชั้นกว่ามาก ล่อกันไปล่อกันมา ท่านอุปคุตท่านขี้เกียจขึ้นมาก็จับมัดเอามือไพล่หลัง อธิษฐานให้แก้ไม่ออก ไม่ใช่แต่เท่านั้น อธิษฐานเอาหมาเน่ามาผูกคอเสียอีกด้วย พระยามาราธิราชแกก็เทวดาองค์หนึ่งนี่ เทวดานี่แต่กลิ่นคนเขาก็เหม็นเสียแล้ว โดนหมาเน่าเข้า วิ่งโร่ไปหาพระอินทร์เจ้านายใหญ่ พระอินทร์บอกว่า อ้าว ทำไมไปเล่นกับพระอุปคุตเล่า เขาจะทำบุญพระศาสนากันดันไปแกล้งเขา ใครจะไปมีฤทธิ์เท่าพระอรหันต์ได้ไม่มี มีทางเดียวท่านไปขอขมาท่านอุปคุตเสีย แล้วสัญญาว่าจะไม่ทำพยศอีก พระอุปคุตก็จะอภัยแก่เธอ ท่านก็จำเป็นจำยอมไปขอโทษขอโพย พระอุปคุตถามว่า ยังไง สิ้นฤทธิ์แล้วรึ ? แกบอกว่า ยอม ๆ ยอมทุกอย่าง ต่อไปไม่แกล้งอีกแล้ว พระอุปคุตก็แก้หมาเน่า แก้มัดมือออก แต่ยังเอารัดประคดผูกเข้าไว้กับเขาพระสุเมรุเสียอีกหลายเปลาะ ปล่อยพระยามารดิ้นด๊อกแด๊กอยู่ ๗ ปี ๗ เดือน ๗ วัน ดิ้นเสียเขาพระสุเมรุหวั่นไหว ดาวดึงส์สะเทือนไปหมด

พอพระเจ้าอโศกมหาราชฉลองศาสนาเสร็จไปถึง พระยามารก็บ่นว่า โธ่เอ๋ย พระสมณโคดมท่านก็ใจดีนะ แต่สาวกนี่ แหม ใจร้ายเต็มที ท่านอุปคุตไปถึงก็ต่อว่าอีกว่า สาวกสมัยก่อนอย่างพระโมคคัลลา พระสารีบุตร พระบิณโฑลภารทวาชะ ใคร ๆ ก็มีฤทธิ์มากกว่าท่านเสียอีก แต่ไม่ใจร้าย มีท่านคนเดียวใจร้ายกับเรา ท่านอุปคุตก็โต้ว่า รู้แล้วไม่ใช่หรือ พระพุทธเจ้าทรงพยากรณ์ว่าท่านกับเราเท่านั้นที่เป็นคู่ปรับกัน ความจริงแล้วท่านผู้มีฤทธิ์ทั้งหมดน่ะ ตัวท่านสู้ไม่ได้หรอก ไม่มีทางสู้เวลานี้ แม้แต่เณร ๗ ขวบที่ไปตามเราท่านก็สู้ไม่ได้ แต่ที่ท่านทั้งหลายไม่ทำก็เพราะไม่ใช่หน้าที่ของท่าน แต่เป็นหน้าที่ของเรา

ผลที่สุดพระอุปคุตท่านก็ปล่อย แต่บอกว่าก่อนปล่อยต้องสัญญากับเราก่อนว่าจะไม่รบกวนบรรดาภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา ผู้ปรารถนาในธรรม ถ้ารบกวนเมื่อไร โทษจะหนักกว่านี้หลายพันเท่า พระยามารก็บอกว่าไม่เอาแล้ว ไอ้ ๗ ปี ๗ เดือน ๗ วันนี่ก็พอแล้ว

พระอุปคุตท่านก็ขอร้องให้พระยามารแสดงเป็นรูปพระพุทธเจ้าสมัยยังทรงพระชนม์อยู่ให้ดู พระยามารตอบว่า ได้ ๆ ๆ เรื่องเล็ก แต่สัญญากันก่อนนะ จะไหว้ผมไม่ได้นะ ห้ามไหว้ โดยเฉพาะพวกท่านเป็นอรหันต์ เป็นพระอริยะ มาไหว้ผมละไม่เป็นเรื่องหรอก

พระอุปคุตก็ตกลง พระยามาราธิราชบอกว่า ผมจะเดินไปทางหลังเขา ถ้าออกมาห้ามไหว้เด็ดขาดนะ เพราะบาปจะตกอยู่กับผม พอพระยามารไปหลังเขา พระอุปคุตก็ให้สัญญาณเรียกพระอรหันต์มาทั้ง ๒ แสนรูป สักครู่หนึ่งพระยามารก็ออกมา เป็นพระพุทธเจ้ามีฉัพพรรณรังสีรัศมีสว่างไสว สวยสดงดงามมาก มีพระโมคคัลลา พระสารีบุตรอยู่เบื้องซ้ายขวาครบเครื่องมาเลย พระทั้งหมดลืมสัญญา ลุกขึ้นกราบพร้อมกัน กราบพระพุทธเจ้า พระยามารรีบคลายตัวทันทีบอกว่า ท่านทำไมทำยังงี้ เป็นโทษกับผม ท่านอุปคุตก็บอกว่า ท่านไม่ต้องวิตก เพราะว่าการกราบนี้เขาไม่ได้กราบท่าน เขากราบพระพุทธเจ้า โทษของท่านไม่มี พระยามาราธิราชก็บอกว่าถ้าอย่างนั้นขอพระคุณเจ้าทั้งหมดงดโทษให้ผมด้วยพร้อมด้วยพระรัตนตรัย เพราะว่าผมเองก็ปรารถนาพุทธภูมิ แล้วท่านก็กลับไป เรื่องก็จบลงแต่เพียงนี้

๑๑. เจ้าสิงห์ดอก

ที่วัดปากคลองมะขามเฒ่า จังหวัดชัยนาท มีคนเอาหมามาปล่อยเสมอ ๆ จนปรากฏเป็นฝูงใหญ่ หมาฝูงนี้มีหัวหน้าอยู่ตัวหนึ่งตัวเป็นดอก ๆ เลยเรียกกันว่าเจ้าสิงห์ดอก หมาตัวนี้รู้สึกว่าจะมีความเฉลียวฉลาดผิดหมาทั่วไป รู้จักพึ่งธรรมและบังคับบัญชาลูกน้อง เวลาจะมีคนมาขโมยของวัด เจ้าสิงห์ดอกจะจัดวางกำลังกองทัพหมาไว้ป้องกันเป็นอย่างดี

วันหนึ่ง ไม่รู้ว่าเจ้าสิงห์ดอกเขานึกยังไง เขาก็จัดการวางกำลัง แล้วเขาก็เดินตรวจ คือ จัดกำลังไว้บนกุฏิ ๔ ตัว ที่วัดมีช่องทางเข้า ๓ ทาง มันก็วางกำลังจุกเข้าไว้หมดทุกทาง แล้วก็มีอีกชุดหนึ่งเป็นกำลังพิเศษนอนรวมกันอยู่เป็นกลุ่ม สักประเดี๋ยวมันก็กระโดดไปฝั่งโน้น ทางฝั่งกุฏิของพระครูวิชาญ เดี๋ยวเดียวมีเสียงเป่ง! แล้วมันก็มานำไปดูจุดนั้น ๆ เดี๋ยวลงไปข้างล่าง เสียงเป่ง! ก็ใช่แล้วไอ้ตัวนั้นคงหลับ

ทุกคืนมันไม่เคยมีอย่างนี้ ก็เลยสั่งพระสั่งเณรว่าคืนนี้พร้อมไว้นา เราเป็นทหารของพระพุทธเจ้านี่ ถ้าใครมาเอาของสงฆ์ละเอาชีวิตแลกเลย ของส่วนตัวมันจะเอาก็ให้มันไป ฆ่าคนตายเพราะรักษาของสงฆ์ถึงบาปก็คงไม่เท่าไหร่ คงได้บุญมากกว่าบาป พระเณรก็เตรียมตัวกันพร้อม ตะพดบ้าง ขวานบ้าง หนุ่ม ๆ นี่นะ เขาเอากันแน่ ก็เลยบอกว่า เอาผมเอาด้วยคน แล้วหาแป๊บได้ท่อนหนึ่ง ยาวสักแค่ศอกได้กระมัง ไปนั่งเป็นผู้บัญชาการพรรคอยู่กลางกุฏิ สั่งว่า ถ้าขึ้นมาก็ไม่ต้องรอ มันมีปืนเรามีแป๊บใช้ได้ ถึงไม้ก็ตีคนตาย

เวลาสักทุ่มเศษ ๆ เราดับไฟเงียบแล้วนอนกันอยู่ที่นั่น ห้ามพูด ห้ามสูบบุหรี่ ใครอยากสูบก็ไปป้องให้ดี อย่าให้เห็นแสง คืนนี้คงเอาแน่ พอหกทุ่มกว่า ๆ เสียงข้างล่างเจี๊ยวเลย คือ ที่ชายป่ามีเสียงเห่าแล้ว ไอ้เจ้านั่นเขาเดินยามของเขาไม่ได้หยุดเลย เดี๋ยวไปจุดโน้น เดี๋ยวไปจุดนี้ พอมีเสียงเจี๊ยวมามันก็ขับไอ้ฝูงพิเศษที่ไม่ได้อยู่ประจำที่ไหน พรวดออกไป ตัวเขากระโดดตาม ส่วนไอ้ ๔ ตัวข้างบนก็ตั้งท่าเตรียมพร้อม แต่ไม่ไปไหน เขาสั่งนี่ พอไอ้ฝูงพิเศษวิ่งเข้าป่า อีก ๒ ฝูงก็วิ่งตามไปทางช่องที่มีเสียง ปรากฏว่าตอนเช้าได้ปืนกระบอกหนึ่ง ผ้าขาวม้า ๒ ผืน ป่าราบไปเลย เพราะหมาสักร้อยได้กระมัง สามฝูง ฝูงละร่วม ๕๐ ก็ร้อยกว่า โดยปกติต้องเลี้ยงข้าวเท่าไหร่รู้ไหม ข้าวกะละมังขนาดพระหิ้ว ๒ องค์ มื้อละ

ตั้งสามกาละมัง ชาวบ้านเขาเห็นเขากลัวหมาอด บอกว่าหมาผมทั้งนั้น ไม่ว่ามาจากไหน ก็ "หมาผม" ทีนี้มึงก็เอาข้าวสารมา กูก็เอาข้าวสารมา ข้าวสารเลี้ยงหมา ไม่ใช่เลี้ยงพระ

คราวหนึ่งต้องไปที่ประจวบ ฯ เสียเดือนหนึ่ง ก็สั่งเณรสั่งพระไว้ ให้สตางค์ไว้ว่า ถ้าข้าวสารไม่มีกับข้าวไม่มี ก็ให้เอาปลามาต้มเค็ม เพราะต้มเค็มมันกินได้นาน และอย่างอื่นมันก็ไม่ดีเท่าต้มเค็ม ถ้ามันเริ่มจะไม่กินก็เปลี่ยนเป็นต้มยำเสียบ้าง ต้มส้มก็ได้ แต่อาหารหมานี่เราจ่ายทุกวัน รู้สึกว่าจ่ายค่าเลี้ยงหมามากกว่าเลี้ยงพระ เพราะพระไปบิณฑบาตได้ เว้นแต่ตอนเพลอาหารไม่พอเราก็จ่าย แต่จ่ายไม่มาก วันละ ๓๐ บาท พอกลับมาจากประจวบฯ ปรากฏว่าไม่หมดเลยสักสตางค์ ถามเขาว่าเอาอะไรให้หมากิน เขาบอกว่า โอ้โฮ หลวงพ่อไม่อยู่ซีครับปลาหมาเยอะเลย ต้มเค็มบ้าง ต้มส้มบ้าง หม้อเบ้อเริ่ม ๆ เลย เณรที่มีหน้าที่อุ่นอาหารตอนนั้นชื่อเบี้ย เดี๋ยวนี้เป็นมหา ๖ ประโยคแล้ว บอกว่า แหม หลวงพ่อไม่อยู่ยิ่งรวยใหญ่เลย ชาวบ้านเขากลัวหมาอด ตอนนั้นใครมีของพอจะมีค่าบ้างก็เอามาวัดกัน

คราวหนึ่งมีข่าวว่าผู้ร้ายมันจะมาเอาพระพุทธรูปให้ได้ พระพุทธรูปองค์นั้นไม่ได้อยู่กุฏิฉันอยู่ที่กุฏิพระครูวิชาญ เป็นพระสุโขทัยสำริดเงิน ไอ้สำริดน่ะมันมีสามอย่าง มีทองคำ มีเงิน แล้วก็ดีบุก เขาเรียกว่าสามฤทธิ์นะ ไม่ใช่สำริด เรามันเรียกเสียงห้วนไปนี่ ตาชมช่างหล่อพระเขาบอก ถ้าออกสีของแร่ไหนมากก็เรียกสำริดอย่างนั้น นอกจากพระสุโขทัยสำริดเงินนี่แล้วก็มีเชียงแสนอีก ๒ องค์ ของเก่าทั้งนั้นแหละ อันนี้ซีที่ขโมยมันมุ่งจะเอา

วันหนึ่ง ยายแก่ไปหาหน่อไม้ ไปเจอะมันกำลังนอนสูบใบพลูอยู่ใต้กอไผ่ ๕ คน แต่งตัวดีนะพวกนี้ ใส่เสื้ออย่างที่เป็นมัน ๆ น่ะ แกก็เลยส่งข่าวมาบอก อีตอนนั้นหลังวัดยังเป็นป่าอยู่ แต่เวลานี้เขาถางเสียหมดแล้ว พระครูวิชาญแกสร้างโรงเรียน เมื่อได้ข่าวก็ไปบอกผู้บังคับกองตำรวจ แกชื่อจำลอง จำลองเลยให้ตำรวจมา ๔ คน เลยต่อว่าแกว่าเฮ้ย แกจัดยังไงนี่ แกตอบว่าไม่เป็นไรครับหลวงพ่อ หลวงพ่อทหารมาก ผมว่าตำรวจคนเดียวก็พอ เอ ดันไปเชื่อหมาเสียอีก พอดีทายกเขามาก็เลยบอกว่าสองสามคืนนี่มานอนด้วยกันหน่อย ยังไง ๆ มันต้องกดคอพระครูวิชาญแน่ ไอ้จะเข้าปล้นแบบตูม ๆ ตาม ๆ น่ะ มันไม่ทำหรอก ปล้นแบบนั้นมันก็โง่เกินไปใช่ไหม

ถึงคืนที่ ๒ อีคืนนี้แปลก ไอ้พ่อใหญ่จัดเวรอีกแล้ว เราก็บอกตำรวจว่าสิงห์ดอกจัดยามแล้ว ตำรวจก็ขึ้นนกปืน บอกว่าจะคอยดูคำสั่งผู้บัญชาการใหญ่ ผู้บัญชาการหมาเอ วันนี้มันไม่สั่งตั้งท่า มันสั่งนอนเรียบหมด แต่อีจุดที่จะเข้านี่ล้อม ๒ ด้านเลย ส่วนหน่วยพิเศษสั่ง ๒ จุด เราก็นั่งมอง เอ สิงห์ดอกมันทำยังไงของมันหว่านี่ มันจัดหมาไปนอนเสียห่างเทียว ตรงโน้นจุดหนึ่ง ตรงนี้จุดหนึ่ง นอนบังๆ หน่วยพิเศษอยู่ตรงนี้จุดหนึ่ง ล้ำเข้าไปทางโน้นอีกจุดหนึ่ง คือ ตอนที่จะเข้าป่า เลยบอกตำรวจว่าสังเกตดูแล้วคืนนี้ขโมยต้องเข้าจุดนี้ ให้แกไปอยู่ข้างบนเตรียมตะครุบให้ดีเถอะ แล้วเราก็ไปนอน

ถึงเวลามันเข้ามา เราอยู่ใต้ถุนก็มองเห็นง่าย เพราะถึงเดือนมืดแต่ก็มีแสงดาวพอให้เห็นได้ ขณะที่เข้ามามันก็ทำท่าระวังหมาเต็มที่ แต่ก็เงียบ หาหมาเห่าสักแอะหนึ่งไม่มีเลย ไอ้อ้วนแม่ใหญ่ที่ประจำอยู่กับพวกเราเคยเห่าทีไรได้เรื่องทุกที วันนี้มันเห็นแล้วมันก็ไม่เห่า มันสะกิดก่อน สะกิดพระทุกองค์ สะกิดตำรวจ ตำรวจคนหนึ่งหลับเพลินไป มันก็กัดหัวเบาะๆ เป็นทำนองปลุก แล้วก็ถอยหลังไม่ส่งเสียง

มองเห็นคนร้ายไปชิดกุฏิพระครูวิชาญ เอาไม้พาด มันคงรู้จุดอ่อนว่าหน้าต่างบานนั้นกลอนเล็กนิดเดียว แต่มันก็ถือปืน คงจะเอาไว้ขู่มากกว่า เพราะมันรู้ว่าพระไม่มีปืน พอพาดไม้เสร็จ กำลังจะปีนขึ้นเท่านั้น พรวด! ไม่มีเสียงเลย บุกเงียบ มันพัดเสียไม่มีละแหลกเลย หน้าตาเละหมด ได้ตัวครบ ๕ โดยตำรวจไม่ต้องยิงเลย

ไอ้เจ้าตัวนี้มันเก่งจริงๆ เวลาเจริญกรรมฐานเขาต้องมาอยู่หมดทั้งฝูงนะ วันนั้นมันจะตาย ตอนค่ำเจริญกรรมฐานเขามาอยู่ด้วย ตอนตี ๒ ฉันออกไปเจริญกรรมฐานหน้ากุฏิคนเดียว ตามปกติมันนั่งอยู่หน้าลูกกรง วันนั้นมันขอเข้าก็เลยให้เข้า มันเข้ามานอนเอาหัวพาดตัก พอตี ๔ พระลุกขึ้นทำวัตรมันก็ลุกบ้าง ปลัดบุญธรรมแกทักว่า อ้อ สิงห์ดอกรึมานี่ มาหาหลวงพี่ที่นี่ มันก็เข้าไปใกล้ไปนอนพิงจนจบ จบแล้วก็กลับมาที่หน้าพระพุทธที่เขาเจริญกรรมฐาน แล้วตายตรงนั้นแหละ

เวลาเขาตายเราก็ไม่รู้ พอใกล้สว่าง เอ๊ะ เทวดามาองค์หนึ่งสว่างจ้าเลย ถามว่าใครเขาตอบว่าผมเทวดาสิงห์ดอกครับ ถามชื่อจริงเขาๆ ก็บอก แต่ว่าจำไม่ได้เสียแล้ว ทรงผ้าพื้นเขียว เสื้อพื้นขาวแต่เพชรพราว เราก็สงสัย เอ๊ะ เทวดาอย่างนี้เป็นเทวดาชั้นปรนิม-

มิตวสวัสดีนี่ ถามว่าแกอยู่ชั้นไหน เขาบอกว่าชั้นปรนิมฯ ครับ อ้าว ชั้นปรนิมฯ นี่เขาต้องได้ฌาน ๔ นะ เขาบอกว่าผมก็ได้เหมือนกันนี่ครับ เอ๊ะ ได้ยังไง เขาอธิบายว่าที่หลวงพ่อไปทำกรรมฐานนั้นผมก็ไปนั่งด้วยความเคารพ จิตมันทรงตัว จริงซี เวลาเทศน์เป็นไม่ได้เจ้านี่เขามานั่งหรี่มองทำหางกระดุกกระดิกๆ ชอบใจจนกว่าจะจบ ไม่ว่าใครเทศน์มันก็ไปพอพระตีระฆังเท่านั้นไปแล้วอยู่ไม่ได้ นี่เห็นไหม หมาไปเป็นเทวดาได้ แต่คนถ้าตายแล้วไปเกิดเป็นหมาก็ซวยเต็มทีละ

(หมายเหตุ พระไตรปิฎกท่านกล่าวไว้เหมือนกันว่า สัตว์เดรัจฉานที่ตายไปแล้วไปเกิดเป็นเทวดา ไปเกิดเป็นคนนั้นมีน้อย ส่วนมากลงนรกมากกว่า)

๑๒. จานบิน

(๒๘ ตุลาคม ๒๕๑๖)

เมื่อคืนนี้มีใครถามว่าจานบินมีจริงหรือเปล่าน่ะ ตอนตี ๔ เลยฝันว่าขึ้นไปข้างบน ตั้งใจจะไปหาโยม พอดีสมเด็จองค์ปัจจุบันท่านเสด็จไปถึง ท่านก็ถามว่าสงสัยเรื่องจานบินหรือ ทูลตอบท่านว่าสงสัย แต่ไม่กล้าถามเกรงจะเป็นเรื่องเหลวไหล ท่านก็บอกว่าเรื่องอย่างนี้เป็นความรู้ถามได้ ไม่เหลวไหล แล้วท่านอธิบายว่าจานบินที่มาเมื่อเร็ว ๆ นี้มาจาก ๒ แห่ง แห่งหนึ่งเป็นดาวเล็ก ๆ เลยพระศุกร์ไปทางซ้ายเล็กน้อย เรียกว่าจามรทวีป อยู่ในจักรวาลเดียวกับเรา เป็นจานบินขนาดสูงไม่เกิน ๔ เมตร สีเขียว ๆ ใช้เวลามาบ้านเรา ๘ ชั่วโมง แล้วสมเด็จก็พาไปที่นั่น ไปนั่งอยู่นอกประตูเมือง ให้เขาเห็นในรูปคนธรรมดา แถวนั้นมีเพชรมีแก้วเกลื่อนกลาดเป็นของไม่มีค่า เอามาประดับตามโต๊ะเก้าอี้ก็มี ท่านบอกว่าประเดี๋ยวจะมีผู้หญิงเดินมา ก็มีมาจริง ๆ

คนของจามรทวีปผิวขาว เนื้อเต็ม สวย ผู้หญิงแต่งกางเกงรัดเหนือเข่า เสื้อแขนสั้นรัดแขนเป็นสีเขียว ๆ มีลายทางดิ่ง คนเมืองนี้ไม่มีอาวุธสำหรับประหัตประหาร มีวิทยาการก้าวหน้ามาก ที่เขามาโลกเราเพราะอยากเที่ยวไปทุกแห่งในจักรวาล แต่ที่ไปอะเมริกาก็เพราะเห็นว่าปล่อยจรวดบ่อย ๆ คิดว่าจะติดต่อด้วยได้ ที่เขาจับคนไปบ้างนั้นก็เพื่อตรวจดูอารมณ์ด้วยเครื่องตรวจอารมณ์ ตรวจแล้วก็บอกว่ามีความโลภอยู่มาก ระยะทางของเขาอยู่ห่างจากเราเป็นแสน ๆ โยชน์ ผู้หญิงที่เดินมานั้นเขามองเห็นเราเขาก็ยิ้มแต่ไม่ได้พูดว่าอะไร

สำหรับที่ตัวดาวพระศุกร์เองนั้นมีอยู่หลายบริเวณ ตอนหนึ่งเป็นเขาหัวโล้น ร้อนจัดมาก อีกตอนหนึ่งหนาว มีหิมะ ไม่มีคนอยู่ แต่มีสัตว์ขนยาวกว่าชะนีอาศัยอยู่มากในแดนอบอุ่นที่มีต้นไม้

ส่วนอีกแห่งหนึ่งอยู่ทางทิศพระอาทิตย์ขึ้น เยื้องไปทางซ้ายเล็กน้อย เรียกว่าสูตูคนในโลกนั้นมีผิวคล้ำ ยานของเขามีขนาดสูงไม่เกิน ๑๐ เมตร มีสีเหลือง ๆ ใช้เวลาเดินทางมาโลกเรา ๑๗ ชั่วโมง

ในจานบินดูแล้วไม่เห็นมีอะไรนี่ มีลูกอะไรกลม ๆ ใส ๆ เป็นแหล่งกำลังงานอยู่อย่างเดียว

๑๓. สัตว์ในล็อคเนส

(เล่า ๑๙ กันยายน ๒๕๑๙)

เมื่อตอนที่คุณเกสรี บูลสุข กับ ม.ล. สารภี ไปเที่ยวที่สก็อตแลนด์ประเทศอังกฤษ ได้ไปเช่าแฟล็ตอยู่ริมทะเลสาบล็อคเนส ที่ร่ำลือกันว่ามีสัตว์โบราณมาโผล่อยู่หลายครั้ง จนตั้งชื่อกันว่า เนสซี่นั้น วันหนึ่ง ม.ล. สารภี ลองทำสมาธิดู ก็ปรากฏภาพสัตว์ประหลาดนี้ขึ้น บอกว่ามีหลังหยักเหมือนอูฐ คอยาวหัวเล็ก หนังสีดำเหมือนช้าง อยู่ชิดภูเขาใต้น้ำ แต่มองเห็นได้ยากเพราะสีกลืนกับหินของภูเขา ประกอบกับแสงสว่างไม่มี น้ำก็ขุ่น อยู่ในที่มีความลึกประมาณ ๘,๐๐๐ ฟุต ชอบขึ้นมาข้างบนเวลามีพายุและฝนตกหนัก

เรื่องนี้เวลาว่าง ๆ ปลอดคน คุณเสริมก็ถ่ายทอดให้หลวงพ่อฟัง หลวงพ่อก็บรรยายต่อตามที่เทวดาท่านมาทำภาพให้ดู จะผิดหรือถูกก็ต้องมอบให้เทวดาท่านนั้นรับไป ท่านเพิ่มเติมมาดังนี้ (เอาแต่ใจความเพราะไม่ได้อัดเทป)

สัตว์นี้ไม่ใช่มีอยู่ตัวเดียว มีอยู่เป็นฝูง จำนวนกว่า ๑๐๐ ตัว เป็นสัตว์ที่มีคู่มากับโลก ถ้าคนไม่ลงไปทำลายมันหรือไม่มีโรค มันจะไม่มีวันสูญพันธุ์ จำนวนที่มีจะมากขึ้นบ้าง น้อยลงบ้างตามกาล เป็นสัตว์ประเภทปลาโลมา มีตีนคล้ายตีนเป็ด ออกลูกเป็นตัว หลังของมันหยักคล้ายอูฐ มี ๓ หยัก ส่วนขนาดของมันนั้นเปรียบได้ยาก สำหรับตัวที่มีขนาดใหญ่ที่สุดนั้น ตะโหงกที่หลังของมัน ๑ ตะโหงกมีขนาดเท่าควายขนาดใหญ่ สัตว์นี้มีคอยาว หัวเล็ก หน้าเหมือนจิ้งจก แต่จมูกโตเหมือนจมูกควาย หางของมันยาวคล้ายจรเข้ แต่ตอนปลายมีครีบทางตั้งคล้ายหางปลา ฟาดหางได้แรงมาก เคลื่อนที่ในน้ำได้ประมาณ ๔ ไมล์ต่อชั่วโมง

อาหารประจำของมันคือปลา ลักษณะคล้ายปลาช่อน รูปร่างเหมือนเสา มีความยาวประมาณ ๒ เมตร การกิน ๑ อิ่มของมันมีปริมาณเท่าปลาทู ๓๐๐ ตัว ปลาตัวหนึ่งสัตว์นี้กิน ๒–๓ ตัวก็อิ่ม และแต่ละ ๒–๓ วันจึงจะกินทีหนึ่ง อาหารอีกอย่างหนึ่งเป็นพืชคล้าย ๆ หน่อไม้ที่ปอกเปลือก มักจะส่ายไปมาตามกระแสน้ำ

โดยปกติสัตว์นี้นิสัยไม่ดุร้าย เว้นแต่จะถูกรังแก ตามธรรมดามักชอบนอนกลิ้งเกลือกอยู่บนพื้นท้องทะเล ตาของมันมองเห็นได้ในที่มืด เพราะฉะนั้นจึงไม่กล้าสู้กับแสงสว่าง

ถ้าจะขึ้นมาข้างบนก็ขึ้นเพื่อเที่ยวเล่น เวลาอยู่ในน้ำจะหายใจทางหู ซึ่งมีอวัยวะเหมือนเหงือกปลาสำหรับช่วยในการหายใจ

วิธีล่าเหยื่อของมัน คือ พ่นน้ำออกไปด้วยความแรง และปล่อยน้ำพิษจากต่อมทั้ง ๒ ข้างออกไปด้วย พิษนี้ร้ายแรงมาก ถ้าถูกคนจะปวดแสบปวดร้อนไปถึงกระดูก และผิวหนังจะมีสีเขียว

ที่อยู่ของมันคือถ้ำในภูเขาหินใต้น้ำ แต่เมื่อประกอบกับความขุ่นของน้ำด้วยแล้ว ถ้าลงไปก็จะมองเห็นได้ยาก เพราะมันจะถอยไปติดผนังถ้ำ ทำให้มองไม่เห็นเพราะสีกลืนกัน

ถัดจากที่อยู่ของสัตว์เหล่านี้ไปทางเหนือประมาณ ๑๐ ไมล์ เป็นสุสานของมันอยู่ในระหว่างหุบเขา เวลาสัตว์ตัวหนึ่งไปตายในสุสาน ตัวอื่นก็จะกินเป็นอาหาร อายุของสัตว์นี้ตามธรรมชาติประมาณ ๒๐๐ ปี

ใกล้ ๆ กับสัตว์นี้ยังมีสัตว์อีกประเภทหนึ่ง มีรูปร่างคล้ายกับกบ แต่หลังเป็นกระดองเกลี้ยงเหมือนกระดองเต่า ตัวที่ใหญ่ที่สุดมีความกว้างของหน้าอกประมาณ ๔ เมตร ตัวธรรมดากว้างประมาณ ๒ เมตร ออกลูกเป็นตัว และมีสุสานเหมือนกัน มีจำนวนอยู่ร้อยกว่าตัว ไม่ทำร้ายซึ่งกันและกันกับสัตว์พวกแรก วิธีหาอาหารของมันคือ ใช้ตาที่มีพิษมองแล้วเหยื่อหมดแรงไปไหนไม่ได้

ใกล้ ๆ กันนั้นมีปลาอีกฝูงหนึ่ง รูปร่างเหมือนปลากะโห้ที่ตัดครึ่งตัว

เรื่องเหล่านี้เป็นเกล็ดที่ท่านเล่าให้คุณอ๋อยและศิษย์อื่นฟังตามแต่จะมีเวลาว่างที่ท่านเล่าก็ด้วยแน่ใจแล้วว่าผู้ฟังมีความเข้าใจในเรื่องทิพจักขุญาณแล้ว ผู้อื่นที่ไม่มีความเข้าใจในเรื่องนี้อ่านแล้วอาจเข้าใจว่าเป็นการอวดอุตริมนุสธรรม แต่หลวงพ่อท่านบอกว่าสำหรับผู้เจริญกรรมฐานเช่นพวกเรา พระท่านเรียกเป็นพระโยคาวจร อนุโลมว่าเป็นพระได้ นอกจากนั้นเรื่องที่เล่านี้ก็มีการสอนเรื่องต่าง ๆ ผสมอยู่ด้วยทั้งนั้น ถ้าหากว่าการสอนลูกศิษย์จะพูดอะไรไม่ได้เลย แล้วการสอนจะดำเนินไปได้อย่างไร ท่านผู้อ่านโปรดระลึกว่าเรื่องต่าง ๆ นี้หลวงพ่อเล่าให้ศิษย์ฟังเป็นวงในเท่านั้น ที่นำมาเผยแพร่นี้ก็เป็นเรื่องของศิษย์ทำเอง หลวงพ่อไม่เกี่ยวข้องด้วย

๑๔. พระอภิญญา

ปีนั้นเป็นปีครบรอบที่หลวงพ่อปานบอกว่า ถ้าแกบวชครบ ๒๐ พรรษาจะต้องออกจากวัด ท่านไล่ไว้ตั้งแต่วันบวชแล้ว ไม่ใช่มาไล่ทีหลังหรอก ตอนบวชใหม่ ๆ ท่านสั่งสององค์นั้นบอกว่า ไอ้ ๒ ตัวนี่ ๑๐ พรรษาต้องเข้าป่าไป แล้วห้ามเข้าเมืองจนกว่าจะตาย ไอ้ตัวนี้ ๒๐ พรรษาต้องออกจากวัด แต่เข้าป่าไม่ได้นะ เป็นหนี้เขามาก ไอ้เราก็นึก เอ๊ เป็นหนี้ใครมาละหว่า เกิดมาชาตินี้ก็ไม่ได้ยืมสตางค์ใคร มีแต่ขโมยสตางค์แม่ ขโมยสตางค์ยาย เราไม่ได้ยืมนี่ เราขโมยต่างหาก แปลก

ก็เป็นอันว่า ๒ องค์นั้น ๑๐ พรรษาเขาเข้าป่าตามสั่ง เขาบอกศาลาเลย นับแต่บัดนี้เป็นต้นไป การเข้ากลุ่มชนจะไม่มีสำหรับเขา แต่มันก็ไม่ใช่ของแปลก เพราะเขาเป็นพระอภิญญาใช่ไหม อภิญญาก็ครบ ๖ เสียด้วย ไม่ใช่ ๕ สำหรับพระอภิญญาไปอยู่ป่านี่ ถ้าจะถามว่ามิต้องไปสร้างกุฏิอยู่เรอะ ก็ตอบได้ว่าจะต้องสร้างอะไรกับมัน ฝนตกมันก็บอกว่าไปตกที่อื่นเถอะ ที่กูห้ามตกนะ มันก็ไม่ตก ตกได้รอบ ๆ ตัว แต่ที่ตัวเขาไม่ตกหรอก อากาศหนาว บอกแกไปหนาวที่อื่นตัวข้าห้ามหนาว มันก็ไม่หนาว ใช่ไหม มันเรื่องเล็ก ๆ น่ะ แล้วไอ้หมอ ๒ คนมันก็ขยันซนไม่ต้องเป็นห่วงหรอก

เมื่อปีที่แล้วไปที่ป่าสุโขทัย คุณอ๋อยไปด้วย ไปกับท่านหญิงวิภาวดีด้วย แหม มันหนาวจับใจ ความจริงหนาวต้องคิดทีเดียว ไอ้ผ้าที่ติดตัวไปมันก็น้อย แต่คิดว่าหนาวก็หนาว อยากตายให้มันตายไป ขี้เกียจหนาว พอดึกขึ้นมามันก็หนาวขึ้นทุกที ลุกขึ้นมานึกว่า เอ มันจะหนาวถึงไหนหว่า พักหนาวเสียทีเถอะ มันก็เบาหนาว พอเบาหนาวเจ้า ๒ ตัว เอ้ย ๒ องค์ แต่ไม่เป็นไรพวกเดียวกัน พวกโยมละอย่าไปเรียกเข้านา คนละพวก เจ้า ๒ ตัวเขาโผล่มาก็ถามว่า เฮ้ย มึงมาทำไมวะ เขาตอบว่ากูมาเที่ยวส่ง ถามว่า เอ มากี่ตัววะ เขาบอกว่ากู ๒ ตัว แล้วอยู่ข้างนอกอีก ๕ ตัว เป็นอันว่าพระอภิญญาของเรานี้เวลานี้ในป่ามีเยอะ เขาบอกว่าเวลานี้มา ๗ องค์ด้วยกัน ไอ้ที่ไปพักน่ะมันเป็นที่ระหว่างวงเขาล้อมแคบ ๆ นะ บริเวณนั้นก็จะมีเนื้อที่สัก ๑,๐๐๐ ไร่ นอกนั้นเป็นเขาล้อมหมด ถามว่าอีก ๕ องค์อยู่ไหน

เขาตอบว่าอยู่บนยอดเขาริม ๆ ถามว่าหนาวไหม เขาบอก ฮึ เรื่องหนาวเรื่องร้อนเรื่องเล็ก เราอยากหนาวมากมันก็หนาวมาก เราอยากหนาวน้อยมันก็หนาวน้อย อยากร้อนมากก็ร้อนมาก เขาก็เบ่งส่งเดชแต่เบ่งได้เสียด้วยซี เป็นอันว่าเขาก็มานั่งคุย คุยไปคุยมาถามว่าอยู่ในป่าเป็นสุขไหม เขาว่าในป่าดีกว่าในเมือง ถามต่อไปว่าแกเข้าเมืองบ้างหรือเปล่า ตอบว่าตอนนี้ไปบ่อยโว้ย ถามว่าไปคนเดียวรึหรือว่า ๒ องค์ เขาบอกว่าไม่ใช่หรอก ถามอีกว่าในป่ามีเท่าไหร่ล่ะ ไอ้พวกลิง ๆ แบบนี้น่ะ ตอบว่าเยอะ หลายตัว คณะเขาที่ตั้งกลุ่มกันอยู่ประมาณสัก ๓๐ ตัวกว่า พวกลิงนะ ไอ้ที่เขาไม่ลิงต่างหาก คือ พวกลิงหมายความว่าพวกซนเล่นอภิญญามีเยอะนะ แต่พวกนี้เข้ามาในเมืองไม่ได้นะ ถ้าเขามาละพวกเราตกนรกกันเป็นแถว ถ้าเข้ามาประจันหน้ากับคนนะ ดีไม่ดีเข้ามาแบบนี้เดี๋ยวทำพระพุทธลอยเล่นหรือนั่งเอาหัวลงเอาก้นขึ้นเสียแล้ว เราเห็นก็จะว่า เอ พระองค์นี้เล่นกลนี่หว่า บ้า ๆ บอ ๆ เสร็จเลยเรา ๕๐๐ ชาติ ว่าท่านบ้า ๆ บอ ๆ เราก็ไปจวกบ้าเสีย ๕๐๐ ชาติ นี่เขาต้องหลบเพราะเหตุนี้นะ ท่านที่ทรงอภิญญาจริง ๆ แล้วก็ชอบซนนี่ แต่อภิญญาที่ไม่ซนเขามีนะ อภิญญาที่ไม่ซนและสู้หน้าคนเขามีอยู่ ถ้าอภิญญาซนนี่ต้องเข้าป่าหมด

ท่านบอกว่าเข้ามาในเมืองบ่อย เพราะเวลานี้เข้ามาบ่อยได้ ที่เข้ามาบ่อยได้เพราะอะไร เพราะจิตใจของบุคคลที่รักพระนิพพานมีมากขึ้น แต่ว่าลักษณะการมาของเขาน่ะพวกเราไม่รู้หรอก แล้วแต่เขาชอบใจใคร บางทีพระเดินบิณฑบาตเขาก็เดินตามมาเรื่อย ๆ ไม่รู้ว่าใครเป็นใคร ถ้าเรามีโอกาสใส่บาตรเขาหน่อย ก็รู้สึกมีคุณค่ามาก เพราะถ้าเขามาเขาต้องทรงอภิญญา และโดยเฉพาะอย่างยิ่งเขาเป็นพระอรหันต์ด้วย เวลาจะเข้าอภิญญาสมาบัติ สมาบัติมันต้องเต็มที่ ถ้าไม่เต็มที่มันมาเร็วไม่ได้ เพียงแค่ลัดนิ้วมือเดียวมันช้าไป ช้ากว่าตามพระบาลีบอกว่าแค่ลัดนิ้วมือเดียว ไม่รู้จะเอาอะไรเร็วกว่านั้น ใช่ไหม แต่เนื้อแท้แล้วทำจริงเร็วกว่านั้นมาก นี่ก็ชื่อว่าเป็นบุญของบรรดาประชาชนที่พระอภิญญาในป่าเข้ามาเยี่ยมบ่อย ๆ แต่ทว่าเราจะรู้จักท่านไม่ได้ นอกจากว่า ท่านจะแสดงอะไรสักอย่างหนึ่งอย่างคุณหมอนั่นที่ว่าแกเห็นนั่นน่ะใช่ ที่ว่ามาบิณฑบาตแกเห็นอยู่ดี ๆ พอเปิดจีวรก็บาตรลูกเบ้อเริ่มเลย แกก็สงสัยว่าพระองค์นี้ทำไมบาตรโต ไอ้เวลาเดินมาเห็นเท่าธรรมดานะ แต่เวลาใส่บาตรแล้วบาตรใหญ่ พอใส่บาตรแล้วเงยหน้าขึ้นมาเจอะกัน ท่านบอกว่าโยมขอ

กระติกน้ำร้อนลูกหนึ่ง แน่ะ ดันเสือกขอเอาด้วย พระนี่ไม่ใช่ญาติไม่ได้ปวารณาไว้นี่เขาห้าม ขอนะ ถ้าขอเป็นอาบัติ แกก็รับว่าครับ วันนั้นเป็นวันเสาร์ แกเลยบอกว่าวันจันทร์นิมนต์มารับ พอกลับมาจากใส่บาตร แกก็ให้ลูกชายไปซื้อกระติกน้ำร้อน พอลูกชายไปแล้วแกก็นึกในใจว่าถ้าพระองค์นี้เป็นพระควรแก่การบูชา พระดีก็ขอให้ลูกชายได้กระติกสีเขียวมาเพราะแกชอบสีเขียว อ้อ คุณหมออุดม ถ้าหากเป็นพระธรรมดาขอให้ได้สีอื่น พอลูกชายเอากระติกน้ำร้อนมาก็กลายเป็นสีเขียวจริง ๆ แกบอกว่าไม่ได้ตั้งจิตบังคับลูกชายหรอก แต่คิดว่าพระองค์นี้สำคัญ

พอวันจันทร์ แกก็เตรียมเครื่องใส่บาตรเป็นกรณีพิเศษสำหรับใส่บาตร ปกติแกก็ให้คนอื่นใส่ แกเองไม่ใส่ คอยนั่งจ้อง เอาน้ำร้อนน้ำชาใส่กระติกเสร็จ จัดอาหารเป็นกรณีพิเศษนั่งคอยจนพระบิณฑบาตหมดก็ไม่เห็นพระองค์นั้นมา แกคอยจ้องดูกลัวจะจำไม่ได้เดี๋ยวท่านจะผ่านไปโดยไม่เห็น แกก็คิดว่าถ้า ๘ โมงเช้าแล้วไม่มาก็เป็นอันไม่มาแน่ ก้มลงมองดูนาฬิกา ๘ โมง พออยากจะลุกก็โผล่ถึงพอดี แกก็เลยถวายของไป ถวายกระติกน้ำไป

พอต่อมาหมออุดมมาเล่าให้ฟังก็นึกในใจว่า ไอ้เสือนี่มาเล่นเขาเข้าแล้ว ตกกลางคืนพบกับเขาก็ถามว่า นี่ แกไปหลอกเขาหรือ ตอบว่า ฮึ ข้าไม่ได้หลอกนี่หว่า ค้านว่าไม่ได้หลอกทำไมถึงบาตรใหญ่ อ้าว ถ้าบาตรไม่ใหญ่ก็ไม่สงสัยน่ะซี เออ เขาไม่ได้หลอก เขาทำให้สงสัย ว่าเขาไม่ได้นะ เลยถามว่าแล้วแกไปขอกระติกน้ำเขาทำไม ธรรมดาคนที่ไม่ใช่ญาติไม่ได้ปวารณาแกไปขอเขามาเป็นอาบัติ เขาก็เถียงว่าแกรู้เรอะว่าข้าไม่ได้เป็นญาติกับหมอน่ะ บอกว่าจะเป็นญาติยังไง หมอกับแกไม่เคยรู้จักกันมาก่อน อายุอานามก็ไล่เรียงกันถ้าเป็นญาติของแกข้าก็ต้องรู้จักเพราะว่าอยู่ด้วยกันมาตั้งแต่เด็ก เขาบอกว่าชาตินี้ไม่ใช่ญาติก็ชาติก่อนเป็นญาตินี่หว่า ถามว่าทำไมแกก็ตอบว่าเห็นหมออุดมเป็นคนดี มีจิตใจเข้าถึงธรรมก็ถามว่าหมออุดมนี่มีกำลังถึงอรหันต์ไหม เขาก็เลยบอกว่า ถ้าหมออุดมไม่ยั้งตัวก็ถึงอรหันต์นี่เป็นอันว่าเขามากันบ่อย ๆ

คราวหนึ่ง อาตมาเขียนไว้ในหนังสือแล้ว ที่ไปพบเขาที่วงเวียนใหญ่ จะไปซื้อยาสักหน่อยหลายปีมาแล้ว กำลังเดิน ๆ อยู่ เจอะนาย ๒ เตื้อเดินมาพอดี ถามว่ามาทำไม แก

ก็บอกว่า มาที่เมืองกาญจนบุรีมีผู้หญิงคนหนึ่งแกถามว่าจะไปกรุงเทพ ฯ ไหม ก็เลยบอกว่ามา แกก็ซื้อตั๋วให้เสร็จแกก็นั่งมาในรถ อีตอนนั้นสงครามโลกเสร็จใหม่ ๆ ตอนกึ่งพุทธกาลใหม่ ๆ นั่นแหละ วิปัสสนาเริ่มเกิดใหม่ เกิดเป็นดอกเห็ดทีเดียว กำลังเฟื่องวิปัสสนากันซี ตอนนั่งมาในรถแกก็เลยถามว่าท่านบวชกี่พรรษา เขาก็ตอบว่า ๓๐ พรรษากว่า ๆ เคยวิปัสสนาไหม ? แหม มดไปถามเอาช้างเข้าแกก็เลยถามกลับไปว่า โยม วิปัสสนาเขาทำยังไง คือไม่ได้บอกว่าทำหรือไม่ทำ ยายนั่นแกก็เลยนั่งสอนวิปัสสนามาตั้งแต่เมืองกาญจนบุรีจนถึงท่ารถสายใต้ เขาก็บอก แหม เดี๋ยวนี้อาจารย์วิปัสสนามันเยอะจังว่ะ ถามว่าทำไมล่ะ ตอบว่า แหม ข้านั่งรับการอบรมมาตั้งแต่กาญจนบุรีจนถึงท่ารถสายใต้เลย แต่คนสนใจธรรมะเขาก็พอใจแล้ว

ไอ้วันนั้นก็เดินไปเดินมา เวลามันก็จะเพล ถามว่าวันนี้แกจะกินเพลไหมล่ะ ตอบว่ากิน ถามกินที่ไหนล่ะ เขาบอกเดี๋ยว เดินไปเดินมาก่อนหาที่เหมาะ ๆ ค่อยกิน พอถึงร้านหนึ่งเขาก็ชวนเข้าไป บอกว่ากินร้านนี้แหละ ถามว่าแกมีสตางค์เรอะ บอกว่าไม่มีหรอก อ้าวงั้นกินไงล่ะ เขาบอกกินส่งไปเถอะ ไอ้เราก็ไม่แปลก เรามีสตางค์นะ เวลานั้นมีสตางค์ก็ไม่มาก ติดไป ๒๐ บาท เป็นอัตราประจำ วันไหนมีถึงร้อยวันนั้นครึ้มมาก เริ่มงานวัดคราวไหนมีเงิน ๑๐๐ บาทติดตัว ทายกยิ้มแป้น บอกว่า เฮ้ย วันนี้มีตั้ง ๑๐๐ โว้ย

เข้าไปในร้านก็สั่งอาหารตามชอบ ขณะฉันอาหารมีผู้หญิงคนหนึ่งอายุประมาณสัก ๓๐ แต่งตัวเรียบร้อย หน้าตาดี นั่งอยู่หน้าร้าน พวกเราก็ไม่ได้สนใจ ฉันข้าวกันเรื่อยไป พออิ่มเรียกเจ๊กมาให้คิดเงิน ก็ไม่กี่สตางค์ สักสิบบาทกระมัง ฉันนิด ๆ หน่อย ๆ ฉันไม่มาก ปรากฏว่าเจ๊กบอกว่าไม่ต้องจ่ายหรอก ผู้หญิงคนนั้นเขาจ่ายแล้ว แล้วเขาไปแล้ว เลยถามไอ้สองเต้อนั่นว่า เฮ้ยผู้หญิงคนนั้นเป็นอะไร เขาตอบว่าเป็นแม่กูว่ะ กูรู้ว่าแม่กูจะมา ถามว่าแม่ชาติไหน เขาตอบถอยหลังไปสัก ๑๐๐ ชาติได้ เขาตั้งใจมาโปรดแม่เขา ถามว่าทำไมต้องพร้อมสาม เขาบอกว่าต่างก็เคยเป็นลูกกันมา ส่วนแม่เดี๋ยวนี้ไม่รู้หายไปไหน "แม่" คนนี้อ่อนกว่าฉันหลายปี ตอนนั้นฉันอายุ ๕๐ เศษ แต่แม่อายุ ๓๐

นี่เรื่องต้องคิด การเข้ามานี่ไม่ใช่แต่ ๒ องค์นี้ หลาย ๆ องค์เขาก็เข้ามากัน บางคราวเราก็พบไอ้พบนี่มันมีอารมณ์สะดุด สะดุดง่าย คือว่ากระทบแรง แล้วก็ดีใจว่าทุกท่านนี่

น่ะสนใจกับสมณธรรมของคนทั้งหมด จะเป็นสำนักไหนก็ตาม เพราะว่าคนที่เข้าไปทุกสำนักนั้นเป็นคนดีทั้งหมด ไม่งั้นเขาจะเข้าไปทำไม เขาอยู่บ้านเขาดีกว่า แต่ผู้สอนจะสอนถึงระดับไหนนี่เป็นอีกเรื่องหนึ่ง อีกอย่างหนึ่ง การเจริญพระกรรมฐานที่เราศึกษากัน พวกเรามาเจริญกรรมฐานที่นี่แล้วไปฟังที่อื่นไม่รู้เรื่องน่ะ อย่าว่าท่านนะ อย่าไปว่าสำนักนั้นสอนไม่ดี เพราะเราไม่ได้ตามกันมา คือจะต้องตามกันมาจึงจะพูดรู้เรื่อง คนที่เขาศรัทธาในสำนักอื่นก็เหมือนกัน มาสำนักเราเขาอาจจะฟังไม่รู้เรื่อง เพราะไม่ได้ติดตามกันมา ไม่ใช่ว่าเขาไม่ดีเขาก็ดีเหมือนกัน คนที่จะพูดให้คนทุกประเภทรู้เรื่องได้น่ะมีพระพุทธเจ้าองค์เดียว แต่สำหรับพวกสาวกนี่ต้องอาศัยเป็นคนที่ติดตามกันมาแต่ในอดีตชาติ ทำบุญร่วมกันมาแบบนี้แหละ ฉันก็เกิดเป็นพระเรี่ยไรญาติโยมอยู่ตลอดเวลายังงี้ มันน่าเกิดทุกชาตินะ แต่มันไม่ยังงั้นน่ะซี บางชาติก็พาพวกไปรบกับเขาสนุกสนาน ไอ้ฉันก็หัวโจก ผู้หยงผู้หญิงก็คว้าดาบเข้าฟันกับเขา ตีกับเขา โอ๊ สนุก เผลอ ๆ ก็ลงนรกกันสนุกเสียที แต่คิดว่าพวกเรานี่คงจะไม่ลงนรกมาประมาณ ๑,๐๐๐ ชาติแล้วนะ แล้วอย่ากลับไปอีกเลย ถ้าหัวหน้าไม่ลงลูกน้องก็ไม่ลงหรอกใช่ไหม

ความจริงอาตมาไม่รู้เอง มีอยู่คราวหนึ่งเมื่อคราว พ.ศ. ๒๔๙๗ ปีนั้นนั่งนึก ๆ ดู เอไอ้กูนี่ตายแล้วจะไปไหนดีหว่า มานั่งคิดบัญชีตั้งแต่เกิดมามันทำบาปมากกว่าทำบุญ รู้ตัวว่าทำบาปมาเยอะ แต่การทำบาปก็เป็นสาธารณประโยชน์ ถึงเป็นสาธารณประโยชน์ก็จริงแต่ไอ้การฆ่าเขานี่มันก็บาป ถึงแม้ว่าเขาจะเป็นโจรเป็นผู้ร้าย ก็มานั่งคิดว่าน่ากลัวจะไปนรกเล่นสบาย ๆ นั่งเลือกเอาสักขุม ขุมไหนก็ช่างมันเถอะ รำพึงดูว่าจะเปลื้องตัวเองให้พ้นนรกจะทำยังไง การเจริญพระกรรมฐานน่ะจริง เจริญมาตั้งแต่วันบวช แต่ก็เกรงกำลังใจว่าเวลาตายถ้าจิตเราเสียนิดหนึ่งอาจจะไปนรก พอคิดถึงตอนนี้ก็มีเสียงไม่แว่วหรอก ดังชัด เสียงถามว่าจะไปขุมไหนดีล่ะ เสียงจากข้างบน ถ้ามาจากข้างล่างล่ะยุ่งแน่ เสียงเพราะนะ เหมือนเสียงเด็กก็ไม่ใช่ เป็นเสียงเด็กกับเสียงผู้หญิงบวกกัน เสียงประเภทนี้มาจาก ๒ แห่ง คือจากพรหมหรือจากนิพพาน แต่ตอนนั้นเข้าใจว่าจะเป็นเสียงจากพรหม ถามว่าจะไปขุมไหนดี ตัดสินใจแล้วหรือยัง ตอบไปว่ายังหาที่เลือกไม่ได้ แล้วเสียงนั้นก็ตอบมาบอกว่าจะไปได้ยังไงในเมื่อท่านไม่ไปมา ๑,๐๐๐ ชาติแล้ว เราเลยนึกว่าแกโกหกน่ะซี ๑,๐๐๐ ชาติถอยหลัง

ไป โอ้โฮ ขนาดหนักเลย ฆ่านับหัวไม่ถ้วน รบทัพจับศึกนี่ฆ่ากันมาเท่าไหร่ ก็ถามว่ามันจะแน่ได้ยังไงไม่ตกนรก ๑,๐๐๐ ชาติ แกบอกว่าถอยหลังไปดูซี ทุกชาติเล่นฌานสมาบัติ รบก็รบกัน เวลาเลิกจากรบก็ทำบุญสุนทร์ทานสร้างวัดสร้างวาให้ทาน เจริญกรรมฐานก็ใช้กำลังฌานหนีนรกมาทุกชาติ แล้วทำไมชาตินี้จึงจะไปล่ะ เอ ชักครึ้ม ๆ ค่อยยังชั่วหน่อย ก็เลยร้องถามไป ถ้าฉันตายเวลานี้ไปอยู่ที่ไหน อีตอนนั้นความจริงยังไม่ถอนจากพุทธภูมิ เขาเลยตอบว่าชาตินี้ก็เลือกเอาซี อยากจะไปอยู่พรหมหรืออยู่ดุสิต ก็เลยนั่งนึกนอนนึกจะไปไหนดีหว่า จะไปอยู่ชั้นดุสิต ผู้หญิงมากนี่ ดูท่าจะไม่ไหว เพราะอีตอนนั้นข้าง ๆ วัดแกทะเลาะกันเรื่อย พูดกันแค่คนละคำเราก็แย่แล้ว ถ้าจะไปอยู่พรหมก็นานเกินไปเลยคิดว่า เอ้า อยู่ไหนก็ช่างมันเถอะ ใช้ได้ ถ้าเขาพูดกันมากนัก เราทำเฉย ๆ เสียมันก็หมดเรื่อง

ต่อมาปี พ.ศ. ๒๕๐๓ หลายปีนะ ปีนั้นนั่งอยู่คนเดียว พระเขาไปหากินผีกันหมดเขานิมนต์ไปมาติกาบังสุกุลหมดวัด ฉันมันเป็นคนขี้เกียจนี่ ถ้าไม่มาป้อนถึงวัดก็ไม่ค่อยจะเอาหรอก แล้วก็เป็นห่วงถ้าไปกันหมดเดี๋ยวขโมยลักวัด เลยนั่งอยู่คนเดียวประมาณสัก ๔ โมงเช้า ลองนึกดู เออ ไอ้กูมันเกิดเป็นคนมากี่ชาติหนอ แล้วเป็นสัตว์มากี่ชาติ นึกเท่านี้ก็มีเสียงกังวานมา เสียงเพราะมาก เสียงผู้หญิงบวกผู้ชายเหมือนกัน แต่กังวานมาก นี่เป็นเสียงจากนิพพาน แต่ฟังชัดมากเหมือนกับเราคุยกันใกล้ ๆ บอกว่าคุณอยากจะรู้หรือว่าเกิดเป็นคนกี่ชาติ เกิดเป็นสัตว์กี่ชาติ ก็เลยตอบว่าพระพุทธเจ้าข้า ข้าพระพุทธเจ้าอยากจะทราบท่านก็บอกว่าดูข้างหน้านี่ซิ ก็มองไปข้างหน้า ไอ้ชาติที่เกิดเป็นคนนี่นอนเรียงกันยาวสัก ๑๐ กว้าง ๑๐ นี่นะเรียงขึ้นไป มันเลยเขาพลองตั้ง ๒ เท่า ส่วนภาพแสดงชาติที่เกิดเป็นสัตว์เดรัจฉานเป็นอีก ๔ เท่า จากสัตว์เล็กถึงสัตว์ใหญ่สูงเท่า ๆ กันแหละ คิดเฉลี่ยแล้วเป็นสัตว์มากกว่าเป็นคนมาก แหม เรามีบุญเยอะ ท่านก็เลยบอกว่านี่แค่สัตว์กับคนนะ นรกยังไม่ได้คิด แหม ขนาดนรกยังไม่ได้คิด ท่านก็เลยบอกว่าเราทิ้งอัตภาพมาขนาดนี้แล้วร่างกายเต็มไปด้วยความทุกข์ขณะที่เราเกิดเราก็คิดว่าเราไม่ตาย แต่ทุกชาติเราก็ตาย ทำไมชาตินี้เราจะห่วงใยอะไรต่อไปอีกรึ ยังคิดว่าเราจะเกิดต่อไปรึ เห็นไหม แต่ละอัตภาพที่เกิดมาน่ะมันก็เต็มไปด้วยความทุกข์แล้วการเกิดแต่ละชาติมันไม่ใช่เป็นมนุษย์เสมอไป ไปเป็นสัตว์เดรัจฉานจากสัตว์เล็กไปถึงสัตว์ใหญ่ก็มี บางคราวเกิดเป็นเทวดาก็มี เป็นพรหมก็มี

เป็นสัตว์นรกก็มี แต่ไอ้เทวดากับพรหมน่ะมันน้อยกว่าสัตว์นรกและสัตว์เดรัจฉาน แล้วคุณจะหวังเกิดมาทำไมล่ะ เราก็นั่งตาปริบ ๆ ๆ ไอ้เราก็ไม่อยากจะเกิด แต่มันก็เกิดจะไปว่ายังไงมัน เลยถามท่านว่าถ้าอย่างนั้นละจะไม่เกิดได้ไหม ท่านบอกว่าไม่เห็นมันยากนี่แน่ะ พูดกับคนไม่ยากนี่ พูดกับคนที่ไม่รู้จักเกิดก็ "ไม่ยาก" ถามว่าไม่ยากจะทำยังไง ไอ้ที่ทำอยู่นี่ก็เพื่อความไม่เกิด แต่ว่ากำลังใจยังไม่ได้ตัดสินแน่นอนนัก ยังมีจังหวะห่วงหน้าห่วงหลัง มีจุดหนึ่งที่คิดว่าเราต้องการจะสงเคราะห์ประชาชนให้มีความสุขเพราะอาศัยพุทธภูมิเป็นสำคัญ จิตอีกดวงหนึ่งคิดว่าทำบาปขึ้นมานี่เป็นพระอรหันต์ไปนิพพานเสียดีกว่า ท่านบอกอย่าให้มันแย่งกันซี เอาด้านใดด้านหนึ่ง ถามว่าถ้าด้านใดด้านหนึ่งใช้เวลานานไหม ท่านบอก "ไม่นาน" ถามว่าเท่าไหร่ ท่านก็ตอบ แต่จะไม่บอกนะว่าท่านบอกว่าไง ท่านก็กะเวลาให้ อ๋อ เรื่องเล็ก ๆ แต่ว่าต้องเป็นนักเรียนทุน พอเรียนจบแล้วต้องทำงานใช้หนี้ ๑๒ ปี ก็ทำตามท่าน รู้สึกว่าง่าย ที่ง่ายเพราะอะไร เพราะว่าอันดับต้นที่บวชใหม่ ๆ เล่นสมาบัติ ๔ ถึงสมาบัติ ๘ พอถึงสมาบัติ ๘ อาศัยที่ปรารถนาพุทธ-ภูมิมันก็ยั้งตัวอยู่แค่นั้น ก็พัดกันเรื่องสาธารณประโยชน์ คือพวกพุทธภูมินี่ห่วงคนอื่นมากกว่าห่วงตัว ตัวเองจะมีกินหรือไม่มีกินไม่สำคัญ ขอให้สาธารณชนเขามีความสุข จิตใจมันขยายไปแบบนั้นนะ ไอ้ที่นอนก็เป็นเสื่อขาด ๆ เก่า ๆ ของใหม่ไม่มีในกุฏิ เวลานี้ที่วัดมีของดี ๆ มาก ชาวบ้านเขาให้ ถ้าชาวบ้านเขาให้ชนิดไม่จำกัดละหมด แจกเรียบ เวลานี้เขาบอกว่าไม่ได้หลวงพ่อต้องใช้ เลยเอาของเขามาแจกไม่ได้ ถ้าทำก็เป็นการทำลายศรัทธาเขาพระพุทธเจ้าปรับโทษ เมื่อก่อนนี้ไม่มีใครเขากำชับ ของดีก็แจกเรียบ พระผู้ใหญ่ไปมีเสื่อขาด ๆ รับ จะนั่งได้ก็ได้ ไม่ได้ก็แล้วไป เรื่องเล็กเพราะไม่ต้องการยศฐาบรรดาศักดิ์นี่ขนาดเจ้าคณะมณฑลไปเอาเสื่อขาดหน่อยหนึ่งรับ ท่านก็แน่เหมือนกัน ถามว่ามีเท่านี้รึเสื่อตอบว่ามีดีกว่านี้อีก คือขาดมากกว่านี้ ปรากฏว่าท่านกลับไปถึงวัดส่งเสื่อไปโหลหนึ่ง อานิสงส์เสื่อขาด ท่านเดินเข้าไปดูในที่ ๆ นอกถามว่า โอ๋ แกมีเท่านี้แหละหรือ ไอ้ป้านน้ำดี ๆ ของแกไม่มีบ้างหรอกหรือ ตอบว่ามีแต่แจกหมดแล้ว ทอดกฐินทอดผ้าป่าหมดท่านรู้ว่าเป็นนักเทศน์ ของเยอะไป แต่ว่าทุกปีพอถึงเดือนเกิด เรียบ แจกไปหมดไม่เหลือ จะเก็บไว้ทำเกลืออะไร เดี๋ยวขโมยลักเปล่า ๆ แล้วผ้าใหม่ ๆ ไม่ใช้หรอก ของดีไม่ใช้ เขาถวายมาครองไตรขึ้นเทศน์ พอกลับมารีบซักเก็บ ถึงปีทอดกฐินหมดโละตันทุน ยิ่งโละยิ่งมาหนัก มาเท่าไรก็

โละใหญ่ โละไปโละมาเดี๋ยวนี้โละไม่ทันแฮะ อันนี้อานิสงส์โละจริง ๆ นะ ตั้งแต่บวชพระมานี่ ปีไหนไม่เป็นหนี้ไม่มีหรอก แจ๋ว ไอ้เป็นหนี้นี่กันไว้จุดหนึ่งคือกันการสะสมทรัพย์ ไม่ใช่จะอวดว่าหาเงินใช้หนี้เก่ง ไม่ใช่ยังงั้น ถ้าเงินมันชักเหลือเป็นส่วนตัว ใจมันชักเริ่มไม่เป็นพระ ใจมันมัวหมอง ที่เป็นหนี้ก็หนี้งานก่อสร้าง หนี้งานสาธารณกุศล ยอมเป็นหนี้ เพราะไม่ไว้ใจตัวเอง จะไว้ใจตัวเองไม่ได้ถ้ามันไม่ตาย ใช่ไหม ถ้าเรายังไม่ถึงพระนิพพานเพียงใด ถ้ายังหายใจอยู่ก็อย่าพึงคิดว่าเราดี นี่เป็นเรื่องสำคัญ

เรื่องใจตัวเองนี่ เวลานี้ก็ถือภาษิตว่า อัตตนา โจทยัตตานัง จงกล่าวโทษโจทก์ความผิดของตัวเองไว้เสมอ ชำระใจของตัวเองเป็นสำคัญ คนอื่นใครเขาจะดีใครเขาจะชั่วน่ะมันเป็นเรื่องของเขา เราเท่านั้นจะเป็นผู้ชำระใจตนเองได้ เราเอาตัวรอดเท่านั้นเป็นพอ นี่ปกติอาตมาเป็นอย่างนั้นนะ ปกติเวลานี้เป็นอย่างนี้ แต่เมื่อก่อนไม่ใช่อย่างนี้หรอก ชอบเสือก เขาบอกว่ายาย ก. อยู่ที่โน่นขั้วโลกเหนือ แกดี เราเป็นต้องปั๊บแกดีแค่ไหนหว่า จิตใจแกแค่ไหน เวลานี้แกได้อะไรบ้าง รู้ ถ้าพระขอไปอยู่วัดนั้น ๆ เอาเชียว องค์นี้ได้อะไรหว่า เสือกน่ะ ไอ้เสือกรู้ หนักเข้า ๆ เอ๊ะ นี่มันเรื่องของชาวบ้านไม่ใช่เรื่องของกู แต่อีตอนนั้นมันเครื่องวัดตัวเองกับเขา คือ เขาออกชื่อใครมาว่าดี แล้วก็จับโดยอารมณ์ของจิตมันเป็นของง่าย ๆ ไม่ยาก พอรู้ชื่อปั๊บ รู้ทันที การวัดจิตเขากับจิตเรานี่ ถ้าจิตของเราสู้เขาไม่ได้นะ เบิดไม่ช้าหรอก ถึงไปขอเรียน ไม่ใช่ไปแข่งกับเขานะ ไปขอเรียนต่อจากเขา ถ้าเขาบอกองค์นั้นดี วัดดูแล้ว เออ ท่านต่ำกว่า ก็ไม่ว่าอะไรท่าน ท่านก็เหมือนกับเราแหละต่ำกว่าคนอื่น ถ้าเขาดีกว่าต้องยกให้เป็นครู

แต่ว่าบางทีไปดูแล้ว โอ้โฮ ไม่ไหวเลย ดูข้างนอกนะ พ่อเยี่ยวรดกุฏิเหม็นหมดมีหลายองค์ เยี่ยวบนพื้นนี่แหละ บางทีก็เยี่ยวใส่กระโถนพราด ๆ เราเข้าไป แหม น้ำอบไทยกลิ่นมันแจ๋วจริง ๆ ถามว่าหลวงพ่อทำไมทำยังงี้ล่ะเฮอะ แกมานี่ยังดีนะ ให้เด็กมันถูเสียหน่อยแล้ว ถามว่าทำไม ตอบว่าคนมันมากวุ่นว่ะ มาขอหวยบ้าง อะไรต่ออะไร สมัยโน้นหวย ก ข นะ ไล่เท่าไรก็ไม่ไป เลยเยี่ยวราดพื้นให้มันเหม็น แต่คนมันก็ทน ทนก็เยี่ยวใส่กระโถนราดมันตรงหน้าเลย มันถึงได้ไป พอเราไปท่านบอกเดี๋ยว ๆ ข้าไปเอาน้ำร้อนมาราด ๆ เสียหน่อย มันฉุนจัด แล้วก็คุยกัน ถามเราว่าแกมาทำไม ตอบไปว่าเขาลือกันว่า

หลวงพ่อดี เอ๊อ แกไปเชื่อ ไอ้คนมันบ้า ข้าดีที่ไหน บอกท่านว่าจริง ๆ ครับ ผมมานี่ผมดูแล้วหลวงพ่อดีกว่าผม ดียังไงวะ เยี่ยวก็เหม็น ขี้ก็เหม็น เอาแล้วชักออกฤทธิ์ออกเดชแต่ไป ๆ มา ๆ ท่านก็ยอม ยอมเราก็ขอเรียน ท่านก็ให้เรียน ความจริงการเรียนนี่ท่านฉลาดมาก จับจุดเฉพาะจุดที่เราพร่อง ที่ท่านจะแก้ไขได้ พอเราแก้ไขได้แล้ว ท่านบอกไป ! อยู่เปลืองข้าว ข้าไม่มีอะไรจะสอนแล้ว เราก็กลับ กลับไปก็หาใหม่อีก ใครเขาลือกันที่ไหนนะพอเขาลือเราก็ใช้เจโตปริยญาณจับจิต มันไม่ยากหรอกพอเขาพูดก็รู้ทันที ไอ้เวลานั้นใช้มากนะ ใช้เป็นปกติจนคล่อง เวลานี้เลิกขี้เกียจ ใครจะไปเหนือไปใต้ก็ช่างเขา นอนสบายหมดเรื่อง ถ้าเราไปยุ่งกับชาวบ้านเขาเรามันจะแย่ เราควรจะยุ่งกับใจเราเองเป็นสำคัญถึงจะดี ใครจะด่าเราก็เฉย

ไอ้เรื่องด่านี่เคยชนะยาย ยายแกขี้บ่น ของแกนี่ใครหยิบไม่ได้จริงๆ นะ ของๆ ท่านวางไว้ ใครไปยกขึ้นแล้ววางให้ตรงมุมอย่างเก่ากลับมาก็รู้ โอ้โฮ เก่งจริง ๆ แต่ก็ช่างเถอะยายไม่อยู่เมื่อไรสตางค์หายเมื่อนั้นแหละ สตางค์หายไม่โทษใครหรอก ไอ้เล็กเอาของกูคนอื่นไม่มีใครเอาของกูหรอก แล้วก็พึมพำ ๆ ไปตามเรื่อง เราไปกินก๋วยเตี๋ยวแล้ว อยากด่าก็ด่าไป เราก็นั่งหัวเราะเรื่อย อีวันหนึ่งเอามากหน่อย สมัยโน้น ๑๐ บาท ตัดเสื้อกางเกงโก้เลย หมวกเสร็จ พอโผล่มา ไอ้เล็ก เอ็งลักสตางค์ยายไปใช่ไม๊ ครับ เอาไปทำไม บอกนี่ครับเครื่องแต่งตัวนี่ แกทำไมไม่ขอฉัน ขอยายไม่ให้ครับ คราวนี้ก็เลยขึ้นกัณฑ์มหาราชอีคราวนี้ยาวหน่อย เราก็ถอดเสื้อพับแล้วก็กราบ ๆ กราบแล้วก็นอน แล้วก็หลับ พอตื่นมาอ้าว เลิกด่าไปแล้ว ไอ้เล็กหิวข้าวหรือเปล่าล่ะ หิวครับ ยายทำไว้ให้แล้ว แกงเกิงไปกินเสียไปอ้าว ยายไปทำเมื่อไหร่ครับ เห็นหลับข้าก็เลยไปทำ ขี้เกียจด่าแม่มัน ด่ามันก็หลับ เราเลยชนะ สู้เราไม่ได้ ทีหลังเข็ดสั่งว่าเอาสตางค์ไปกี่บาทก็เขียนไว้นะ คราวนี้ตามสบาย ถ้าขอละไม่ค่อยให้หรอก ซักนั่นซักนี่ สอนให้เราขโมย เรื่องฉันมันเยอะไอ้เรื่องเด็ก ๆ

ตอนอายุสัก ๑๕-๑๖ ได้ละมัง เขาไปปลูกบ้านให้หลังหนึ่ง สองชั้นสองห้อง อยู่คนเดียว ของเต็มหมด ๒ ห้อง ทำอะไรเล่นน้าชายก็สนับสนุน เล่นไปเล่นมาจนขโมยไฟฟ้าเขาได้ ไอ้ไฟฟ้านี่ไม่ต้องเอาสายต่อใช้ได้ แต่ความรู้นี่ให้ไม่ได้มันบาปน่ะ ถ้าไฟฟ้าแรงสูงห่าง ๑ กิโลใช้ได้สบายเลย ไฟแสงสว่างนะ ไฟแสงสว่างนี่ใช้เท่าไหร่ก็ได้ แต่ใช้

แรงงานไม่ได้นะ เวลานี้วิชานี้ยังมีอยู่นะ แต่ไม่สอนใคร พระพุทธเจ้าบอกว่าวิชาที่ตถาคตรู้มีมากกว่านี้ แต่ไม่เป็นไปเพื่อความพ้นทุกข์ ตถาคตไม่สอน วิชานี้สอนแล้วตกนรกจะสอนทำไมล่ะ

มีหลายเรื่อง ตอนเด็ก ๆ เรือเขาใช้ใบจักรกัน เราก็ใช้เรือยนต์ไม่ต้องใช้ใบจักร เอาเครื่องสูบน้ำเบ่าให้ท่อมันจมไปลึก ๆ มันก็วิ่ง น้าก็ตามใจจริง ยายก็ด่าน้า บอก ไอ้นอบ ไอ้เนียบ ความจริงเขามีบรรดาศักดิ์ทั้งนั้นไม่เรียก เรียกชื่อ บอกว่าตามใจหลานนัก สองคุณน้าบอก คุณแม่ครับ สตางค์ส่วนของคุณแม่ผมให้แล้วทุกเดือนนะครับ นี่มันสตางค์ส่วนของผมนี่ แต่พอเราทำสำเร็จ แกก็เอาสิทธิไปขายได้สตางค์มาทุกทีแหละ ไอ้เราก็ชนนักวิทยาศาสตร์โกง ๆ แบบนี้ไม่มีหลักสูตร เออนี่ ๓ ทุ่มแล้ว สมาทานกรรมฐานกันดีกว่านะ

๑๔. เจดีย์ยุทธหัตถี

(คัดจากเทปที่หลวงพ่อ เล่า ในเดือนเมษายน ๒๕๒๒)

วันหนึ่ง เดินผ่านอำเภอศรีประจันต์ คำว่าศรีประจันต์ เป็นชื่อของบุคคลคนหนึ่ง ในเรื่องขุนช้างขุนแผน อำเภอนี้เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ตอนหนึ่ง คือพระนเรศวรมหาราชยาตราทัพมาทำยุทธหัตถีกับพระมหาอุปราชคู่ปรับ

มีคนเขาถามว่า เจดีย์ยุทธหัตถี เป็นจุดที่ทำยุทธหัตถีกันจริง ๆ ใช่ไหม ครั้งหนึ่ง ก็เป็นการบังเอิญ นอน ๆ อยู่อยากจะอ่านประวัติศาสตร์ อยากจะอ่านเรื่องของขุนเหล็ก และเรื่องพระนเรศวรมหาราช อ่านไปก็มีอารมณ์เคลิ้ม เมื่อเคลิ้มก็มีภาพปรากฏเป็นชายรูปร่างหน้าตาสวย เอวบางร่างน้อย อ้อนแอ้น คล้ายสตรี แต่แข็งแรง ผิวกายนี้ไม่ใช่ว่าเป็นคนผิวดำ แต่ว่าดำกว่าอีกคนหนึ่งซึ่งขาวกว่า ที่ชาวบ้านเรียกว่าท่านเอกาทศรถ ทั้งสองท่านปรากฏ ยกมือพนม บอกว่าที่เจดีย์ยุทธหัตถีที่ทำไว้ในปัจจุบันนี้ ความจริงไม่ใช่จุดที่ชนช้างกัน แต่ที่ทำเจดีย์ไว้เป็นอนุสรณ์นั้นใช่องค์นี้ ถ้าขุดลงไปกลางเจดีย์จะมีเป็นอุโมงค์ที่เก็บอาวุธยุทธหัตถีของพระมหาอุปราช แล้วก็มีแผ่นจารึกประวัติศาสตร์ไว้เป็นหลักฐาน

ถามท่านว่าจุดที่ทำยุทธหัตถีจริง ๆ อยู่ตรงไหน ท่านบอกให้ตั้งศูนย์จากอำเภอศรีประจันต์ จากตัวอำเภอลากเส้นไปยังที่ว่าการจังหวัดกาญจนบุรี เดินทางไป ๖๐ กิโลเมตร แล้วทำมุมเฉียงออกไป ๑๕ องศา เดินไปอีก ๖ กิโลเมตร บริเวณนั้นจะเป็นบริเวณที่รบกันกับพระมหาอุปราช ที่เรียกว่ายุทธหัตถี

นี่ประวัติศาสตร์ของผีในเรื่องที่คนเถียงกัน จะถูกหรือไม่ถูกไม่รับรอง

๑๖. ขุนช้างขุนแผน

(เล่า ๒๒ เมษายน ๒๕๒๑)

เดินทางมาถึงจังหวัดสุพรรณบุรี พอรถเลี้ยวจากฝั่งนี้ข้ามไปฝั่งตะวันตก เห็นวัดพระธาตุแล้วเห็นวัดป่าเลไลย์ ตอนนี้ใจหายวาบ เพราะปรากฏภาพของบุคคลกลุ่มหนึ่งไม่ใช่คนเดียว เป็นคนกลุ่มใหญ่ แต่งตัวสวยสดงดงาม มาถึงก็ยกมือไหว้ มองไปเห็นเป็นคนสำคัญ คือขุนช้าง

ขุนช้างท่านเป็นเทวดา คือเจ้าพ่อหลักเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี จึงถามท่านว่าหน้าตาของท่านเวลานี้สวย แต่ตามนิยายเขาบอกว่าท่านหัวล้านเหม่งเข่งใช่ไหม ท่านขุนช้างท่านก็บอกว่า ไอ้หัวล้านนั่นไม่รู้ว่าหัวใคร แต่หัวผมจริง ๆ มันไม่ล้านครับ เป็นหัวเถิกง่ามถ่อธรรมดา ๆ เท่านั้น ถามท่านว่าสมัยนั้นเป็นมหาเศรษฐีใหญ่ใช่ไหม ท่านบอกว่าใช่ แล้วก็รับราชทินนามเป็นขุน ก็เป็นเรื่องน่าแปลก ก็เลยถามว่า เรื่องวันทอง เรื่องขุนแผนกับท่านนี่ดูแล้วมันเลวจริง ๆ ก็อยากจะทราบว่าเรื่องแห่งความเป็นจริงนั้นมันเป็นยังไง เลวทรามขนาดนั้นก็แสดงว่าบ้านเมืองไม่มีขื่อไม่มีแป ดูเหมือนว่าพระราชาไม่มีความหมาย

ท่านขุนช้างฟังแล้วท่านก็ยิ้ม บอกว่ามันแย่จริง ๆ เรื่องราวในคราวก่อนนี้ผมกับขุนแผนไม่เคยมีเรื่องร้ายเพราะเป็นเพื่อนเล่นกันมาตั้งแต่อยู่วัดเป็นเด็ก ๆ แล้วต่อมาก็เป็นเพื่อนร่วมน้ำสาบานกัน ถ้าผมบังเอิญจะไปแย่งเมียขุนแผนอย่างนั้นผมคิดว่าผมคงจะตายไม่รู้ว่าแบบไหน จึงถามว่าเป็นเพราะอะไร ท่านบอกว่าขุนแผนนี่มีความรู้ร้ายกาจมาก ถ้าปรารถนาจะฆ่าคนอย่างผมนี้มันไม่ยาก ไม่ต้องใช้อาวุธ เป็นแต่เพียงแกหยิบเอาต้นหญ้าขึ้นมาต้นเดียว ต้องการให้ต้นหญ้านั้นเซ่นฆ่าผม ผมก็ตายแล้ว

ท่านขุนช้างนี่ท่านเป็นเทวดาชั้นจาตุมหาราช ท่านมาให้เห็นไม่ใช่ว่าผู้เห็นจะใช้ฌานสมาบัติใช้ฌานอะไร เป็นอานุภาพของเทวดาแสดงให้เห็น อย่างที่ชาวบ้านเขาเรียกว่าผีหลอก คนถูกผีหลอกเขาเข้าฌานสมาบัติหรือก็เปล่า

ถามท่านขุนช้างว่า ก็เมื่อท่านเป็นเพื่อนกับขุนแผน แล้วเรื่องร้ายทั้งหลายแหล่ที่คนเขียนขึ้นนั้นมันมาได้ยังไง ท่านก็กล่าวว่า เวลานั้นเป็นสมัยราชาธิปไตย คนที่อยู่

ในสมัยราชาธิปไตยต้องเป็นคนดี มีจริยาดี ทั้งสองคนเป็นขุน ขุนช้างเป็นมหาเศรษฐี แต่ก็มีความรู้ดี ขุนแผนเป็นคนจนแต่ก็จนอย่างขุนแผน ไม่ใช่จนอย่างยาจก เป็นคนที่มีวิชาความรู้ดี คำว่าจนก็หมายถึงว่าไม่ได้มีเงินอย่างเหลือล้นนั่นเอง และขุนแผนเป็นคนมีลูกน้องมาก นอกจากเบี้ยหวัดเงินปีที่พระราชาให้ขุนแผนก็ต้องล้วงเงินในกระเป๋าของตนเลี้ยงคนทั้งหลายที่มีกำลังดีเก็บเอาไว้ต่อสู้กับข้าศึก ขุนแผนเป็นลูกขุนไกร ท่านบอกว่าความจริงขุนแผนกับขุนช้างไม่มีเรื่องอะไร มีความเข้าใจผิดกันเล็กน้อย ตอนที่ขุนแผนไปตีเมืองจอมทอง มีคนเขามาแกล้งแย่งความดีของขุนช้าง คิดจะให้ขุนช้างถูกขุนแผนฆ่าตายจึงเอากระดูกคนมาแสดงว่าเวลานี้ขุนแผนตายแล้ว และขุนแผนก็สั่งว่าสำหรับวันทอง ซึ่งเป็นเมียเล็กเห็นว่าไม่คู่ควรกับใคร ขอมอบไว้กับขุนช้างปกครองด้วย ช่วยรักษาเธอให้มีความสุข

นี่เห็นไหม เห็นว่าเรื่องราวต่าง ๆ ที่เขียนกันไปน่ะ มันลอกเปลือกกันมาก

ถามท่านขุนช้างว่า เวลาท่านตายทำไมจึงไม่ไปเป็นสัตว์นรก ท่านก็ยิ้ม แล้วชี้หน้าว่า ท่านล่ะ ตัวท่านเองทำไมจึงไม่ไปเป็นสัตว์นรก ก็เลยบอกว่าฉันระลึกชาติไม่ออกนี่ท่านเป็นเทวดาท่านรู้ก็บอกซี ท่านบอกว่าสมัยนั้น ท่านขุนช้างก็ดี ขุนแผนก็ดี (พระ-บำราบอรินทร์ก็ดี พระยากาญจนบุรีก็ดี สามชื่อนี้ได้แก่ขุนแผน คือ พลายแก้ว) คนสมัยนั้นทั้งหมดเขาเป็นนักบุญกัน ท่านก็ชี้จุดต่าง ๆ ให้ดูว่าเมืองสุพรรณมันดาดาษไปด้วยวัดวาอาราม กรุงศรีอยุธยาก็ดาดาษไปด้วยวัดวาอาราม วัดติด ๆ กัน นั่นแสดงว่าคนสมัยนั้นจิตเขาเป็นมหากุศล ทำบุญ ทำกุศล สวดมนต์ ใส่บาตรไหว้พระ เจริญสมถะวิปัสสนากันเป็นปกติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับขุนแผน ถามขุนช้างว่าจริง ๆ ราชทินนามของท่านก่อนที่ท่านจะตายน่ะท่านมีราชทินนามว่ายังไง บรรดาศักดิ์น่ะ ท่านบอกว่าบรรดาศักดิ์ของผมจริง ๆ ก็เป็นพระยา มีนามว่าพระยาภานุมาศ เอ๊ะ ภานุมาศ ก็ช้างซี ! ใช่แล้วพระยาภานุมาศอยู่กับเมืองหลวงมีหน้าที่ควบคุมช้าง สำหรับขุนแผนนั้นได้แก่พระยา-กาญจนบุรี แต่เนื้อแท้จริง ๆ เป็นเจ้าพระยาในตอนสุดท้าย แต่ทว่าประวัติศาสตร์หายไปทั้งสองคนเวลาที่รับราชการอยู่ก็ชอบทำบุญ ตอนพ้นจากราชการก็ไปจำศีลกันในเขาโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ขุนแผนไปอยู่ที่เขาชนไก่ จังหวัดกาญจนบุรี ส่วนท่านขุนช้างปรากฏว่าหลบไปอยู่ทางเขาราวเทียน ภูเขาราวเทียนนี่อยู่ทางหลังอำเภอหันคา สองคนจำศีลภาวนา

ได้ฌานสมาบัติ ตายจากความเป็นคน ขุนช้างไปเกิดเป็นเทวดาชั้นจาตุมหาราช แต่สำหรับขุนแผนเวลาตายก็เข้าฌานตายเพราะมีกำลังใจใหญ่ ตายแล้วไปเกิดเป็นพรหม แล้วท่านก็บอกว่าขุนแผนขยันเกิด เพราะมีนิสัยชอบยุ่ง เขาถือว่าคนไทยที่มีน้ำใจดีเป็นคนของเขา เขาถือว่าเป็นพี่เป็นน้องเขา ตายจากสมัยนั้นแล้วก็มาเกิดในสมัยพระนารายณ์มหาราช มีนามว่านายเหล็ก สมัยรัตนโกสินทร์นี่ก็มาเกิดอีก แล้วก็ชอบยุ่งตามเคย อย่ารู้เลยว่าเป็นใคร

นี่เป็นเรื่องของขุนช้างขุนแผนตามที่เทวดาขุนช้างท่านเล่า จริงเท็จอยู่กับท่าน ท่านแถมท้ายว่า อย่าเชื่อประวัติว่าขุนช้างเป็นคนหัวล้าน นั่นไม่ใช่ประวัติศาสตร์ เป็นนิยายที่เขาเขียนขึ้น ว่าขุนช้างเป็นคนเลว ความจริงขุนช้างก็ดีขุนแผนก็ดีเป็นคนที่มีระเบียบวินัย เวลานั้นท่านบอกว่า เป็นสมัยพระเจ้าพันวัสสา หรือที่เรียกกันว่าพระเจ้าสามพระยานั่นเอง

ขุนแผนนั้น ถ้าจะเอาความร่ำรวยกันจริง ๆ แล้วมันก็รวยกว่าผม แต่ว่าเงินที่มันสะสมไว้มีน้อยก็เพราะว่ามันแจกเขามาก ขุนแผนจึงรู้สึกว่าทรัพย์สินที่มีอยู่ในตนจนจริง ความจริงคำว่าขุนแผนนี้ไม่มีในทำเนียบของทางราชการ ชาวบ้านเขาตั้ง ขุนแผนก็ดีขุนช้างก็ดีชาวบ้านเขาตั้ง ที่เรียกว่าขุนช้างก็เพราะว่าเผ่าพันธุ์เป็นคนหาช้างให้แก่กองทัพรักษาช้าง ฝึกฝนช้างเพื่อการรบ เขาจึงเรียกคนเผ่านี้ว่าเผ่าขุนช้าง สำหรับขุนแผนก็เหมือนกัน ที่เรียกว่าขุนแผนก็เพราะมันเป็นคนออกแบบออกแผนจู้จี้จุกจิก เห็นอะไรไม่ดีก็จัดสรร กราบบังคมทูลพระเจ้าพันวัสสา พระองค์ก็เห็นด้วยทุกประการ อาศัยที่มันเป็นคนวางแผนชอบเปลี่ยนชอบแปลงชอบจัดระบบให้สมดุลย์อยู่เสมอ ชาวบ้านจึงเรียกว่าขุนแผน

ขุนแผนหรือไอ้แก้ว ที่มันมีเมียเป็นปึ๊บ ๆ น่ะ ความจริงไม่ใช่ว่ามันจะเป็นคนเจ้าชู้วิ่งหาผู้หญิง แต่ความจริงเจ้าแก้วกับผมลักษณะมันต่างกัน นี่ผมยืนให้ท่านดูดูมาดนายช้างเสียบ้าง นายช้างน่ะเป็นคนมาดดี สง่าผ่าเผย ตาผ่องใส แล้วก็หน้ารูปไข่นิด ๆ แต่ว่าหน้าเป็นหน้าของผู้ชาย ไม่ใช่รูปไข่ผู้หญิง ลักษณะท่าทางองอาจ นี่ท่านจะว่าละซีว่าหน้าตาคงเหมือนช้างซึ่งเป็นสัตว์เดียรัจฉาน ? ท่านอย่าว่าซิ นี่คนคุมช้างมันก็ต้องสง่าผ่าเผยมีกำลังเหมือนช้าง แต่ว่าช้างตัวนี้มันเป็นตัวที่มีศักดิ์ศรี แต่ว่าเจ้าแก้วมันมีรูปร่างอีกอย่าง

หนึ่ง เจ้าแก้วนี่ถ้าจะดูลักษณะจริง ๆ มันก็เป็นคนสมส่วนสมสัด ท่าทางทะมัดทะแมง แต่ผิวเจ้าแก้วมันขาวกว่าผม ผมเป็นคนค่อนข้างขาวอย่างที่ชาวบ้านเขาเรียกว่าเป็นคนขาว แต่ว่าเวลาเดินเดินแรง เพราะคุมช้างนี่ต้องเดินแรง เวลาทำงานผมช้าไม่ได้ ไอ้แก้วมันเรียกผมว่าไอ้โคลัง ๆ ชื่อจริง ๆ มันก็ไม่เรียก ผมชื่อศรีนะ ชื่อผมจริง ๆ ว่าศรี เขาแปลว่ามึงขวัญ ไอ้แก้วน่ะชื่อจริง ๆ เขาว่าพลายแก้ว พลายแก้ว คือช้างแก้ว ช้างที่มีกำลังใหญ่ช้างตัวประเสริฐของพระเจ้าจักรพรรดิ ที่เขาให้ชื่อว่าพลายแก้วก็เพราะมันออกมาฤกษ์ดีโหรพยากรณ์ว่าเจ้าเด็กคนนี้จะมีอำนาจมาก สามารถจะปราบปรามข้าศึกได้ทุกทิศ โดยที่จะใช้กำลังคนเข้าประชิดกับข้าศึกด้วยกำลังไม่มาก

ผมสวยสู้ไอ้แก้วมันไม่ได้ ไอ้แก้วมันสวยมาก ท่าทางมันดี กิริยาก็แช่มช้อยกว่าผู้หญิงปัจจุบัน ผู้หญิงสมัยนี้น่ะมันเป็นผู้ชายเสียมากกว่าผู้หญิง ผู้หญิงสมัยโน้นน่ะเขาเป็นคนเก็บตัว มีจริยามารยาทดี พูดน้อย เห็นผู้ชายไม่ใช่ว่าจะวิ่งเข้าไปคุยจะไปควงกับผู้ชายมีแต่จะเก็บตัวตามจารีตประเพณี เป็นคนน่ารัก แต่ลักษณะการย่อง ๆ หนีไปหาคู่รักเวลาพ่อแม่เผลอมันก็มีเป็นของธรรมดา แต่ว่าจริยาท่าทางหน้าบ้านเขาดี ที่เจ้าแก้วมันมีเมียมากเพราะ ๑. รูปร่างหน้าตามันดี สวยเก๋ มีเสน่ห์ ๒. เป็นคนอ่อนโยน ๓. เป็นคนกตัญญูรู้คุณ ๔. มีจิตใจเผื่อแผ่ มันไม่ค่อยเก็บสตางค์ ไปที่ไหนมันก็จ่ายให้ลูกน้องดะ เห็นคนยากจนเข็ญใจมันก็สงเคราะห์ให้ตามสมควร มีอะไรพอที่มันจะช่วยเหลือได้มันช่วยทุกอย่างเวลานั้นบ้านเมืองมันกว้างคนก็น้อย การทำไร่ไถนามันก็เป็นของไม่ยากเหมือนกับชาวเขาเวลานี้ อยากจะไปพื้นป่าตรงไหนก็ไปกัน ทำกันได้ตามชอบใจ ใครไม่มีทุนไม่มีรอนเจ้าแก้วมันก็ให้ ความจริงผมก็ไม่ยอมแพ้มันนะ ใครมาขอผมก็ให้เหมือนกัน แต่ว่าสู้มันไม่ได้ มันเที่ยวเก่ง มันพูดเก่งกว่า มีคนรู้จักมากกว่าก็เลยมีคนมาไถมันมาก ในเมื่อมีคนมาไถมันมาก ผมมีคนมาไถน้อยกว่าลูกไอ้แก้วก็เลยมาไถผมต่อไป ขึ้นมาบนบ้านบอกคุณพ่อไอ้นี่ดี คุณพ่อไอ้นั่นดี มันอยากว่าดีผมก็เลยให้มัน ลูกไอ้แก้วมันเรียกผมว่าพ่อทุกคนแหละมันรักผมเหมือนพ่อ ผมก็รักมันเหมือนลูก ฉะนั้น ตามนิยายปรัมปราที่เล่ากันมามันทำเสียไปหมด คนขนาดเป็นขุนน้ำขุนนางเป็นพระยาแบบนั้น ใครเขาจะเลวแบบนั้น เลิกพูดกันทีนะ เรื่องไอ้แก้วกับไอ้ช้าง

(เพิ่มเติมที่ไทรงาม อำเภอพิมาย เมื่อ ๒๑ มีนาคม ๒๕๒๒ คัดเอาแต่ใจความ)

รุกขเทวดาแสดงภาพเป็นหญิง แต่งชุดเขียว ๆ มาเล่าว่าตนเองชื่อบัวคลี่ ตายตั้งแต่สมัยขุนช้างขุนแผนแล้วมาเป็นรุกขเทวดาอยู่ที่นั้น รู้สึกเสียดายที่เป็นพระอริยะเบื้องต้น หากได้รับการสั่งสอนที่ดีก็คงจะบำเพ็ญไปนิพพานเสียตั้งแต่ยังเป็นมนุษย์

ในการตอบคำถาม ปรากฏว่าบัวคลี่ไม่ได้ตายเพราะถูกขุนแผนผ่าท้องเอาลูกไปทำลูกกรอก ความจริงลูกกรอกเขาเกิดมาเพื่อให้คุณแก่พ่อแม่ และมีลักษณะพิเศษ คือ เวลาท้องนั้นท้องโตได้ยุบได้ บัวคลี่คลอดลูกออกมาเป็นลูกกรอก แล้วต่อมาอีก ๓–๔ เดือนจึงได้ตายด้วยโรคภัยธรรมดา

๑๗. ประวัติชาติไทย

ประวัติของชาติไทยเดิมเข้าใจกันว่าอยู่ในประเทศจีนแล้วถอยร่นลงมา แต่พอค้นๆ กันไป ชักจะเกิดความเห็นว่าอาจเป็นพวกที่อพยพมาจากอินโดนีเซียขึ้นไปข้างบนก็เป็นได้ ลองฟังจากเทปของหลวงพ่อที่บันทึกเมื่อ ๒๒ เมษายน ๒๕๒๑ ดูบ้าง ดังนี้

วันนี้ ตื่นเช้าพอจะมีเวลา ก็ปรากฏว่าหลังจากตื่นนอนพักผ่อนตอนเช้า ๙ นาฬิกา ๔๐ นาทีเศษ มีสัญญลักษณ์พิเศษเกิดขึ้น คำว่าสัญญลักษณ์ก็คือความเตือนถึงประวัติภูมิประเทศในกาลที่ผ่านมา

การเดินทางผ่านมาตั้งแต่จังหวัดอุทัยธานีถึงนครศรีธรรมราช ก็ปรากฏประวัติปัจจุบัน ใกล้ปัจจุบัน อนาคตใกล้ปัจจุบัน และอนาคตไกลปัจจุบัน จะขอนำมาเล่าย่อๆ สู่กันฟังไม่เยิ่นเย้อนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเขตจังหวัดอุทัยธานีที่เราอยู่กันนี้ คือเป็นที่ตั้งของวัดท่าซุงน่ะ เขตนี้ท่านบอกว่าเป็นเขตของเมืองสุโขทัยเก่า แล้วก็สำหรับด่านที่ยันกับกรุงศรีอยุธยาก็ได้แก่เมืองนครสวรรค์เป็นด่านของสุโขทัย แล้วฝ่ายอยุธยาก็มีเมืองชัยนาทเป็นเมืองด่าน เป็นอันว่าเมืองไทยสมัยนั้นดูแล้วเป็นประเทศ ๒ เมือง ทั้งนี้จะว่าเป็นของดีก็ไม่ได้เลวก็ไม่ได้ เป็นไปตามกฎของธรรมชาติเป็นไปตามสมัย จะกล่าวกันไป สุโขทัยเป็นเมืองแม่ เกิดขึ้นก่อนกรุงศรีอยุธยามาก แต่ทำไมคนไทยจึงตั้งกรุงศรีอยุธยาขึ้นอีก ? ก็เพราะว่าหลังจากเมืองแม่สุโขทัยเกิดขึ้นแล้ว คือ เมืองไทยเกิดขึ้น ๒ จุดในตอนต้น ตอนต้นจริงๆ เป็นเขตของโยนกนคร เป็นเมืองไทยที่ตั้งเอกราชจากขอม ถ้าจะกล่าวกันไปจริงๆ ละก็คนไทยสายเหนือที่เข้ามาจากประเทศจีนนั้น จะถือตามประวัติศาสตร์ที่บอกว่าคนไทยอยู่ประเทศจีน อันนี้ก็ไม่จริง ตามสัญญลักษณ์แห่งนิมิต ท่านบอกว่าสมัยนั้นคนไทยอยู่เรี่ยราดกันไปหมด

พื้นฐานถิ่นเดิมจริงๆ คนไทยอยู่ชายทะเลฝั่งแหลมทองแล้วก็เรี่ยราดกันไป หากินกันเรื่อยไป ในที่สุดก็ไปตั้งถิ่นฐานใหม่เป็นการขยายเขตอยู่แถวประเทศจีน คือไปจากเขตเดิมแต่ก็ไม่ได้ไปหมด เป็นแต่เพียงไปหากินกันเท่านั้น เวลานั้นยังไม่รวมกลุ่ม ยังไม่รวมก้อน จัดเป็นเมือง เป็นแต่เพียงคนบางเผ่า บางพวก ถือสัญชาติ ถือพรรค ถือพวกมีสัญชาติ

เดียวกัน พูดเหมือนกัน มีวัฒนธรรมอย่างเดียวกัน ถ้าจะกล่าวไปอีกทีก็เรียกว่าเป็นคนตระกูลเดียวกัน ขยายเขตขึ้นไปถึงประเทศจีน

เมื่อทางโน้นหากินไม่ดี เกิดความเป็นอยู่ไม่เป็นสุขก็ขยับขยายลงมา แต่มันเป็นเวลาหลายร้อยปีนี่ คนเก่าที่เป็นผู้อพยพไปก็ตายหมาด ทีหลังก็เลยมาคิดกันว่าคนไทยนี้เดิมอยู่ในประเทศจีนแต่ว่าคนไทยท่านกล่าวว่าที่เรียกว่าไทยมุง เป็นไทยที่มีความเจริญรุ่งเรืองมาก่อนมาก

เป็นอันว่าในระยะหลังนี้ คนไทยแยกเป็น ๒ พวก คือ เขตสุโขทัยหลังจากโยนกนครต้องสลายตัว เพราะคนที่เขามีกำลังมากกว่า มีอำนาจมากกว่าเข้ายึดครอง ต่อมาก็ตั้งถิ่นฐานขึ้นใหม่ รวมกำลังกันขึ้นยึดอำนาจจากขอม ความจริงขอมก็ไม่ใช่เขมรและขอมก็ไม่ใช่เจ้าของพื้นที่เดิม เป็นแต่เพียงว่าเวลานั้นเขามีอำนาจมากกว่า เรารวมตัวกันไม่ติดอมิตรจึงได้ทำลายพวกเราให้กลายเป็นทาสของเขา หลังจากพวกคนไทยกลุ่มน้อย คือ พ่อขุนศรีอินทราทิตย์กับพ่อขุนผาเมืองรวมกำลังกันขึ้นมาได้ ก็ยึดอำนาจจากขอมเป็นเขตของไทยโดยเฉพาะ ไม่ยอมเป็นทาสของขอม หลังจากนั้นมา อาณาจักรของไทยก็หย่อนอำนาจลง คือหลังจากโยนกนครเมื่อพระเจ้าพรหมมหาราชมีอำนาจปกครอง แล้วตอนหลังลูก ๆ กลับไม่มีความเข้มแข็งพอ ต้องเสียเขตให้แก่คนพวกหนึ่งไป แล้วต่อมาสุโขทัยจึงได้ก่อร่างสร้างตัวขึ้นมาใหม่ และในตอนต้นก็มีกำลังใหญ่เหมือนกัน สมัยพ่อขุนรามคำแหงมีกำลังใหญ่สามารถปราบปรามขยายเขตประเทศได้ถึงสิงคโปร์ แล้วมะริดกับทวายของมอญก็เป็นของเรา รวมอาณาจักรเดียวกันกับอาณาจักรของไทย

แต่ว่าลูกของพระเจ้าพรหมมหาราชคนหนึ่งมาตั้งเชื้อสายขึ้นที่อำเภออู่ทอง ที่เขาเรียกว่าเมืองอู่ทองในเขตของทวาราวดี เป็นอันทราบว่าเมืองอุทัยธานีเดิมทีเป็นเขตของสุโขทัยหรือประเทศสุโขทัย ชัยนาทเป็นเขตของกรุงศรีอยุธยา อุทัย ฯ เป็นเมืองด่านของสุโขทัยชัยนาทเป็นเมืองด่านของกรุงศรีอยุธยา มีพระเจ้าสามพระยาเป็นนายด่านเป็นลูกของกษัตริย์

(จากเทปอีกตอนหนึ่ง เล่าตอนเดินผ่านจังหวัดเพชรบุรี ขุนช้างหรือพระยาภานุมาศมาเล่าให้ฟัง)

จังหวัดเพชรบุรีนี่ คนชาวไทยที่ไปอยู่เขตแดนของจีน คือ เมืองปาในจีนน่ะ ความจริงเป็นเมืองของคนไทย คนไทยไปจับที่ดินทำกินก่อน คนอีกเผ่าหนึ่งเข้ามาทีหลัง แต่ทว่า

เป็นเผ่าที่มีใจแคบ ชอบอาศัยคนอื่น แล้วก็เบียดคนอื่น พอมีกำลังวังชาขึ้นมาแล้วก็มักจะถือว่าฉันเป็นเจ้าของบ้าน รักเฉพาะพวกเฉพาะพ้อง มีใจแคบกว่าคนไทย แย่งกันไปเบียดกันมา ผลที่สุดคนไทยก็รำคาญ เดินทางทำกินเขยิบเรื่อยลงมา ๆ จนกระทั่งถึงพม่า จนกระทั่งถึงเมืองมะริดเมืองทวายในเมื่อดินแดนแถบนั้นคับแคบเกินไปก็ขยับขยายมาจนถึงแถวเพชรบุรี

พวกนี้เรียกได้ว่ากลับถิ่นฐานเดิม แต่ไม่ใช่คนพวกที่อพยพไปหรอก คนที่อพยพไปมันตายมาหลายชั่วคนแล้ว พวกนี้เป็นคนรุ่นใหม่เดินทางลงมาตามที่ปู่ย่าตายายเล่านิยายไว้ถึงว่า เดิมอยู่แถวนี้แล้วเดินทางไปแถวโน้น พวกนี้เกิดรำคาญคนเผ่าที่ว่าขึ้นมาก ก็เลยเดินทางลงมาแถวนี้จนถึงเพชรบุรีนี่ ถ้าจะนับว่าเป็นเวลาเท่าใด ก็ต้องตอบว่าก่อนที่พระพุทธเจ้าทรงอุบัติขึ้นประมาณสามพันปีเศษ

ถามว่าสำหรับคนไทยเดิมตั้งแต่ครั้งยังไม่ได้เรียกว่าคนไทยนั้น เคยตั้งอยู่แถวนี้สักกี่ล้านปีท่านเจ้าคุณ (ภานุมาศ) ท่านก็ตอบว่า ไอ้ถิ่นฐานแถวนี้จริง ๆ น่ะนะ เวลากัปปริวรรตเปลี่ยนแปลงใหม่ พื้นที่ส่วนใหญ่มันเป็นทะเล แล้วก็มีเกาะมีเก่งมาก แผ่นดินมันงอกเข้ามาทีละหน่อย ๆ อย่างจังหวัดนครปฐมนี่ก็ดี จังหวัดสระบุรีก็ดี ตอนนั้นเป็นจังหวัดชายทะเล ถ้าจะว่ากันจริง ๆ แล้ว คนที่อยู่แถวนี้ก็อยู่กันมาตั้งแต่ต้นกัป จะนับเวลากันจริง ๆ มันไม่รู้กี่ล้านปี มันไม่ใช่พันปี หมื่นปี แสนปี มันเป็นร้อย ๆ ล้านปี บอกว่าตั้งแต่เริ่มต้นกัปมาคนที่พูดภาษาอย่างนี้มันก็อยู่ดินแดนแถวนี้อยู่แล้ว ไอ้ที่ฝรั่งเขาค้นพบว่าที่นั่นก่อนที่นี่ ที่นี่ก่อนที่นั่นน่ะไม่จริงหรอก ไอ้ที่นี่มันก่อนไปกว่าที่ฝรั่งเข้าใจตั้งเยอะ ขุดกันให้ดี ค้นกันให้ดีเพราะปีหนึ่ง ๆ แผ่นดินมันสูงขึ้นมาเท่าไหร่ มันทับถมสิ่งทั้งหลายที่ตายไปแล้ว ผุพังไปแล้วลึกเท่าไหร่

๑๘. พระพุทธศาสนาเข้ามาในประเทศไทย

(คัดจากเทปเล่าเรื่องไปภาคใต้ เดือนเมษายน ๒๕๒๑ หลายตอน)

ถอยหลังลงไปตั้งแต่สมัยพระพุทธเจ้ายังทรงพระชนม์อยู่ ก็มีพระมาจำพรรษาตั้งแต่ภาคใต้ของประเทศไทยถึงภาคเหนือ ภาคเหนือจริง ๆ ก็เป็นส่วนที่พระมหาโมคคัลลามาคุม คือเป็นสายของพระมหาโมคคัลลา แดนเหนือออกไปด้านเชียงตุงติดต่อประเทศจีน แล้วก็ในเขตจีนเป็นสายของพระมหากัสสป ความจริงก็ไม่ไกลกันนักแต่มันเดินยาก แต่ท่านผู้นั้นท่านเหาะ แล้วสำหรับสายใต้ต่อลงมานี่นับตั้งแต่จังหวัดสุพรรณบุรีมาถึงจังหวัดนครปฐม เพชรบุรี เป็นต้น แล้วก็แดนประจวบคีรีขันธ์ ตอนนี้เป็นสายของพระมหากัจจายนะกับพระอนุรุทธ มักจะมากันเสมอ ๆ ต่ำลงมาจากประจวบคีรีขันธ์ถึงจังหวัดชุมพร จังหวัดสุราษฎร์ธานี สายนี้ก็เป็นสายพระโสณะกัณณะที่มากันเป็นปกติ สายใต้ลงไปจากนั้นก็เป็นสายลูกศิษย์ของพระพวกนั้นที่กล่าวมาแล้ว ที่สอนต่อ ๆ กันมาเป็นอันว่าประเทศไทยรับคำสอนของพระพุทธศาสนามาก่อนที่เราคิดว่าพระพุทธศาสนาเข้ามาประเทศไทย

เวลานั้น ไอ้เมืองมันมาก อยู่กันเป็นหย่อม ๆ มีพระราชาที่เขาเรียกกันว่าพ่อเมือง คนก็มีหลายเผ่าด้วยกัน คนไทยเวลานี้มาเรียกว่าไทย ๆ สมัยนั้นเขาก็ไม่ได้เรียกว่าไทย รวมความว่าเป็นเผ่าคล้ายคลึงกัน คนในดินแดนแผ่นนี้ถ้าจะเรียกเป็นเผ่าใหญ่ ๆ จริง ๆ แล้วมันมีอยู่ ๗ เผ่าด้วยกัน เวลาจะพูดต้องพยายามเรียนภาษากันอยู่เจ็ดเผ่าด้วยกัน นับตั้งแต่โน่นแน่ะ เชียงตุงลงมานั่นแหละ จนกระทั่งปลายเขตแดนของสิงคโปร์ มี ๗ เผ่าที่เป็นเผ่าใหญ่ แล้วเผ่ากระจอกงอกง่อยก็มีอีกตั้งเยอะแยะ แต่บางทีก็เป็นเผ่าไทยด้วยกัน แต่เรียกชื่อต่างกันเสียอีก แต่ว่าพูดกันรู้เรื่องว่าฉันพวกเผ่านายดำ ฉันพวกเผ่านายเขียว ฉันพวกเผ่านายขาว เนื้อแท้มันพูดเหมือนกันจริยาอาการต่าง ๆ วัฒนธรรมเหมือนกัน มันก็เผ่าเดียวกัน แต่ก็ยังแยกไม่ยอมรวมกัน ถือว่าอยู่กันเป็นหมู่บ้าน เมืองสมัยนั้นก็เป็นหมู่บ้านที่มีความสำคัญเพียงเท่านั้น

ในช่วงนั้นที่มีพระอรหันต์มาเรื่อย ๆ หมออาชีวกโกมารภัจก็เคยมาเที่ยว ถ้าจะถามว่าสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเคยเสด็จไหม ก็ต้องตอบว่าเวลานั้นพระพุทธเจ้ามาในเขต

นี้หลายวาระ แล้วก็มาคราวหนึ่งทำให้คนสำเร็จอรหันต์ไปไม่น้อย การเสด็จมาของพระองค์ใช้เวลาเดินนานหน่อย เพราะนาน ๆ จะได้เดิน ส่วนมากท่านเหาะมา มาคราวหนึ่งก็มีพระติดตามไม่น้อยกว่า๕๐๐รูป ที่มากันอย่างนั้นก็เพื่อเป็นกำลังใจของคน คือเวลาก่อนหน้านั้นหมอผีมันมีมาก ดินแดนอินเดียเขาเล่นสมาธิจิตกัน เล่นกำลังจิต แต่ดินแดนแห่งนี้เขาเล่นผีกัน นับถือผีอยู่ก่อน ให้ผีเป็นเจ้าผีเป็นนาย ทำอะไรก็ต้องเชื่อผี จนกระทั่งมีการตั้งศาลพระภูมิขึ้นมา อันนี้ เราก็เรียกว่าผีเหมือนกัน เพราะว่ากำลังใจของคนพวกนี้ยอมรับนับถือผีมาเป็นตัวอย่าง เป็นเหตุ

เมื่อองค์สมเด็จพระบรมโลกเชษฐ์เสด็จมา ก็เอาผีพวกนี้มาแสดงตัวให้ปรากฏสมเด็จพระบรมสุคตให้บุคคลทั้งหลายเห็นว่าผีที่เขาบูชานั้นเป็นตัวเป็นตนขึ้นมา เห็นกันจนผีเห็นคน คนเห็นผี ในเมื่อผีเหล่านั้นเห็นพระพุทธเจ้าเข้าก็มากราบพระพุทธเจ้า และแสดงว่ายอมรับนับถือพระพุทธเจ้า อันนี้เองเป็นเหตุให้ผู้ได้เห็นเกิดมีใจเลื่อมใสในพระพุทธเจ้า ฉะนั้น เมื่อพระพุทธเจ้าเทศน์อะไรลงไปเขารับฟังทันที สมเด็จพระชินสีห์เทศน์จึงมีผลให้คนเป็นพระอริยเจ้า

หลังจากที่พระพุทธเจ้านิพพานแล้ว มีพราหมณ์คนหนึ่งชื่อว่าโสณะพราหมณ์เป็นพราหมณ์อยู่ที่กุสินารามหานคร ชื่อเก่าของเขานะ โสณะพราหมณ์ ไอ้โสณะพราหมณ์นี่จะแปลว่าอะไรไม่ต้องพูด แต่ว่าเป็นพราหมณ์ที่บอกอรรถปัญหาแก่พระราชา เป็นปุโรหิตเป็นคนมีความรู้ดี พ่อแม่ให้นามว่าโสณะ ๆ ต่อมาคนเรียกกันว่าโทณะพราหมณ์ โทณะเขาแปลว่าทะนาน ตอนที่ตวงพระบรมสารีริกธาตุแบ่งกันกับพระราชาเมืองอื่น ปรากฏว่าโทณะพราหมณ์ซ่อนพระเขี้ยวแก้วไว้ในผม พระอินทร์เห็นว่าไม่สมควรกับโทณะพราหมณ์ จึงเอาพระเขี้ยวแก้วไปบรรจุที่พระจุฬามุนีเจดีย์สถานบนชั้นดาวดึงส์เทวโลก ในเมื่อแจกของหมดแกก็มาคลำดูเห็นหายไปจากมวยผม จึงได้ขอทะนานที่ใช้สำหรับตวงพระบรมสารีริกธาตุเอาไปบูชา เป็นทะนานทอง ทะนานนี้ภาษาบาลีเขาเรียกว่าโทณะ เมื่อตาพราหมณ์คนนี้แกรับทะนานมาแล้ว เขาจึงให้ชื่อว่าพราหมณ์ทะนาน หรือว่าพราหมณ์ผู้รับทะนานความจริง เมืองนครปฐมที่เราเรียกกันว่าทวาราวดีรู้จักกับพระพุทธเจ้า รู้จักกับพระอรหันต์รู้จักกับพระพุทธศาสนามาตั้งแต่สมัยพระพุทธเจ้ายังอยู่ การเดินไปเดินมาจากกรุงกบิลพัสดุ์

มหานครถึงจังหวัดนครปฐมหรือทวาราวดีใช้เวลาเดินจริง ๆ ไม่เกิน ๑๗ วัน พ่อค้าใช้เวลาเดินประมาณเดือนเศษ ๆ นับว่าใช้เวลานานเพราะมีน้ำหนักมาก ถ้าลองนึกดูว่าคนสมัยนี้กับสมัยตอนที่ท่านเป็นหนุ่มใครมันเดินสู้กันได้ และสมัยที่ท่านเป็นหนุ่มก็เดินสู้คนเก่า ๆ เขาไม่ได้เขาเดินกันเป็นปกติเป็นอันว่าการรอนแรมมาเป็นของไม่ยาก

โทณะพราหมณ์เมื่อได้รับทะนานทองแล้วก็เดินทางมาสู่เมืองทวาราวดี เพราะโดยปกติแกมาเสมอ ๆ มีที่หมู่บ้านหนึ่งเขาเรียกว่าหมู่บ้านพราหมณ์ใกล้ ๆ กับพระประโทนนั้นแหละหมู่บ้านพราหมณ์ก็เป็นหมู่บ้านของอีตาโทณะพราหมณ์นั่นเอง เมื่อได้มาแล้วแกก็ทำเจดีย์ขึ้นเป็นองค์ย่อม ๆ บรรจุทะนานที่ตวงพระบรมสารีริกธาตุไว้ ณ ที่นั้นแล้วก็ทำการบูชาเป็นอันว่าพระประโทนนี่ก็ก่อนพระปฐมเจดีย์องค์ใหญ่

การที่พระอริยสงฆ์สมัยพระมหินทร์ประกาศพระศาสนาก็เดินทางมาขึ้นที่จังหวัดนครปฐมก่อนเป็นจุดแรกที่พระพวกนั้นมาปักหลักนำพระพุทธศาสนาเข้ามาเผยแผ่ แต่ความจริงพระพุทธศาสนาได้มีมาก่อนนั้นอย่างที่เล่ามาแล้ว เป็นแต่เพียงท่านทั้งหลายเอาพระไตรปิฎกที่เขียนเป็นหนังสือมายืนยันว่าคำสอนของพระพุทธเจ้าน่ะมีตำรา ไม่ใช่จำกันเฉย ๆ แล้วบรรดาพระอรหันต์เหล่านั้นก็มาประกาศชักจูงให้เจริญความดีตามคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ความจริงการเอาความดีมาเสริมความดีที่มีอยู่แล้วมันก็เป็นของไม่ยาก ถ้าจะพูดกันไปจริง ๆ ในเขตสุวรรณภูมิส่วนนี้ก็ถือว่ามีพระสำรองอยู่แล้ว คือพระอรหันต์ และพระอริยเจ้าทั้งหลาย เมื่อพระอรหันต์มาพบพระอรหันต์ด้วยกันเข้าของมันก็ไม่ยาก อ่านตำรับตำราทบทวนกันเดี๋ยวเดียวเห็นว่าใช้ได้ ต่างคนต่างก็ลอกเอาเป็นแบบเป็นแผนไปเพื่อให้เป็นพื้นฐานแน่นอนเพื่อสอนแก่บรรดาประชาชนทั้งหลาย และคนส่วนใหญ่ในที่นี้ก็นับถือพระพุทธศาสนาอยู่แล้ว ดังนั้น จังหวัดนครปฐมจึงต้องถือว่าเป็นเมืองแม่ในการประกาศพระศาสนา

๑๙. เณรเดินดง

เรื่องเณรเดินดงนี้เรียกชื่อให้ดูครึ้ม ๆ ความจริงก็คือไปธุดงค์นั่นเอง เณรองค์นี้เป็นเณรอยู่ที่วัดใหม่วังตะกู ที่พิจิตร เป็นศิษย์ของท่านอาจารย์สุรินทร์ จะมีความเก่งกล้าสามารถขนาดไหนไม่มีคำลือมาถึง จึงเข้าใจว่าคงเป็นประเภทนึกเลื่อมใสในการธุดงค์ก็ออกไปลองดูสักตั้งหนึ่ง ปฏิปทาของเณรองค์นี้ดำเนินตามสายของหลวงพ่อปานวัดบางนมโค

เณรองค์นี้เคยมาที่วัดท่าซุงใน พ.ศ. ๒๕๒๑ ปลายปี มีผู้ซักถามท่านเข้าแล้วผู้ซักอัดเทปไว้ ฟังชัดบ้างไม่ชัดบ้าง ขาด ๆ วิ่น ๆ บ้าง หลวงพ่ออนุญาตให้เอาลงในหนังสือเรื่องจริงอิงนิทาน ๓ ได้ ต่อไปนี้เป็นข้อความคัดจากเทปที่เณรเล่าให้ผู้ซักถามฟัง (หลวงพ่อไม่เกี่ยวข้องอยู่ด้วย)

"ออกจากวัดใหม่ผ่านไปถึงวังหินแลง พอถึงวังหินแลงก็มีควายไล่ขวิด มีควายฝูงหนึ่งวิ่งเข้าใส่ ผมตกใจไม่รู้จะไปทางไหน สองฟากข้างเป็นน้ำมีป่าข้าว มองไปใกล้ ๆ มีชาวนาหลายคนกำลังเกี่ยวข้าว ควายนั้นดิ่งเข้าใส่ ผมตกใจมาก ควายตัวหนึ่งไม่ทราบว่าตัวผู้หรือตัวเมียวิ่งนำหน้าฝูงดิ่งเข้าใส่ใช้เขาตักเข้าที่ขา ขาผมแขวนกับเขาควาย ตอนนั้นผมจำได้ว่าผมหงายท้องลงกับพื้นถนน กลดไปทางหนึ่ง บาตรไปทางหนึ่ง ควายนั้นวิ่งเข้ามารวมตัวหมายจะซ้ำ ผมตกใจกลัวจะตาย ถ้าตายตอนนั้นคิดว่าจะไปไหน ? คิดว่าไปสวรรค์ จึงภาวนาว่าพุทโธ พอนึกถึงพุทโธปั๊บพระพุทธรูปก็ปรากฏ พอภาพพระปรากฏแล้วจึงยกรูปพระนั้นไปประจันหน้ากับควาย ควายนั้นก็ชะงัก ก้มหัวลงถอยหน้าถอยหลังอยู่ประมาณสัก๓–๔ ครั้งแล้วก็หยุดนิ่งสงบ ชาวนาใกล้ ๆ เห็นก็ร้องโวยวายแล้ววิ่งมาที่ ๆ เกิดเหตุ อีกคนหนึ่งใช้เคียวตีที่เขาควาย เคียวนั้นหัก แกไล่ควายนั้นออกไป ถามผมว่าเป็นอะไรหรือเปล่าครับหลวงพ่อ ผมตอบว่าไม่เป็นอะไรหรอกโยม ควายมันโมโห โยมโมโหควายจึงคว้าไม้จะตีควาย ผมจึงบอกว่าอย่าไปตีมันเลยโยม มันเป็นสัตว์พูดไม่รู้เรื่องหรอก คนพูดกันรู้ภาษายังพูดไม่ค่อยรู้เรื่องเลย ผมจึงลาโยมแถวนั้นไป โยมเดินไปด้วยคุยไปพลางถามว่าหลวงพ่อจะไปถึงไหนครับ ผมตอบว่าไม่รู้หรอกโยม ไปเรื่อย ๆ

ออกจากวังหินแลงก็เข้าวังเดือน พอเข้าวังเดือนก็เข้าเขตบ้านน้อย ผมก็ปักกลดที่บ้านน้อย โยมแถววังเดือนพูดว่าแถววังเดือนมีถ้ำมีของใช้หลาย ๆ อย่าง ผมอยากรู้ โยมบอก

ว่าในสมัยก่อนมีถ้ำแล้วมีของใช้ โยมเคยไปขอยืมของใช้ในถ้ำนั้น แล้วมีโยมคนหนึ่งเกิดโกง ถ้ำจึงมีหินย้อยลงมาบีดปากถ้ำ ผมคิดว่าถ้าไม่เหลือวิสัยก็จะแวะดูสักหน่อยหนึ่ง คิดว่ายังงั้นนะ จึงลาโยมไปที่ถ้ำที่เขาวังเดือนนั้น พอถึงถ้ำเขาวังเดือนก็พบว่าปากถ้ำหินทางทิศตะวันออกหน้าถ้ำมีต้นมะตูมต้นหนึ่ง บนต้นนั้นมีผลมะตูม อากาศเย็น เริ่มหนาว ตะวันใกล้ตกดิน ผมเข้าไปในถ้ำ ใช้ไฟฉายส่องปากถ้ำพอเห็น เข้าไปในถ้ำจึงใช้คบจุดไฟส่องดูก็พบว่าในถ้ำนั้นมีของใช้หลาย ๆ อย่าง เช่น กระจาด กระบุง กระบวย ตะกร้า พวกจานหม้อ ตะหลิว เตาไฟ มีหลาย ๆ อย่าง โต๊ะบูชาพระ พระพุทธรูปก็มี มีเงินทองเป็นก้อน ๆ กองอยู่ระเกะระกะอย่างไม่มีค่า ผมลาออกจากถ้ำนั้นมาก็มัวตา จึงดึงไปที่กลด พอถึงกลดก็สวดมนต์ภาวนา

ตอนเช้า ก็ออกเดินจากวังเดือนถึงตลิ่งชัน จากตลิ่งชันขึ้นไปไม่กี่กิโลนักเห็นเขาแม่แก่อยู่รอบ ๆ ผมจึงอุตส่าห์บากบั่นถึงเขาแม่แก่ ห่างเขาไม่กี่กิโลโยมบอกว่าเขาแม่แก่นี่เคยมีพระธุดงค์ไปแล้วหายไปเลย บอกว่ามีถ้ำ มีสิ่งศักดิ์สิทธิ์หลาย ๆ อย่าง ผมคิดอยากจะลอง จึงขึ้นไปที่เขาแม่แก่ ปักกลดอยู่บนชะโงกเขา โยมมาคุยด้วยหลายคน คุยตั้งแต่ประมาณคิดว่าทุ่มเศษ ๆ จนถึงสี่ทุ่ม พอโยมกลับผมเหนื่อยจึงนอน พอล้มตัวลงนอนก็คิดได้ว่ามาทำกรรมฐานจึงลุกขึ้นนั่ง พอลุกขึ้นนั่งก็ปรากฏว่าทับขอนไม้หรือแขนคนอันแข็ง ๆ จึงเลิกผ้ายางดู ก็ไม่มีอะไร จึงฉายไฟไปรอบ ๆ ใจชักเต้นแรงขึ้นแล้ว พอนั่งลงไปอีกทีก็ปรากฏว่าเหมือนทับกลางตัวคน ใจเต้นแรงขึ้นเรื่อย ลุกขึ้นมาด้วยพยายามว่าเป็นไรเป็นกันน่ะ จึงเลิกภาวนาเลย พอนั่งอีกทีหนึ่งดินตรงก้นก็นูนขึ้น หัวผมทิ่มกับพื้น ตกใจกลัวสุดขีด ใจสั่นหายใจไม่ทั่วท้อง จึงตั้งใจภาวนานึกถึงบารมีพระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆเจ้า ให้ท่านช่วย แล้วสวดมนต์ภาวนา เหตุการณ์ก็หายไป

ผมจึงผ่านเขาแม่แก่ไปทางสมอทอด ย้อนจากสมอทอดไปทางเขาทราย ผ่านเขาทรายย้อนกลับมาอีกทีหนึ่งขึ้นมาทางเพชรบูรณ์มาทางเขาชะโงก เขาชะโงกตีนเขามีวัด ๆ หนึ่งไม่ใหญ่นัก คิดจะเข้าไปในถ้ำแบบภาวนากรรมฐานแต่แล้วเห็นมีวัดจึงไม่กล้าเข้าไป มองไปห่าง ๆ ก็มีชะโงกอีกลูกหนึ่งเรียกว่าชะโงกลูกเหนือ บนชะโงกนั้นเหมือนกับลานบ้านคน เตียน หินเสมอกันคิดว่าน่าปลูกวัดนะตรงนี้ แต่มันเล็กมาก จึงปักกลดอยู่ เย็นก็มีโยมมาคุยด้วยคนหนึ่ง ไม่ทันมืดเท่าไหร่โยมก็ลากลับไป จึงสวดมนต์ภาวนาเพราะว่าไม่ค่อย

ไว้ใจแล้วตอนนี้ เหตุการณ์ก็ยังไม่มีอะไรเกิดขึ้น ผมหลับไปตื่นหนึ่งครึ่งหลับครึ่งตื่น จะนอนก็ไม่หลับ มันร้อนไปหมดทั้งตัว เหงื่อแตกที่หน้าเม็ดโต ๆ สักพักหนึ่ง ลมก็พัดแรงกิ่งไม้หัก เสียงโครมครามแกรกกรากเข้ามาใกล้ ๆ จนใกล้ ๆ กลด ตัวชักสั่น ความกลัวจับเข้าขั้วหัวใจ หยิบไฟฉายฉายไปเบื้องหน้า พบว่างูเหลือมขนาดยักษ์ใหญ่มากขนาดเด็กรุ่น ๆ มีขา ๔ ขาเลื้อยดิ่งเข้ามาแลบลิ้น ลิ้นงูเหลือมนั้นมี ๒ แฉก ชูหัวดิ่งเข้าที่กลด ความตกใจกลัวเรียกหลวงปู่ปาน หลวงพ่อเขียน หลวงพ่อมหาให้ท่านช่วย ทั้งหลวงพ่อพระครูสุรินทร์ให้ช่วยด้วย ตอนนั้นไม่ทราบว่าท่องคาถาอะไร ว่าอะไรไม่รู้ รู้แต่ว่าท่อง ท่องส่ง ๆ ไปยังงั้นเอง จนกระทั่งงูนั้นบ่ายหน้าหนีไป

จึงผ่านจากเขาชะโงกมาทางนี้ ดงขุย จากดงขุยเข้าเขตท่าข้ามชนแดนถึงทับคล้อตะพานหิน พิจิตร พอเข้าเขตพิจิตรถึงโค้งหนองหมู (?) บ้านกล้วยข้างสวนแตงเป็นโค้งมรณะ มีรถคว่ำชนกันตายหลายต่อหลายศพ โยมพูดว่าอาทิตย์ ๆ หนึ่งไม่ต่ำกว่า ๔ ศพ จึงเดินผ่านไป โยมขอร้องให้ช่วยเหลือจึงคิดว่าจะช่วยโยม แต่ไม่ทราบเหมือนกันว่าจะช่วยด้วยยังไง ปักกลดอยู่ตรงโค้งหนองหมู โยมบอกว่าช่วยทีเถอะพ่อคุณเอ๋ย จะเอาอะไรก็จะให้แล้ว กลางค่ำกลางคืนญาติโยมไม่กล้าผ่านกันเลย ใจมันพอง เห็นเขาเรียก "พ่อคุณ" เข้าหน่อยใจมันพองขึ้นสูง จึงดิ่งไปว่าโยมพาไปดูที่โค้งดีกว่า จึงทำน้ำมนต์แบบธรณีสาร ทำเสร็จสรรพแล้วก็พรม ก็ไม่มีอะไรเกิดขึ้น เหตุการณ์ก็ยังเงียบเช่นเคย

ปักกลดอยู่ได้คืนหนึ่ง ตอนเช้าก็เดินจากโค้งหนองหมูขึ้นมากำแพง พอเข้าเขตกำแพงก็เย็นมาก จะปักกลดก็หาที่ปักไม่ได้เพราะมันเย็น เย็นจนมืดมองทางไหนก็มีแต่ใกล้บ้านคน ตามกฎธุดงค์นั้นมีว่าต้องห่างบ้านคนเส้นหนึ่งหรือกิโลหนึ่งจึงหาที่ว่างไม่เจอะเห็นมีต้นสนสูง ๆ ต้นโพธิ์ใหญ่ ๆ ที่มันว่างมาก ตอนนั้นก็เหยียบเข้าสองทุ่มหรือทุ่มหนึ่งไม่ทราบ ผมจึงปักกลดแถวนั้น ปักกลดเสร็จก็เริ่มสวดมนต์ พอสวดมนต์ก็มีเสียงกึกกัก ๆ เหมือนคนเดินแต่ไม่ได้ลืมตา สักพักภาพนั้นก็ปรากฏทั้งหลับตา เห็นมีญาติโยมมาฟังเทศน์กันหลายคนทั้งหญิงทั้งชาย แต่ละคนที่มานั้นไม่นุ่งผ้ามาสักคนหนึ่ง จึงสวดมนต์ไปเรื่อย ๆ คิดว่าไม่ใช่คนแน่แบบนี้ จึงสวดไปจนจบ พวกนั้นก็ไม่มีอาการอะไรเกิดขึ้น ผมลืมตาขึ้นก็เสียงร้องกรี๊ด มองดูตัวสูงลิบลิ่ว สองข้างเป็นมือห้อยโยนโนงเนง ๆ ย้อยมาที่กลด ผมตกใจกลัวสุดขีด แต่ก็ไม่กระไรเพราะเคยผ่านมาบ้าง จึงตั้งใจอุทิศส่วนกุศลให้แบบ

แผ่เมตตา เจ้าอสุรกายร้ายนั้นก็ค่อย ๆ หย่อนลงมา ต่ำลงมาจนเป็นคนธรรมดา บอกว่าโยมจ๊ะอยากไปเกิดไหม ตอบว่าอยากไปแต่ไม่มีใครมาโปรดสักที ถามว่าที่นี่ที่ไหน ตอบว่าเป็นป่าช้าวัดร้างเก่ามานาน ที่ตรงนี้มีต้นโพธิ์ ต้นสนนี่ก็เป็นเขตของวัด ไม่มีใครกล้าผ่านเพราะเป็นวัดเก่า วัดร้าง พอผมรู้อย่างนั้นก็บอกว่า เอ้า ตั้งใจ ผีอสุรกายแถวนั้นก็พนมมือกันขึ้น ตอนนั้นไม่ทราบว่ากลิ่นธูปควันเทียนมันมาแต่ไหนทั้ง ๆ ที่มองไปก็ไม่เห็น จึงตั้งใจชักบังสุกุลตายถึง ๓ จบ ร่างกลุ่มนั้นก็หายไป

พอเช้าก็ออกบิณฑบาต โยมก็เอาบาตรมาให้ เอาข้าวมาใส่บาตร คือ ว่าที่นี่มันเป็นป่าช้าวัดเก่าไม่ค่อยมีใครเขามาอยู่หรอก พระเคยมาอยู่แล้วก็ไป อยู่ไม่ได้หรอกวัดมันแรง จึงผ่านจากกำแพงเข้าจังหวัดตาก ก่อนจะถึงตากก็เข้าจังหวัดพิษณุโลก ในเขตจังหวัดพิษณุโลกมีอำเภอพรหมพิราม เข้าเขตบ้านผึ้งมีป่าเขามากจึงเดินไปเรื่อย ๆ อากาศก็ชักเย็นขึ้น เพราะเข้าเขตเหนือ มันเป็นดอยเขาสูง ๆ มีป่าไผ่มากกว่าป่าไม้ เสียงแกรกกรากข้างหน้าไม่ทราบว่าอะไรแล้วก็เงียบเชียบไปหมด เสียงจักจั่นเรไรก็ไม่ร้อง สักพักเดินไปเรื่อย ๆ มันเหม็นสาบอะไรก็ไม่ทราบ แล้วก็มาเจอะอย่างกะใครเอาน้ำมาราดดินสักกระแป๋ง หรือสักหาบสองหาบเลย แต่ก็ไม่รู้ว่าน้ำอะไร มันเหม็นสาบ ๆ เดินไปเรื่อย ๆ แล้วเสียงแว๊ดพร้อมกับกอไผ่ข้าง ๆ ราบลงมาราวกับว่าช้างไม่ใช่น้อย ตอนนั้นไม่ได้นับว่ากี่ตัว ความตกใจกลัวกลดที่ป่าเลื่อนลงมาอยู่ในมือทำท่าวันทา ทำท่าพนมมือแบบพระวันทาที่หน้าโบสถ์ ตอนนั้นคิดถึงความตายนึกถึงบารมีหลวงพ่อท่านช่วยอยู่ไม่ขาด เรียกกันอยู่ทุกลมหายใจ ภาวนาว่า "อย่า ๆ อย่าเลย" แต่ไม่ทราบว่าอย่าทำไม ตอนนั้นหายใจหรือเปล่าก็ไม่รู้ ปรากฏว่าช้างนั้นเดินดิ่ง ๆ เข้ามาถึงตัว ก่อนที่จะถึงตัวมันก็ชูงวงขึ้นสูง งองวงขึ้น งา ๒ ข้างโผล่ออกมา ดิ่งเข้าใส่ คิดว่าอกเป็นเป้าของงาช้างแน่วันนี้ ตัวสั่นจะหนีไปทางไหนก็ไปไม่ได้เหมือนถูกตรึงอยู่กับที่ ช้างนั้นมาถึงตัวแล้วก็ถอยหน้าถอยหลัง ร้องเสียงคำรามลั่นแล้วก็ก้มลงเอางวงงอขึ้นบนฟ้าแล้วค่อย ๆ ราบลงบนพื้นดินถึงสามหนก็หันหลังพาโขลงกลับไป ตอนช้างกลับออกไปนี่ใจมันชื้น มันไม่ฆ่าแน่ จึงยืนนับว่าช้างโขลงนั้นมี ๑๗ ตัว

พอผ่านอำเภอพรหมพิรามไปก็เดินมาอีกไม่ไกลนัก เจอโยมจูงช้างมาเลี้ยง ขี่ด้วยจูงด้วย มี ๔ ตัว เป็นโยมผู้ชายวัยกลางคน อายุ ๓๐ เศษ เขาถามว่าหลวงพ่อมากี่องค์ครับ ? ตอบว่ามาองค์เดียว มาจากวัดไหนครับ ? ก็บอกไปตามตรงว่ามาจากวัดใหม่ ตำบลวังตะกู

โยมบอกว่าไม่กลัวหรือครับมาองค์เดียว ? ตอบว่ากลัว กลัวแล้วมายังไงครับ ? บอกไม่รู้เหมือนกัน ถามว่าเป็นพระหรือเป็นเณร ก็ตอบว่าเป็นเณร เป็นเณรธุดงค์ได้รึ ? ได้ซีโยม โยมว่าหลวงพ่อบวชเมื่อไรครับ ? อ๋อไม่มีกำหนดหรอกโยม ถ้าบวชบอกผมด้วยนะครับผมจะเอาช้างไปช่วยแห่ ช้างผมเคยแห่นาคมาหลายรายแล้ว ผมก็ขอบอกขอบใจโยมพอสมควร แล้วลาโยมแถวนั้นไป ก็เข้าเขตตาก

พอถึงตากก็มีโยมเอาอาหารมาถวายตอนเช้า ผมนอนหลับตื่นสาย มีเด็กมาด้วย เด็กนั้นไม่ได้เดินมาแต่คลานมา เด็กเป็นอัมพาต ขาอ่อน พูดได้ แต่ไม่ชัด ติดกึก ๆ กัก ๆ โยมเอาอาหารมาถวายผมกินไปท่องอิติปิโสไปจนกระทั่งอิ่ม อิ่มแล้วก็เอาข้าวนั่นให้เด็กกิน เด็กนั้นก็กิน โยมว่า หลวงพ่อพอจะมียารักษาให้หายไหมครับ มันเป็นมาแต่กำเนิดแล้ว เอ มันยังไงล่ะโยม แต่ตอนนั้นความเมตตามันจับขั้วหัวใจว่าเมตตาเด็กมาก จึงหยิบก้านธูปที่จุดบูชาพระมา ๒ ก้าน อธิษฐานจิต หักก้านธูปแล้วขอให้เท่ากับนิ้วชี้เด็กถ้าจะหาย พอหักไปแล้วมันก็เท่ากับนิ้วชี้เด็ก จึงวัดเท่ากับนิ้วชี้เด็ก แล้วก็หยิบก้านธูปออกมาอธิษฐานว่าถ้าจะหายขอให้ก้านธูปนี้ยาวกว่านิ้วแล้วก็ไปวัด แล้วมันก็หาย ตอนนั้นจึงตั้งใจว่าหายแน่โยม รับปากโยมแล้วก็ทำน้ำมนต์ให้เด็กกิน ไม่ทราบว่าบทอะไรท่องไปยังงั้นเองรู้แต่ว่าจบ จบแล้วก็พอ เด็กนั้นก็กินบ้าง ทาบ้าง สักพักเด็กก็ร้องไห้เหมือนถูกไฟลวก ดิ้นทุรนทุราย แกร้องไห้เป็นภาษาคนใบ้อ้อแอ้ ๆ สักพักแกก็พูดเป็นคนธรรมดา ว่าร้อนจัง ๆ สักประเดี๋ยวแกก็ดิ้นหกหัวหกหางแล้วก็เดินได้พูดได้ โยมคิดว่าผมเป็นหมอวิเศษแน่ จึงถวายลูกแกให้เป็นลูก ผมก็ไม่เต็มใจรับ แต่ว่าโยมเต็มใจถวายจึงนำเด็กนั้นไปด้วย

ผ่านจากจังหวัดตากเข้าเขตจะเป็นเถินหรือลำพูนลำปางอะไรนี่ เพราะไม่เจอหมู่บ้าน มีป่ามาก ป่าทึบหนา ผมอยู่บนยอดดอย มองลงไปข้างล่างเห็นเป็นที่เตียน ๆ เป็นป่าข้าวอยู่ในเหวตื้น ๆ มองลงไปมันลึกมาก จึงพยายามลงไปยังที่เตียน ปักกลดที่ ๆ เตียนนั้น เย็น ๆ ก็ไม่เห็นใคร คิดว่า เอ พรุ่งนี้จะบิณฑบาตบ้านใคร มันเย็นมากแล้วจึงปักกลด ภาวนาไปเรื่อย ๆ ประมาณสักเที่ยงคืนเศษ ๆ ได้ยินเสือร้องคำรามอยู่ในป่า สักพักหนึ่งก็เงียบหายไป แล้วก็มาร้องใกล้ ๆ ตัวอีกที ตอนนี้ใจชักไม่ค่อยดีแล้ว สักพักเหม็นสาบเสือขึ้นเรื่อย ๆ ดินสะเทือนเพราะเสือมันเดินมาเรื่อย ๆ ตอนนี้เองโยมไม่ทราบจะทำยังไง คิดถึงแต่หลวงปู่หลวงพ่อหลวงพี่ทั้งหลาย กี่องค์ ๆ ทั้งหมดที่นับถือมาก สวดมนต์ไปเรื่อย ๆ คิดว่า

หลวงปู่ปาน หลวงปู่ปานมาตอนเช้านะหลวงปู่ปาน หลวงปู่ปานแหละเรียกมากกว่าเขา เสือนั้นก็เข้ามาเรื่อย ๆ เหม็นสาบคลุ้ง ได้ยินเสียงหายใจของเสือมันหายใจแรง จึงแผ่เมตตาให้เสือ เสือนั้นไม่รู้ทำยังไงเพราะไม่ได้ลืมตามองเพราะความกลัว ได้ยินเสียงเสือหายใจแรง ๆ จึงลืมตา เสือนั้นคุกเข่าหมอบลงแล้วคลานเข้ามาใช้เท้าแหย่มาในกลด ใจสั่นระรัวว่าคราวนี้มันเอาแน่ละ คราวนี้เอาแน่ เสือนั้นทำตีนพะงาบ ๆ เห็นเล็บยาว ตีนเสือเหมือนกับตีนลิง อุ้งตีนเสือเป็นวงกลม ๆ อย่างกะกลางใจ จึงสวดมนต์แผ่เมตตาให้สักพักเสือก็หายไป ตอนเช้าจึงเก็บกลดเดินทางต่อไป แต่ก็ยังหาข้าวกินไม่ได้ จนถึงหมู่บ้าน โยมถามว่าท่านมาจากไหน ตอบว่ามาจากบนยอดเขาโน้น โยมร้องอู้ฮู แล้วเมื่อคืนอยู่ยังไงได้ ก็บอกว่าอยู่ตรงกลางแปลงนาที่เห็นตรงโน้นแหละ โยมก็บอกว่านิมนต์ก่อนค่ะท่าน โยมแถวนั้นเป็นลาวพูดไม่ค่อยชัด เอาข้าวเหนียวมาใส่บาตรให้ มีเนื้อเค็มชิ้นหนึ่ง ผมจึงเดินจากบ้านโยมไปเจอห้วยน้ำไหล ห้วยนั้นไม่กว้าง ประมาณวาเศษ มีหินก้อนโต ๆ หล่นระเกะระกะอยู่ข้าง ๆ นั่งบนหินเอากลดพิงหินแล้วก็ฉันข้าว ฉันข้าวเสร็จข้าวเหนียวเหลือจึงปั้นเป็นก้อนจึงลองทำคาถาที่เรียนมาบ้างที่รู้มาบ้างเมื่อก่อนธุดงค์ว่าตอนนี้จะใช้ได้ผลไหม จึงใช้คาถาทำแบบนะเมตตา ทำเสร็จแล้วก็ปั้นข้าว เป่าข้าวแล้วโยนไว้บนชะโงกหิน กาเก็บกิน ๓ ตัวกินเสร็จสรรพแล้วก็บินวนไปวนมา แต่ไม่ทราบว่าจะไปไหน กานั้นบินวนอยู่สักครู่หนึ่งคิดว่าได้ผลแน่คาถานี้ ชี้มือว่าไปทางโน้น ! กานั้นก็ไปจึงลาจากห้วยนั้นเดินไปเรื่อย ๆ ยิ่งมีป่าลึกขึ้นเรื่อย ๆ นาน ๆ จะเจอะบ้านคนสักหลังหนึ่ง บ้านคนนั้นปลูกสูง สูงเทียม ๆ ยอดไม้เข้าใจว่าจะเป็นห้าง

เข้าเขตไม่ทราบว่าจะเป็นเถิน ลำพูน หรืออะไรไม่รู้แน่ ก็เดิน ๆ ไปเรื่อย ๆ มีป่าลึกมาก เจอชาวบ้าน ๓-๔ คน แล้วมองไปไกล ๆ สักกิโลหรือไม่ถึงกิโลมองเห็นบ้านคนเรียง ๆ ราย ๆ อยู่ โยมเล่าให้ฟังว่าแถวนี้แหละมันน่าดู เอ๊ะ มันน่าดูยังไงโยม ? ก็ถามดูบ้างเคยมีคนอยู่ไฟ แล้วคนเฝ้าไฟก็นั่งหลับ เมียตายไม่รู้ตัว สภาพของศพนั้นถูกผ่าท้อง เครื่องในหายหมด คอเหวอะเหมือนถูกสัตว์กัด บอกว่า เอ ชักใจเต้นเสียแล้วตอนนี้โยม ไม่รู้จะทำยังไงก็บอกโยมว่าชักใจเต้น เป็นยังไง ? โยมก็ว่าผีกองกอย ผีกองกอยรูปร่างยังไงโยม โยมก็บอกว่าไม่เคยเห็น เคยเห็นแต่สัตว์หายวัวควายหายไปเป็นตัว ๆ ไก่หายเป็นเล้า ๆ กลัวก็กลัว แต่ปักกลดแล้วคิดว่าถ้าไม่สู้แล้วจะหนีไปไหน จึงจำเป็นต้องอยู่

ปักกลดข้างๆ เขา เย็นโยมก็แห่กันมาเยอะ นิมนต์ให้อยู่ที่นี่ ช่วยสักทีเถอะน่าหลวงพ่อ ก็ไม่รู้จะช่วยยังไง จึงรับปากโยมไปทั้งๆ ที่ไม่รู้จะช่วยยังไง เพราะว่าจำเป็นต้องอยู่ โยมกำนันหรือผู้ใหญ่บ้านไม่ทราบแต่งตัวฐานะดี เตือนลูกบ้านหาฟืนมาสุมกันเข้าเป็นกองสูงๆ มีต้นไม้ใหญ่ห่างกลดประมาณ ๕ วาหรือ ๑๐ วา แสงสว่างนั้นเห็นกลดสบาย พอมืดสักพักก็มีเสียงนกร้อง เสียงสัตว์ในป่าร้อง เสียงอะไรต่ออะไรตั้งหลายอย่างอื้ออึงไปหมด หมอกก็เริ่มลงเม็ด มองไปมัวตาหมดไม่เห็นป่ามันมืด เสียงใบไม้ซัดกันผัวะผะ ต้นไม้แต่ละต้นใหญ่ขนาด ๒ คน ๓ คน โอบ สักพักใหญ่ๆ ผมก็สวดมนต์ไปกระทั่งจบ แล้วก็นอนหลับ

ประมาณสักเที่ยงคืนเศษหรือสองยาม มันหนาวจัด นอนยังไงก็ไม่หลับ อากาศหนาว หนาวจนกระทั่งเหงื่อออก เหงื่อออกตามหน้าตามตา ใจก็เต้นแรง หูได้ยินเสียงกระซิบอย่างกับใครมาปลุกให้ลุกขึ้น แต่ก็หาตัวตนไม่ได้ สักพักหนึ่งก็มีนกแสกร้องแคว๊กๆ อย่างตกใจอยู่ประมาณสักพักหนึ่ง ก็มีเสียงนกหล่นดังพลั่กข้างๆ กลด หยิบไฟฉายๆ ไปดูก็เห็นเลือดแดง เห็นปีกนกเห็นหัวนก แต่ตัวนก ขานกไม่มี แล้วก็เสียงอย่างใครเอากระเบื้องหรือจานร่อนไปในอากาศดังวิ้วแล้วก็ตุ้บ ตอนนั้นกองไฟยังไม่ดับ มองไปข้างหน้าเห็นร่างใหญ่อย่างกับคน สูงพอๆ กับคน มีขนดำ หน้าอย่างกะลิง เอนไปทางหลัง ขาไม่ใหญ่นัก แต่มือยาว แล้วร่างนั้นก็ปาฏิหาริย์โดดแว๊บขึ้นไปบนกกไม้ จะเป็นกกไม้หรือกลางต้นไม่รู้ สักพักก็มีเสียงสัตว์บนต้นไม้ร้องหวีดหวิวอย่างเจ็บปวดตกใจ อยู่มาครู่หนึ่งก็หล่นตุ้บลงมา ฉายไฟไปดูอีกทีหนึ่งก็เห็นเป็นบ่าง หางบ่างยาวเป็นพวง เหลือแต่หางกับหัวกับกระดูกสันหลัง ตัวนั้นไม่รู้หายไปไหน คิดว่า เอ๊ะ คงบารมีหลวงปู่หลวงพ่อท่านมาช่วยแล้ว ท่านมาปลุกให้ลุก ก็เลยนั่งกรรมฐาน แต่นั่งไม่หลับตา ลืมตาดูเพราะความหวาดกลัว ต่อมาไม่ช้าไม่นานร่างนั้นก็ปรากฏที่หน้ากลด แยกเขี้ยวออกยาวแบบมันยิ้ม ยิ้มอย่างพอใจ ลิ้นสีเขียวๆ เลียปากสองข้างเดินดิ่งเข้ามา ใจเต้นว่าจะออกหนี จะหนีหรือไม่หนี? แต่คิดว่าไม่หนี จึงหลับตาๆ ๆ คิดว่าหลับตาภาวนาว่าอะไรก็ไม่รู้ แต่ท่องเป็นคาถา จำได้ว่า "อิติ อิตะ" หรือ "อิตะ อิตุ" อะไรนี่จำไม่ได้ แต่ก็ท่องไปเรื่อยๆ สัตว์นั้นโถมเข้ามาที่กลดแล้วก็กระเด็นออกไปอย่างกับมีใครเขาผลัก โถมเข้ามาอีกทีหนึ่งกระเด็นออกไป ตอนที่มันจะกระเด็นก็มีเสียงร้องของสัตว์ก่อนจะกระเด็น ก็ร้องเหมือนกับใครตีหรือตบออกไป มันก็

พยายามโถมเข้ามาเรื่อย ๆ คิดว่าไม่ดีแน่แล้ว ขืนปล่อยไว้ยังงี้มันเอาเข้าจนได้แน่ จึงหยิบลูกประคำปลดออกจากคอ บริกรรม นึกถึงเจ้าของลูกประคำ อธิษฐานว่า สาธุ ถ้าดินแดนท่าเหมือนนี้ หลวงปู่ปานก็ดีหลวงปู่เขียนก็ดีหลวงพ่อมหาก็ดีเป็นพระอริยเจ้าแล้ว โปรดมาช่วยลูกช้างด้วยเถอะ ถอดลูกประคำมาตอนนั้นไม่ทราบว่าสวดอะไร แต่จำได้เลา ๆ ว่าเป็นสวดบทอกรณี ฯ สักพักหนึ่งก็มีแสงพุ่งออกจากง่ามมือ พุ่งเข้าใส่สัตว์ร้ายนั้นเป็นไฟลุกท่วมตัวสักพักหนึ่งก็เป็นควันขาวพุ่งออกไป

ตอนเช้าโยมมา เอาอาหารมาให้ บอกว่าหลวงพ่อ ๆ ตอนนั้นผมหลับ โยมมาถึงก็เปิดกลดออกไปคุยกับโยมเพราะแดดส่องออกสว่างจ้า โยมถามว่าเป็นอะไรหรือเปล่าครับ ? บอกไม่เป็นไรหรอกโยม ตัวพรรค์นั้นมันมาหาหลวงพ่อหรือเปล่าครับ ? บอกไม่มีหรอกโยม ไม่รู้ว่าตัวอะไร ผีกองกอยหรือเปล่าก็ไม่รู้ จึงชี้ไปที่ซากของนกเค้าแมวกับซากบ่างตัวนั้น โยมเห็นบ่างกับนกเค้าแมวต่างพากันทำปากจู๋ตกใจ ทำตาโปน ๆ เห็นตาขาว ตาดำไม่มี กระเถิบมาใกล้ ๆ บอกว่า นี่แหละหลวงพ่อ แบบนี้แหละที่มันกินไก่กินหมูที่หมู่บ้านละ น่ากลัวใช่กระมังโยม ถามว่าหลวงพ่อครับมันไปทางไหน ? ไม่รู้มันไปทางไหน หายไปเลยโยม โยมนิมนต์ให้อยู่ บอกเขาว่าอยู่ไม่ได้หรอกโยม ตะวันก็สายขึ้นเรื่อย ๆ ฉันอาหารแล้วก็ลาโยมแถวนั้นไป

เข้าเขตเถินแน่ตอนนี้ เพราะเจอป้ายว่าเถิน เขาเขียนว่า กองสงวนป่าเขตเถิน เพราะเป็นป่าใหญ่ ๆ เดินไป ๆ ก็เจอถ้ำ ๆ หนึ่ง ถ้ำนั้นก็ใหญ่มาก ไม่รู้ว่าอะไรดลใจอยากเห็นอยากรู้ในถ้ำ จึงเข้าไปในถ้ำ เข้าไป ๆ ตอนปาก ๆ ถ้ำก็มืดหรอก เข้าไปกลาง ๆ ถ้ำมีแสงสว่าง แสงสว่างนั่นเกิดขึ้นมาจากบ่อน้ำ บ่อน้ำในถ้ำนั้นมีหินสามก้อน ก้อนหนึ่งสีแดงแช้ด ก้อนหนึ่งสีชมพู อีกก้อนหนึ่งสีเขียว หินแต่ละก้อนมีแสงสว่างพุ่งถึงเพดานถ้ำ พอเห็นแสงสว่างจากหินนั้นผมก็เข้าใจว่าไม่ใช่เพชรก็เป็นอะไรสักอย่างหนึ่ง แล้วยังเห็นมีบาตรใบหนึ่งเป็นบาตรแบบธุดงค์ใหญ่มากข้าง ๆ นั้นก็เป็นแบบเงินทองเพชรนิลจินดา เพชรนั้นเป็นสีเขียว ๆ สีแดงก็มี แต่พลอยนั้นเป็นพลอยเขียว แต่สีมัว ๆ วางไว้อย่างกับก้อนดินหรือก้อนกรวดก้อนทรายไม่มีค่า พอเห็นว่าเป็นเพชรเป็นทองใจมันพองรวยแน่แล้ว รวยแน่ แต่ก็ไม่อยากได้ อธิษฐาน เอ ไอ้บาตรใบนี้มันน่าใช้หนอ คิดว่างั้นจึงเอามือไปลูบ ๆ คลำ ๆ

เปิดดูมันก็สวยดี สลกบาตรนั้นเป็นแบบไหมแต่คาดทองลายทองระยิบระยับ สายบาตรก็สวย คิดว่าใช่แน่แล้วสวยแน่ จิตมันตอบตัวเองว่าของเรามัง? จึงคว้าเอาออกมา เดินผ่านปากถ้ำออกมา

พอพ้นปากถ้ำก็มีลมฝนกระหน่ำมาอย่างใหญ่ ต้นไม้ใหญ่หักโค่นลงมา ฟ้าร้องครืนคราน ฝนเริ่มลงเม็ดตก มองหากลดก็ไม่เห็น ตอนนี้เองใจไม่ค่อยอยู่เนื้ออยู่ตัวแล้ว คิดว่าหาประโยชน์จากถ้ำดีกว่า หันเข้าหาถ้ำ ถ้ำนั้นก็หาไม่เจอ หาภูเขาก็ไม่รู้ว่าเขาหายไปทางไหน เป็นทางมืดไปหมด หาร่มไม้ใหญ่บังฝนก็ไม่เจอ เหลือองค์เดียวอยู่กลางแม่น้ำ น้ำไหลมาจากบนยอดเขา ท่วมตาตุ่ม ท่วมเข่า ท่วมหน้าแข้ง ท่วมตะโพก ท่วมเอว ท่วมพุง ท่วมอก จนกระทั่งท่วมคอ ตอนนี้เองใจไม่อยู่กับเนื้อกับตัวแล้ว คิดว่าจะไปทางไหนตายแน่ ๆ คิดแต่ว่าตายแน่ จนกระทั่งน้ำนั้นท่วมหัว ผมต้องว่ายน้ำ ว่ายจนเหนื่อยแต่ก็ไม่มีกำลังจะต้านทานน้ำได้ เพราะน้ำมันไหลแรง ต้นไม้ใหญ่ ๆ ถอนรากถอนโคนไหลตามน้ำมา กิ่งก้านกวาดเข้าที่ผมจมน้ำลงไป โผล่ขึ้นมาก็สำลักน้ำ ตอนจมลงไปนั้นแหละคิดว่าตายแน่ แต่ก็ไม่ตาย โผล่ขึ้นมาอีก จมลงไปอีกทีหนึ่งก็หมดกำลังเพราะน้ำในบาตรมันเต็มบาตรมันใหญ่ จึงปลดบาตรทิ้ง พอปลดบาตรทิ้งก็คิดว่าตายแน่แล้วจะภาวนาว่าอะไร ตายต้องไปเกิดในสวรรค์นะ นึกในใจ ภาวนาพุทโธ พอพุทโธปั๊บ ภาพพระก็ปรากฏ ภาพพระปรากฏจึงภาวนาใหญ่ ผมหายสำลักน้ำมาอีกทีก็ลืมตา มองไปเห็นกลดอยู่ไกล ๆ มองไปเห็นเขาเห็นปากถ้ำ ก็มองมาที่ตัว ปากน่ะมีแต่ต้นหญ้า ขี้ฝุ่นเต็มตัว มือขาถลอกหมดเพราะว่ายดินตกใจกลัวรีบไปที่กลด ถอนกลดไปจากที่นั้นเลย อากาศก็เย็นเพราะมืดแล้ว มองไปข้างหน้ามีกองไฟแวม ๆ อยู่คิดว่าต้องเป็นพวกลักลอบตัดไม้มานอนแรมอยู่ในป่า จึงตั้งใจจะไปปักกลดข้าง ๆ เพราะความกลัวมันจับขั้วหัวใจแล้ว ตอนนี้ตั้งหน้าตั้งตาเดินเข้าไป ๆ ยิ่งจ้ำยิ่งไกล ยิ่งจ้ำยิ่งไกลไม่ถึงสักที คิดอยู่ในใจว่ามันทำไมจึงไม่ถึง แต่ก็ไม่ทราบว่าเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้น มองไปที่กองไฟเห็นไฟลุกสว่างอยู่ มองไปก็ไม่ไกล เสียงคนคุยเฮฮา ๆ อย่างชอบอกชอบใจ เดินเข้าไปก็ไม่ถึง คิดว่าโป่งป่าหรือผีป่าเล่นงานแน่ จึงไม่ไปแล้ว ปักกลดในควนแล้ว ตายเป็นตายเถอะ มาองค์เดียวจะขอความช่วยเหลือจากใครก็ไม่ได้ จึงปักกลดรีบกางกลด ผ้ายางก็ไม่คลุม ปูก็ไม่ปู นั่งบนก้อนหินก้อนกรวด รีบสวดมนต์ภาวนาใหญ่สักพักไฟนั้นก็ดับ พอไฟดับป่าก็มืดตื้อ

ประมาณสักพักใหญ่ ๆ ก็มีหญิงสาวสวยเดินมาหา แกว่าหลวงพี่คะหลวงพี่ โยมแม่หลวงพี่ไม่ค่อยสบาย พอพูดจบคำเห็นร่างโยมแม่เดินโซซัดโซเซมาหา ร้องห่มร้องไห้ว่ามาก็ไม่ร่ำไม่ลา ใจอยากจะออกไปประคองแม่ แต่ก็ไม่กล้าเพราะความกลัว กลัวแสงไฟแลบกลัวที่ว่ายน้ำ จึงคิดว่าไม่ใช่โยมแม่แน่ อีกอย่างหนึ่งการแต่งกายของโยมแม่และผู้หญิงคนนั้นมันไม่เหมือนกัน ไม่เหมือนกับมนุษย์ธรรมดาสมัยนี้ นุ่งผ้าจีบทับตรงสะเอว เสื้อก็ไม่ใส่ ใช้ผ้าห่อนมทั้งสองข้าง มีผ้าเคียนหัว อยู่ในชุดสีเขียวแบบใบไม้ แต่กายนั้นสวยมากคิดไปคิดมา เอ เป็นยังไง บอกว่าโยมจ๊ะ ออกไปไม่ได้หรอก หลวงพ่อว่าไม่ให้ออก มืดแล้วออกไปไหนไม่ได้ให้อยู่แต่ในกลด บอกว่าพาโยมแม่ไปบ้านคุณโยมก่อนเถอะ พรุ่งนี้เช้าผมจะไปหา คิดว่ายังงั้น หญิงสาวคนนั้นก็หายไปพร้อมด้วยร่างของโยมแม่ สักพักหนึ่งแกก็มาอีกที ตอนนี้แหละโยมเอ๋ย ใจชักไม่ค่อยดีแล้ว แกมาหาแกทำท่าเหมือนไม่ใช่คนทำท่าเหมือนคนอดโซกิเลสนาน ๆ แกพูดว่าแกรัก แกอยากมีผัว เปิดผ้าที่โพกหัวออกเห็นหน้าขาวนวล ใจเต้นแรง พอเอาผ้าโพกนมออกใจเต้นแรง ตัวลอย หลังร้อน ใจหวิวคิดว่าสึกหรือไม่สึกอีตอนนี้ ถามว่าสึกไหม ? ตอบว่าไม่สึกหรอกโยม ไม่สึกลองดูนี่อีกทีซิพอแหงะออกไปเงยหน้าขึ้นดูแกก็โป๊หมดทั้งตัว ใจเต้นสั่นระรัว กิเลสจับขั้วหัวใจ แต่ไม่รู้ว่าอะไรดลใจ คล้าย ๆ ว่าอะไรมากระซิบที่หูว่าเขาลองเราอย่าไปเชื่อเขานะ มันลองเราพอคิดอย่างนั้นจึงไม่ออกไล่ให้กลับไป พออ้าปากไล่ ร่างนั้นก็ตกใจ ตกใจเหมือนถูกอะไรถีบหรือผลัก ร้องกรี๊ดแล้วโดดหายไปในกอไม้ข้าง ๆ เป็นไม้ป่าสูงเพียงเข่า ร่างนั้นโดดลงไปแล้วก็หาย โดดออกไปห่าง แต่แปลกใจว่าผู้หญิงทำไมถึงโดดได้ตั้ง ๕ วาโดดทีเดียวร่วม ๕ วา พอลืมตาฉายไฟไปก็เห็นเสือขนาดใหญ่ เป็นเสือลายพาดกลอนหางยาวห้อยแกว่งส่ายไปมา ตาเหลือกไปมา ตาเสือเขียว หนวดกาง หน้าต่ำลงร้องโฮกใจสั่นระรัว ตอนนี้กิเลสไม่รู้ไปอยู่ที่ไหน ความกลัวจับขั้วหัวใจเข้ามาแทน จึงตั้งหน้าตั้งตาเรียกบารมีหลวงปู่ปานหลวงพ่อมหาไม่ทราบว่าจะยึดใคร นึกถึงหลวงพ่อพระครูสุรินทร์ด้วยตอนนั้น จึงตั้งใจสวด สวดจนกระทั่งปากสั่นมือก็สั่นไม่รู้ว่าสวดอะไร แต่จำได้แน่ว่าสวดตอนนั้นอกรณีบทหนึ่ง ยันทุนนิมิตตัง อเสวนา สวดหัวสวดท้าย กลางไม่รู้ไปทิ้งตรงไหน ได้หัวได้ท้ายแล้วจมหัวท้าย ๆ จม เสือนั้นโจนโฮกเข้ามาอีกทีหนึ่ง โจนโฮกเข้า

มาแล้วก็กระเด็นออกไป จึงว่า เออ หลวงปู่หลวงพ่อท่านช่วยแน่ละตอนนี้ เพราะเห็นเหมือนกับไอ้สัตว์ตัวลิงตัวนั้น เขาเรียกอาการของเสือโดดเข้ามาแล้วเหมือนถูกใครถีบหรือผลักออกไปเหมือนกับผีกองกอยตอนนั้น ใจเริ่มชื้นขึ้นมาว่าไม่ตายแล้ว หลวงปู่หลวงพ่อท่านช่วยแน่ เสือโดดเข้ามาแล้วก็หายไป โดดเข้ามาแล้วก็หายไป ไม่ใช่หายออกไปเลย กระเด็นออกไปอยู่ห่าง ๆ พยายามอยู่ยังงั้นแหละ นึกว่า เอ จะทำยังไงดีหนอ จึงแผ่เมตตาให้เสือ ๆ นั้นยืนสงบนิ่ง ถอยหน้าถอยหลังแล้วยืนสงบนิ่งค่อย ๆ ก้มหัวลงแล้วก็เงยหน้าขึ้น ก้มลงแล้วก็เงยหน้าขึ้น ประมาณ ๔–๕ หน แล้วก็เดินจากไปอย่างไม่มีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้น ผมตกใจแต่ก็ใจชื้นเพราะเสือไม่ทำอันตรายจนกระทั่งแสงสว่างเริ่มขึ้นมา

ตอนกลางวันก็เดินไปเรื่อย ๆ ทั้ง ๆ ที่อาหารสักเม็ดหนึ่งก็ไม่ได้เข้าปาก ความหิวโหย ทั้งหิวน้ำ น้ำก็หาไม่ได้ เดินไปเรื่อย ๆ พบต้นกล้วยป่าก็ฉีกกาบกล้วยขึ้นแล้วก็กินน้ำกล้วย น้ำนั้นก็ฝาด เดินไปเจอสำเลียงป่าก็รูดใบสำเลียงขึ้นเคี้ยว ๆ ดูดน้ำแล้วก็พ่นใบทิ้งทำอยู่งั้นจนกระทั่งอิ่ม แล้วก็เดินไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งถึงแม่น้ำหนึ่ง แม่น้ำนั้นกว้างมากจึงดีใจอยากจะอาบแต่ก็ไม่ทราบว่ามีอะไรดลใจไม่ให้กล้าลงไป มองไปเห็นคนขุดเรือกันโป๊กเป๊ก ๆ ประเดี๋ยวเดียวก็เสร็จ ขุดเป็นเรือลำเล็ก ๆ ประมาณ ๒ คนหรือ ๓ คนไปได้ โยมขุดเสร็จแล้วก็หันมามองหน้าบอกผมถวายหลวงพ่อ บอก เออ ดีโยม ๆ อายุ วรรณัง สุขัง พลัง ก็ว่ายังงี้แต่ก็ไม่ได้ให้พรอะไร แต่สายตาของโยมทุกคนเหมือนมีอะไรแฝงอยู่ในดวงตา ผมก็ลงเรือ เรือนั้นก็ไสลงน้ำ มือหนึ่งถือกลดอีกมือหนึ่งก็พุ้ยเรือไป มองเห็นตลิ่งอยู่ใกล้ ๆ พุ้ยไม่กี่ที พยายามพุ้ยยังไง ๆ ยังไม่ถึง ยิ่งพุ้ยเรือมันยิ่งถอยหลัง เอ มันยังไงหนอ คิดว่าอีกแล้ว เจออีกแล้ว จึงภาวนาถึงพุทโธ พอนึกถึงพุทโธภาพพระก็ปรากฏ จับภาพพระนั้นยกขึ้นเทินบ่าเทินไหล่ เทินหัว ตอนยกภาพพระไว้เบื้องหน้าก็พบว่าตัวเองนั่งอยู่บนก้อนหิน สองมือพุ้ยน้ำเล่นอยู่งั้นแหละ ขาอยู่บนหิน หินสองข้างก็ไม่รู้ประกบขาไว้ยังไง พยายามเอาออกก็ไม่ออก เอ มันยังไง คิดยังไงก็ไม่ออก แต่บอกเสียก่อนว่าดินติดหลักกลดน่ะศักดิ์สิทธิ์ หลวงปู่หลวงพ่อธุดงค์มาละก็ขอดินหลักกลดไว้ให้ได้ ไม่รู้ว่าอะไรมาดลใจจึงแคะดินที่ติดหลักกลดเล็ก ๆ น้อย ๆ ปั้นเป็นก้อนแล้วค่อย ๆ หย่อนลงไปในน้ำหินนั้นก็ละลายออกเป็นน้ำ ตอนนั้นจำได้ว่าน้ำน่ะเป็นแอ่งเล็ก ๆ ไม่ใช่แอ่งใหญ่ ผมอยู่ใน

แอ่งได้ยังไงก็ไม่รู้ ที่รู้ทีแรกนะมันเป็นแม่น้ำใหญ่ จึงรีบเดินไปจากที่นั่น ความกลัวก็เริ่มขึ้นแล้วว่าป่าที่นั่นมันเฮี้ยน แล้วก็มันดุโบ่งป่าคงแรงแน่

พอเดินไป ๆ ก็เสียงดังเหว๊ก ! ชักตกใจอีกแล้ว ตอนนี้ไม่รู้ว่าอะไร เสียงแก๊กอีกแล้วก็นึก เอ๊ จักจั่นเรไรก็ไม่ร้อง เงียบทั้งป่าเลย เสียงอะไรก็ไม่มี ยืนหันหน้าหันหลัง จะไปก็กลัวเจอแม่น้ำอีก จะไปข้างหน้าก็ยังกลัว แล้วนึกว่าจะตายก็ให้ตาย นึกถึงหลวงปู่หลวงพ่อท่านเรื่อย เสียงก็ยังเงียบ เดินไปเรื่อย ๆ สักพักหนึ่งก็ไม่มีอะไรเกิดขึ้น เดินไปอีกก็ไม่มีอะไร เอ มันหายไปยังไงหนอ เดินไป เสียงโครมครามข้างหน้าอีกแล้ว ก็แหงะหน้าแหงะหลังอยู่งั้นแหละ แต่ก็ไม่มีอะไรเกิดขึ้น มีแต่เสียงดังโครมคราม ต้นไม้ใหญ่ ๆ หักกลางต้นอย่างกับคนเลื่อย ทำอยู่ยังงั้นแหละหลาย ๆ หน ใจขวัญหนีดีฝ่อ แต่มั่นใจว่าไม่ตายแล้ว เจอมามากกว่านี่ยังไม่ตาย แค่นี้ไม่กลัวมึงหรอก มันก็หักอยู่ยังงั้นแหละสักพักหนึ่งก็หาย

เดินมาจนกระทั่งเย็น อากาศเย็นเพราะทางเหนือนี่หมอกมาก เพียง ๖ โมงเศษ ๆ เท่านั้นเองหมอกขาวมองไม่เห็นต้นไม้ ได้ยินแต่เสียงใบไม้ใหญ่ ๆ ฟาดกันเสียงดังผัวะผะ มองไปเหมือนทะเลมันขาวไปหมด มีร่างดำตะคุ่ม ๆ อยู่ข้างหน้าจึงว่า โยมจ๊ะ รออาตมาด้วยซี จะอาศัยทางไปด้วยมันมืดแล้ว โยมก็เดินเรื่อย มองเห็นใบบัวขาว ๆ คลุมหัวอยู่ เอ โยมก็ไม่รอ เดินไปใกล้ ๆ มองดูเห็นใบบัวคลุมหน้า เจาะเป็นลูกตา ๒ รู เรียกก็ไม่พูด เดินจนกระทั่งทัน บอกว่า โยมจ๊ะ ทำไมไม่รออาตมา โยมร้องครอก ตกใจ ใช้มือปัดใบบัว ใบบัวหล่นออกจากหัว เห็นว่าไม่ใช่คน เป็นหมี แต่เป็นหมีคนขนาดใหญ่ หมีนั้นตกใจวิ่งไปข้างหน้า ผมก็หันหลัง ทำท่าจะวิ่ง แต่ก็ไม่กล้าวิ่ง ใจชื้นที่เสียงมันตุ๊บ ๆ ออกไปไกลแล้ว จึงเดินไปเรื่อย ๆ เดินมาจนกระทั่งถึงหมู่บ้าน ห่างหมู่บ้านนั้นมีถนนลาดยางมะตอย

โยมบอกว่าหลวงพ่อมาก็ดีแล้ว พวกเรารอความช่วยเหลือมานาน อะไรล่ะโยมใครเป็นอะไร โยมบางคนก็พาลูกพาหลานที่ไม่ค่อยสบายเอามาให้รักษา มีหยูกมียาติดไปก็ให้กิน โยมนิมนต์ให้อยู่ ถึงไม่นิมนต์ก็จำเป็นต้องอยู่ มันมืดแล้ว โยมมาคุยด้วยหลายคน โยมเล่าเหตุการณ์ให้ฟังว่าโค้งตรงนี้น่ะเคยมีคนตายนับตั้งแต่เป็นถนนดินจนกระทั่งเป็นถนนลาดยางมะตอย นี่ ๑๐๐ ศพ หรือ ๓๐ ศพนี่นับไม่ได้ แต่โยมรู้ว่าตายแน่ ตายมากด้วย จึง

ไม่ค่อยเชื่อโยม คิดว่าคงจะหลอกให้กลัว จะดูว่าเราเป็นพระธุดงค์มาจริงไหม หรือปลอมมา เพราะเขตนั้นมีพวกคอมมูนิสต์ปลอมแปลงมา พวกที่คิดก่อการร้าย บอกว่าโยมพาไปดูดีกว่าโยม กลดก็ไม่ได้ปักแต่วางพิง ไม่ทราบว่าพิงก้อนหินหรือพิงอะไรไว้ โยมพาไปใช้ไฟฉายฉายอยู่กับพื้นดิน เห็นเลือดหยดเป็นกอง ๆ เลือดดำเหมือนน้ำมันเครื่องราดถนนเป็นกลุ่มๆ กลุ่มละ ๕ ที่ ๓ ที่ ๒ ข้าง ๆ นั้นมีลูกกรงเหล็กเป็นเสาปูนล้อมเอาไว้ มีทาสีดำสีขาวพาดไว้ เหล็กนั้นบุบ ๆ พัง ๆ บางครั้งก็หัก บางเสาก็บิ่น เพราะรถมันชน โยมเล่าให้ฟังว่ามีรถมอเตอร์ไซค์นั่งมา ๒ คน เตรียมเงินมาหลายหมื่นจะไปซื้อรถมอเตอร์ไซค์ รถเครื่องชนกระเด็นไปตายบนแง่หินโน้น

ตอนนั้นอากาศชักเย็นขึ้น ๆ เพราะมันมืดแล้ว หมอกเริ่มขาวแต่ยังมีแสงสว่าง ญาติโยมแห่กันมาเยอะ ถามว่าโยมใครจะไปตลาดได้ล่ะ ไม่ทราบว่าอะไรมันดลใจให้พูดไปยังงั้น จะไปทำไม ? ไปซื้อตะปู ให้ไปซื้อตะปู จะเอามาทำไมล่ะหลวงพ่อ ? พูดไปว่าจะเอามาสะกด เผลอปากพูดออกไป นึกว่า เอ เราจะเอาบทไหนสะกดหนอ นึกไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งโยมมา โยมมาก็ให้เอาน้ำมัน เอาขันมาเอาเทียนจุดเข้าทำน้ำมนต์ ไม่รู้ตัวว่าสวดอะไร แต่รู้ตัวว่านั่งหลับตาเห็นหลวงพ่อ แต่โยมได้ยินว่าผมสวด ผมก็ไม่รู้ว่าสวดอะไร ประมาณสักพักหนึ่งก็เอาตะปูใส่ขันลงไปตะปูดังแก๊ก กระโดดออกมาเก๊งอยู่กับถนน ทำอยู่งั้นตั้งหลายต่อหลายหน ตะปูไม่ยอมอยู่ในขันสักที เอ มันยังไงหนอ จึงอาราธนาบารมีหลวงปู่ปานบารมีหลวงพ่อเขียน บารมีหลวงพ่อพระมหาวีระ แถมท้ายยังนึกถึงหลวงพ่อพระครูสุรินทร์ด้วย แล้วปลดลูกประคำที่ติดตัวไป พระเครื่องเป็นพระเหรียญ เหรียญหลวงปู่ปาน เหรียญหลวงพ่อมหา เหรียญหลวงพ่อเงิน เหรียญหลวงปู่แหวน ใส่ลงไปในขันน้ำมนต์ ตะปูนั้นก็อยู่เฉย น้ำก็เกิดปาฏิหาริย์คือเดือดขึ้นมาอย่างกับตั้งน้ำร้อน โยมแห่กันเข้ามาดู เหม็นกลิ่นปาก เหม็นกลิ่นลมหายใจจากญาติโยม สักพักหนึ่งตั้งจิตเป็นสมาธิ เกิดสมาธิแล้วก็เป่าลงไปในขัน น้ำนั้นก็เบาแล้วก็หาย (เดือด) จึงมั่นใจว่าช่วยได้แน่ จึงเดินไปอีก โยมก็เดินตามไป ตอนนี้โยมไม่รู้มาจากไหน มากันมากเกือบๆร้อยคนไฟฉายจากญาติโยมส่องกันให้เกลื่อนกลาดไปหมด เจอที่กลุ่มหนึ่งมี ๕ ที่ จึงเอาตะปูตอกกับพื้นยางมะตอยกลางถนน เอาขวานตอก ก่อนจะตอกเขียนตัวขอมกับตะปูว่า นะ มะ พะ ทะ จะ พะ กะ สะ งอ ออ กอ อะ นะอะกะอัง

เขียนต่อไปจนกระทั่งรอบตัวหมดทั้ง ๙ ตัว เขียนเยอะหลายที่แต่ไม่ทราบว่าเขียนไปยังไง เขียนหรือเปล่าหรือไม่เขียน แต่รู้ว่ามีตัวขอมติด แล้วก็ตอกลงไป เข้าใจว่าคงเป็นเทพเจ้าหรือบารมีหลวงปู่หลวงพ่อท่านเมตตา ท่านรักหน้า ไม่อยากฉีกหน้า ว่างั้น พอตอกตะปูจึมลงไปหน่อยหนึ่งก็ได้ยินเสียงคนร้องหวีดหวิวแบบโอดครวญ เจ็บปวด ทั้งมีเสียงคำรามร้องไห้หวีดหวิวดังเย็นยะเยือก ความกลัวจับขั้วหัวใจ ญาติโยมทั้งหลายพากันมายืนอยู่ข้างหลังผม ที่อยู่หน้าก็พากันถอยมาเลือดก็ทะลักออกมา เลือดแดงฉานเหม็นคาวคลุ้ง ยืนสงบนิ่งสักพักเลือดนั้นก็ค่อยเดือดปุด ๆ ขึ้นมาตามรูตะปู จึงแข็งใจตอกลงไปไม่สงสาร ทีแรกก็สงสารเพราะมีเสียงร้องออกมาตอกลงไป ๆ จนมิด ทุกที่ ๆ ตอกลงไปจะมีเสียงร้องแบบโอดครวญแล้วมีเลือดทะลักออกมาหมดทั้ง ๙ ที่ จึงกลับไปที่กลด ปักกลดแล้วตอนนี้

พอปักกลด คืนนั้นหลาย หลายมาก ญาติโยมไม่รู้มาจากไหน คุยกันประมาณเที่ยงคืนโยมก็ลากลับไป ตอนนั้นความกลัวไม่กล้าประมาท สวดมนต์ไป สวดได้ก็ไม่ต้องกางแบบ สวดไม่ได้ก็กางหนังสือเป็นพิธี สวดกันถึงครึ่งเล่มทั้ง ๆ ที่อ่านไม่ค่อยออก แต่ก็พยายามสวดเพราะความกลัวสักพักหนึ่งก็มีโยมมาคุยด้วยประมาณสัก ๒๐ คนได้ แต่ก็สงสัยเหมือนกันได้ยินเสียงโยมพูดมันสั่นเครือ บอกว่าเดี๋ยวก่อนนะโยม กิจยังไม่สำเร็จ จึงสวดมนต์ไปเรื่อยๆ จิตมันตอบว่าไม่ใช่คนแน่ จึงถามดักๆ ว่าโยมมานี่ต้องการอะไรล่ะ มาต้องการส่วนบุญส่วนกุศล ทีนี้ความเย็นเยือกเข้าจับขั้วหัวใจเลยว่าใช่แน่แล้ว ใช่แน่ พออย่างนั้นเองภาพปรากฏตรงหน้าก็ลืมตา เห็นมีเป็นภาพซากศพของคนแบบตายใหม่ ๆ เลือดเกรอะกรัง แขนขาด ขาขาด หัวขาด พุงทะลัก เก็บมากอง ๆ กันไว้อย่างกับกองดุ้นพื้น มองเห็นศพเกลื่อนกลาดระเกะระกะ จึง เอ๊ะ ยังไม่ยอมอีกกระมังหว่า นึกในใจ จึงตั้งใจสวดแบบอกุสลา สวดจนจบแต่ก็ไม่ทราบว่าท่องผิดหรือถูก แต่รู้ว่าจบแกก็ยังไม่ยอมหาย จึงว่า เอ มันยังไงหนอ จึงสวดแบบ อุตติ อุตตะ มหาอุบ๊ต มหาอุบ๊ต กัตตามิติ อันนี้ก็ไม่รู้คิดมายังไง พอสวดจบ ร่างนั้นก็กลายเป็นมนุษย์ธรรมดาพนมมือกันแต้ กลิ่นธูปควันเทียนหอมให้คลุ้งไปหมด ก็ถามโยมอีกทีว่า โยมจ๊ะ อยากไปเกิดกันไหมตอนนี้ โยมอีกคนหนึ่งเป็นชายนั่งออกหน้าเขาหมด บอกว่าอยากไปซี อยากไป อยากไปก็ให้ตั้งใจ ก่อนที่จะถามว่า อยากไปเกิดไหมน่ะ ถามว่าโยมมาอยู่ที่นี่น่ะกินอะไรจ๊ะโยม โยมไม่มีกินหรอก อยู่ทำไมล่ะ? อยู่

ไปยังงั้นเองแหละ เคืองมัน มันปล่อยให้ตาย แล้วโยมทำเขาได้อะไรล่ะ ? บอกได้ซี ได้ความแค้นยังไงล่ะ เคืองเขาว่าปล่อยให้ตายจึงคิดเอามันมั่ง ปรากฏว่าตายหลายต่อหลายศพ จึงตั้งใจบอกว่า โยม ถ้าอยากไปเกิดจริง ๆ ละจงตั้งใจนะ ร่างปีศาจเหล่านั้นก็พนมมือกัน ตอนนั้นจำว่ามันมีกลิ่นเหม็น เหม็นมากจนแทบหายใจไม่ออก แต่ก็ตั้งใจ ชักบังสุกุลตาย ๓ หน ร่างนั้นก็หายไปหมด

เช้าตื่นขึ้นมาสายเพราะมันนอนหลับดึก โยมเอาสำรับมา จำไม่ได้ว่ากี่สำรับ แต่ตั้งใจว่าสำรับตั้งแต่หน้าข้าพเจ้าประเคนติด ๆ กันยาวประมาณ ๕ วา แต่กว้างเท่าไหร่ไม่รู้ คิดว่าต้อง ๕ วาแน่ สำรับนั้นมาก จึงยกบาตรไปตั้ง บอกว่าโยมมานี่ก็ดีแล้ว เอาข้าวนี่ใส่บาตร โยมเอาอาหารใส่บาตรจึงถามว่า หลวงพ่อ แล้วแกงกับขนมนี่จะทำยังไงล่ะ ใส่ไปปนกันแหละโยม โยมทำปากจู๋ ทำท่าแบบกินไม่ได้ จึงบอกว่าใส่ไปเถอะ โยมก็มาใส่จนกระทั่งเต็มบาตร อาหารนั้นก็เหลือ ผมฉันไปด้วย คุยกับโยมไปพลาง พอฉันเสร็จบอกโยมทานข้าวกันที่นี่แหละโยม โยมก็ทำท่าไม่กล้าทาน บอกเขาว่าทานเถอะโยม โยมทำตาเหลือก ๆ จะกลัวหรือเกรงใจไม่ทราบ โยมจึงนั่งกินข้าว กินไปด้วยโยมก็เล่าให้ฟังว่า โค้งตรงนี้ศักดิ์-สิทธิ์ มีคนตายมาหลาย ๆ คน มีรถปิคอัพมาคันหนึ่ง ๕ คน ครอบครัวหนึ่ง ชนกับกำแพงตายหมด รถมอเตอร์ไซค์มาก็ตาย รถเก๋งมาเป็นครอบครัวของปลัดอำเภอพร้าวย้ายกลับสู่กรุงเทพก็มาตาย รถ ๑๐ ล้อขับเลยไปลงเขาไปเลย ก็ตายหมด โยมเล่าว่ารถ ๑๐ ล้อชนคนขับรถมอเตอร์ไซค์กระเด็นไปตายบนม่อน กลางค่ำกลางคืนคนจะไม่กล้าผ่านเลย คนต่างถิ่นขับรถผ่านมารถนั้นก็จะถูกทำจนกระทั่งเครื่องดับ บางทีก็มาเสียตรงนั้นหรือน้ำมันหมดแล้วจะมีเหตุการณ์ให้เห็นแบบนี้ ญาติโยมที่ผ่านมาบางคนก็จับไข้ถึงขนาดหัวโกร๋น บางคนที่เห็นเหตุการณ์เมื่อวานนี้ก็กลัวจะไม่สบาย ก็ทำน้ำมนต์รดโยมตรงนั้นเอง จำได้ว่าท่องนะโม ๘ บท ท่องเสร็จแล้วก็รด รดเสร็จโยมก็นิมนต์ให้อยู่ที่นั่น ว่าจะสร้างเป็นห้องให้อยู่ ตอบว่าอยู่ไม่ได้หรอกโยม ยังไม่ถึงที่อยู่ จึงลาโยมแถวนั้นไป โยมนั้นพากันเดินไปด้วย บางคนก็ขับรถไปด้วยแล้วคุยไปนิมนต์ขึ้นรถ ใจอยากจะขึ้นเหมือนกันแต่ว่าขึ้นไม่ได้ตอนนี้ ไม่ทราบว่าอะไรมันสะกิดใจจึงไม่ขึ้น โยมนั้นไปกันหลายคนไปส่งผมไกลมาก ไกลพอดูโยมจึงลากันกลับ แล้วบอกว่าโชคดีนะหลวงพ่อ ไปดีมาดี ขากลับละแวะโปรดพวกผมอีก

คิดไว้ว่าขากลับจะมาแวะ แล้วก็เดินไปอีกเลยตอนนี้ไม่ทราบว่าเข้าเขตอะไร คิดว่าคงเป็นเมืองเชียงใหม่ มีเขามาก เขามากมายพอดู

คิดเอาเองว่า เอ แถวนี้จะมีวัดไหมหนอ มองหาวัดก็ไม่เจอ มีแต่ทิวเขาขุนเขามากมายน้อยใหญ่ระเกะระกะ เดินไปบนเขา ขึ้นไปสูง ข้างล่างเป็นป่า ป่าเล็กๆ แล้วก็ล้มป่าแบบจะปลูกป่าสัก ขึ้นไปแล้วก้าวพลาดกลิ้งลงมาจากยอดเขาถึงกกเลย ก่อนจะกลิ้งลงมานั้นกลดกลิ้งออกหน้ามาอีกทางหนึ่ง ไม่ทราบว่าบาตรที่สะพายอยู่หลุดออกมายังไง กลดนั้นไปพิงกับไม้ที่เขาบากเป็นปากฉลามเข้าไว้ แล้วบาตรก็พิงอยู่ ผมกลิ้งลงไปจึงไปปะทะที่กลดและบาตร พอรู้สึกตัวก็แหงะดูข้าง ๆ คิดว่า เออ ถ้ากลดไม่ช่วยตายแน่ ไม้ปากฉลามนี่มันคงเสียบทะลุแน่ จึงค่อย ๆ ไต่ลงมา ไม่ให้ขึ้นไปก็ดีแล้ว จึงเดินไปข้างล่าง เดินไปเรื่อย ๆ เสียงนกหวีดเป่าปรี๊ดขึ้น เอ เสียงอะไร เสียงนกหวีด มองไปบนยอดไม้สุด เห็นยอดไม้กิ่งไม้หวั่น ๆ สักประเดี๋ยวก็มีพวกแม้วมากลุ่มหนึ่ง แต่งตัวแบบนุ่งกางเกงจีน มีอาวุธครบมือ อาวุธปืนแบบทันสมัย บอกว่าหยุดก่อนนะท่าน เข้ามาตายแน่ พูดแบบภาษาคนไทยถามว่าท่านมาจากไหนเป็นใครชื่ออะไร ก็บอกไปตามความจริง แล้วควักใบสุทธิให้แกดู แกก็ดู ๆ ๆ ๆ พลิกไปพลิกมา เข้าใจว่าอ่านหนังสือไม่ออก บอกว่าเข้าไปได้ จะไปที่ไหน ตอบว่าไม่มีจุดหมายหรอก แล้วไปยังไง เข้าได้ออกไม่ได้ ผมก็เดินผ่านหมู่บ้านนั้นไป พวกแม้วนั้นเดินไปส่ง กลัวผมจะเป็นอันตรายจากสัตว์ร้ายในป่า เดินไปก็เจอไก่ป่าอยู่บนกิ่งไม้ พอเห็นผมมันก็ดีอกดีใจ เอาปีกกระพือดังพึบ ๆ ๆ ๆ เอกอี่เอ้กเอ้ก แม้วยกปืนขึ้นยิงปัง ไก่นั้นก็ตกลงมา แต่ไม่ได้ตกลงมาสู่พื้นดิน เพียงแต่หล่นลงมาเอาตีนเกาะกิ่งล่างอยู่ หัวห้อยลงมาข้างล่าง แม้วยกปืนแล้วก็เล็งแล้วก็ยิงปังไปผมก็หยุดดู เลือดไก่หยดสาดลงมา แต่ไก่นั้นไม่ยอมหล่นยิงกระทั่งหมดแม็ก ฯ แม็ก ฯ ปืนยาวประมาณคืบ ไก่ก็ไม่ยอมหล่น จึงถามว่ามันเป็นอะไร อีกคนตอบว่าไม่รู้ซี ถามหลวงพ่อดีกว่า ผมก็ตอบว่าเจ้าป่าเขาไม่เต็มใจให้ละมัง โยม ขอซีจะได้ แม้วนั้นก็ยกมือขึ้นพนม บอกขอเฮาเถอะ สักประเดี๋ยวไก่ก็หล่นตุ้บลงมา

แล้วก็เดินทางไปเรื่อย ๆ เลยหมู่บ้านไปเข้าเขตเขา เจอเอารถไม้ แม้วใช้รถไม่ใช่ ๑๐ ล้อ ปิคอัพ หรือรถเก๋งหรอก แต่ใช้รถใช้ไม้เป็นลูกกลม ๆ ขึ้น เอาไม้อันใหญ่แข็งแรงเจาะเป็นล้อรถข้างหน้าข้างหลัง ๔ อัน แล้วเอามือจับโยกซ้ายโยกขวา รถนี้ใช้วางแล้วไหล

ไปจากยอดดอยได้ ขับรถลงมาเห็นผมกำลังจะปั๊กกลด บอกว่านิมนต์เถอะครับ นิมนต์เถอะ อยู่ตรงนี้ไม่ได้หรอก เคยมีบ้านคนอยู่แล้วถูกรื้อ คนก็ตาย มีไร่อ้อยก็ทำไม่ได้ ทำมาหากิน แถวนี้ไม่ได้เลย ทำไมเล่าโยม ? ช้างมันรังควานหมด แต่ใจคิดว่าไอ้หมอนี่โกหกแน่ ไม่เต็มใจให้อยู่หรอก จึงปั๊กกลดไม่เชื่อมัน ปั๊กกลดเสร็จสวดมนต์ประมาณ ๓ ทุ่ม ๔ ทุ่ม ก็ไม่มีอะไรเกิดขึ้น จนกระทั่งนั่งหลับพิงกลด แต่ไม่ยอมนอน ตอนนี้จะนอนมันก็นอนไม่หลับ หนึบหนับ ๆ แต่ก็ง่วงนอน แต่ก็ไม่ยอมหลับ ประมาณสักเที่ยงคืนเศษ เสียงต้นไม้น้อยใหญ่ในป่าหักโครมคราม ๆ เสียงร้องแปร๊ดหรือเสียงแว๊ดๆ อย่างกับคนตกใจ เสียงแบบลูกวัวร้องเรียกแม่ สักประเดี๋ยวเดียวร่างดำ ๆ ใหญ่ ๆ ก็พาเรียงคิวเข้ามา หูสองข้างกระพือแบบเอากระดังผัดข้าว งวงชูขึ้นสูง ดิ่งเข้าใส่ พอดิ่งเข้าใส่มันวิ่ง เข้าใจว่าจะเป็นหัวหน้าฝูง เป็นช้างยาว ตัวยาวใหญ่ กระดูกสันหลังสูงเหมือนช้างขนของ ดิ่งเข้าใส่ ผมตกใจกลัว กลัวจนกระทั่งตัวแข็งไม่รู้จะพูดอะไร พูดอะไรหรือเปล่าก็ไม่รู้ ภาวนาก็ไม่ได้ภาวนา ช้างนั้นดิ่งเข้าใส่ ๆ จนจะถึงกลด ช้างเดินวน ๆ แล้วก็จับอยู่บนยอดกลด ตอนนี้ตกใจกลัวสุดขีด นึกว่ามันจะยกกลดแล้วก็ทุบให้ตาย แต่ใจกลัวก็คิดว่าตายยังไง ตายแล้วจะไปไหน ก็นึกเหมือนเดิม คือจับภาพพระพุทธรูปอีก พอจับภาพพระพุทธรูปได้ก็จับภาพพระพุทธรูปมาตั้งบนหน้าตักขึ้นบนบ่า ยกขึ้นเทินหัว ตั้งบนยอดกลด ช้างนั้นถอยหลังออกไป ถอยหน้าถอยหลังอยู่สักพัก ช้างลูกโขลงก็พากันวิ่งมา ดินสะเทือนสั่นหมดตอนนั้น ดินก็สั่นตัวก็สั่น ปากก็สั่นใจก็สั่น หลับตาก็เห็นภาพช้าง ก็คิดว่าลืมตาแหละดี เห็นภาพชัดดี ตายเป็นตาย ช้างตัวนั้นก็เก่งจัง ยืนขวางอยู่หน้ากลด ช้างฝูงในโขลงวิ่งมาถึงใช้งวงดันให้ช้างวิ่งเลยไป จนกระทั่งถึงตัวสุดท้าย เป็นช้างไม่มีงา มีแต่งวง ร้องแปร๊ด ส่งเสียงคำรามดิ่งเข้าใส่ ช้างตัวนั้นใช้งวงดันกลดเอนเข้ามาอีก เอนเข้ามาประมาณ ๒-๓ หน ช้างตัวนั้นยกงวงขึ้นสูงแล้วกดตุ้บลงไปกลางหลังไอ้ตัวนั้น เสียงร้องแปร๊ดออกมาอีกที เหเข้ามาอีกที จวกเข้าไปอีกทีเสียงดังตุ้บใหญ่ ถ่ายอุจจาระออกมาพรูดเป็นกองใหญ่ ใหญ่กว่าแปลงข้าวกล้าเล็ก ๆ ฉายไฟดูมีหนามไผ่ระเกะระกะ เป็นหญ้าเขียว ๆ บ้าง ใบไผ่เขียว ๆ ขี้ช้างหยาบจริง ๆ ใบไผ่ทอนสามสี่อ้อยป่าทอนสามทอนสี่ ก้านกล้วยเพียงแต่ฉีก ๆ เท่านั้นเอง มันขี้ออกมา

ตอนเช้าโยมเอาอาหารมาให้ โยมเห็นขี้ช้างแล้วผมไม่เป็นอันตรายพากันมาดูเยอะหมด เอาอาหารมาให้ นิมนต์จะให้อยู่ ผมบอกว่ารับปากไม่ได้หรอกโยม จึงเดินเข้าป่าลึก

ไปอีก อีตอนนี้ก็ประมาณสักเที่ยงวันได้ ถูกแดดนึกง่วงนอนจึงปั๊กกลดกลางวันเลย ปั๊กกลดแล้วจะนอน พอนั่งหลับตาจะนอน ก็มีเสียงกึก ๆ ๆ ๆ กลดหวั่น เอ๊ะ มันเป็นอะไร กลดถึงได้หวั่น ลืมตาไปก็เสียงแกร๊ก ๆ มองไม่เห็นตัว เห็นแต่ใบไม้หวั่น ๆ อยู่บนยอดไม้ อะไรเอาอีกแล้ว นึกว่าอย่างนั้น ก็ทำท่าหลับตาอีก อีตอนนี้เห็นเลย ลิงตัวโต ๆ ค่อย ๆ ไต่ลงมา โจนพรึ่มมาบนยอดกลดแล้วเอามือเขย่า ๆ ยอดกลดหวั่น ๆ เอ๊ ไอ้ลิงตัวนี้มันยังไง มันทำอยู่ยังงั้นหลายหนจนผมชักโมโหจึงหยิบข้าวก้นบาตรเป็นข้าวเหนียวปั้นเป็นก้อน ๆ แกล้งโยนไปที่กกไม้ พอโยนไปความไวของลิง โดดแพล็บมารับข้าวแล้วโดดขึ้นไป เอาขึ้นไปกินบนยอดไม้ สักพักก็รูดใบไม้ลงมาข้างหน้า ขี้ลงมาบ้างโยนใบไม้บ้างแล้วก็ไต่ลงมาอีก โยนไปอีกก้อนก็รับไปกินอีก ลิงทั้งหมดหลายตัวเป็นฝูง รับเอาไปแล้วก็ไปแย่งกันกินประมาณสักสามก้อน ใจไม่ค่อยดีมันจะทำร้ายหรือเปล่าก็ไม่รู้ มันมองตาแป๋ว จึงว่าเข้ามาซี เอ้า เข้ามาก็เข้ามา ไม่รู้ว่าอะไรมาดลใจจึงเปิดกลด ลิงนั้นก็มุดเข้ามา ลูกน้องก็วนอยู่ข้างนอก เข้ามาได้มานั่งอยู่ห่าง ๆ ไม่รู้ว่าจะทำยังไง มันก็เอามือโหนหลักกลดขึ้นไป ใช้สองมือรั้งเส้นลวดแล้วก็โยนไปโยนมา เลยเอามือตีตูดมันปั๊บ มันแยกเขี้ยวร้องครอก ทำตาเขียวแล้วมันก็ค่อย ๆ ลงมา แล้วมันก็ขึ้นอยู่ยังงั้นแหละ จึงไล่มันบอกว่าออกไป แล้วตลบมุ้งขึ้น ลิงค่อย ๆ ไต่ออกไป ผมลาลิงไป ลิงฝูงนั้นก็เดินตามไป แต่ตามไม่ไกล ตามไปตัวเดียว ตามไปเรื่อย ๆ

เดินไปอีกไม่ไกลนักก็พบช้างนอนซุกอยู่กับก้อนหิน ช้างนั้นถูกตอไม้สวนตีนเข้ามีหนองมองเห็นเนื้อใส ๆ มองเห็นหนามที่สวนเข้าไปดำ ๆ ยาวประมาณใกล้ศอก ช้างพยายามจะยกขาหนี แต่ก็หนีไม่ได้ เอางวงชูขึ้นร้องแว๊ก ๆ แล้วก็ฟาดกับดินเสียงดังปึ๊ก ๆ ผมก็ว่าไม่ต้องหนีหรอก ไม่ทำอันตรายหรอก จะช่วย คิดว่าจะช่วยก็เอาขวานที่ติดไปไปพันเปลือกไม้ขึ้น เอาเปลือกไม้มาวางรองตีนช้าง แล้วก็ใช้ขวานนั้นแหละผ่าที่ปากแผลถูกหนาม หนองทะลักออกมาขาวจั๊วะ เอามือรั้งก็ไม่ออก ช้างนั้นก็ยกตีนขึ้นเพราะความปวด จึงใช้ปากกัดหนองทะลักใส่หน้า ใส่จมูก แต่ตอนนั้นไม่คิดอะไร เหม็น แต่ตั้งใจจะช่วยจึงใช้ปากกัดกัดรั้งจนฟันเจ็บมันก็ไม่ยอมออก จึงใช้ขวานเถือน้ำมันเน่าติดมาเป็นยวง ๆ พอหลักมันหลุดเป็นคล้าย ๆ หลักไผ่ หลุดออกมามีเนื้อช้างติดออกมาด้วยอย่างกับเปลือกกล้วยเขาปอกเปลือกนั่นแหละ ออกมาทั้งยวงเลย จึงเอาเปลือกไม้ห่อหน้าตีนช้าง ใช้เถามัด ช้างก็เป๋ไปเป๋มา จึงให้เด็กที่ไปด้วยตัดต้นกล้วยป่ามา เอากล้วยให้ช้างกิน ช้างกินกล้วยสักพักหนึ่ง พยายาม

จะลุกขึ้นลุกไม่ไหว ส่งกระบอกน้ำให้ช้าง ช้างเอางวงจับกระบอกน้ำเทลงไปใต้งวง สักพักหนึ่งช้างพยายามลุกขึ้น ช้างนั้นผอมกระดูกเป็นซี่ ๆ ผิวเป็นโครงอย่างกะไม้ซีก ผมไม่รู้จะช่วยช้างยังไง ช้างนั้นก็พยายามเดิน ผมบอกว่าลาก่อนนะไอ้เพื่อนยาก ถ้าไม่ตายก็กลับมาพบกันอีก

ผมก็เดินมาสัก ๓–๔ วันก็เข้าเขตมีขุนเขามาก แต่ว่าไม่ไกลหรอกจะถึงวัดหลวงปู่ครูบาธรรมไชย เอ มันเขตอะไรหนอ ก็ไม่ทราบว่าเขตอะไร รู้แต่ว่าเขตเชียงใหม่ ถามว่าแถวนี้เรียกดอยอะไร เขาบอกว่าดอยสุเทพ ถึงดอยสุเทพมันเกิดแบบว่าเมื่อยอีกทีหนึ่งจึงปักกลด ปักแต่ไม่ได้กาง นั่งพิงหลักกลดอยู่ใต้ร่มไม้หลับตา ความเหนื่อยทำให้ผมหลับจนลืมตัว ฝนตกลงมากลางวันแสก ๆ ผมก็ไม่รู้ว่าฝนตก รู้ตัวอีกทีพอลืมตาปรากฏว่าอยู่บนยอดดอยสุเทพ มีคนนุ่งขาวห่มขาวผมยาว เขาเรียกว่าเนกขัมมะนารี ถามว่าโยมผมขึ้นมาไงล่ะโยม โยมตอบว่ามีแม้ว ๒ คนผัวเมียอุ้มท่านขึ้นมา ท่านมาจากไหนล่ะ ? ก็บอกโยมไปตามตรงว่ามาจากวัดใหม่วังตะกู โยมร้อง โอ้โฮ มาไกล มากี่วันเล่า ตอบว่าไม่รู้ ไม่ได้นับหรอก โยมชวนให้อยู่ที่นั่น มีโยมหลายคนเป็นคนนุ่งขาวห่มขาวแต่ไม่โกนหัวเยอะไปหมด

จึงมาจากดอยสุเทพ ปักกลดที่นั่นคืนหนึ่ง ตอนเช้าหิวข้าว แต่ก็ไม่ได้ไปบิณฑบาต แต่มันก็ไม่หิวมากจึงเดินลงมาข้างล่าง มาเจอบ้านญาติโยม เจอคนหนึ่งถือขัน ไม่รู้ว่ารู้ยังไงว่าผมจะลงไป ถือขันคอยท่าอย่างกับตักบาตรเทโว ยืนกันเป็นแถว ๆ หยิบอะไรไม่ทราบเป็นก้อน ๆ ใส่บาตรลงไป เราก็เปิดฝาบาตรรับแล้วก็ไปฉัน ฉันเสร็จแล้วก็เดินไปเรื่อย ๆ เดินไป ๒ ฟากทางเป็นถนนลาดยางมะตอย ถนนตัดผ่านกลางขุนเขามองไปเห็นมีรถเก๋งสีขาวอีกคันหนึ่งสีชา จอดอยู่ข้าง ๆ มีญาติโยมเยอะไปหมด โยมว่ารถหลวงปู่ครูบาธรรมไชยหรือรถหลวงปู่แหวน ความดีใจจึงรีบเดินลงมาหมายจะมากราบท่าน พอเดินมาถึงท่านก็เปิดประตูรถจึงกราบท่านที่หน้าต่างประตูรถ กราบท่าน ๆ ก็ให้พร ไปดีมาดีนะลูกนะ นักมวยน่ะ คู่ชกน่ะ เขาต้องดูคู่ชกให้สมตัวกัน มวยแก่ก็ต้องเอาคู่แก่มาชก ไปกราบหลวงปู่ครูบาธรรมไชย ท่านก็อวยชัยให้พรให้ จึงเดินลาออกไปประมาณสัก ๕ วาเศษ มองมาดูอีกทีก็ไม่มีรถ จึงเดินมาจนกระทั่งถึงวัดหลวงปู่แหวน

ดึงขึ้นไปวัดหลวงปู่แหวน เจอพระกำลังขุดอิฐจะเอาไปทำที่โบสถ์ให้มันสำเร็จ เจอท่านอาจารย์หนูแล้วก็เดินย้อนเข้าไปอีกที ท่านบอกเข้าไม่ได้หรอกทางนี้ไม่ให้เข้า ผมจึงเดินย้อนมาเข้าทางนี้ เขาเขียนว่าทางขึ้น พอเดินมาอีกทีก็เห็นหลวงปู่แหวน แต่ไม่รู้ว่าเป็นหลวงปู่แหวนหรอก เป็นพระองค์แก่ ๆ ใช้ไม้ง่ามเป็นสามง่ามค้ำพื้นเดินกระโดกกระเดกลงมา โอ ลูกเณรมายังไงลูก พอพูดจบคำก็กลิ้งผล็อย ๆ ลงไปในเหวระกำข้าง ๆ มองดูบนยอดระกำหนามยาวประมาณนิ้วโผล่ขึ้นจากพื้น หลวงปู่แหวนหล่นลงไปในนั้น ตกใจ ตายแล้ว หลวงตาแก่องค์นี้ตายแน่ แต่คิดว่าเป็นหลวงปู่แหวน ตอนที่เห็นบนรถไม่มีไม้เท้าตอนนี้มีไม้เท้า เห็นบนรถคอก็ไม่เอียง แต่ตอนนี้คอเอียง จึงขึ้นไปจะไปตามพระบนวัดให้มาช่วย หลวงตาตกลงไปในเหว พอขึ้นไปอีกทีจิตนึกว่าหลวงปู่แหวนแน่ ยืนขวางหน้ายิ้ม ๆ ผมจะเดินตามไปก็ปวดท้องเบาจึงแวะไปเบาในส้วม เดินตามขึ้นไปเจออาจารย์หนูขวางหน้าอีก เข้าไม่ได้ หลวงปู่แหวนจำวัด ท่านตื่นเสียก่อนจึงจะเข้าไปได้ อาจารย์หนูพูดยังงั้น แล้วก็มีพระเณรมาอีกหลายองค์กำลังขุดอิฐอยู่ก็หยุด ถามว่ามาจากไหน บอกตามตรง อาจารย์หนูพูดเสียงดังว่าไม่ยอมให้เข้า สักพักเสียงประตูก็เปิดขึ้น หลวงปู่แหวนใช้ไม้เท้ายื่นมาข้างหน้าแล้วก็ใช้ไม้ค้ำ ๆ ๆ พูดว่า เออ มาไง ลูกเณร เข้ามาข้างในก่อนซีลูก ผมดีใจมากที่ท่านเปิดประตูมารับ จึงรีบเข้าไป อาจารย์หนูหันหลังให้เดินไปกุฏิเปิดประตูปิดฝาประตูดังบึ่ง ผมเข้าไปคุยกับหลวงปู่แหวนสัก ๒ ชั่วโมง เอ ถึงหรือไม่ถึง คิดว่าคงถึงไม่ถึงก็กว่า ไม่กว่าก็ถึง ๒ อย่าง จึงลาหลวงปู่แหวน หลวงปู่แหวนบอกว่าตั้งใจนะลูกนะเอาจริง ๆ จัง ๆ บอกว่าพระอรหันต์น่ะตั้งแต่บัดนี้ไปจน.... จะเกิดนะ จะมีพระอรหันต์มากเท่าสมัยพระพุทธเจ้าอุบัติขึ้น ความดีใจ มีกำลังใจที่หลวงปู่ให้ธรรมะ ขอธรรมะหลวงปู่ท่านให้มา ๕ อย่าง คือ เกศา โลมา นขา ทันตา ตโจ บอกว่าทำได้ให้กลับไปหาท่าน ต้องการฤทธิ์ต้องการเดชท่านจะให้ ก็ดีใจ คิดว่าคงไม่เหลือวิสัยหรอกเกศาโลมานี่ ถามหลวงปู่ท่านก็บอกว่าเกศาผม บอกไปจนถึงอันสุดท้าย กลับลงมาเห็นอาจารย์หนูคุยอยู่กับโยมที่ข้าง ๆ โบสถ์ ตอนลงอ้อมไปทางโบสถ์โน่น ตัวอาจารย์หนูคุยกับโยม ก้มลงกราบท่านอาจารย์หนู อาจารย์หนูเหลือบเห็นผมกราบจึงเดินพรืด ๆ หนีไป โยมถามว่า อ้าว ท่านอาจารย์หนูไม่รับกราบเณรเล่า โยมคนหนึ่งพูดอย่างนั้น รู้ว่าผมเป็นเณร เพราะหลวงปู่ทัก ท่านก็เงียบผมกราบถึง ๓ หนแล้วก็เดินลาออกไป ลงไปจากวัดหลวงปู่ก็ไม่ไกลนักประมาณสักกิโล

เศษ ๆ โยมบอกว่าแถวนี้เจดีย์เยอะ แต่ผมก็ไม่เห็นเจดีย์ โยมถามว่ามาจากไหน ผมบอกว่ามาหาที่ศักดิ์สิทธิ์ โยมว่าโน่นธาตุกาหลงโน่น คนทางเหนือเจดีย์เขาเรียกว่าธาตุ ธาตุกาหลงน่ะศักดิ์สิทธิ์ แต่กาบินไปเกาะยังบินไปไม่ได้เลย มันหลงอิฐบางก้อน บางคนเอาไปบูชาแล้วเหนียวอยู่ยงคงกระพัน ทำงานค้าขายก็ได้กำไรรวยดี บางคนเอาไปแล้วเกิดอุบัติ (เหตุ) รถคว่ำรถชนถึงความตายหินนั้นก็ต้องเอากลับมาคืน จึงเดินดิ่งไปที่ธาตุกาหลงนั้น

พอถึงธาตุกาหลงก็ไปกราบ มองเห็นธาตุเก่าประมาณพันปี ยอดทำด้วยทองแท้ ทองนั้นสีแดง ถูกแสงอาทิตย์ส่องแสงเหลืองอร่าม ไปกราบที่ธาตุ มองดูที่ธาตุทำเป็นลูกกรงหรือกำแพงสี่เหลี่ยมมีพระพุทธรูปหักเหลือแต่หน้าอก แขนขาหัวศีรษะไม่มี มีแต่หน้าอก มีพระพุทธรูป ๔ องค์ มีหน้าต่างเจดีย์ ๔ บาน พระพุทธรูป ๔ องค์เป็นพระทำด้วยทอง เข้าใจว่าจะเป็นทองเหลืองเพราะยังเหลืองอยู่ ตอนนั้นผมก็ก้มลงกราบอธิษฐานจิตว่า ถ้าข้าพระพุทธเจ้ามีบุญมีกุศลอยู่บ้างแล้วให้ (สามารถ) ทะนุบำรุงที่นี่เถอะ ให้สร้างวัดได้เถอะ คิดยังงั้นผมจึงเดินมาข้างล่างอีก มาเห็นแต่เกศพระกับหน้า แต่หน้านี้นะโยมถูกันจนเอี่ยม แล้วข้าง ๆ มีดอกไม้ บุหรี่ เมี่ยง เยอะหมด เป็นของสักการแบบภาคเหนือ ตอนเช้าโยมมาคุยด้วย ผมบอกว่าโยม ผมว่าขุดดีกว่า ดูองค์พระข้างล่าง โยมแถวนั้นเชื่อทางไสยศาสตร์ แกจึงพากันมาเยอะ ถือจอบบ้าง เสียมบ้าง แต่จอบนั้นไม่ใช่จอบอย่างเรา เป็นจอบงอน ๆ ขุดไปสักพักเจอไหล่ จากไหล่เป็นเอว จากเอวเจอข้อศอก ข้อศอกนั้นพังมีแต่ลวด เจอมือมือหัก หน้าอกถูกทะลุ เจอแผ่นทองเหลือง ลงด้วยตัวขอมเป็นยันต์ เป็นอักขระมากมายทั้งหมดมี ๙ แผ่น แล้วขุดไปเจอฐานข้างล่างเป็นแบบกลีบดอกบัว ขุดกันประมาณตั้งแต่เช้าจนกระทั่งบ่ายจนสำเร็จ พระนั้นหน้าอกกว้างประมาณไม่ ๓ ศอกก็ ๔ ศอก ฐานกว้าง ๕ ศอกถึง ๘ ศอก ความสูงกะเอาว่า ๘ ศอกนั้นคงหนีไม่พ้นหรอก ความสูงของพระ ขุดลงไปแล้วญาติโยมแถวนั้นก็พากันมาเยอะมาดูกัน แล้วก็มีอาจารย์ทองห่อวัดหลวงปู่แหวน วัดดอยแม่ปั๋ง เป็นอาจารย์ช่างปั้นพระ ท่านลงมา ลงมาก็ใช้ให้ญาติโยมเขาเรียกว่าแก่หลวง พอคิดว่าจะปั้นพระ ตอนเช้าก็มีรถเก๋งชาวกรุงเทพ ฯ และคนแถวนั้นพากันไปดู บางคนก็เอาแต่ปากมาช่วย บางคนก็จะปั้นพระ อาจารย์ทองห่อท่านมาคุยกับผม พอมาถึงผมก็ก้มลงกราบท่าน ท่านบอกว่าไม่ต้องกราบ ท่านจะกราบผม ผมก็บอกว่าอย่ากราบครับผมเป็นเณร ท่านก็หยุด

แค่นั้น โยมเอาเสื่อมาปูอีกผืนหนึ่ง เอาคนโทใส่น้ำให้ เขาเรียกว่าน้ำต้ม เอาเมี่ยงมาให้อม ผมก็อมเมี่ยง เอาชาเป็นยอดเมี่ยงทำเป็นน้ำชาเอามาให้ ผมก็ฉัน

พอฉันสักพัก อาจารย์ทองห่อก็ลงมือปั้น แต่งหน้าแต่งศีรษะ เอาแผ่นทองเหลืองยัดไว้อย่างเก่า ปั้นเรียบร้อยพอวันที่ ๒ ก็ทาสี วันทาสีนั้นโยมบอกว่าหมู่เฮามาช่วยกันถางดีกว่า ประมาณจวนเพลก็ถางไปกะว่า ๑๓ ไร่ ถางกันเตียน แล้วคนหนึ่งก็มาพูดว่าหมู่เฮาจะมาปรึกษาท่านอยากจะจัดผ้าป่าทอดทำเป็นวัดเป็นวิหาร จะตกลงไห่ม เอ้า ตามใจโยมซี ผมน่ะไม่มีอะไรหรอก ตามใจโยม ขอนิมนต์ท่านอยู่เป็นกำลังใจหมู่เฮานาน ๆ นะ คนหนึ่งว่าเฮาแหละจะหาผ้าป่ามาทอด คิงจะไปไหน จะไปในเมืองเชียงใหม่ พอพูดจบโยมก็ไปในเมือง มีรถผ่านไปผ่านมาก็แวะมาดูกัน บางคนเรียกว่าวัดทุ่งหลวง บางคนเรียกว่าวัดพ่อเณรเพราะผมไปอยู่ใหม่ โยมทำกุฏิให้อันหนึ่ง เป็นไม้ครึ่งเป็นฟากครึ่ง บนหลังคาก็เป็นแฝกบ้างตองบ้าง มุงกันจนอยู่ได้ โยมช่วยกันขุดบ่อน้ำขึ้น เป็นบ่อบาดาล แล้วเอาปูนโบกตัวถังขึ้นแบบตัวถังส้วม ทำตั้งแต่ก้นจนถึงปาก ทำศาลาพักร้อนเขียนป้ายว่าอุทิศให้แก่พ่อขุนคำ ..... เพราะท่านเป็นคนพบที่นี่มาก่อน มีคนถ่ายรูป ถ่ายก็ไม่ติด ต้องขอขมาเสียก่อนจึงถ่ายติด เรียกว่าพระเจ้าพ่อหลวง มีคนมาสักการบูชาเยอะ

ถึงวันกำหนด มีผ้าป่ามาทอด ไม่ทราบว่ามาจากไหนบ้าง ทั้งหมดมี ๗ กอง การทอดผ้าป่านั้นโยมมานิมนต์ไปนั่งเป็นประธาน ก็ไม่ทราบว่าไปนั่งเฉย ๆ แล้วก็มีอาหารมาถวายโดยมากเป็นเมี่ยงบ้าง น้ำชาบ้าง น้ำอัดลมบ้าง น้ำส้มบ้าง ก็กินกันไปเรื่อยๆ โยมก็คุยบ้าง แต่ไม่ค่อยรู้เรื่อง เพราะผมฟังภาษาภาคเหนือไม่ค่อยรู้เรื่อง รู้เป็นบางคำ ประมาณสัก ๔ โมงเศษมีรถแบบ ๆ รถธนาคาร เอาซอมา มี ๗ คน พอซอมาแล้วถึงผูกพิธี ปลูกเป็นปะรำพิธีเล็ก ๆ ใช้ไม้ข้าง ๆ นั้นต้องการไม้ก็ไปตัด ๆ เอามาแล้วก็ฝังหลุมทำหลังคากัน ประเดี๋ยวเดียวก็เสร็จ หลังคาเอามากันคนละแผ่นสองแผ่น ก็ไม่ใช่หลังคาที่ไหนหรอกเป็นหลังคาของบ้านเขานั่นแหละรื้อกันมาก่อน มาทำพิธี เสร็จแล้วเขาก็รื้อกันกลับไป มีซอขึ้นแล้วก็มีการฟ้อน แบบเซิ้งบ้องไฟทางภาคเหนือ มีหมู่แม้ว ๔ หมู่ มีหมู่เผ่ามูเซอ เผ่าลีซอ เผ่าอีก้อเผ่าหันเจียง แต่ละหมู่จัดการฟ้อนรำมาหมู่ละแบบ ๆ รำกันก็สวยดี ยอมรับว่าสวย สาวแม้วนั้นสวยกว่าสาวไทยผิวกายจะว่าดำก็ไม่ดำแต่มีกลิ่นหน่อย ๆ ตอนเย็นทำพิธีจุดบ้องไฟ จุด

เสียงดังปึงแล้วขึ้นไปสูง แล้วตกลงมาเป็นไฟแหลม ๆ แล้วก็มีการประกวดกันด้วย แล้วเสียงโห่ร้องของชาวบ้านเยอะ กลางคืนก็มีหนังฉาย ๒ เรื่อง ทราบว่าเป็นหนังสาขาแม่ริมมาช่วย ผมก็นั่งเป็นประธานจนกระทั่งตอนเย็นถวายผ้าป่า โยมนิมนต์ไปรับผ้าป่าผมท่องไม่ได้ก็กางตำรา ท่องเสร็จสรรพแล้วกระบองนั้นไปไว้วัดอื่นเพราะผมไม่ต้องการ ผ้าสามผืนที่ต้องการก็ได้แล้ว เขาถวายปัจจัย บอกไม่รับหรอกโยม

ตอนกลางคืนมีหนังผมไม่รู้จะทำอะไร ถามว่าโยมดอยลูกโน้นเห็นมีแดง ๆ น่ะปากถ้ำหรือไง โยมบอกว่าใช่ ดอยผาแดง เอ จะทำยังไงดี บอกว่า โยม พรุ่งนี้ผมขอตัวไปเที่ยวดอยผาแดงพักหนึ่งนะ เพราะมองดูจากที่นั่นไม่ไกล สัก ๗ กิโล เดินไปก็คงจะถึงตอนเที่ยงวันได้

ขึ้นไปบนดอยผาแดงมีบ่อแบบบ่อหมาเลีย ข้าง ๆ ก็มีบ่อพรานล้างเนื้อ กว้างประมาณสักคืบหนึ่ง ลึกแค่นิ้วคนจิ้มถึง กอบกินน้ำสักเท่าไหร่ ๆ ก็ไม่แห้ง บ่อพรานล้างเนื้อนั้นเหม็นคาวมากคาวแบบคาวเลือด น้ำสีแดง ๆ แบบน้ำคาวเลือด เหม็นคาว ข้างล่างมีถ้ำ ลงไปในถ้ำ ถ้ำนั้นมีขี้ค้างคาวมากท่วมตาตุ่มเหม็นหึ่ง เข้าไปเที่ยวสักพักก็ออกมา เดินไปอีก ห่างจากนั้นสักสามสี่กิโล เรียกว่าถ้ำโอ เหม็นกลิ่นโอ่จริง ๆ อยู่ไม่ไกลบ้านโยมเท่าไหร่ พอไปถึงปุ๊บโยมก็เอาเสื่อเอาอะไรมา คนภาคเหนือเขาเลื่อมใสในพระศาสนา สำหรับพระธุดงค์แล้วจะเลื่อมใสเป็นพิเศษ เอาน้ำเอายามาให้ ไม่ใช่ยาสูบ แต่เป็นยาฝิ่นผมเข้าใจว่าต้องเป็นฝิ่นเพราะมันก้อนดำ ๆ เหมือนชันแต่มันเหนียว ๆ ถามว่าอะไรโยม ตอบว่าฝิ่นท่านฉันไหม ตอบว่าไม่ฉันหรอกโยม กลางคืนผมก็ลากลับมาที่วัด

กลางคืนโยมเอาข้าวเหนียว มันต้ม มันเชื่อม และขนมหลายอย่างมาประเคน อ้าวพระฉันได้เรอะ กลางคืนนี่ พระท่านเป็นอะไรล่ะ เป็นมหานิกายไม่ใช่เรอะ เห็นเด็กบอกว่ายังงั้น ใช่โยม มหานิกาย มหานิกายฉันได้ เขาฉันกันแถวนี้น่ะ ผมตกใจบอกว่าโยมลองแน่แล้ว แบบนี้ตอบว่าไม่ฉันหรอกโยม โยมมาคุยด้วยเยอะ เป็นชาวเหนือมาก ชาวแม้วบ้างกะเหรี่ยงบ้าง มาคุยกัน บางคนก็เอาดอกไม้ธูปเทียนมาอาราธนาให้เทศน์ ไม่ทราบว่าจะเทศน์ยังไง พึ่งอาราธนาเทศน์แล้วขำเพราะเสียงเหมือนลิเกร้องกลอน ถามว่าอะไร ? อาราธนาศีล ก็ให้ศีลไป เสร็จแล้วก็เทศน์ เทศน์ไม่กี่คำหรอก เป็นการคุยกันมากกว่าเทศน์

ดึกแล้วก็เอวัง เอวังเสร็จโยมก็คุยด้วยอีกนาน โยมมากันเยอะ ตอนประมาณสัก ๔ โมง วันใหม่ โยมจึงเอาอิฐมาก่อขึ้นทำเป็นถัง เป็นอ่างอาบน้ำ อ่างนั้นกว้างวาหนึ่ง ยาววาเศษ ๆ ใช้ปูนโบก เย็นจนหนาว ในหมู่บ้าน กะเหรี่ยงบ้าง คนไทยบ้าง แม้วบ้างตักน้ำมาให้อาบเต็มอ่างนั่นแหละ อาบบ้าง ซักบ้าง คือแกสร้างกุฏิให้อยู่อีกหลังหนึ่ง ก็อยู่ในนั้นแหละ โยมบอกอยู่นาน ๆ

อยู่ไปไม่ช้าไม่นาน โยมเล่าว่าบนดอยหินไหลมีธาตุแต่ธาตุพัง ที่ดอยหินไหลนี่เป็นหมู่บ้านแม้วโดยตรงเลย เขาเรียกว่าอู่แด้ เป็นแม้วหลาย ๆ หมู่ ตั้งใจว่าจะไปเที่ยวพระธาตุหินไหลเดินผ่าป่าไป โยมบอกว่าไป ๕ วัน ๕ คืนก็ถึง ผมเดินไป ๒ วันคืนหนึ่ง ตอนเช้าก็โผล่ป่า แต่เดินไป เหนื่อยก็พัก พักไปในป่า มีกำลังใจ ลิงและช้างตัวหนึ่งเดินไปห่าง ๆ ตอนพักจุดธูปนึกถึงเมื่อไร ช้างและลิงจะมา มาที่กระท่อม มาที่กุฏิเสมอ เพราะกุฏินั้นเป็นป่าล้อมรอบไปหมด ถ้านึกถึง จุดธูปแล้วจะมา แถวนั้นป่าแรงมาก เดินไปเรื่อย ๆ จนถึงม่อนหินไหล คนว่าม่อนหินไหลนี่ศักดิ์สิทธิ์นัก ถ้าคนมีบาปละขึ้นไม่ไหวหรอก ถ้าขึ้นไปหินมันจะไหลลงมา ผมขึ้นไปมันก็ไหลลงมา เอ ไอ้เรานี่บาปเยอะ นึกในใจ แต่ก็พยายามขึ้นจนถึงยอด บนยอดม่อนหินไหลนั่นเขาว่ามีพระอยู่ ขึ้นไปก็ไม่เจอ เจอแต่เขาเรียกว่าพระละม่อม ท่านบอกว่าท่านมาจากวัดท่าซุง เปลี่ยนชื่อ ชื่อละม่อม ท่านได้ฌานโลกีย์ ลงคนมาหาหนีไปอยู่กันเขาก็ได้ถ้าไม่เต็มใจรับ แล้วมีอาจารย์คนหนึ่งชื่ออาจารย์ศักดิ์สิทธิ์อยู่เขาห่าง ๆ กับที่พระธาตุนั่นแหละ พระธาตุใหญ่มาก เจ็ดวันจะลงไปบิณฑบาตในหมู่บ้านหนหนึ่ง หรือ ๑๕ วันจะลงไปครั้งหนึ่ง ท่านไม่ฉันข้าว ผมก็คุยกับท่านบ้าง ขอธรรมะท่านบ้าง ท่านบอกไม่มีหรอก ผลัดกันคุยไปคุยมาถึงประสบการณ์ ก็ไม่ได้ถามอะไร ถามท่านผมเป็นฝ่ายถาม บางทีผมไม่ได้ถามท่านก็เล่าให้ฟัง คุยกันไปคุยกันมา ท่านก็บอกว่า เดี๋ยว ๆ นะท่านกลับเดี๋ยวจะไม่ทันนะ ผมบอกว่าไม่ทันแล้ว ผมจะไปส่ง พอท่านบอกว่าจะมาส่งผมก็เดินนำหน้า ท่านเดินตาม ท่านออกหน้าผมตามตูด ผมเดิน ๒ วันกับอีกพักหนึ่งจึงไปถึงในตอนเช้าท่านมาส่งผมตอนเย็น ๆ ราว ๔ โมงถึงวัดที่ผมอยู่ไม่เท่าไหร่เลย แพล็บเดียวถึงเลย ไม่ทราบว่ามายังไง ผมก็เดินดินธรรมดา ท่านก็เดินดิน ท่านก็ลาผมกลับ ผมก็กราบท่านแล้วก็กลับ ท่านก็ยิ้ม ๆ

อยู่ที่นั่นตอนเช้าก็บิณฑบาต บางวันก็ไม่บิณฑบาต โยมเอาอาหารมาถวายหลาย ๆ เป็นสาวในหมู่บ้านนั้น เป็นกะเหรี่ยง เป็นแม้ว สังเกตได้ง่าย หมู่แม้วนั้น ถ้ายังโสดจะปัก ดอกดำแล้วก็ขาว ถ้าแต่งงานแล้วไม่แดงก็เขียว แกทำอยู่งั้น จนวันหนึ่งผมไปข้างห้วย เป็น ห้วยน้ำไหล น้ำตกลงมาวักน้ำล้างหน้าล้างตาอย่างสบายใจ เสียงหัวเราะคิก ๆ ไปดู เห็น พวกแม้วเปลือยกายลงไปแช่ในน้ำ ผมก็ล้างหน้าอย่างสบาย ลืมตาดู เอ มันทำไมทำอย่างนั้น แกก็ถามว่าท่านมาจากไหนล่ะ ขึ้นไปยืนบนชะง่อนหินแทนที่จะเอาผ้าปิดกายก็ไม่ปิด นึก เอ พวกนี้มันยังไงวะ จึงเดินย้ายมาไม่ยอมมอง กลับวิ่งตามมาอีกว่า ท่าน ท่านมาจากไหน แข็งใจบอกไปว่ามาจากวัดลุ่มโน่น แกบอกเดี๋ยวหนูจะไปเที่ยว เดี๋ยวแจ๊ะจะไปเที่ยว แจ๊ะ เขาแปลว่าหนูกลางคืนแกก็พากันมาหลาย ๆ คน คุยกันไปคุยกันมา บิณฑบาตตอนเช้าแม้ว ก็ลงมาใส่ข้าว

อยู่มาผมจะกลับ บอกว่า โยม อาตมาจะลาโยมกลับละนะ ตอนนี้ฉันข้าวตอนเช้า ไม่คิดว่าจะกลับหรอก โยมว่า โฮ้ โฮ ท่านจะกลับยังไงล่ะนี่ ยังทำไม่เสร็จเลย บอกไม่เป็นไร หรอกโยม ผมอยู่ก็ไม่ได้ช่วยโยมทำ โยมทำกันเองเถอะ โยมก็หัวร่อ ท่านอยู่เป็นกำลังใจ พวกเราเถอะ ผมบอกว่าไปเรียกญาติโยมมาเถอะ พอมาผมลาเสร็จญาติโยมก็ช่วยเก็บของ ตอนมาโยมนั่งกันเป็นแถว ๆ ประนมมือกัน ผมก็เดินมาเรื่อย ๆ พอเดินมาหน่อยโยมก็เอา ช้างมารับ นิมนต์ให้ขึ้นช้าง พอผมขึ้นช้างปั๊บโยมพากันร้องไห้โฮ เพราะความสนิทสนม ความใกล้ชิดกันทำให้คิดถึง โยมร้องไห้ ผมบอกว่า โยม ยังไม่ตายจะกลับมาใหม่อีกเที่ยวหนึ่ง โยมเอาช้างมาส่งถึงถนน ผมก็เดินดุ่มมาเรื่อย ๆ โยมก็ลากลับ ผมก็เดินมาถึงเข้าเขตตัวเมือง เชียงใหม่หรือเถินนี่ผมไม่ทราบ เจอรถทัวร์คันหนึ่งจอดขวางหน้าอยู่ แล้วมีรถเก๋งอีกคันหนึ่ง ผมเดินลงจากยอดดอย เสียงคนเถียงกันว่าใช่ ไม่ใช่ ใช่ ไม่ใช่ แล้วเสียงหลวงปู่ครูบาธรรม-ไชยว่าใช่แล้ว แกจึงได้เอาผ้ายางผืนหนึ่งไปปูใต้ต้นไม้ข้าง ๆ แล้วใช้พรมสีแดงปู แล้วมี ผ้ายางปูอีกผืนหนึ่ง มีเบาะฟองน้ำปู แล้วมีขนสัตว์ปู ท่านนั่งบนขนสัตว์ ท่านก็บอกว่าอ้อลง มาเร็วพวกเรา พวกนั้นก็พากันลงมา รถทัวร์คันใหญ่ รถเก๋งคันหนึ่งลงมาแล้วก็มานั่งพนมมือ กันเต็มหมด บอกว่าเอาของมาถวายเลย ๆ ถาดหนึ่งมีรูปหลวงปู่ครูบาธรรมไชย มีดอกไม้ ล้อมรอบ อีกถาดหนึ่งมีธูปเทียน มีไตรจีวร อีกถาดหนึ่งเป็นเครื่องอุปโลกน์ เช่น น้ำปลา ปลากระป๋อง แล้วก็ยารักษาโรค เทียน สบู่ ยาสีฟัน ขนมปัง นมกระป๋อง ก็เต็มถาดไปด้วยกัน

เอามาวาง แล้วหลวงพ่อบอกว่ากราบพระเถอะพวกเรา หลวงพ่อครูบาธรรมไชยจึงนำเป็นภาษาไทย อรหังสัมมาฯ แล้วก็พุทธบูชา ไปบูชาพระ เสร็จสรรพแล้วแกจึงเอาของมาประเคน ก่อนจะประเคนแกบอกแบบจำได้ว่าถวายสังฆทาน ท่านถวายเสร็จสรรพผมก็ตัวสั่น เอ๊ะ จะทำยังไง เล่าย้อนไปถึงที่นั่งพรม จะนั่งดีไหมหนอ ท่านปูให้แล้วบอกว่านั่งซี ๆ เอ้า นั่งก็นั่ง ท่านนิมนต์ให้เทศน์ ใจสั่นหมด ความกลัว ปากก็สั่น มือก็สั่น ตัวก็สั่นแต่ไม่รู้อะไรดลใจ ฮึดสู้จึงเทศน์ เทศน์ไม่กี่คำหรอก เทศน์พอเป็นสังเขป หลวงพ่อก็ยิ้มๆ เทศน์จบก็เอวัง เอาของประเคนท่าน บอกขอพรหลวงปู่หน่อย ท่านจึงหยิบแก้วน้ำมา เอาจานมาวางไว้ ท่านกรวดน้ำไปเสียงท่านอุทิศกุศลว่า ขอกุศลที่ข้าพเจ้าถวายจีวรนี้ จงให้แก่ในหลวงและถวายเป็นปัจจัยให้แก่ท่านในภายภาคหน้า ผมก็ให้พรแก่ท่าน ยถาสัพพีเป็นภาษาไทย พอยถาสัพพีจบ จ้างรถสองคันสามคันสี่คันถึงห้าคันเพราะมันติดถนน ญาติโยมพาแห่กันมาจะมากราบหลวงปู่ครูบาธรรมไชย เห็นผมกราบหลวงปู่ครูบาธรรมไชยความอายจนหน้าชา บอกว่าหลวงปู่ครับ ผมจะลาหลวงปู่แล้ว หลวงปู่จึงสั่งให้คนเป็นผู้หญิง เป็นคนทางกรุงเทพฯ เอาของใส่ถุงย่ามผม ลูกนั้นก็ลูกใหญ่มาก จึงหนักตื้อไปหมดใส่เสร็จแล้วยกมาประเคน ผมก็ลาหลวงปู่ รีบเดินจากที่นั้นมาเพราะความอาย คนแถวนั้นมองย้อนไปจนสุดสายตา บางคนก็ไม่สนใจ บางคนก็สนใจ ผมจึงเดินมาเรื่อย ๆ เข้าเมืองเชียงใหม่ วันที่หลวงปู่ครูบาธรรมไชยถวายจีวรให้นั้นเป็นวันที่ ๕ วันที่ ๖ เดินมาถึงเข้าเขตพิษณุโลก จากพิษณุโลกวันที่ ๗ ก็ถึงวัดใหม่

ก่อนจะถึงวัดใหม่ถึงบางมูลนาค เจอนายหย่งนิมนต์ให้ขึ้นรถบอกว่าเณรมาเชิญครับ นิมนต์ขึ้นรถ ขอบุญผมหน่อยเถอะ ก็ขึ้นรถ รถนั้นขับเข้าไปในวัดเกาะแก้ว เอาไฟฟ้าไปส่ง แล้วย้อนกลับมาวังตะกู ถึงวัดวังตะกูเอาของวาง ความดีใจ ความคิดถึงเห็นหลวงพี่ลิ้มองค์แรกจึงดึงเข้ากอดกัน องค์ที่สองก็หลวงพี่จวบ องค์ที่สามหลวงพี่สังวรณ์ หาหลวงพ่อกับหลวงพี่ถึงไม่เจอคิดว่าอยู่ในโบสถ์ จึงดึงไปที่โบสถ์ เจอโยมแถวสำนักนั่งกันอยู่ในโบสถ์ จึงไปกราบหลวงพ่อ เจอเณรจวบแล้วขึ้นไปหาหลวงพี่ถึง ตอนนี้เองความดีใจคิดว่ามาถึงวัดไม่ตายแล้ว แต่ก่อนจะมาตั้งใจว่าจะมารับพระหลวงพี่บุญถึงท่านเป็นช่างแบบ

ช่างก่อสร้าง จะเอาท่านไปช่วยทางโน้น สร้างวิหารให้สำเร็จ แต่มาก็ไม่สำเร็จ ตั้งใจจะมารับท่าน แต่ตอนจะไปนี้ผมก็อัดเทปไว้ว่า อันตรายไป ๒ คน รู้ด้วยญาณอันทราม ๆ ว่า ถ้าไป ๒ คนแล้วจะเจอเสือสมิงในภายภาคหน้า จะปลอมกลายเป็นผมไปหาหลวงพี่ออกจากกลดไปแล้วจะตาย สอง ถ้าออกไปแล้วผมตาย หลวงพี่ถึงก็ตาย จะตายทั้งคู่ ผมจึงตัดสินใจว่าจะขอหนีหลวงพี่ถึงไป ไม่ว่า ทิ้งข้อความนี้ไว้แล้วก็หนีท่านไปจึงขอขมาท่านไว้ ในเทปนี้ด้วย จบอวสานเพียงเท่านี้

๒๐. เรื่องของคุณอ๋อย

(โดย บ่อง โกษา)

คุณอ๋อยที่ใคร ๆ รู้จัก คือ คุณเฉิดศรี สุขสวัสดิ์ ณ อยุธยา ภรรยาของ พล.อ.ท. ม.ร.ว. เสริม สุขสวัสดิ์ บัดนี้เธอสิ้นชีวิตไปเสียแล้ว ชีวิตของเธอเป็นนิยายที่พอจะจัดเข้าเป็นเรื่องจริงอิงนิยายได้ จึงคัดเอาใจความจากหนังสืองานศพมาเรียบเรียงเสียให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยแยกเป็นตอน ๆ ดังต่อไปนี้

๒๐.๑ คุณอ๋อยพบหลวงพ่อ

เมื่อสมัยก่อนคุณอ๋อยกับคุณเสริมเป็นคนชอบไปหาอาจารย์ที่เขาว่าเก่ง ๆ ซึ่งจะว่าไปแล้วก็ไม่ได้เป็นตัวตั้งตัวตีอะไร เป็นแต่ว่าเพื่อนฝูงมาชักชวนก็ไปกัน ไปขอของดีบ้าง ไปรดน้ำมนต์บ้าง ไปดูหมอบ้าง ไม่ได้ไปอยู่อย่างเดียวคือไปขอหวย

พ.ศ. ๒๕๑๑ น.อ. อาทร โรจนวิภาต และคณะซึ่งเป็นศิษย์เก่าแก่ของหลวงพ่อได้ไปขอให้ พล.อ.อ. พะเนียง กานตรัตน์ ผู้บัญชาการทหารอากาศ ซึ่งในตอนนั้นยังมียศเป็น พล.อ.ต. ตำแหน่งเจ้ากรมยุทธการทหารอากาศให้เป็นประธานในการทอดกฐิน คุณหญิงสุรนุช กานตรัตน์ ท่านเป็นเพื่อนกับคุณอ๋อย ท่านก็ชวนไปกฐินหลวงพ่อที่วัดท่าซุง คุณอ๋อยก็ลากคุณเสริมไปด้วย โดยมีการปลุกใจว่าเขาว่าพระองค์นี้เก่ง คุณเสริมถามว่าเก่งยังไง คุณอ๋อยไปสืบความเก่งมาเรียบร้อยแล้วก็รายงานว่ามีตัวอย่างอยู่สองเรื่อง เรื่องแรกคุณนายผู้ว่าราชการจังหวัดอุทัยยืมรถจี๊ปเขามากรุงเทพ ฯ จอดไว้ที่สะพานควาย ซื้อของเสร็จออกมาปรากฏว่ารถหาย แทนที่จะแจ้งความตำรวจ กลับรีบไปจังหวัดอุทัย ถามหลวงพ่อดู ท่านบอกให้ไปหาที่จังหวัดชายน้ำ คุณนายก็ไปที่จังหวัดสมุทรปราการเลยพบรถจริงๆ อีกตัวอย่างหนึ่ง น.อ. มนูญ ชมพูทีป สมัยที่เป็น ร.อ. ไปสอบคัดเลือกเข้า ร.ร. ผู้บังคับฝูงซึ่งจัดคนสอบได้ที่เลขคี่เข้าเรียนก่อน เลขคู่เรียนทีหลัง สอบแล้วก็ไปเรียนถามว่าได้เลขคู่หรือเลขคี่ ท่านตอบว่าได้ที่สาม แล้วผลปรากฏว่าได้ที่สามจริง ๆ

กฐินปีนั้นได้เงินประมาณสี่หมื่นบาท จัดว่ามากพอดู เสร็จแล้วท่านก็เปรย ๆ ว่าปีหน้าคุณเสริมเป็นเจ้าภาพ คุณอ๋อยกับคุณเสริมตามไปที่กุฏิ (โกโรโกโส) ริมน้ำขอให้ทำนาย ท่านก็บอกให้จุดธูปบูชาพระแล้วถามได้ ๓ ข้อ ต่อจากนั้นก็คุยกันเรื่องศาสนา คุณเสริมถามว่า

สวรรค์มีจริงหรือ ท่านตอบว่ามีจริง ฉันไปมาแล้ว ถ้าอยากดูก็ลองดูซิ เอาวิธีลัดลองกันดูก่อนก็ได้ ในอันดับต่อไปคือวันหลัง ๆ ก็ลองไปนั่ง นะ มะ พะ ทะ กันดู แต่ไม่ได้ผลอะไร บางคนก็เต้น บางคนก็ทำท่าต่าง ๆ แต่ท่านบอกว่ามีคนเขาไปกันได้ แล้วซักถามได้ด้วย คือจิตอยู่ข้างบนตัวอยู่ข้างล่าง โต้ตอบกันได้ ถามได้ว่าเห็นอะไร (ต่อมาใน พ.ศ. ๒๕๒๒ ท่านได้รับคำแนะนำวิธีใหม่ ซึ่งบางคนที่ติดมา ๑๐ กว่าปีไปไหนไม่ได้ แต่ด้วยวิธีใหม่คือ กึ่งวิชชาสาม กึ่งอภิญญา และมีสมาธิแค่อุปจารสมาธิ ก็ปรากฏว่าทำคราวเดียวได้เลย ในขณะที่เขียนนี้มีคนไปได้กว่า ๑ พันคนแล้ว)

แต่เดิม เวลานิมนต์มาโปรดที่กรุงเทพฯ หลวงพ่อจะพักที่บ้านคุณนนทา อนันตวงศ์บ้าง บ้านคุณสนั่นบ้าง คุณวาสนา หุตะสิงห์บ้าง ต่อมาเมื่อคุ้นมากขึ้น คุณอ๋อยก็นิมนต์มาที่บ้าน ท่านก็มา มีการสอนธรรมะบ้าง และในยามที่ว่างการสอนก็คุยเรื่องเบ็ดเตล็ดต่าง ๆ ซึ่งพึ่งไม่รู้จักหมด เพื่อนคุณอ๋อยสมทบมานมัสการหลวงพ่อมากขึ้นทุกที ๆ จนในที่สุดหลวงพ่อก็พักที่บ้านคุณอ๋อยเป็นประจำในเวลามากรุงเทพ ฯ เพราะสถานที่กว้างขวาง รับคนได้มาก และการคมนาคมดี เป็นแหล่งกลาง ต่อมาผู้เลื่อมใสมากขึ้นทุกที คุณอ๋อยจึงต้องต่อบ้านใหม่อีก ๓–๔ ครั้ง ถึงกระนั้นก็ยังไม่พออยู่ดี

เรื่องหลวงพ่อปานกับศิษย์เป็นเรื่องสนุก จึงพากันขอร้องให้หลวงพ่อทำการเขียนเรื่องหรือบันทึกเสียงไว้ให้ถอดเทป เนื่องจากเกรงว่าหากสิ้นท่านไปเรื่องจะสูญ จะรวบรวมเล่ากันในภายหลังก็คงจำได้ไม่หมด และสำนวนจะไม่สนุกเท่าท่านเล่าเอง ข้อสำคัญ นอกจากความบกพร่องจะต้องมีแล้ว คนอื่นก็จะหาความว่าพวกศิษย์แต่งขึ้นเอง เลยทำให้ขาดความเชื่อถือได้ หลวงพ่อก็ทำให้ เมื่อทำให้แล้วคุณเสริมก็ถอดเทปแล้วจัดพิมพ์โรเนียวอ่านกันเองสนุก ๆ

ต่อมาคุณอรอนงค์ อรรถไกวัลวที เธอขออนุญาตหลวงพ่อเอาไปจัดพิมพ์งานศพคุณหลวงอรรถไกวัลวทีผู้เป็นบิดา หลวงพ่อก็อนุญาต (ซึ่งท่านบอกในภายหลังว่า ถึงกำหนดครบเทอมที่ต่ออายุมาในปีนั้นแล้วจึงยอมทำ โดยคาดว่าพอหนังสือพิมพ์ออกมาท่านก็คงจะไม่มีชีวิตอยู่แล้ว ซึ่งพวกศิษย์ก็เห็นเตรียมโลงและตั้งท่าร้องไห้กันอยู่แล้ว เพราะอาการป่วยของท่านไม่ดีเลย)

หนังสือนี้พวกศิษย์ขอหลวงพ่อว่า ขอตัดชื่อของท่านและสถานที่ออกเสีย เพื่อเป็นการป้องกันคนที่จะกล่าวหาว่าอวดอุตริมนุสธรรม หรือเขียนหนังสือหลอกลวงเพื่อหาลาภผล และขอให้ท่านตั้งนามปากกาขึ้น ท่านก็บอกว่าเอานามปากกา "ฤาษีลิงดำ" ก็แล้วกัน ส่วนชื่อหนังสือนั้นพวกศิษย์ตั้งว่า "ประวัติหลวงพ่อปาน" แต่ตามความจริงแล้วปนกันไปหมด ประวัติหลวงพ่อปานมีน้อยนิดหนึ่ง แต่ก็ไม่ทราบจะเรียกอย่างไรเหมาะ นามปากกาฤาษีลิงดำ ซึ่งหลวงพ่อบอกว่าหลวงพ่อปานท่านชอบเรียกตัวท่านว่าลิงดำนี้เติมฤาษีเข้าไปด้วยจะได้รู้ว่าเป็นผู้บำเพ็ญ ไม่ต้องการให้เข้าใจว่าเป็นพระเขียน

การพิมพ์หนังสืองานศพนี้ คุณเสริมและคณะได้ออกเงินสมทบพิมพ์เพิ่มจำนวนเอาไว้แจกเพื่อนฝูงอ่านด้วยจำนวนหนึ่ง แจกไปได้ไม่เท่าไรก็หมด ค่าพิมพ์ก็แพง เลยต้องให้ช่วยค่าพิมพ์ จะได้สามารถพิมพ์ติดต่อกันได้เรื่อยไป เป็นผลให้มีหนังสืออ่านกันมาได้จนบัดนี้

ต่อมากิตติศัพท์ว่าฤาษีลิงดำผู้เขียนหนังสือนี้ยังไม่ตาย คนก็ไปนมัสการกันเป็นการใหญ่ ท่านก็ค่อย ๆ มีชื่อเสียงขึ้นดังทุกวันนี้ และถึงแม้จะแนะว่าชื่อจริงท่านชื่อนั้น ๆ คนทั้งหลายก็มักชอบเรียกท่านฤาษีลิงดำ ๆ ไม่ยอมเปลี่ยน มีบ้างที่เรียกเป็นลิงเผือกบ้าง ลิงลมบ้าง มีต่าง ๆ นานา ตกลงหลวงพ่อก็เลยต้องยอมรับชื่อฤาษีลิงดำไว้อย่างเลยตามเลย

ฉะนั้น จะเห็นได้ว่าหลวงพ่อจะเจตนาตั้งฉายาตนเองให้เป็นสัตว์เดรัจฉานอย่างที่ผู้มุ่งร้ายชอบพูดก็เปล่า ความจริงเริ่มต้นด้วยการใช้เป็นนามปากกา

หนังสือประวัติหลวงพ่อปานเป็นเล่มที่ ๒ เล่มแรกคือคู่มือปฏิบัติพระกรรมฐาน ซึ่งจ่าตำรวจ ชื่อพัว ชระเอม (ถึงแก่กรรมแล้ว) ออกเงินพิมพ์ถวายหลวงพ่อไว้ ๓,๐๐๐ เล่ม แจกเท่าไหร่ก็ไม่มีคนเอา ต่อเมื่อได้คุณอ๋อยคุณเสริมศิษย์ใหม่ เพียงในไม่ช้าหนังสือก็แจกหมดต้องจัดพิมพ์ใหม่ นอกจากนี้ก็มีหนังสืออื่น ๆ ตามมาอีกร่วม ๒๐ เล่ม

หนังสือประวัติหลวงพ่อปานเป็นเรื่องสนุก ๆ ที่หลวงพ่อเล่าสลับฉาก ซึ่งคงจะเป็นทำนองเดียวกับพระพุทธเจ้าทรงเล่าเรื่องชาดกสลับฉากหรือเป็นอุทธาหรณ์ในการสอนของท่าน แต่ในเมื่อเอาจริงจังกันในด้านธรรมะแล้วไม่ว่าด้านปริยัติหรือปฏิบัติท่านตอบหรืออธิบายได้คล่อง ไม่มีจน และการอธิบายของท่านก็ง่าย มีเหตุผล และมักตรงใจดำของผู้สงสัยเสมอ อารมณ์ขันของท่านมีมาก โดยเฉพาะเวลารับแขก ท่านจะใช้ลีลานี้เพื่อเป็น

การขจัดความขยาดของคนที่มักจะตัวเกร็งเวลาไปหาพระ หลายต่อหลายคนไม่มีความเข้าใจในท่าทีนี้ มักจะกล่าวว่าหลวงพ่อท่านเป็นพระไม่สำรวม แต่ในด้านการงานหรือการปฏิบัติธรรมแล้ว ถึงเวลาก็เอาจริง พระส่วนมากยิ่งอยู่กับหลวงพ่อนานเข้าก็ยิ่งกลัวมากเข้า คือเวลาสอนธรรมะหรือให้ปฏิบัติธรรมะแล้วเป็นพ้นไม่เลี้ยงเลย ที่ว่าไม่เลี้ยงนั้นไม่เลี้ยงจริง ๆ คือถ้าไม่เป็นเรื่องเลยท่านก็จะไล่ไม่ให้อยู่วัด

โดยสรุป ศรัทธาของคุณอ่อยในองค์หลวงพ่อเพิ่มมากขึ้นทุกที การปฏิบัติธรรมก็ถูกอบรมให้เข้าแนวทีละน้อย ๆ โดยลำดับ

๒๐.๒ คุณอ่อยไปขุดสมบัติ

ต้นเหตุของเรื่องนี้เกิดจากคุณแดง (พ.ท. ศรีพันธุ์ วิชชุพันธ์) คุยว่า เมื่อปีมะโว้โน้น เพื่อนชวนไปเที่ยวเขาที่จังหวัดจันทบุรีเรียกว่าเขาถ้ำ ได้เคยลงไปในปล่องถ้ำ จากด้านบนพบผอบบรรจุกระดูกนิ้วมือ แล้วที่ผนังหินเห็นมีอะไรเขียวๆ ใสๆ ฝังปนอยู่ คุณแดงก็เลยเอาเหล็กสกัดที่ติดตัวไปด้วยสกัดออก ปรากฏว่าของเขียวนั้นแข็งมากจนเหล็กสกัดพังไปหมด เมื่อเล่าแล้วความโลภก็เข้าเกาะกุมพรรคพวกจนตาตั้ง ถามว่ายังจำทางได้ไหม คุณแดงบอกว่าน่าจะได้ เพราะมันเป็นทางรถทางเดียวลัดเลี้ยวไปในป่า ซักกันไปซักกันมา พรรคพวกลงความเห็นว่าน่ากลัวจะเป็นมรกตเสียละกระมัง ตกลงเลยเชิญท่านวิเชียรเทวดาผู้ปกครองท้องที่มาประทับทรงลองสอบถามดู ท่านบอกว่าท่านไม่หวงจะไปเอาก็ไปซี การเชิญประทับทรงนี้ใครจะว่าเหลวไหลงมงายก็ช่าง สนุกดีเป็นใช้ได้

ในโอกาสต่อมา ก็เชิญเทวดาองค์นั้นองค์นี้อีกหลายองค์ ท่านก็ช่วยทำพิธีให้ บอกวิธีการบวงสรวง การเซ่นสรวงเจ้าที่เจ้าทาง การขึงสายสิญจน์ยาวเท่านั้นเท่านี้ อะไรก็ว่าไป แต่การขุดกลับไปกันเสียคนละเรื่อง ว่าจะไปสกัด "มรกต" กัน แต่ท่านให้ไปขุดบนดิน ส่วนจุดที่จะขุดนั้นให้ไปเชิญประทับทรงที่โน่นจะช่วยทำเครื่องหมายให้

เมื่อเตรียมการเสร็จเรียบร้อย ได้ฤกษ์ยามตามกำหนดก็ออกเดินทางกัน (ลาพักร้อนประจำปี) ทีเดียว คุณเสริม คุณอ่อย คุณแดง คุณเหม่ (เลิศลักษณ์ ศรีสิงหสงคราม) คุณเอก และคุณอุดม ผู้มี "ตาใน" คุณชอ (อัญชัญ ศุทธรัตน์) ก็ออกเดินทางกันด้วย

รถแลนด์โรเวอร์ ๑ คัน คุณเหม่ผู้ชำนาญการรถยนต์ คุณเสริม หัวหน้าคณะ คุณอ๋อย คุณชอ การครัว คุณแดง คุณเอก คุณอุดม แผนกใช้แรงและเรดาร์ตาทิพย์

ออกเดินทางไปถึงชลบุรี พาหนะคร่ำคร่าก็ทรยศไม่ยอมวิ่งเสียเฉย ๆ งั้นแหละ เสียเวลาไปตั้ง ๓ ชั่วโมงกว่าจะแก้ตก เล่นเอาเสียกำลังใจไปโข เพราะแสดงว่าฤกษ์ไม่ดี กว่าจะถึงวัดที่เหม่ (ตัดคำว่าคุณออกเสียจะได้สั้น ๆ) คุ้นเคยเพื่อขอพักนอนที่จันทบุรีก็ค่อนข้างดึก

รุ่งขึ้น เหม่ไปตามหาพรรคพวกที่รู้จักที่ทางเพื่อให้หาคนนำทางไปเข้าถ้ำ พรรคพวกพาไปสอบถามที่บ้านนายยอามซึ่งอยู่ที่ปากทาง พวกที่รู้จักก็บอกว่าอย่าไปเลยเขาถ้ำดุจะตายไป ถ้าไปที่อื่นเขาจะพาไปเอง ถามเขาว่าดุยังไง เขาบอกว่า

ข้อหนึ่ง ช้าง ที่นั่นชาวบ้านไปทำไร่มันสำปะหลัง ช้างรังควานเสียอยู่ไม่ได้เลย

ข้อสอง เสือ เคยมีคนเข้าไปเที่ยวแล้วจอดรถนอน หมวกมันตกออกไปนอกรถ จะลงไปหยิบยังไม่กล้าเลย เพราะเสือมันนั่งดูอยู่

ข้อสาม ผี มีคนเคยเห็นเสือสมิงตัวเบ้อเร่อ กระโจนสามทีถึงยอดเขาเลย

หัวหน้าคณะนึกในใจว่าเรื่องนี้สบายมาก เพราะตกลงกับเจ้าของที่ไว้แล้วว่าอันตรายจะไม่มี เลยเคี่ยวเข็ญว่าเอาเถอะน่า เอาพวกเราไปปล่อยไว้นั่นแล้วเราจัดการเอง พวกคุณจะกลับมาก็ได้ พวกคนนำทางก็รับคำ

รุ่งขึ้น รถแลนด์ ฯ คันหนึ่งกับจี๊ปเล็กของคนนำทางก็มุ่งไปสู่เขาถ้ำ เข้าไปร่วมชั่วโมงไปพบหมู่บ้านริมทางเขาบอกว่าทางนี้เข้าไม่ได้หรอก ต้นไม้ใหญ่ล้มขวางทางเยอะแยะ ไปทางโน้นซี มีอีกทางหนึ่ง แต่เขาว่าสะพานข้ามห้วยมันพังหมด คงเข้าไม่ถึง เลยย้อนมาอีกพอถึงทางแยกเข้าคนนำทางก็ชี้ให้ แล้วพากันขับรถบุกเข้าไป ถ้ากิ่งไม้มากนักก็เอาดาบหวดซ้ายป่ายขวาเข้า จนในที่สุดก็ไปถึงห้วยแรก

จริงของเขา ไม้ซุงที่ทอดข้ามห้วยมีอยู่ซีกล้อเดียว อีกซีกหนึ่งหักไปเสียแล้ว สะพานนี้พวกรถตัดไม้ รถลากไม้คงจะมาทำเอาไว้ พวกขุดสมบัติมองไปมองมา บอกว่าห้วยอันนี้มันก็ไม่ลึกเอาไม้พาด ๆ ตรงนี้ ถากดินตรงนี้ ๆ มันก็พอจะเอารถลุยห้วยไปได้นี่นะ เลยให้คนนำทางเขาช่วย คือ ตัดไม้ ขนไม้ ถากดิน กว่าจะเสร็จก็เกือบค่ำ เลยจ่ายเงินให้คนนำทางเป็นรางวัล แล้วเขาก็ขับรถจี๊ปเล็กกลับไป

คณะขุด ฯ เลือกได้เนินเป็นชัยภูมิดีก็กางเต๊นท์กัน หุงข้าวกินกันโดยอาศัยน้ำขังในห้วยที่ไหลริน ๆ อาบน้ำอาบท่าเสร็จ พอค่ำก็ไหว้พระสวดมนต์ ทำกรรมฐานกันก่อนใจไม่นึกกลัวผีบ่าผีโบ่งอะไรทั้งนั้น ตลอดจนเสือสางก็ไม่กลัว เพราะถือดีว่าท่านวิเชียรคุ้มครองให้ จะคร้ามก็คร้ามเสียงปืนที่ดังหลายนัดฟังดูเหมือนใกล้ ๆ เมื่อตอนเย็นมากกว่า

เลิกทำกรรมฐาน เสียงเหม่ถาม "เฮ้ยอุดมได้ยินอะไรหรือเปล่า ? ได้ความว่าเหม่ได้ยินเสียงคนพูดใกล้ ๆ เต๊นท์ เลยออกจากกรรมฐานคอยระวังการอยู่ อุดมตอบว่า "ได้ยินครับเป็นผู้ชายกับผู้หญิงพูดกัน ผู้ชายบอกว่าจะเข้ามาดู แต่ผู้หญิงห้ามไว้ว่า "อย่าเลย" "

ปรากฏว่าหลายคนนอนไม่หลับ เพราะต้องแอ่นหลังนอนบนเนินประการหนึ่ง แปลกที่ประการหนึ่ง และมีความหวาดจากเสียงที่อุดมได้ยินประการหนึ่ง เกรงว่าจะมีผู้ร้ายมาปล้น

ตอนเช้าวันรุ่งขึ้นก็หุงข้าวกันเตรียมจะกินด้วย แล้วใช้ในพิธีบวงสรวงด้วย ปรากฏว่าเมื่อข้าวเดือดเห็นมีเมล็ดข้าวสีจำปาอ่อนลอยปนอยู่มาก พอสุกแล้วก็เห็นว่าข้าวชนิดนี้มีปนอยู่ประมาณ ๓๐ เปอร์เซ็นต์ มีรสหวานปะแล่ม ๆ ออกจะชอบกลอยู่ เพราะว่าเมื่อเย็นวานนี้ข้าวก็ยังขาวดีไม่มีอะไรปนเลย ข้าวสารเอาไปถุงเดียว ภาชนะก็อันเดียวกัน น้ำก็แห่งเดียวกัน ทำไมหุงแล้วไม่เหมือนกัน ตอนทำพิธีก็เลยให้อุดมลองตรวจดู อุดมบอกว่าเห็นคนแก่ ๆ เอาอะไรมาโปรยบนหม้อข้าวที่กำลังหุง แล้วเห็นอีกคนหนึ่งแอบต้นไม้ดูอยู่ เมื่อลองสำรวจดูบริเวณที่พักอีกทีหนึ่งให้ละเอียด (เพราะเมื่อเย็นวานนี้ไม่มีเวลาตรวจ) ก็พบว่ามีทางช้างเดิน และมีกองมูลช้างเก่าอยู่หลายกอง ส่วนเนินที่เรานอนก็เป็นคล้ายที่พูนดินขึ้น เลยนึกถึงว่าคนนำทางเขาเล่าว่ายิงกันตายตรงนี้ศพหนึ่ง น่ากลัวว่าจะนอนบนหลุมฝังศพกันเสียแล้ว ศพของนายคนที่มาแอบดูนั่นแหละ

กินข้าวเสร็จ คณะขุดก็ออกเดินทางต่อไปโดยขับรถไปตามทางรถลากไม้เก่า ไปจนถึงห้วยที่ ๒ เป็นห้วยตื้น มีน้ำไหลตลอดเวลา รถพอจะข้ามได้ แต่ขณะตรวจทางตรวจไปถึงห้วยที่ ๓ ปรากฏว่าลึกมาก ไม่มีทางข้ามได้ จึงตกลงใจตั้งฐานปฏิบัติการที่นั่น แล้วออกเดินสำรวจเอา เพราะเมื่อวานนี้คนนำทางเขาชี้ทิศคร่าว ๆ ให้แล้ว ตอนนี้แบ่งคนเป็น ๒ พวก พวกตั้งค่ายก็พวกหนึ่ง คือผู้หญิง ๒ คนกับเอก อีก ๔ คนแบ่งเป็น ๒ พวกไปค้นหาเขาถ้ำใน ๒ ทิศที่เห็นเป็นภูเขาอยู่

เข้าถ้ำนี้เป็นเขาหินทั้งภูเขา แต่เขาที่เราเห็นเป็นเขาดินธรรมดาทั้งนั้น สำรวจใกล้ ๆ ที่พักก็ไม่พบร่องรอย พบแต่ปลักช้างเก่า ๆ รอยหมูป่า และรอยเท้ากระทิงโทนซึ่งแสดงว่าตัวโตมาก ตอนเที่ยงเมื่อกลับมาสมทบกัน เหม่กับแดงรายงานว่า ทางสายเขาเจอะรอยกระทิงสีกับต้นไม้ รอยนั้นอยู่สูงเกินศีรษะขนาดสุดมือเอื้อม แดงปรารภว่า "ไอ้ตัวนี้น่ากลัวมันกระโดดขึ้นไปสีว่ะ"

ตอนบ่าย กินข้าวกินปลาเสร็จ รวมเป็นคณะเดียวออกสำรวจตามทิศที่คนนำทางชี้ให้อย่างคร่าว ๆ โดยบุกไปตามรอยรถลากไม้เก่า ไปจนเกือบออกที่โล่งก็ยังมองไม่เห็นเขาถ้ำ ตกลงหยุดกลางป่า ซึ่งจะมองทิศไหนก็เป็นต้นไม้เหมือนกันหมด จนแต้มเข้าต้องใช้ตาเรดาร์ให้อุดมนั่ง "ดู" ถามว่าไปทิศไหนจึงจะถูก อุดมนั่งหลับตาสักพักหนึ่งชี้ไปทางขวา บอกว่า "ทางนี้" เลยพากันบุกป่าไปอีก หนามเกี่ยวแทบตาย มากเสียด้วย รกก็รก แต่น่าแปลกที่ไปเจอะมูลถ่ายสด ๆ ของเจ้ากระทิงตัวนั้นเข้าได้ เหมือนกับว่ามันจงใจนำทางอย่างนั้นแหละ บุกป่าไปพักหนึ่งก็ "ชน" เข้ากับหิน ต้องใช้คำว่า "ชน" ก็เพราะมันมองไม่เห็นจริง ๆ ว่ามีภูเขาอยู่ตรงนั้น ถึงแม้จะห่างสักแค่ ๒๐ เมตรก็ตาม สีมันกลืนกันไปหมด

เมื่อไปถึงเขาถ้ำก็แย่งกันปีนขึ้นไปข้างบน เพื่อหาเครื่องหมายตามที่ได้รับการบอกเล่าจากแดงในการนั่งสมาธิเมื่อคืนนี้ ว่าให้ดูหินขาวเหนือยอดไม้ ๒ ต้น ปรากฏว่าไม่เห็นมีอะไร วันนี้จึงเป็นอันว่าฟาวล์ ต้องกลับที่พักเพราะเวลาเย็นเสียแล้ว กลับถึงที่พักอุดมรายงานว่าเห็นสัตว์หน้าดำเหมือนหมีอยู่ทางซ้ายมือ แต่ไม่กล้าบอก

กลับที่พักอาบน้ำ กินข้าวเสร็จก็ค่ำ บังเอิญเป็นคืนเดือนหงายเลยพากัน "แหกปาก" ร้องเพลงเป็นการใหญ่ แดงแสดงเป็น "ตาเก๊น" เหม่เป็น "คุณศักดิ์" เมื่อสนุกกันหอมปากหอมคอก็เชิญประทับทรง ถามปัญหาต่าง ๆ ท่านก็บอกให้ไปเชิญลงประทับที่หน้าภูเขาจะชี้จุดให้ ในขณะเดียวกัน อุดมก็ใช้ "ทางใน" ถามภุมมเทวดาดู ท่านบอกว่า ที่นี่มีช้างอยู่โขลงหนึ่ง แต่ไม่ต้องกลัว เพราะให้ "คน" ต้อนไปเสียอีกฟากหนึ่งแล้ว

รุ่งขึ้นคณะ ฯ ก็หอบสัมภาระต่าง ๆ ไปที่หน้าเขาเพื่อดำเนินการ ไปถึงก็ทำพิธีตามที่ท่านบอกไว้ แล้วให้แดงเชิญประทับทรง แดงวิ่งไปปักชะแลงฉับเข้าให้ตรงจุด ๆ หนึ่ง

เขาถ้ำนี้เป็นเขาถ้ำสมชื่อ คือ มีถ้ำทะลุหน้าหลัง มีขนาดใหญ่มาก เพดานสูงมาก เอารถใหญ่ ๆ เข้าไปจอดได้ ๔-๕ คันอย่างสบายเพราะพื้นเป็นดินทราย ข้าง ๆ เขามีห้วยเล็ก ๆ มีน้ำพอใช้ได้ เป็นเขาไม่สูงนัก เลยมองไม่เห็นจากระยะไกล ๆ เพราะความสูงเท่า ๆ กับต้นไม้อื่น ๆ เขานี้แปลกเหมือนกันที่เป็นหินทั้งลูกในขณะที่เขาอื่น ๆ และบริเวณอื่น ๆ แถบนั้นไม่มีหินเลย

พรรคพวกระดมกำลังขุดกันใหญ่ นัยว่าทรัพย์จะเป็นมณีแดงก้อนโต แต่ขุดลงไปก็มีแต่ "แดงลาว" ไม่ใช่แดงสยาม เราเรียกกันว่าแดงลาวเพราะเป็นหินก้อนเล็ก ๆ สีแดงล้วน ๆ มีอยู่มาก แต่ไม่มีร่องรอยอะไรให้เห็นว่าจะมีพลอยหรือทับทิมเลย มีแต่ผึ้งไม่รู้มันแห่กันมาจากไหน มาถึงก็รุมกันเกาะหัวหน้าคณะและคนที่ขุด ไต่ตามเนื้อตามตัว คงจะหากินเนื้อเค็ม ๆ ถ้ามุดเข้าไปที่ไหนหาทางเดินไม่ได้ก็ต่อยเอา เลยต้องก่อไฟรมผึ้งกันอีก

คุณเสริมหัวหน้าคณะได้รับการยกเว้นไม่ต้องช่วยขุด นั่งมองไปมองมาจึงเห็นหินขาวบนภูเขาอยู่ตรงกับยอดไม้ ๒ ต้น ที่ท่านบอกว่าเป็นที่หมายว่ามีอยู่จริง ๆ น่ะแหละ แต่อย่างไรก็ดีขุดกันไปจนถึงน้ำก็ไม่เห็นมีอะไร นอกจากแดงลาวเจ้ากรรมนั่น เลยต้องเลิกขากลับเอกกำลังเดินอยู่ดี ๆ คนเดียวในถ้ำ ไม่ทราบถูกใครถีบเสียเซออกไปข้าง ๆ บ่นขรมทีเดียว เดินผ่านมาถึงที่อุดมเห็นสัตว์เหมือนหมี ปรากฏว่าเป็นตอไม้ไหม้ไฟตอหนึ่งเท่านั้นเอง

เมื่อกลับถึงที่พักตอนกลางคืนเลยให้อุดมติดต่อเทวดา อุดมบอกว่าเห็นเจ้าเขานั่งหน้าบึ้งอยู่บอกว่าไม่ให้เสียอย่างจะทำไม เราก็เถียงว่าท่านวิเชียรให้แล้วนี่ แกก็ตอบมาว่าให้ก็ให้ไป แต่คนเฝ้าได้รับคำสั่งตรงจากเบื้องบนที่สูงกว่าท่านวิเชียรนี่

รุ่งขึ้นคณะ ๆ ก็ต้องล่าทัพกลับบ้าน พร้อมกับบ่นในใจว่าเทวดานี่ยังไงกันแฮะ เดี๋ยวให้ เดี๋ยวไม่ให้

ต่อมาเมื่อพบหลวงพ่อคุณอ๋อยก็ฟ้อง หาว่าเทวดาหลอกลวง หลวงพ่อหัวเราะแล้วบอกว่า รู้แล้วว่าไปขุดไม่ได้อะไร แต่จะได้พบสิ่งอัศจรรย์ ก็เลยปล่อยให้ไป

สรุปแล้วคราวนี้ได้เห็นว่าเทวดาเอาข้าวทิพย์มาโปรยสำหรับทำบุญได้ แล้วก็ได้ความสนุกจากการผจญภัยต่าง ๆ ก็ดีเหมือนกัน

ต่อมาอีกวาระหนึ่ง เกิดคบคิดกันขึ้นอีกว่าเทวดาไม่ให้ก็ช่างเทวดา เราไปเอาไอ้แก้วเขียว ๆ ที่เป็นของธรรมชาตินั่นดีกว่า ยังไม่ยักเข็ดที่เจ้าเขาแกโกรธเอา พอปรึกษาและปลุกใจกันนิดหน่อยแล้วก็ตกลงไปกันอีกเป็นครั้งที่ ๒

ก่อนไปก็ติดต่อทางเบื้องบนตามระเบียบอย่างคราวก่อน แต่คราวนี้เอาใหม่คือช่วยกันถางทางไปจนถึงหน้าถ้ำ เอารถไปจอดที่ถ้ำเลยทีเดียว ห้วยต่าง ๆ สำรวจใหม่ก็อยู่ในวิสัยที่รถจะลุยข้ามได้ทั้งนั้น เมื่อเตรียมการเรียบร้อยดี ถึงวันได้ฤกษ์คณะก็ออกเดินทางแต่เช้าไปแวะกินข้าวที่บ้านนายยายอาม ตรงนี้มารู้ภายหลังว่าเขาห้ามแวะก่อนถึงที่หมาย

พอถึงทางแยกในป่าที่จะไปเขาถ้ำ เกิดพายุเมฆดำพัดมาทางคณะ ๆ เอ๊ะ ท่าไม่ดี บางคนก็ร่ายคาถากำจัดพายุ ฝนก็ลงนิด ๆ เข้าไปถึงกลางทางรถติดหล่มในห้วย พอดีใกล้เพล เลยต้องรีบจัดเครื่องบวงสรวงวางเข้าบนหน้าหม้อรถยนต์นั่นเอง ฝนก็กระหน่ำใหญ่ ไม่ลืมหูลืมตา ล่อกันทุลักทุเล กว่าจะถึงถ้ำได้ก็บ่ายมากแล้ว เลยไม่เป็นอันทำมาหากินอะไร ขึ้นไปดูบนยอดเขาจะหาทางลงปล่องไปสกัดแก้วเขียวนั้น ปรากฏว่าคุณแดงหาปากปล่องไม่เจอะ รู้สึกว่าปล่องถล่มเสียหมดแล้ว เหลือช่องเล็กเกินไป เข้าไม่ได้

รุ่งขึ้นตั้งพิธีทำการขุดใหม่ ที่จุดใหม่ที่ "ท่าน" ชี้ให้ด้วยการประทับทรง คราวนี้ขุดสะดวกดินก็อ่อนมีกลิ่นหอม คนขุดบอกว่ามั่นใจมากว่าจะขุดได้ ขุดไปจนเย็นมันก็ไอ้ "แดงลาว" อย่างเก่านั่นแหละ ตอนหนึ่งอุดมเงยหน้าขึ้นมาถามว่า ทำอะไรตกหรือเปล่า คุณเสริมบอกว่าเปล่า อุดมก็บอกว่าทำไมถึงมีเสียงดังตึง ฯ เสร็จ ! รูปนี้แสดงว่าสมบัติเคลื่อนที่เสียแล้ว เพราะหลวงพ่อเคยเล่าว่าทรัพย์ที่วัดเคลื่อนที่หนีคนขุดเสียงดังตึงใหญ่ได้ยินไปถึงฝั่งโน้น จนต้องนั่งเรือข้ามมาถามว่า รถชนกำแพงวัดหรือไง

ขุดต่อไปจนเกือบตี ๑ ก็ต้องเลิก แล้วอาบน้ำเข้านอนกัน ทีแรกก็นอนกันอยู่ข้างนอกดี ๆ เสียงอุดมบอกเหม่ว่า "อาจารย์ ๆ ไปนอนบนรถเถอะ ท่าไม่ดีเสียแล้ว" เลยกลัวกันใหญ่ ปืนเป็นอะไรต้องขึ้นนกห้ามไกไว้ แต่ก็ไม่ปรากฏว่ามีอะไร

รุ่งเช้า เอกเล่าว่าเมื่อคืนนี้น้ำก็ไม่ได้อาบ เพราะอุดมอาบก่อนแล้วยืนรออยู่ใกล้ ๆ ขณะที่เอกกำลังจะอาบ เสียงอุดมบอกว่า "เอก ๆ กลับเหอะ" เอกก็พอดีเหมือนกัน เขาบอก

ว่ากลับก็กลับเลย ไม่ต้องซักถามอะไรกันละ เรื่องนี้อุดมอธิบายว่าเห็นตัวอะไรก็ไม่รู้เล็ก ๆ ดำ ๆ เหมือนหมีแต่หน้าขาวจั๊วะ ยืนแอบต้นไม้ดูอยู่ น่ากลัวจะเป็นผี พึ่งเรื่องกันดูแล้ว แดงออกความเห็นว่า "น่ากลัวจะเป็นลูกผีว่ะ เลยยังหลอกไม่เป็น" ส่วนที่เรียกเหม่ให้เข้าไปนอนข้างในนั้น เพราะว่ามีอะไรมาสัมผัสขนลุกซู่ ๆ ผิดปกติ แล้วรู้สึกคล้าย ๆ ว่าจะมีงูด้วย

เมื่อพักผ่อนกันดี ตอนบ่ายก็เดินทางกลับ มาค่ำเอากลางทาง พบว่าสะพานข้ามห้วยพังไปเสียแล้ว รถลากซุงเขาบุกกันไปข้าง ๆ ได้ เพราะรถสูงมากและใช้สลิงลากได้ ส่วนของเราไม่มีสลิงอยู่แถวนั้น เลยต้องเอาไม้มาพาด ๆ ต่อกันบนสะพานที่หัก ซึ่งเป็นสะพานเหนือผิวน้ำหน่อยเดียว ให้รถค่อย ๆ ไต่ไป แต่เมื่อล้อรถต้องเปียกน้ำและมีโคลนบนกระดานรถก็เลยลื่นหล่นลงไปติดหล่มอยู่ในลำธาร เสร็จกัน! ในขณะที่ทอดอาลัยตายอยากนึกว่าจะต้องรอกันจนเช้า คุณเสริมก็พบว่ารถมันไม่ได้จมลงไปทุกที ๆ อย่างที่คิด ตรงกันข้ามพื้นลำธารกลับเป็นกรวดทรายแน่น คลำ ๆ ดูใต้ท้องรถปรากฏว่าแผ่นกระดานไปยันอยู่ ดังนั้นเมื่อรื้อออกเสียได้ก็ใช้กำลังเครื่องยนต์ประกอบกำลังคนใช้เชือกฉุดก็เลยขึ้นฝั่งได้

การขุดครั้งที่สองนี้ไม่ได้อะไรมากนอกจากความลำบาก และเมื่อไปรายงานหลวงพ่อท่านก็หัวเราะใหญ่ บอกว่าไอ้ลูกผี และไอ้ที่ทำขนลุกซู่ ๆ นั่นคือเทวดาที่เขาคุ้มครองอยู่ เขาเฉียดมาใกล้ ๆ ส่วนงูนั้นมีมาจริง ๆ เป็นงูสีดำใหญ่เท่าต้นขา และมันเลื้อยผ่านปากถ้ำอีกด้านหนึ่ง ส่วนปัญหาว่าเทวดาหลอกไปขุดสมบัติทำไมนั้น ดูเหมือนท่านบอกว่า "เอามันให้เข็ดมันอยากโลภกันมากนัก" เช่นเดียวกับเลขหวยต่าง ๆ บอกมาทีไรก็ต้องผิดทุกที ท่านบอกแล้วว่าเรื่องโชคนี้อย่าไปขวนขวาย เพราะเป็นเรื่องของบุญกุศลหรือทานที่ทำไว้ในปางก่อน ถึงเวลาก็มีมาเอง ไม่ต้องอ้อนวอน ไม่ต้องขอ ไอ้ที่ขอได้นั่นเรื่องเขาจะได้อยู่แล้วมันก็เลยคิดออกว่าเลขนั้นเลขนี้ มีคนมาขอหวยท่าน ๆ แกล้งบอกให้ไปนับกองขี้หมาตามทางกลับบ้านดูซิ ยังไปถูกเสียจนได้

แต่คนโลภนี้จะเข็ดก็หาไม่ เพราะอยู่มาวันหนึ่งเทวดาก็บอกอีกแล้วว่า ทางเมืองกาญจน์น่ะสมบัติเยอะนะแก พวกพม่ามันฝังไว้ ไอ้ที่หมดอายุการเป็นเจ้าของแล้วก็มี ลองไปตรงคุ้งน้ำตรงนั้นซีจะมีที่กำบังตาอย่างดี ลักษณะมองจากข้างบนก็ไม่เห็น มองจากแม่น้ำ

ก็ไม่เห็นเอาอีกแล้ว คุณเสริมจัดแจงหาแผนที่มาให้ท่านชี้จุดแล้วจัดการไปสำรวจกัน กว่าจะหาจุดในภูมิประเทศได้ กว่าจะยืมเรือ (รั่ว) ของชาวบ้านให้เหม่พายทวนน้ำไปได้ก็หอบหาไปหามาไปเจอะเข้าจริง ๆ ลักษณะตรงทุกอย่าง

คราวนี้ก็คณะเดิมเป็นส่วนใหญ่ มีคุณเสริม คุณอ๋อย คุณชอ คุณเหม่ คุณแดง ต้อม ทักษิณ สองคนท้ายนี้ไปแทนอุดมกับเอกซึ่งอยู่ต่างจังหวัด ยืมแพยางไป ๑ แพสำหรับข้ามน้ำ

รถยนต์ไปถึงท่าม่วง ยางแตก ฤกษ์เสียอีกแล้ว (คราวที่ไปเขาถ้ำก็รถเสียทีหนึ่งแล้ว) แต่ก็ไปกันจนถึงจุด

จุดที่จะขุดอยู่คนละฝั่งน้ำ ต้องขนของลงแพยางข้ามไป เมื่อไปถึงก็ตั้งเต๊นท์จัดที่พักกัน ถึงกลางคืนก็สวดมนต์นอน ที่จุดนี้เป็นฝั่งแม่น้ำไม่มีอะไรน่ากลัวเหมือนเขาถ้ำ น่ากลัวอยู่อย่างเดียวคือนอนกันอยู่ใต้ต้นไม้เอนซึ่งอาจจะโค่นลงมาทับเอาเมื่อไหร่ก็ได้ แต่คิดว่าไม่ถึงที่ไม่ตายก็เลยนอนกันไปได้

รุ่งขึ้นบวงสรวงแล้วก็หาที่ขุด แล้วขุด ๆ ๆ กันลงไป ที่นี่ขุดง่ายเพราะเป็นทราย แต่ขุดแล้วตามกำหนดคือลึกลงไป ๓ เมตร แล้วชอนไปอีกหน่อยก็ไม่เห็นเจอะอะไร ตกกลางคืนตี ๒ ฝนเทใส่หัวไม่ได้หลับไม่ได้นอนกันเลย สนุกพิลึก เต๊นท์กางนั้นกันไม่ได้เลยเพราะใช้ผ้าพลาสติกขึง ๆ เอา

ความจริง การขุดสมบัติเที่ยวนี้จะว่าเสียเที่ยวเปล่าก็ไม่เชิง เพราะได้เรียนรู้ชีวิตของคนจนไปด้วยนิดหนึ่ง

ตรงบริเวณที่ขุดนั้นเป็นชานพักของตลิ่ง อยู่ติดกับไร่ของชาวบ้าน และเป็นท่าน้ำที่ชาวบ้านมาลงเรือด้วย พอคณะ ฯ ไปกางผ้าเต๊นท์ทำหลังคา ก็มีเด็กตัวมอม ๆ หลายคนมามุงดู ตัวเล็ก ๆ ทั้งนั้น ได้ความว่าครอบครัวนี้มารับจ้างตัดอ้อย มีลูกทั้งหมด ๙ คน ก็เลยหาเรื่องให้สตางค์จ้างเขาไปตัดต้นอ้อมาทำโต๊ะวางกับข้าว แกรับเงินแล้วแกก็ชวนกันไปซื้อน้ำหวานกิน

คณะ ฯ ได้ยินเรื่องน้ำหวานก็เลยวานเด็กพวกนั้นไปซื้อมากินบ้าง จะให้ค่าเดินแกเป็นเงินแกก็บอกว่าไม่ต้องหรอกแค่นี้เอง นี่เป็นน้ำใจของคนจน ไม่ใช่ว่าแกจะเห็นแก่เงิน

จนตาลุกเสมอไป นี่ขนาดเด็กตัวเล็ก ๆ เสื้อไม่ใส่ ตัวดำ พุงปลิ้น เด็กพวกนี้มีพี่สาวคนหนึ่งกำลังรุ่นชื่อแม่สั้น ตอนเย็นลงมาตักน้ำ คณะ ฯ ก็บอกว่า เออ พวกเราคนนี้ (ต้อม) เขาชื่อ "ยาว" สั้นกับยาวคล้องกันเปี๊ยบเลย ยุเท่าไหร่ ๆ นายต้อมไม่กล้าจีบ คณะเลยให้สตางค์ไป ๑๐๐ บาท บอกแม่สั้นว่าเอาให้แม่นะ ให้ซื้อเสื้อผ้าหรือขนมให้เด็กนะ แกก็ไม่รับ ความจริงเด็กพุงโรพวกนั้นได้ชวนคณะ ฯ ไปนอนที่บ้านด้วยซ้ำ (ไม่มีการปรึกษาผู้ใหญ่ก่อนเลย) ต่อมาในวันรุ่งขึ้นยังเก็บมะเขือเก็บพริกใส่ตะกร้ามาแจกให้คณะ ฯ กินเสียอีก บอกว่าแม่เขาปลูกไว้สำหรับเอาไปขายในตลาด จะให้สตางค์แกก็บอกว่าไม่ต้องหรอก นี่ในชีวิตจริงเป็นอย่างนี้ แต่พวกปลุกระดมแกแหกตาเราเสียแทบตาย ช่องว่างช่องแคบอะไรของแกน่ะแหละ

ไร่ที่นี่เป็นไร่อ้อย ฤดูตัดอ้อยหาคนตัดยาก บางทีคนงานภาคอื่นมา ขอเงินล่วงหน้าได้เงินแล้วหนีไปเลยก็มี ฉะนั้น เจ้าของไร่มักต้องตระเวนไปหาครอบครัวที่จน ๆ แต่ดี ๆ มาเลี้ยงไว้ แล้วอุปการะโดยให้เซ็นของกินไปก่อนได้ พอได้ค่าจ้างจากการตัดอ้อยก็ค่อยมาเฉ่งกัน ลูกเด็กเล็กแดงอะไรพอทำงานได้ก็ช่วยกันตัดอ้อยบรรทุกรถ ดูเหมือนจะให้ค่าตัดร้อยละสิบบาท เวลาไม่ได้ตัดอ้อยพวกเด็ก ๆ ก็ไปปักแร้วดักนก (ซึ่งคณะ ฯ สะดุดหลุดไปเสียหลายอัน) พี่น้องเขารักใคร่กลมเกลียวกันดี แต่เรื่องความสะอาดแล้วไม่ต้องพูดกันละ มอมแมมทีเดียว คุณซอต้องบอกให้ถอดเสื้อมาแล้วซักให้เขา บางคนก็ไม่อาบน้ำ ไล่เลียงไปมาเขาหายไปพักหนึ่งแล้วมายิ้มกะเรี่ยกะราดให้ดูเป็นเชิงว่านี่ไง อาบแล้ว

นี่นิสัยไทยแท้ สู้ไม่ถอย ไม่บ่น กำลังใจดีเสมอ เป็นนิสัยที่ดี แต่พวกปลุกระดมกำลังจะทำลายให้เลิกสู้ ให้เอาแต่ร้องแรกแหกกะเฌอไม่ทำงานแต่จะเอา ๆ หรือพอมีกินก็ร้องเอามากกว่านี่ ๆ เอาให้นายจ้างพังจนได้ เศรษฐกิจจะได้ล่ม ถ้าไทยเราอยู่อย่างไทย ๆ เราก็ไปรอดแน่นอน

เอ้า เมื่อขุดไม่ได้ก็กลับมาบ้าน มาต่อว่าเทวดากันใหม่ว่าหลอกกันอีกแล้ว ท่านก็บอกว่า เอ็งขุดเลยไปนี่หว่า มันควรจะขุดชอนตรงนั้นดันขุดเลยไปเสียได้ พอดีหลวงปู่ธรรมไชยมาที่บ้านเลยขอให้ท่านช่วยดูให้ หลวงปู่องค์นี้เมตตาไม่สิ้นสุด ขอให้ทำอะไรไม่เคยขัด เวลาจะทำพิธีอะไรก็ยึดยาวต้องครบเครื่อง ไปไหนกับหลวงพ่อไม่ค่อยได้ เพราะ

หลวงพ่อใจร้อน รักษาเวลา บางทีถึงเวลาไป อ้าว หลวงปู่ยังทำพิธีให้เขาไม่เสร็จ หลวงพ่อก็เร่งใหญ่ หลวงปู่ท่านพูดอ่อย ๆ อย่างน่าสงสารว่า "หลวงปู่ทำอะไรเร็ว ๆ ไม่เป็น" น่าสงสารท่านจริง ๆ ไม่ใช่สงสารว่าทำเร็วไม่เป็น สงสารท่านว่าคนกวนมากมาย โดยเฉพาะคนไข้ บางทีท่านเข้านอนตี ๒ ตี ๓ สงเคราะห์คนไข้ ตี ๕ คนไข้มานั่งรออีกแล้ว เรื่องที่จะปฏิเสธใครนั้นหลวงปู่ทำไม่เป็นเลย

คราวนี้ก็เช่นกัน หลวงปู่ท่านก็ดูให้ ดูแล้วท่านก็บอกอย่างเกรงใจ ๆ ว่า "เอ หลวง-ปู่ว่าไม่มีนะทรัพย์น่ะ" คณะ ๆ ก็ไม่เชื่อท่านตามเคย กลับไปขุดอีก

ไปคราวนี้ เรือยางที่ยืมมาเอาไปคืนเขาเสียแล้ว ประกอบกับพายทวนน้ำไม่ขึ้นด้วย คุณเสริมหัวหน้าคณะหาทางออกใหม่ ไปซื้อเรือพายขนาดนั่ง ๓ คนมาลำหนึ่ง แล้วขอยืมเครื่องตัดหญ้าเล็ก ๆ ชนิดมีใบพัดอย่างเรือหางยาวมา ทำใบพัดเปลี่ยนเสียใหม่ เอาไปติดเรือพายกลายเป็นเรือหางยาว ทดลองแล่นในสระใช้การได้ดีเหมือนกัน เอาบรรทุกบนหลังคารถแลนด์ ฯ ไป เที่ยวนี้เปลี่ยนสมาชิก เหม่ไปไม่ได้ ต้อมไปไม่ได้ เอาหน่อย (ลูกคุณเสริม) กับอู๊ด (รังสิต วสันชิน) ไปแทน เรือหางยาวนี้ไม่เคยมีใครหัดขับ แต่เห็นว่ามันไม่น่าจะยากอะไรนี่

ข้ามน้ำเที่ยวแรกแดงขับ พอบ่ายหัวออกสู่กระแส หัวเรือก็ล่องตามน้ำทันที ร้องเฮ้ย ๆ กันเป็นการใหญ่ แต่เรือก็หมุนมาเข้าที่เดิมได้อย่างทุลักทุเล เปลี่ยนใหม่ให้หน่อยนักบินมือดีลองขับดูบ้าง ออกได้หัวเรือก็ตำพรวดเข้าไปในกอไม้ริมตลิ่งโน้น ทำไงล่ะ อู๊ดก็แล้วกัน อู๊ดได้ไหม ? "ได้" ก็บรรทุกของแล้วนั่งกันสามคน พอเบนหัวเรือออกก็หมุนคว้างตามกระแสน้ำมาอีกแล้ว กลับมาเข้าที่เดิม ผู้โดยสารเฮ้ย ๆ กันจนเรือโคลง โคลงไปโคลงมาน้ำเข้าหนักเข้าเลยจมบุ๋มลงไปเฉย ๆ ทั้ง ๆ ที่เรือไม่ได้พลิก คราวนี้เอาแล้ว เกิดกลียุค ขนมเปียะบวงสรวงเอย ส้มสูกลูกไม้เอย ลอยกันพ่องทีเดียว นายท้ายอู๊ดมือหนึ่งถือเครื่องเรือชูอีกมือหนึ่งพุ้ยน้ำ กว่าจะเข้าฝั่งได้ก็เหนื่อย ขึ้นฝั่งแล้วหัวเราะกันแทบตาย ลงท้ายพายข้ามไปง่ายกว่าตั้งเยอะ ส่วนคุณเสริมเห็นว่าต้องข้ามหลายเที่ยวเลยลองพุ้ยน้ำดู เอ๊ะ พอไปได้ไหน ๆ ก็เปียกแล้วว่ายข้ามไปอย่างกระดึบ ๆ คงพอไหว ปรากฏว่าพอออกห่างฝั่งน้ำพัดพรวด

ไปจนเกือบถึงแก่ง กว่าจะหยั่งถึงดินได้เลือดตาแทบกระเด็น น้ำเชี่ยวจริง ๆ แต่มองไม่ออก เชี่ยวขนาดยืนในน้ำแค่เข่ายังยืนไม่ติด

ผลของการข้ามน้ำปรากฏว่ามีการสูญเสียหลายอย่าง คือ เครื่องเซ่นเครื่องบวงสรวงกลายเป็นเซ่นแม่พระคงคาไป แว่นตาราคาแพงของคุณเสริมหลุดหายในขณะว่ายน้ำ คุณเสริมบอกว่าถ้าจะไล่คว้ากันจริง ๆ ก็คงทัน แต่ก็คงจะจมน้ำตายด้วย เพราะกระแสน้ำแรงจัด ปืนพก ๙ มม. ของอู๊ดตกหายไป ๑ กระบอก คุณเสริมคุยว่าผลการว่ายน้ำครั้งนี้แสดงว่าหัวใจยังดี โรคหัวใจไม่ถามหา ส่วนคุณอู๊ดนั้น คุณเสริมตั้งสมญาใหม่ว่า "เสือปืนหาย" มารู้กันในภายหลังว่าวิธีขับเรือข้ามน้ำนั้น เขาให้หัวเรือโต้น้ำเฉียง ๆ ไว้นิดเดียวมันก็จะข้ามไปเอง ถ้าตัดตรงไปน้ำเชี่ยวอย่างนี้มันก็ต้องหมุนตามน้ำไปทุกที ได้ความรู้เมื่อเรือจม

ไปขุดทรัพย์คราวนี้ก็ไม่ได้ความอีกตามเคย เมื่อถอยทัพกลับมาอย่างมีระเบียบแล้วลองเรียนถามหลวงปู่ธรรมไชยดูอีก ท่านบอกว่าเทวดาที่นั่นโกรธมาก ก็ทรัพย์ไม่มี ๆ ยังไปขุดกันอยู่ได้ เอาปืนมันทิ้งน้ำไปมันก็ยังไม่กลัวอีกแน่ะ ขืนไปอีกทีจะฆ่าเสียเลย คณะขุดได้ฟังก็หัวเราะเพราะรู้ว่าเทวดาขู่เล่น เรือพายลำเล็กที่ซื้อมาคุณเสริมก็เลยถวายวัดท่าซุงไปสำหรับพระจะได้พายไปบิณฑบาต

ต่อจากนั้นมาไม่นานคุณเสริมก็มีอันเป็น คือ แน่นในท้องอยู่ ๒-๓ วัน จนปวดร้าวไปทั้งตัวครอบครัวเลยเข็นเข้าโรงพยาบาลไปจนได้ รักษาตัวอยู่ ๒-๓ วันก็กลับบ้าน หมอสงสัยจะเป็นโรคนิ่วในถุงน้ำดี แต่ยังตรวจไม่พบขอให้ไปตรวจหลังจากอาการสงบดีแล้ว ซึ่งคุณเสริมยังเกเรอยู่จนบัดนี้

ในภายหลังเทวดาบอกว่าถ้าหากไม่ใช้ให้ไปรับเคราะห์เสียอย่างนี้แล้ว ก็ต้องผ่าท้องแน่ ๆ

พูดถึงเทวดาที่บอกว่าท่านพูดอย่างนั้นอย่างนี้นั้น มีวิธีติดต่อสามทาง คือ ถามผ่านทางท่านผู้มีฌาน การเข้าทรง และการเดินกระดาน (ถ้วยแก้ว) เรื่องเช่นนี้ "ผู้ฉลาด" หลาย ๆ คนกล่าวว่าเป็นการงมงาย แล้วมักจะมองดูด้วยความดูถูกหรือเหยียดหยาม แต่คุณอ๋อยและพวกไม่ได้ตกลงไปในความงมงายชนิดนั้น คือไม่ได้เชื่อกันอย่างหัวทิ่มหัวตำ

ไม่พึ่งเหตุพึ่งผล อย่างน้อยก็สงวนไว้ส่วนหนึ่ง คือ เผื่อไว้เสมอว่าอาจจะไม่ใช่เป็นความจริงเสมอไป สำหรับในเรื่องการไปขุดสมบัตินี้ ถึงแม้ว่าจะเป็นเรื่องเลื่อนลอยแต่ก็ชวนให้ลึกลับตื่นเต้น มีการผจญภัย จะเป็นเรื่องจริงหรือไม่ก็คาดว่าคงสนุกแน่ ๆ ก็เลยไปกัน จะว่าไปเรื่องลายแทงเรื่องขุดสมบัตินี้ดูจะเป็นเรื่องที่เข้าเลือดเข้าเนื้อคนไทยมานานแล้วด้วยกันน่ะแหละ

๒๐.๓ คุณอ่อยกับธรรมะ

แต่เดิมคุณอ่อยกับคุณเสริมก็ไม่ได้สนใจธรรมะเท่าใดนัก โดยปกติมักจะไม่ไปหาพระหาเจ้าด้วยความสมัครใจของตนเอง ต่อเมื่อมีคนชวนไปหาพระหมอดูบ้าง ไปรดน้ำมนต์บ้างก็ไปกับเขา หวังจะได้เห็นความขลังของพระ เช่นเดียวกับคนทั่ว ๆ ไป

ต่อมาเมื่อคุณเสริมต้องไปเข้าโรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศที่สหรัฐอเมริกาในขณะที่ดำรงยศนาวาอากาศเอก ก็มีความวิตกอยู่ว่าเป็นนายทหารผู้ใหญ่ไป น่ากลัวจะต้องโดนถามโดนให้พูดเรื่องอะไรต่าง ๆ ถ้าเผื่อถูกถามเรื่องพระพุทธศาสนาคงจบเห่ เพราะเมื่อไปคราวก่อนครั้งที่มียศเป็นเรืออากาศเอกเคยโดนถามมาที่หนึ่งแล้ว ว่าพระพุทธศาสนาสอนว่ายังไง ได้ตอบเขาไปอย่างผึ่งผายตามแบบฉบับว่า "ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว" ฝรั่งช่างซักคนนั้นก็ถามต่อไปว่า เอ ศาสนาไหนบ้างล่ะ ที่ไม่สอนยังงั้น เสร็จ!

ไปเที่ยวนี้ค้นไปก่อนเท่าที่เวลาอำนวย พล.อ.ต. สุกิจ เสมาเงิน แนะว่าคำสอนท่านเจ้าคุณอุบาลีคุณูปมาจารย์ วัดบรมนิวาส ซีดี ผมเคยอ่านตอนบวช ก็เลยไปซื้อมา คุณอ่อยก็อ่านไปด้วย

ศึกษาหนักเข้าก็ชักจะรู้ พอชักจะรู้ก็ค้นต่อ ให้คนไปยืมพระไตรปิฎกจากกรมยุทธศึกษาทหารอากาศมาดูว่าต้นตอท่านพูดไว้ว่ายังไง พอว่างงานก็หยิบอ่านดูเฉพาะปัญหาที่สงสัย เอ ไม่เข้าทีต้องใช้เวลามาก พอดีกรมการศาสนาจัดพิมพ์พระไตรปิฎกฉบับแปลขึ้นใหม่อีก ก็เลยไปจองไว้ชุดหนึ่ง ราคาสองพันบาทเศษ เพราะปัญหาใหม่ ๆ เกิดขึ้นเรื่อยขี้เกียจยืมเขา มีไว้ค้นเองที่บ้านดีกว่า

คุณเสริมไม่ได้มีความมุ่งหมายจะปฏิบัติธรรมะในตอนนั้น แต่เป็นคนชอบสงสัยคือ สงสัยว่าพระพุทธเจ้าท่านสอนไว้ยังไงกันแน่ พระก็ดี ฆราวาสก็ดี ถึงได้เอามาเถียงกัน

เป็นวรรคเป็นเวร คนหนึ่งว่าสวรรค์นรกมีจริง อีกคนหนึ่งว่าไม่มี ท่านพูดเปรียบเทียบไว้เท่านั้น สวรรค์ก็อยู่ในอกนรกก็อยู่ในใจนั่นเอง เทวดา พรหมที่ไหนมี ก็พ่อแม่นั่นแหละเป็นเทวดา เป็นพรหมของลูก ชาตินี้ชาติหน้าก็เช่นกัน ชาติก่อนก็หมายถึงการกระทำในสมัยเด็ก ๆ หรือก่อน ๆ นั่นเอง นิพพานบางคนก็ว่าสูญบางคนก็ว่าไม่สูญ คุณเสริมก็เลยตกลงใจว่า สติปัญญาของเราก็ไม่ควรจะโง่เกินไปจนอ่านหนังสือไม่รู้เรื่องหรอกน่ะ เห็นจะต้องดูจากต้นตอให้รู้ไปเสียทีว่าท่านตรัสไว้ว่ายังไง

เรื่องนี้คุณอ๋อยก็ชอบใจ เพราะเป็นคนไม่ค่อยอ่านหนังสือเนื่องจากภารกิจมีมาก ใช้วิธีเอาเปรียบให้คุณเสริมอ่านแล้วตัวคอยถามเอาดีกว่า

เรื่องแรกที่คุณเสริมพบก็พบท่านพูดว่าคนที่ทำดีนั้น "แตกกายตายไป" แล้วจึงไปสู่สุคติ คือ บอกไว้ชัดว่าตายแล้วจึงไป ไม่ใช่สวรรค์ในอกนี่ ถ้าอย่างนั้น พระบางองค์ก็เทศน์โกหกน่ะซี ! คุณอ๋อยก็ค้านว่า มันมีอยู่อีกนัยหนึ่ง คือ เขาว่ากันว่าพระไตรปิฎกนี่น่ะเชื่อถือไม่ได้ เขียนไว้หลอกคนโง่ ๆ สมัยนั้น แล้วก็มีการแต่งเติมเข้าไปอีกมาก

คุณเสริมมาคิดว่า พระพุทธศาสนาของเรานี้ก็มีพระไตรปิฎกเป็นหลักฐานอยู่อย่างเดียว ถ้าหากหลักฐานนี้ง่อนแง่นแล้วจะใช้อะไรเป็นหลักได้ ? ความจริงคนเราในสมัยนี้จะรู้คำสอนของพระพุทธศาสนาก็รู้จากพระไตรปิฎกนี่แหละ เสร็จแล้วก็มาหาว่าพระไตรปิฎกคลาดเคลื่อน ไม่รู้ว่าเอาหลักฐานมาจากไหน ความจริงถ้าเชื่อตามพระไตรปิฎกเสียแล้วปัญหาที่ถามกันทุกวันนี้ก็ไม่ต้องถาม เช่นเรื่องการแสดงอิทธิฤทธิ์ ท่านก็บอกว่าทำได้ตั้งสามพันกว่าวิธี จะเหาะเหินเดินอากาศก็ได้ เทวดามี พรหมมี ตายแล้วเกิดอีก ฯลฯ เพราะฉะนั้นถ้าจะกำจัดปัญหาเรื่องนี้ทางที่ดีก็ต้องพิจารณาดูพระไตรปิฎกดูก่อนว่ามีลักษณะยังไงกันแน่ จะคลาดเคลื่อนแต่งเติมอะไรหรือเปล่า

ต่อไปนี้ เป็นผลการค้นคว้าของคุณเสริมที่ถ่ายทอดต่อคุณอ๋อย (ซึ่งคุณเสริมออกตัวว่าเป็นการค้นของผู้เริ่มต้น*อาจพลาดได้*)

ประวัติพระไตรปิฎก

ปรากฏว่าพอพระพุทธเจ้าเสด็จสู่ปรินิพพาน พระเถระซึ่งเป็นพระอรหันต์จำนวน ๕๐๐ องค์ ก็ทำสังคายนากัน วิธีสังคายนาก็คือผู้หนึ่งตั้งคำถามอีกผู้หนึ่งตอบ เมื่อรับ

รองกันเห็นพ้องกันแล้ว ก็จดจำไว้ต่อไป เช่น จากเล่ม ๗ หน้า ๓๑๒ (พระไตรปิฎกฉบับหลวงของกรมการศาสนา)

ในด้านพระวินัย ท่านพระกัสสปถาม ท่านพระอุบาลีตอบ

ก. ปฐมปาราชิก ทรงบัญญัติที่ไหน

อ. เมืองเวสาลี

ก. ทรงปรารภใคร

อ. พระสุทินนกลันทบุตร

ก. เรื่องอะไร

อ. เรื่องเมถุนธรรม

แล้วถามวัตถุ, นิทาน, บุคคล บัญญัติ, อนุบัญญัติ, อาบัติ, อนาบัติ, ฯลฯ

ในด้านพระสูตร ท่านพระกัสสปถาม ท่านพระอานนท์ตอบ

ก. พรหมชาลสูตร พระผู้มีพระภาคตรัสที่ไหน

อ. ในพระตำหนักในพระราชอุทยานอัมพลัฏฐิกา ในระหว่างกรุงราชคฤห์ และเมืองนาลันทาต่อกัน

ก. ทรงปรารภใคร

อ. สุปปิยปริพาชก และพรหมทัตตมานพ

ต่อไปจึงได้ถามถึงนิทานและบุคคล

การสังคายนาครั้งนี้คงจะสมบูรณ์ที่สุดเพราะตัวบุคคลยังอยู่เป็นส่วนมาก

การสังคายนาครั้งที่ ๒ ทำหลังจากพระพุทธเจ้านิพพานแล้ว ๑๐๐ ปี เป็นการตัดสินว่าภิกษุลัชชีบุตรละเมิดพระวินัย ๑๐ ข้อนั้นถูกหรือผิด เรียกว่าแจง ๗๐๐ เพราะมีพระอรหันต์ร่วม ๗๐๐ องค์

ขุนวิจิตรมาตราค้นไว้ในหนังสือ "หลักไทย" หน้า ๒๕๑ ถึง ๒๖๓ ว่าการสังคายนาครั้งที่ ๓ ทำในสมัยพระเจ้าอโศกมหาราช แล้วส่งสมณทูต คือ พระโสณะกับพระอุตตระมาประดิษฐานพระพุทธศาสนาที่เมืองนครปฐม นครหลวงของแคว้นทวาราวดีของละว้าในสมัยนั้น ส่วนการบันทึกเป็นตัวอักษรทำเมื่อ พ.ศ. ๔๓๓ ในการสังคายนาครั้งที่ ๕

ที่ลังกา ซึ่งหลังจากนี้มีพระพุทธโฆษาจารย์ไปแปลมาเป็นภาษามคธ พระองค์นี้กล่าวกันว่าเป็นพระอรหันต์ปฏิสัมภิทาญาณ (พ.ศ. ๙๕๖)

การสังคายนาครั้งหลัง ๆ นี้ไม่มีตัวบุคคลยืนยันว่าอะไรผิดอะไรถูก จริงหรือไม่จริง ดังนั้นจึงเข้าใจว่าไม่มีใครกล้าแตะของเดิม จะแตะก็เป็นการตัดออก คือ ตัดที่เห็นว่าไม่ใช่คำสอนออก เพราะได้ความว่าทางศาสนาพราหมณ์แต่งปลอมแปลงเข้ามา เพื่อทำลายพระพุทธศาสนา แต่การตัดนี้ก็คงจะไม่ตัดกันส่งเดช จะสังคายนาทีไรก็ตัดทุกที เพราะฉะนั้นพระไตรปิฎกน่าจะมีแต่ขาดไม่มีเกิน การตัดก็ไม่ใช่ตัดกันส่งเดช ท่านมีหลักให้ไว้ในเล่ม ๒๑ หน้า ๑๙๕ ว่า "ครั้นแล้วพึงเรียนบทและพยัญชนะเหล่านั้นให้ดี แล้วเทียบเคียงในพระสูตรสอบสวนในพระวินัย ถ้าเมื่อเทียบเคียงในพระสูตรสอบสวนในพระวินัย บทและพยัญชนะเหล่านั้นเทียบเคียงกันได้ในพระสูตร สอบสวนกันได้ในพระวินัย ในข้อนี้พึงลงสันนิษฐานได้ว่านี่เป็นคำสอนของพระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าแน่แท้"

ประวัติของพระไตรปิฎกมีมาเช่นนี้ แต่จะใช้ยืนยันว่าถูกต้องทันทียังไม่ได้ ควรต้องดูจากลักษณะอื่นอีก

วิธีเขียนของพระไตรปิฎก

คนเป็นอันมากที่กล่าวโทษพระไตรปิฎกว่าคลาดเคลื่อนแต่งเติม ฯลฯ นั้น ปรากฏว่าเป็นคนที่ไม่เคยอ่านพระไตรปิฎกเลย บางคนเหมาเอาว่าพระไตรปิฎกมีแต่นิทานชาดกมีสัตว์พูดได้ ซึ่งเป็นเรื่องเหลวไหลทั้งนั้น คนประเภทนี้ถ้าพูดกันตามตรรกวิทยาของพระพุทธเจ้าแล้วหมดสิทธิ ไม่มีสิทธิที่จะพูดเรื่องพระไตรปิฎกทีเดียว เพราะท่านจะถามดังนี้

- เคยเห็นพระไตรปิฎกหรือ ?
- เคยอ่านพระไตรปิฎกหรือ ?
- อ่านพระไตรปิฎกแล้วเข้าใจหรือ ?

ถ้าหากท่านตอบว่า "ไม่" คำเดียว ท่านก็จะสำทับทีเดียวว่าถ้าเช่นนั้นก็อย่าพูด โดยเฉพาะในเรื่องการแต่งเติมนี้จะต้องถูกถามอย่างแน่นอนว่า "ท่านรู้ว่าเป็นความจริง ไม่เป็นอย่างอื่นหรือ ท่านไม่ได้คิดเอาตามความเห็นหรือตรึกตรองตามอาการหรือ ?" เสร็จ !

สำหรับผู้ไม่เคยอ่านพระไตรปิฎก สมควรจะทราบไว้ในที่นี้ว่าพระไตรปิฎกบันทึกเรื่องแบบประวัติศาสตร์ แต่ละเอียดกว่า กล่าวคือ อ้างสถานที่ อ้างบุคคลที่เกี่ยวข้อง และอ้างคำพูดว่า ใครพูดว่าอะไร คือ เป็นคำพูดของคนนั้น ๆ ไม่ใช่อ้างใจความเป็นร้อยแก้วท้าวความมกว้าง ๆ แต่อ้างไว้เป็นคำพูดที่บุคคลนั้น ๆ พูดจริง ๆ ทีเดียว เช่น

"สมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคประทับอยู่ ณ พระวิหารเชตวัน อารามของท่านอนาถบิณฑิกเศรษฐี ใกล้พระนครสาวัตถี ครั้งนั้น แลภิกษุรูปหนึ่งเข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาคถึงที่ประทับ ถวายอภิวาท แล้วนั่ง ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง ครั้นแล้วได้กราบทูลว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ขอพระผู้มีพระภาคโปรดประทานพระวโรกาสแสดงพระธรรมเทศนาโดยสังเขป แก่ข้าพระองค์ ที่ข้าพระองค์สดับแล้วเป็นผู้เดียวหลีกออกจากหมู่ ไม่ประมาทมีความเพียร มีใจมั่นคง อยู่เถิด ฯ

พระผู้มีพระภาคตรัสว่า ดูกรภิกษุ เมื่อบุคคลยังยึดมั่นก็ต้องถูกมารมัดไว้ เมื่อไม่ยึดมั่นจึงหลุดพ้นจากมาร ฯ"

ดังนี้เป็นต้น

ส่วนชาดกนั้น เป็นเรื่องที่ทรง *เล่าประกอบ* เวลาแสดงธรรม โดยมักจะเริ่มต้นว่า "เรื่องเคยมีมาแล้ว--" แล้วท่านก็เล่าไป

คำถามคำตอบเกี่ยวกับพระไตรปิฎก

คำถาม พระไตรปิฎกมีการแต่งเติม

คำตอบ นั่นเป็นเรื่องที่คนรุ่นหลังสันนิษฐานเอาเอง ไม่ใช่ว่ารู้มาจริง ๆ ว่าเป็นเช่นนั้น ถ้ารู้จริงจะต้องตอบได้ว่าตรงไหนแต่งใหม่ ใครเป็นคนแต่ง แต่งตั้งแต่เมื่อใด เช่นนี้เป็นต้น

พระพุทธศาสนาในเมืองไทย เป็นลัทธิเถรวาทหรือหินยาน ยึดมั่นตามคำสั่งสอนดั้งเดิมของพระพุทธเจ้า ลัทธิอื่นถือเอาตามที่พระพุทธเจ้าทรงอนุญาตไว้ว่าบัญญัติ (ศีล) ที่เล็กน้อยล้มเลิกเสียก็ได้ ลัทธิมหายานล้มเลิกไปเสียบ้าง ลัทธิอื่นล้มเลิกไปบ้าง ผลที่สุดภิกษุในญี่ปุ่นมีเมียได้ ในเมื่อทรงบัญญัติว่าการเสพกามทำให้ภิกษุเป็นปาราชิก ลัทธิหินยาน

ของเราเห็นว่าเมื่อพระอานนท์ไม่ได้ทูลถามไว้ว่าข้อไหนเล็กน้อย ข้อไหนไม่เล็กน้อย ถ้าแก้ไปก็อาจจะผิดจึงไม่แก้ ถือตามเดิมทุกประการ

การแก้พระบัญญัติหมายถึงล้มเลิกไป ไม่ใช่บัญญัติขึ้นใหม่ การบัญญัติขึ้นใหม่หรือการแต่งขึ้นใหม่นี้ค้านกับ "วิญญาณ" ของลัทธิหีนยาน นอกจากนั้น ยังเป็นการผิดที่เรียกว่า "กล่าวตู่พระพุทธเจ้า" ด้วย

การกล่าวตู่นี้ย่อมรวมไปถึง อธรรมวาที ซึ่งจะยกเฉพาะที่สำคัญมากล่าว คือ

– พระพุทธเจ้าไม่ได้ตรัสไว้ นำมากล่าวว่าตรัสไว้
– พระพุทธเจ้าตรัสไว้ นำมากล่าวว่าไม่ได้ตรัสไว้
– พระพุทธเจ้าทรงบัญญัติไว้ นำมากล่าวว่าไม่ได้บัญญัติไว้
– พระพุทธเจ้าไม่ได้ทรงบัญญัติไว้ นำมากล่าวว่าทรงบัญญัติไว้
– กรรมนี้ใครทำเข้า ในพระไตรปิฎกฉบับหลวง เล่ม ๕ หน้า ๓๑๒ บ่งว่าเป็นฝ่ายอธรรมวาที เล่ม ๖ หน้า ๓๗๑ กล่าวว่าเป็นเหตุแห่งการวิวาทและเป็นรากแห่งอกุศล เล่ม ๗ หน้า ๑๗๑ กล่าวว่าเป็นเหตุแห่งสังฆเภท (โทษของการทำสังฆเภท คือ ปาราชิก)

เล่ม ๑๒ หน้า ๒๑๖ "เธอกล่าวตู่เรา ขุดตนเองและประสบบาปมิใช่บุญเป็นอันมากด้วย ทิฐิอันลามก อันตนถือเอาชั่วแล้ว กรรมนั้นแลจักมีแก่เธอเพื่อไม่เป็นประโยชน์เพื่อทุกข์สิ้นกาลนาน" พูดง่าย ๆ คือตกนรก

คำว่า "นรก" คนธรรมดามีความรู้สึกเหมือนติดคุก ซึ่งคงจะมีความสบายบ้างพอสมควร บางคนถึงกับอยากจะลองว่านรกเป็นยังไงอยากลองดูสักที แต่สำหรับภิกษุผู้มีการศึกษา ก็ทราบว่านรกมีไฟเผาตลอดเวลา และ ๑ วัน ๑ คืนของอายุนรกขุมต้นก็เท่ากับ ๙ ล้านปีของมนุษย์แล้ว ไม่ใช่ของที่ควรล้อเล่น พระพุทธเจ้าเองทรงตรัสว่าท่านไม่ทรงเห็นว่าอะไรจะเป็นศัตรูของพระนิพพานเท่ากับนรกเลย

คนที่ไปเกิดในอบายภูมิ หรือตกนรกนั้น จะกลับมาเกิดเป็นมนุษย์ก็ยากนักหนา ท่านเปรียบเทียบไว้ในพระไตรปิฎกว่า โอกาสของผู้ตกอยู่ในอบายภูมิที่จะกลับมาเกิดเป็นมนุษย์นั้น ให้เปรียบว่า เราเอาห่วงลอยไปในมหาสมุทร ใน ๕๐๐ ปีให้เต่าตาบอดตัวหนึ่งโผล่ขึ้นมาจากน้ำครั้งหนึ่ง ถ้าโผล่ตรงกลางห่วงได้เมื่อไรนั่นแหละคือโอกาสที่จะมาเกิดเป็นมนุษย์

พระที่ท่านบวชตลอดชีวิตด้วยความเลื่อมใส (ในสมัยโบราณ) ท่านหวังพระนิพพาน ท่านย่อมไม่อยากตกนรกแน่นอน โดยเฉพาะในลัทธิหีนยานด้วย พูดตามภาษาปัจจุบันแล้ว การที่พระภิกษุเหล่านี้จะมีเจตนาดัดแปลงแต่งเติมพระไตรปิฎกนั้นไม่มีทาง (นอกจากเราจะคิดลงโทษท่านไปเอง)

เรื่องหญ้าปากคอกที่น่าจะมองเห็นเพิ่มเติมจากที่กล่าวมาแล้ว ก็คือ การตกแต่งดัดแปลงพระไตรปิฎกนั้น คือ การพูดโกหก ผิดศีลข้อ ๔ (มุสาวาทาเวรมณี) อย่างตรงเป๋ง ลองคิดดูต่อไป การแก้พระไตรปิฎกนั้นไม่ใช่ใครอยากจะแก้ก็แก้เอาตามใจ แต่ต้องแก้ในการทำสังคายนา ซึ่งมีพระภิกษุชั้นเยี่ยมนับร้อยรูปประชุมกันทำ และเห็นพ้องต้องกันเป็นเอกฉันท์ เมื่อเป็นเช่นนี้ เราก็จะเห็นได้ชัดว่า การที่พระชั้นดีมายอมร่วมกันทำผิดศีลมุสาวาท โดยไม่มีองค์ไหนค้านเลยแม้แต่องค์เดียวนั้นเป็นสิ่งเหลือเชื่อทีเดียว

เหตุผลประการสำคัญที่เรามักจะหาว่าพวกพระแก้ไขดัดแปลงพระไตรปิฎก ก็คงจะมีว่าแก้เพื่อผลประโยชน์ของพวกพระเอง ซึ่งศัพท์ทางพระท่านเรียกว่า “เพื่อลาภสักการะ” นั่นเอง ข้อนี้ก็เป็นความเห็นที่เอาโทษไปใส่ให้ท่านอีกเช่นกัน เพราะพระชั้นสูง (ขนาดที่ได้รับนิมนต์ไปทำสังคายนา) นั้นย่อมมีความรู้ว่าพระบัญญัติบทปาราชิก (ขาดจากความเป็นพระ) สองข้อ (ใน ๔ ข้อ) คือ อวดอุตริมนุสธรรมที่ไม่มีอยู่จริง และการลักขโมยนั้นมีฐานมาจากการกระทำเพื่อเหตุแห่งท้องทั้งสิ้น ทรงตรัสว่าเหตุใดพวกเธอจึง..... เพื่อสาเหตุแห่งท้องเล่า และทรงประณามว่าการกระทำเพื่อสาเหตุแห่งท้องนั้นมีค่าเท่ากับเป็นมหาโจรปล้นชาวบ้าน การที่พระชั้นสูงจำนวนเป็นร้อย ๆ รูป ทั้ง ๆ ที่รู้อยู่แก่ใจ จะทำการแก้ไขแต่งเติมพระไตรปิฎก เพื่อเห็นแก่ลาภสักการะ (สาเหตุที่ทรงบัญญัติให้เป็นปาราชิก) โดยพร้อมเพรียงกันนั้น เราย่อมทราบอยู่เองว่าน่าจะเป็นไปได้ หรือน่าจะเป็นไปไม่ได้

คำถาม ถึงไม่มีการแก้ไขดัดแปลงโดยเจตนา ความคลาดเคลื่อนโดยธรรมชาติก็ควรจะมีอยู่ เพราะมนุษย์ย่อมไม่สามารถจำได้ถี่ถ้วนเช่นนั้น

คำตอบ ยอมรับว่าความคลาดเคลื่อนย่อมมีอยู่บ้าง แต่ไม่ควรจะคลาดเคลื่อนในใจความหรือหลักสำคัญ

ข้อสันนิษฐานอย่างหนึ่งที่ว่าต้องสืบต่อคำสอนของพระพุทธเจ้าด้วยการทรงจำก็คือ “สมัยนั้นยังไม่มีตัวหนังสือใช้”

ข้อสันนิษฐานนี้เป็นไปได้อย่างมากในความคิดของนักปราชญ์สมัยนี้ แต่ก็เป็นข้อสันนิษฐานที่ผิด เพราะความจริงในสมัยนั้นมีตัวหนังสือใช้อยู่แล้ว

เล่ม ๙ หน้า ๙๕ "สมัยนั้นแล อัมพัฏฐมานพศิษย์ของพราหมณ์โปกขรสาติ เป็นผู้เล่าเรียนทรงจำมนต์ รู้จบไตรเพท พร้อมทั้งคัมภีร์นิฆัณฑุ คัมภีร์เกตุภะ พร้อมทั้งประเภทอักษร มีคัมภีร์อิติหาสเป็นที่ ๕"

เล่ม ๓ หน้า ๒๔๗ "เรียนหนังสือ ๑ เรียนวิชาท่องจำ ๑ เรียนวิชาเพื่อประสงค์คุ้มครองตัว ๑ ไม่ต้องอาบัติ"

ดังนั้น จึงควรสรุปได้ว่า สมัยนั้น คนท่องจำได้เก่งกว่าสมัยนี้มาก ซึ่งตรงกับหลายแห่งในพระไตรปิฎก ซึ่งพระพุทธเจ้าทรงกำชับให้จำพระธรรมไว้เสมอ และทรงสรรเสริญผู้สามารถทรงจำพระธรรมด้วย

เล่ม ๑๑ หน้า ๓๒๘ "เธอได้สดับแล้วมาก ทรงไว้แล้วคล่องปาก ตามเพ่งด้วยใจแทงตลอดดีด้วยความเห็น"

เล่ม ๑๓ หน้า ๔๒๒ "จงทรงจำธรรมเจดีย์นี้ไว้" เช่นนี้มีอยู่ตลอดทาง

เล่ม ๗ หน้า ๒๔๕

"ดูกรอุบาลี อนึ่ง ภิกษุผู้เป็นโจทก์ ปรารถนาจะโจษผู้อื่น พึงพิจารณาอย่างนี้ว่า เราเป็นพหูสูต ทรงสุตะ เป็นที่สั่งสมสุตะหรือหนอ ธรรมเหล่าใดนั้นไพเราะในเบื้องต้นไพเราะในท่ามกลาง ไพเราะในที่สุด ประกาศพรหมจรรย์ พร้อมทั้งอรรถทั้งพยัญชนะบริสุทธิ์บริบูรณ์สิ้นเชิง ธรรมเห็นปานนั้นเป็นธรรมอันเราสดับมาก ทรงไว้ *คล่องปากขึ้นใจ* แทงตลอดดีแล้วด้วยปัญญา ธรรมนี้มีแก่เราหรือไม่"

พยานบุคคลในเรื่องความจำนี้ คือ ท่านพระอานนท์จำได้หมด ๘๔,๐๐๐ พระธรรมขันธ์ (และองค์อื่นที่ไม่ได้บ่งไว้ก็คงจะจำได้เป็นธรรมดา)

เล่ม ๕ หน้า ๓๐ กล่าวถึงพระโสณะสวด *พระสูตร*ทั้งหลายอันมีอยู่ในอัฏฐวรรคจนหมดสิ้นในคืนเดียว พระพุทธเจ้าตรัสถามว่าบวชมาได้กี่พรรษา ทูลตอบว่าบวชมาพรรษาเดียว ดังนี้เป็นต้น

เมื่อกล่าวเช่นนี้แล้ว ก็ควรจะนึกออกถึงความจริงที่เห็นได้ชัดแจ้งข้อหนึ่งว่า พระสูตรที่ท่องจำกันนี้ไม่ใช่มารวบรวมจารึกลงใหม่ในภายหลัง อันเป็นผลจากการค้นคว้าสอบสวน หากแต่ได้มีอยู่แล้วตั้งแต่สมัยพระพุทธเจ้ายังทรงพระชนม์อยู่

เล่ม ๑๙ หน้า ๔๖๑ "ดูกรธรรมทินนะ เพราะฉะนั้นแหละ ท่านทั้งหลายพึงศึกษาอย่างนี้ว่า *พระสูตร* เหล่าใดที่พระตถาคตตรัสไว้แล้วอันลึกซึ้ง มีเนื้อความอันลึก เป็นโลกุตตระประกอบด้วยความว่าง เราจักเข้าถึงพระสูตรเหล่านั้นตลอดกาลเป็นนิตย์อยู่"

เล่ม ๒๑ หน้า ๕๓ "เราได้กล่าวแล้วในปุณณกปัญหาปรายนวรรรค"

ข้อนี้ทำให้ตีความได้ต่อไปว่า เมื่อพระพุทธเจ้าทรงแสดงธรรมแล้ว ก็จะมีผู้ทำหน้าที่ร้อยกรองขึ้นเป็นพระสูตร ร้อยกรองเสร็จแล้วจึงบรรยายถวายต่อพระพุทธเจ้า (เพื่อทรงตรวจสอบ ?) ซึ่งเมื่อทรงฟังแล้วก็อาจทรงเปล่งพระอุทาน คือ พระคาถาสรุปอีกทีหนึ่ง เช่นตัวอย่าง

เล่ม ๒๕ หน้า ๑๗๑ ตอนจบของอุปาทานสูตร (เช่นเดียวกับในอีกหลายพระสูตร)

"ลำดับนั้นแล พระผู้มีพระภาคทรงทราบเนื้อความนั้นแล้ว ทรงเปล่งอุทานในขณะนั้นว่า...."

นอกจากนั้นยังมีการตั้งชื่อด้วย

เล่ม ๑๔ หน้า ๑๕๓ พระอานนท์ทูลถามว่า ธรรมบรรยายนี้ชื่อไรพุทธเจ้าข้า

พระผู้มีพระภาคตรัสว่า "เพราะเหตุนั้นแล เธอจงจำธรรมบรรยายนี้ไว้ว่า ชื่อพหุธาตุกบ้าง จตุปริวัฏฏบ้าง ว่าชื่อธรรมทาสบ้าง ว่าชื่ออมตทุนทุภีบ้าง ว่าชื่ออนุตตรสังคามวิชัยบ้าง"

เมื่อนำมาแสดงถึงเพียงนี้แล้วก็สรุปได้ว่า พระในสมัยนั้นท่องจำพระสูตรที่มีการรจนาและตรวจทานถูกต้องแล้วเหมือนกันหมดทุกองค์ ดังนั้น การสอบทานในภายหลังจึงทำได้ง่าย และการท่องจำซึ่งสมัยนี้เรียกว่า "อาขยาน" นั้น เมื่อท่องขึ้นใจว่าเสียครั้งหนึ่งแล้วก็มักจะไม่ลืม

การจารึกลงเป็นตัวอักษรในสมัยหลังนั้น มีนิทาน (เรื่อง) เล่าว่า พระอรหันต์ในสมัยนั้นเห็นว่าต่อไปจะมีคนทรงจำได้น้อยแล้ว จึงควรจารึกเป็นอักษรไว้

ดังนั้น จึงได้ตอบไว้ในตอนต้นว่า ถ้าพระไตรปิฎกจะคลาดเคลื่อน ก็คงจะเป็นส่วนน้อย แต่ใจความหลัก ๆ ที่สำคัญน่าจะไม่ผิด

คำถาม เขากล่าวว่าพระไตรปิฎกไม่ใช่พระพุทธวจนะทั้งหมด

คำตอบ ข้อนี้เป็นความจริง เพราะเขียนไว้เป็นทำนองบันทึกเหตุการณ์ เทวดาพูดก็มี พราหมณ์พูดก็มี พระเจ้าแผ่นดินพูดก็มี จะว่าไม่ใช่พระพุทธเจ้าตรัสทั้งหมดก็ถูก แต่เป็นการพูดชนิดเล่นคำ คือ จงใจพูดเช่นนั้นเพื่อให้เกิดความรู้สึกว่าธรรมะที่เราเรียนกันนี้ไม่ใช่พระพุทธเจ้าสอน ซึ่งไม่ตรงกับความเป็นจริง

ความจริงในพระไตรปิฎกบ่งชัดว่าคำพูดอันไหนใครเป็นคนพูด สำหรับด้านพระธรรมแล้วพระพุทธเจ้าตรัสเองทั้งหมด ยกเว้นบางกรณีทรงสั่งให้ท่านพระสารีบุตรบ้าง ท่านมหากัจจายนะบ้าง เป็นผู้แสดงธรรม หรือในบางสูตร พระสาวกเป็นผู้แสดงธรรมให้ภิกษุอื่นฟังก็มี (ซึ่งจะเอาไปพูดว่าพระพุทธเจ้าไม่ได้แสดงเองก็พูดไม่ผิด แต่เรียกว่าพูดอย่างโกง ๆ) ธรรมเหล่านั้นไม่ใช่พระสาวกคิดขึ้นเอง แต่เป็นธรรมที่พระพุทธเจ้าทรงบรรยายมาก่อนแล้วพระสาวกเอามาบรรยายซ้ำทั้งสิ้น

ต้องจำไว้ว่า คนที่เอาคำเชิงค้านนี้มาพูดจะมีเจตนาอย่างเดียว คือ ก่อให้เกิดความสงสัยในพระธรรมคำสั่งสอนที่มีปรากฏในพระไตรปิฎก

คำถาม เขามักจะมีปัญหาว่าทำไมพุทธศาสนาจึงต้องอ้างเทวดา

คำตอบ คำถามอันนี้ถามผิด ความจริงพระพุทธศาสนาไม่ได้อ้างว่าถ้าไม่มีเทวดาแล้วพระธรรมคำสั่งสอนจะไม่เป็นความจริง

ในการพิจารณา เราต้องยึดหลักให้ดี ถ้าจะว่ากันถึงคำสอนสำหรับไปสู่จุดหมายปลายทางของศาสนา คือ พระนิพพานแล้ว ทุกคนก็รู้ว่าพระพุทธเจ้าท่านทรงสอนอริยสัจ ๔ เป็นหลักอันใหญ่ ซึ่งในข้อ ๔ คือหนทางปฏิบัติเพื่อให้ถึงพระนิพพาน (อริยมรรคประกอบด้วยองค์ ๘) ก็ไม่เห็นมีข้อไหนที่จะกล่าวถึงเทวดาหรือให้พึ่งเทวดา ให้อ้อนวอนเทวดาไว้เลย ดังนั้น ที่เอามาถามว่าทำไมพระพุทธศาสนาจึงต้องอ้างเทวดานั้น จึงเป็นคำถามที่ถามผิด และแสดงว่าผู้ถามนั้น ๆ ไม่มีความเข้าใจในพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าเลย (แล้วมักจะมีความเข้าใจว่าตนเองแตกฉาน)

เท่าที่จำได้พระไตรปิฎกจะกล่าวถึงเทวดาไว้เป็น ๓ สถาน คือ

๑. เล่าว่ามีเทวดามาถามปัญหา หรือมาแสดงอะไรต่าง ๆ ข้อนี้ก็ไม่เกี่ยวกับการปฏิบัติเพื่อไปนิพพาน

๒. ทรงตรัสว่า ถ้าบูชาเทวดาเทวดาจะบูชาตอบ (มงคล ๓๘)

๓. ทรงตรัสถึงเทวตานุสสติกรรมฐาน ว่าเป็นการปฏิบัติทางจิตอย่างหนึ่ง (ในหลายอย่าง) คือ คิดตรึกตรองดูว่าธรรมที่คนทำแล้วเป็นเทวดานั้นเราก็มีอยู่

อย่างไรก็ดี ท่านตรัสสอนให้ไปนิพพานอย่างเดียว ไม่ใช่ให้ติดแหง็กอยู่แค่เทวดา และไม่ใช่ให้อ้อนวอนเทวดาอย่างงมงาย

เล่ม ๒๓ หน้า ๕๖ "ดูกรพราหมณ์ อีกประการหนึ่ง สมณะหรือพราหมณ์บางคนในโลกนี้.... ตั้งปรารถนาเพื่อเป็นเทพเจ้าหรือเทพองค์ใดองค์หนึ่งว่า เราจักได้เป็นเทพเจ้าหรือเทพองค์ใดองค์หนึ่ง..... แม้ข้อนี้ก็ชื่อว่าขาดทะลุด่างพร้อยแห่งพรหมจรรย์..... ไม่หลุดพ้นไปจากทุกข์ได้"

เล่ม ๒๒ หน้า ๔๗ "ธรรม ๕ ประการ (คืออายุ วรรณะ สุขะ ยศ สวรรค์) อันน่าปรารถนา น่าใคร่ เรามิได้กล่าวว่าจะพึงได้เพราะเหตุแห่งความอ้อนวอนหรือเพราะเหตุแห่งความปรารถนา"

คำถามข้อนี้จึงควรถามว่า "ที่พระพุทธเจ้าท่านกล่าวถึงเทวดานั้น เทวดามีอยู่จริงหรือ?"

ข้อนี้ก็เช่นกัน ผู้ถามนั้นหากมีความเลื่อมใสเชื่อมั่นในพระพุทธเจ้าก็ควรระลึกถึงว่าพระพุทธเจ้านั้น หากไม่เป็นความจริง หากไม่ทรงเห็นทรงทราบเองแล้ว ท่านจะไม่ตรัสเลย

อีกข้อหนึ่งที่ควรระลึก ก็คือธรรมของพระพุทธเจ้านั้นพิสูจน์ได้

ข้อพิสูจน์ว่าเทวดามีอยู่นั้น คืออะไร?

เล่ม ๙ หน้า ๓๗๐

"เธอได้เข้าสมาธิจิตชนิดที่เมื่อจิตตั้งมั่นแล้วทางไปสู่เทวโลกปรากฏได้"

หน้า ๓๗๑

"ภิกษุได้เข้าสมาธิชนิดที่จิตตั้งมั่นแล้ว ทางไปสู่พรหมโลกปรากฏได้"

เล่ม ๑๐ หน้า ๒๒๙

"ญาณเป็นเครื่องเห็นพวกอมนุษย์"

เล่ม ๒๐ หน้า ๑๘๙

"ผู้ใดรู้บุพเพนิวาสานุสสติญาณ เห็นสวรรค์เห็นอบาย"

เล่ม ๑๓ หน้า ๓๐๓

"ดูกรอุทายี ภิกษุในธรรมวินัยนี้บรรลุจตุตถฌาน ไม่มีทุกข์ ไม่มีสุข เพราะละทุกข์ ละสุขและดับโทมนัสในก่อน ๆ ได้ มีอุเบกขาเป็นเหตุให้สติบริสุทธิ์อยู่ ยืนด้วยกัน เจรจากัน สนทนากันกับเทวดาทั้งหลายผู้เข้าถึงโลกที่มีความสุขโดยส่วนเดียวเหล่านั้นได้"

เล่ม ๒๖ หน้า ๓๙๐

"ภิกษุใดรู้แจ้งมนุษยโลก เทวโลก พร้อมทั้งพรหมโลกอันมีประเภทตั้งพันได้ใน เวลาครู่เดียวทั้งเป็นผู้เชี่ยวชาญในคุณคืออิทธิฤทธิ์ และในจุติ และอุบัติของสัตว์ทั้งหลาย ภิกษุนั้นย่อมเห็นเทพเจ้าทั้งหลายได้ตามความประสงค์"

สรุปแล้ว ให้เข้าฌาน ๔ แล้วน้อมจิตไปในบุพเพนิวาสานุสสติญาณหรือจุตูปปาตญาณ ก็จะเห็นและพูดคุยกับเทวดาหรือพรหมได้ตามความประสงค์

ใครอยากจะพิสูจน์ก็อย่าพิสูจน์ด้วยตาเนื้อ ให้ฝึกสมาธิจนได้ฌาน ๔ เสียก่อน เมื่อใช้ญาณทั้งสองแล้วยังไม่เห็นเทวดาจึงค่อยมาคัดค้าน

ในบางครั้ง ถ้าเทวดาสงเคราะห์ ท่านก็อาจจะมาให้เห็นเองโดยผู้เห็นไม่ต้องมีฌาน

เล่ม ๒๖ หน้า ๒๑๙

"ถ้าพระองค์จักเป็นผู้ไม่มีศรัทธา มีความตระหนี่ มีจิตไม่เลื่อมใส พระองค์จักไม่ได้เห็นข้าพระองค์"

ผู้ที่มักจะท้าว่า "ถ้ามีเทวดา ก็มาให้เห็นหน่อยเถอะน่า" นั้น แสดงว่าเป็นผู้ไม่มีศรัทธาเป็นผู้มีจิตไม่เลื่อมใสแล้วธุระอะไรเทวดาจะมาสงเคราะห์ เทวดาไม่ได้ขี้เห่อ และเทวดาไม่ใช่คนใช้ของมนุษย์จะได้คอยมาเอาอกเอาใจมนุษย์ ถ้าท่านจะมาสงเคราะห์ ก็เพื่อให้เกิดความมั่นใจปฏิบัติธรรมให้ยิ่ง ๆ ขึ้นไปได้ แต่เมื่อไม่มีศรัทธาเสียแล้ว ก็เรียกว่าขาดรากฐาน มนุษย์เช่นนี้สงเคราะห์ไปก็ไม่เกิดประโยชน์

การมีเทวดาเป็นความจริงข้อหนึ่งของโลก พระพุทธเจ้าท่านจึงตรัสถึง หากเราจะลองคิดดูว่า พระพุทธเจ้าท่านสอนว่าไปเข้านิพพานจึงจะพ้นจากวัฏสงสาร คราวนี้ ก็ควรจะลองคิด ถามดูว่า ถ้ายังไม่นิพพาน ตายแล้วจะไปไหน คำตอบก็มีอยู่ว่า ไปเกิดตามกรรมของตนในภพต่าง ๆ คือ เป็นสัตว์นรกบ้าง, สัตว์เดียรัจฉานบ้าง, มนุษย์ (ตามเดิม) บ้าง, เทวดาบ้าง, เปรตบ้าง, เวียนกันไปมาจนกว่าจะนิพพานคือไม่เกิด นี่ก็เช่นเดียวกับที่มนุษย์เรามีชาติผิวเหลืองบ้าง ผิวขาวบ้าง ผิวดำบ้าง ซึ่งมีอยู่เป็นธรรมดา ถ้ามาถามว่าทำไมจึงอ้างว่ามีมนุษย์ผิวขาวอย่างนี้ก็เรียกว่าถามไม่ถูก เพราะเป็นสิ่งมีอยู่แล้วโดยธรรมชาติ

คำถามข้อนี้ โยงไปถึงเรื่องสวรรค์และนรกว่ามีจริงหรือไม่ด้วย คำตอบก็เป็นอย่างเดียวกัน เพราะมีเทวดาก็มีสวรรค์ ฯลฯ

คำอธิบายที่ว่า "สวรรค์อยู่ในอก นรกอยู่ในใจ" นั้นเป็นคำอธิบายของผู้ไม่รู้แก่ผู้ไม่รู้ คือไม่มีฌานที่จะเห็นได้ในมิติพิเศษที่เป็นทิพย์นั้น ทำให้เกิดความพอใจคือเป็นที่ยุติไม่ได้

ความจริงคำอธิบายนี้แย้งได้ เพราะคนโกงที่หากินอยู่ในขอบเขตของกฎหมาย รู้ตัวแน่ว่ากฎหมายไม่มีทางทำอะไรตนได้ ถึงทำชั่วก็มีความสุข กลับโกงมากขึ้นอีก มนุษย์กินคนสามารถกินคนได้ในถิ่นของเขาโดยมีความสุข นักล่าสัตว์ที่ยิงสัตว์ (โดยกฎหมายเสียด้วย) ก็มีทั้งความสุขและความสนุก คนกินเหล้า (ศีลข้อ ๕) ก็มีความสุข มีสตางค์พอเสียอย่าง ทุกข์ก็ไม่เกิด

ในเมื่อคำอธิบายนี้แย้งได้ ก็ไม่ควรจะเป็นคำอธิบายที่ถูก ไม่เหมือนคำของพระพุทธเจ้าที่พิสูจน์ได้ แย้งไม่ได้ และเป็นจริงในทุกเวลาทุกสถานที่

อันที่จริงในพระไตรปิฎกท่านพูดไว้ชัด ไม่มีความกำกวมเลยในเรื่องนรกสวรรค์

เล่ม ๑ หน้า ๖ หัวข้อจุตูปปาตญาณ (ตอนพระพุทธเจ้ากำลังตรัสรู้)

"เรานั้น เมื่อจิตเป็น *สมาธิ* บริสุทธิ์ผุดผ่อง ไม่มีกิเลส ปราศจากอุปกิเลส อ่อนควรแก่การงาน ตั้งมั่น ไม่หวั่นไหว อย่างนี้แล้ว ได้น้อมจิตไปเพื่อญาณเครื่องรู้จุติและอุปบัติของสัตว์ทั้งหลาย เรานั้นย่อมเล็งเห็นหมู่สัตว์ผู้กำลังจุติ กำลังอุปบัติ เลว ประณีต มีผิวพรรณดี มีผิวพรรณทราม ได้ดี ตกยาก ด้วย *ทิพยจักษุ* อันบริสุทธิ์*ล่วงจักษุของมนุษย์*

ย่อมรู้ชัดซึ่งหมู่สัตว์ผู้เข้าถึงตามกรรมว่าหมู่สัตว์ผู้เกิดเป็นอยู่เหล่านี้ประกอบด้วยกายทุจริต วจีทุจริต มโนทุจริต ติเตียนพระอริยเจ้า เป็นมิจฉาทิฐิ ยึดถือการกระทำด้วยอำนาจมิจฉาทิฐิ หมู่สัตว์ผู้เกิดเป็นอยู่เหล่านั้น เบื้องหน้าแต่แตกกาย *ตายไป* เข้าถึงอบาย ทุคติ วินิบาต นรก..... (สุจริต) ..... เบื้องหน้าแต่แตกกาย *ตายไป* เข้าถึงสุคติโลกสวรรค์...."

เห็นได้ชัดว่า นรกหรือสวรรค์นั้น *ตายแล้ว* จึงไป ไม่ใช่ว่าไปทั้งเป็น ๆ อย่างที่พูดว่า สวรรค์อยู่ในอก นรกอยู่ในใจ

ต้องขอสะกิดไว้นิดหนึ่งว่า พระพุทธเจ้าท่านไม่ใช่ว่า "*มีความเชื่อ*" ว่า ทำชั่วตกนรก ทำดีขึ้นสวรรค์ แต่ท่านบอกว่าท่าน *เห็น* ด้วยตาทิพย์ทีเดียวว่า ผู้ทำชั่วตกนรก ผู้ทำดีขึ้นสวรรค์ ฉะนั้น ถ้าใครจะค้านท่านก็ต้องเห็นเองเสียก่อนจึงค่อยค้าน ไม่ใช่ว่าไม่เห็นอะไรเลยแล้วค้านตะบันไป คนชนิดนั้นท่านจัดไว้เป็นพวก "ปทปรมะ" อาจรู้สารพัดอย่างแต่พูดไม่รู้เรื่องกันเลย

หมายเหตุ:- หลวงพ่อผึกมโนมยิทธิ มีคนไปชมสวรรค์ได้ด้วยตนเองหลายพันคนแล้ว ใน พ.ศ. ๒๕๒๒

คำถาม นี่ก็เลยโยงไปถึงคำถามว่า คนตายแล้วเกิดอีกจริงหรือ ที่ถามกันไม่รู้จักหยุด

คำตอบ ความจริงเรื่องคนตายแล้วเกิดนี้ไม่น่าจะสงสัย เพราะพระพุทธเจ้าทรงสอนว่าให้ไปอมตนิพพานเพื่อพ้นจากการเวียนเกิดเวียนตาย (วัฏสงสาร) แสดงว่าตายแล้วเกิดใหม่อยู่แล้ว

แต่ในความหมายที่ถามกันนั้น ตั้งใจจะถามว่าคนตายแล้วจะมาเกิด*เป็นคน*ใหม่หรือ? หากถามเช่นนี้ก็ต้องตอบว่าไม่จริง ได้กล่าวมาในข้ออื่นแล้วว่าคนตายแล้วไปเกิดเป็นสัตว์นรก (ตกนรก) ก็มี เป็นสัตว์เดียรัจฉานก็มี เป็นมนุษย์ก็มี เป็นเทวดาก็มี เป็นเปรตก็มี เล่ม ๒๔ หน้า ๒๘๐ บ่งว่ามีกุศลกรรมบท ๑๐ จึงจะได้เกิดเป็นคน

เรื่องตายแล้วเกิด หรือมีชาตินี้ชาติหน้านั้น มีหลักฐานพูดไว้ชัดในพระไตรปิฎก เล่ม ๒๐ หน้า ๔๕

"ดูกรภิกษุทั้งหลาย สัตว์ที่จุติจากมนุษย์กลับมาเกิดในมนุษย์มีเป็นส่วนน้อย สัตว์ที่จุติจากมนุษย์ไปเกิดในนรก ในกำเนิดสัตว์เดียรัจฉาน เกิดปิติวิสัย มากกว่าโดยแท้"

เพราะฉะนั้น จึงตอบได้ว่าตายแล้วเกิดอีก และชาติหน้ามีจริง

อย่างไรก็ดี ปรากฏว่าพระที่มีชื่อเสียงบางองค์อ้างพระไตรปิฎกมาแสดงเหมือนกันว่าพระพุทธเจ้าท่านไม่ทรงยืนยันว่าตายแล้วเกิดอีก เช่น

เล่ม ๑๓ หน้า ๒๐๗

"วัจฉโคตรปริพาชกทูลถามว่า ข้าแต่ท่านพระโคดม ก็ท่านพระโคดมทรงเห็นอย่างนี้ว่าสัตว์เบื้องหน้าแต่ตายไปมีอยู่ สิ่งนี้เท่านั้นจริง สิ่งอื่นเปล่า ดังนี้หรือ

ดูกรวัจฉะ เราไม่ได้เห็นอย่างนั้น

ข้าแต่ท่านพระโคดม ก็ท่านพระโคดมทรงเห็นอย่างนี้ว่าสัตว์เบื้องหน้าแต่ตายไปไม่มีอยู่สิ่งนี้เท่านั้นจริง สิ่งอื่นเปล่า ดังนี้หรือ

ดูกรวัจฉะ เราไม่ได้เห็นอย่างนั้น

ข้าแต่ท่านพระโคดม ก็ท่านพระโคดมทรงเห็นอย่างนี้ว่าสัตว์เบื้องหน้าแต่ตายไปมีอยู่ก็มี ไม่มีอยู่ก็มี สิ่งนี้เท่านั้นจริง สิ่งอื่นเปล่า ดังนี้หรือ

ดูกรวัจฉะ เราไม่ได้เห็นอย่างนั้น"

ข้าแต่ท่านพระโคดม ก็ท่านพระโคดมทรงเห็นอย่างนี้ว่าสัตว์เบื้องหน้าแต่ตายไปมีอยู่ก็มิใช่ไม่มีอยู่ก็มิใช่ สิ่งนี้เท่านั้นจริง สิ่งอื่นเปล่า ดังนี้หรือ

ดูกรวัจฉะ เราไม่ได้เห็นอย่างนั้น

เมื่อท่านได้ยกพระไตรปิฎกตอนนี้มาแล้วก็ชี้ว่า นี่ยังไงล่ะ พระพุทธเจ้าไม่ได้ทรงยืนยันเลยว่าตายแล้วเกิดหรือไม่ได้เกิดสักหน่อย

ตรงนี้น่าจะยกพระไตรปิฎกเล่ม ๑๖ หน้า ๓๐๒ มาแสดง

"พวกภิกษุในอนาคตกาล เมื่อเขากล่าวถึงพระสูตรที่ตถาคตกล่าวแล้วอันลึก มีอรรถอันลึกเป็นโลกุตตระ ประกอบด้วยสุญญตธรรมอยู่ จักไม่ปรารถนาพึ่ง จักไม่เข้าไปตั้งจิตเพื่อรู้ และจักไม่สำคัญธรรมเหล่านั้นว่าควรเล่าเรียน ควรศึกษา แต่ว่าเมื่อเขากล่าวพระสูตรอันนักปราชญ์รจนาไว้อันปราชญ์ร้อยกรองไว้ มีอักษรอันวิจิตร มีพยัญชนะอันวิจิตร เป็นของภายนอก เป็นสาวกภาษิตอยู่ จักปรารถนาพึ่งด้วยดี จักเงี่ยโสตลงสดับ จักเข้าไปตั้งไว้ซึ่งจิตเพื่อรู้ และจักสำคัญธรรมเหล่านั้นว่าควรเรียน ควรศึกษา"

ถ้าเราพิจารณาว่าปัญหานี้มีคำตอบที่ตอบได้อย่างใดอย่างหนึ่งเท่านั้น คือ ตายแล้วเกิดหรือตายแล้วไม่เกิดแล้ว ปรากฏว่าพระพุทธเจ้าท่าน "ไม่ได้เห็นอย่างนั้น" ทั้งคู่ เช่นนี้ก็คงจะต้องมีอะไรที่ลึกกว่านี้ซ่อนอยู่

ความจริงในอีกแห่งหนึ่งท่านแปลทับศัพท์ว่า "ท่านพระโคดมมีทิฐิว่า.... หรือ" ซึ่งในสมัยนั้นมีความเชื่อหรือทิฐิกันต่าง ๆ ๖๒ อย่าง รวมทั้งอุจเฉททิฐิ และสัสตทิฐิที่นิยมยกมาอ้างกันด้วย

ที่พระพุทธเจ้าท่านทรงตอบนั้น นักศึกษามักจะไปสนใจเอาถ้อยคำข้างหลัง เช่น มีความเห็นว่าสัตว์ตายแล้วยังมีอยู่หรือ ก็จะไปสนใจว่า*ตายแล้วมีอยู่หรือเปล่า* แต่ความจริงแล้ว ท่านทรงตอบเฉพาะตอนหน้า คือ *มีความเห็น* หรือ*ไม่มีความเห็น* (คือมีทิฐิว่า....หรือ) ซึ่งทรงตอบว่าไม่มีความเห็น (ทิฐิ)..... เท่านั้น ใจความข้างหลังไม่มีความสำคัญ ฉะนั้นถึงจะถามมา ๖๒ คำถาม ท่านก็จะตอบว่าไม่มีความเห็นทั้งนั้น

อันนี้ ก็คือทรงตอบว่าไม่ทรงยึดถือในอะไรทั้งนั้นนั่นเอง *ไม่ว่าความเห็นนั้นจะถูกหรือผิด*

ในกรณีของวัจฉโคตรนี้ทรงอธิบายว่า ความเห็นเหล่านั้นไม่เป็นไปเพื่อความหน่าย เพื่อคลายกำหนัด เพื่อสงบระงับ เพื่อความรู้ยิ่ง เพื่อตรัสรู้ เพื่อนิพพาน

พูดกันตรงๆ ก็จะทรงสอนว่าไปติดใจในความเห็นต่าง ๆ นั้นทำไม ไม่มีประโยชน์แก่พระนิพพานเลยต่างหาก คำตอบนี้เลยย้อนมาถึงผู้ที่ถามปัญหานี้ในสมัยปัจจุบันด้วยว่ามัวแต่ไปติดใจปัญหาขี้ผงนี้อยู่ทำไม

ท่านทรงอธิบายไว้ในที่อื่นว่า การยอมรับว่ามีความตายความเกิดอะไรนั้น เท่ากับยอมรับว่ามีตัวตนของตน พระพุทธเจ้า (และพระอรหันต์ทั้งหลาย) พ้นแล้วจากการนับว่าเป็นตัวตน เมื่อไม่มีตัวตนของตน (ซึ่งทำให้เกิดทุกข์) เสียแล้ว การพูดเรื่องตาย เรื่องเกิด ก็ไร้ความหมาย ป่วยการพูด ไม่เกิดประโยชน์

ที่ท่านตอบวัจฉโคตรเช่นนั้นก็เป็นการตอบเชิงสอนนั่นเอง ความลึกของพระธรรมอยู่ที่ตรงนี้ แต่คนสมัยนี้ไปจับเอาอย่างตื้น ๆ (อย่างที่ท่านทรงพยากรณ์ไว้แล้ว) ว่าไม่ทรงยืนยันว่าตายแล้วเกิดหรือไม่เกิด (ความจริงน่าจะรู้ว่าพระพุทธเจ้านั้นทรงมีสัพพัญญุตญาณไม่มีอะไรที่พระพุทธเจ้าไม่รู้)

พระไตรปิฎกอีกตอนหนึ่งที่มักจะยกมาอ้าง คือ เล่ม ๑๙ หน้า ๙๒ ข้อ ๑๐๗

"ดูกรพราหมณ์และคฤหบดีทั้งหลาย ในลัทธิของสมณะพราหมณ์เหล่านั้น บุรุษผู้รู้แจ้งย่อมตระหนักชัดว่า ถ้าโลกหน้าไม่มี เมื่อเป็นอย่างนี้ ท่านบุรุษบุคคลนี้ เมื่อตายไปจักทำตนให้สวัสดีได้ ถ้าโลกหน้ามี เมื่อเป็นเช่นอย่างนี้ ท่านบุรุษบุคคลนี้เมื่อตายไปจักเข้าถึงอบายทุคติ วินิบาต นรก"

เมื่อคัดมาแสดงแล้วก็ชี้ว่า เห็นไหม แม้แต่พระพุทธเจ้าก็ยังไม่ยืนยันว่าโลกหน้ามี (ตายแล้วเกิด)

แต่ความจริงแล้วในหน้าก่อน คือ ข้อ ๑๐๖ มีใจความว่า

"ก็โลกหน้ามีอยู่จริง ความเห็นของผู้นั้นว่าโลกหน้าไม่มี ความเห็นของเขานั้นเป็นมิจฉาทิฐิ..... เขากล่าวว่าโลกหน้าไม่มี ผู้นี้ย่อมทำตนเป็นข้าศึกต่อพระอรหันต์ผู้รู้แจ้งโลกหน้า ฯลฯ"

ผู้คัดกลับไม่คัดมาแสดง

ความจริงเรื่องนี้พระพุทธเจ้าทรงแสดงธรรมแก่คนพวกใหม่ เมื่อเทศน์ไปว่ามีโลกหน้า ผู้ที่ยังไม่นับถือพระพุทธเจ้าก็ยังคงจะมีอยู่ ที่ยังไม่เชื่อคำสอนก็คงจะมีอยู่ ดังนั้นพระพุทธเจ้าท่านจึงสรุปท้ายในข้อ ๑๐๗ ว่า ถ้าประพฤติชั่วไว้และโลกหน้าไม่มีก็คงไม่เป็นไร แต่ถ้าเกิดมีเข้าจริง ๆ ก็จะต้องตกนรก เพราะฉะนั้น ทำดีไว้จึงเป็นการปลอดภัยกว่า (ธรรมนี้เรียกว่าอปัณณกธรรม) เท่านั้นเอง

ผู้ที่คัดไปเพื่อเป็นการแสดงว่าพระพุทธเจ้าไม่ยืนยันว่าโลกหน้ามีนั้น เห็นได้ชัดว่าเป็นพวกขี้โกง คัดมาสำหรับหลอกลวงผู้ไม่เคยอ่านพระไตรปิฎก เพื่อความประสงค์ที่จะบิดเบือนหรือทำลายพระพุทธศาสนานั่นเอง

บางคนทูลถามพระพุทธเจ้าตรง ๆ ว่า คนนั้น ๆ ตายไปแล้วไปเกิดที่ไหน ท่านก็ทรงตอบ

เล่ม ๑๙ หน้า ๔๐๖

พระอานนท์ทูลถามว่า "ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ภิกษุชื่อสาฬหะมรณภาพแล้ว คติของเธอเป็นอย่างไร สัมปรายภพของเธอเป็นอย่างไร ภิกษุณีชื่อนันทามรณภาพแล้ว...ฯลฯ"

พระผู้มีพระภาคตรัสว่า ดูกรอานนท์ ภิกษุชื่อสาฬหะมรณภาพแล้ว กระทำให้แจ้งซึ่งเจโตวิมุติ ปัญญาวิมุติ อันหาอาสวะมิได้ เพราะอาสวะทั้งหลายสิ้นไปด้วยปัญญาอันยิ่งเองในปัจจุบัน เข้าถึงอยู่ ภิกษุณีชื่อนันทามรณภาพแล้วเป็นอุปปาติกะ จักนิพพานในภพนั้น....."

อีตาพราหมณ์วัจฉโคตรที่เคยได้รับคำตอบ "ไม่ได้คิดอย่างนั้น" มา แกคอยจับผิดอยู่ แกก็ค่อนแคะในทำนองว่าพระพุทธเจ้าก็คุยอวดเหมือนอาจารย์อื่น ๆ แหละน่า ว่าลูกศิษย์ของตนได้ดี แล้วตบท้ายว่า "ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ข้าพเจ้านั้นมีความเคลือบแคลงสงสัยแท้ว่าอย่างไร ๆ พระสมณโคดมก็ต้องทรงรู้ธรรมอันบุคคลพึงรู้ยิ่ง" (เล่ม ๑๘ หน้า ๔๒๘)

ตอนนี้ถ้าจะให้ดี เราควรสมมติตัวเองเป็นพระพุทธเจ้า แล้วคิดว่าโดนเข้าท่านี้จะตอบอย่างไร ปรากฏคำตอบของท่านดังนี้

"ดูกรวัจฉะ จริงทีเดียว ควรที่ท่านจะสงสัยเคลือบแคลงใจ ความเคลือบแคลงเกิดขึ้นแล้วแก่ท่านในฐานะที่ควรสงสัย ดูกรวัจฉะ เราย่อมบัญญัติความเกิดขึ้นแก่คนที่ยังมีอุปาทานเท่านั้น หาบัญญัติแก่คนที่หาอุปาทานมิได้ไม่"

นี่ท่านศอกกลับเอาวัจฉโคตรว่าเป็นบุคคลประเภทไม่มีอุปาทานเสียอีกด้วย ซึ่งคงจะทำให้วัจฉโคตรภูมิอกภูมิใจเป็นอันมาก

ในเล่ม ๑๓ หน้า ๑๗๙ ตรัสว่า

"ดูกรอนุรุทธะทั้งหลาย ตถาคตจะพยากรณ์สาวกทั้งหลายผู้ทำกาละล่วงลับไปแล้วในภพที่เกิดทั้งหลายว่า สาวกชื่อโน้นเกิดในภพโน้น สาวกชื่อโน้นเกิดในภพโน้น ดังนี้เพื่อให้คนพิศวงก็หามิได้ เพื่อเกลี้ยกล่อมคนก็หามิได้ เพื่ออานิสงส์คือลาภสักการะและความสรรเสริญก็หามิได้ ด้วยความประสงค์ว่าคนจงรู้จักเราด้วยเหตุนี้ก็หามิได้ ดูกรอนุรุทธะทั้งหลาย กุลบุตรผู้มีศรัทธา มีความยินดีมาก มีความปราโมทย์มากมีอยู่ กุลบุตรเหล่านั้นได้ฟังคำพยากรณ์นั้นแล้วจะน้อมจิตเข้าไป เพื่อความเป็นอย่างนั้นบ้าง ข้อนั้นจะมีเพื่อประโยชน์เกื้อกูล เพื่อความสุขแก่กุลบุตรเหล่านั้นสิ้นกาลนาน ฯ"

จะเห็นได้ว่าคำถามอย่างเดียวกันจะทรงตอบแก่บุคคลต่าง ๆ ไม่เหมือนกัน ทั้งนี้ ก็ควรระลึกถึงบทพรรณนาพระคุณของพระพุทธเจ้าว่า ทรงเป็นครูผู้เยี่ยมยอด ทรงตอบให้

เหมาะกับที่จะเกิดประโยชน์กับบุคคลนั้น ๆ เป็นหลัก บางทีก็ตอบเพื่อสอนไปในตัว เช่น กรณีวัจฉโคตร เป็นต้น

ความจริงเรื่องตายแล้วเกิดนี้ โดยเฉพาะพระภิกษุแล้วไม่ควรเลยที่จะสงสัย เพราะควรจะต้องรู้ประวัติการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้าเป็นอย่างดี เล่ม ๑ หน้า ๖ บุพเพนิวาสานุสสติญาณ

"เรานั้น เมื่อจิตเป็นสมาธิ บริสุทธิ์ผุดผ่อง ไม่มีกิเลส ปราศจากกิเลส อ่อน ควรแก่การงาน ตั้งมั่น ไม่หวั่นไหว อย่างนี้แล้ว ได้น้อมจิตไปเพื่อบุพเพนิวาสานุสสติญาณ เรานั้นย่อมระลึกชาติก่อนได้เป็นอันมาก คือระลึกได้หนึ่งชาติบ้าง สองชาติบ้าง สามชาติบ้าง.... แสนชาติบ้าง ตลอดสังวัฏฏกัลปเป็นอันมากบ้าง.... ว่าในภพโน้นเราได้มีชื่ออย่างนั้น มีโคตรอย่างนั้น มีผิวพรรณอย่างนั้น มีอาหารอย่างนั้น เสวยสุขทุกข์อย่างนั้น ๆ มีกำหนดอายุเพียงเท่านั้น ครั้น จุติ จากภพนั้นแล้วได้ *ไปเกิด* ในภพโน้น แม้ในภพโน้นนั้น เราก็ได้มีชื่ออย่างนั้น..... วิชชาที่หนึ่งนี้แล เราได้บรรลุแล้วในปฐมยามแห่งราตรี....."

เห็นได้ชัดว่ามีการตายแล้วเกิดใหม่ และที่บางคนพยายามอธิบายว่า ชาตินี้ชาติหน้าก็หมายถึงว่าเมื่อเด็ก ๆ (คือเวลาล่วงมาแล้วในชาตินี้) คือชาติก่อน อนาคตของชาตินี้ก็คือชาติหน้านั้นไม่ตรงกับที่พระพุทธเจ้าตรัสเล่าไว้เลย

บุคคลประเภทค้านพระพุทธเจ้า หรือสอนแข่งกับพระพุทธเจ้า คือ สอนไปเสียคนละทาง เช่นนี้มีอยู่ไม่ใช่น้อย ทำให้ผู้ที่ไม่สนใจค้นหลักฐานในพระไตรปิฎก (เลยไม่รู้จริง) เป๋ไปเป๋มา ในที่สุดคนไม่รู้ก็เถียงกับคนไม่รู้แล้วเลยเอาเป็นยุติไม่ได้ ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นบ่อย ๆ ในสมัยนี้

คำถาม เรื่องฤทธิ์เขาว่าเป็นเรื่องเหลวไหลเพ้อเจ้อ เป็นไปไม่ได้ พระพุทธเจ้าไม่เคยสอน

คำตอบ "เขา" ที่ว่าอย่างนั้นแหละเป็นคนเพ้อเจ้อ พูดไม่มีหลักมีเกณฑ์ คิดเอาเอง ควรจำไว้บ้างว่า พระพุทธเจ้าท่านสอนว่าพูดอะไรก็ต้องมีหลักอ้างอิงอยู่เสมอ อย่าพูดเฉย ๆ

ความจริงแล้วพระพุทธเจ้าท่านทรงสนับสนุนเรื่องฤทธิ์และใช้ฤทธิ์อยู่บ่อย ๆ แต่ทรงใช้เมื่อเห็นว่าเกิดประโยชน์เท่านั้น ไม่ใช่แสดงฤทธิ์เล่นสนุกๆ หรือแสดงตามคำขอร้อง การแสดงฤทธิ์เป็นเครื่องช่วยให้เกิดความเลื่อมใสเท่านั้น ไม่ได้เป็นเครื่องตัดอาสวะกิเลสโดยตรง

เล่ม ๔ หน้า ๓๐ พระพุทธเจ้าทรง "บันดาลอิทธาภิสังขาร" มิให้เศรษฐีบิดาของยสกุลบุตรมองเห็นท่านยสกุลบุตรซึ่งนั่งอยู่ ณ ที่นั้น ประโยชน์ที่เกิดขึ้นคือ พระยสกุลบุตรได้เป็นพระอรหันต์ ส่วนบิดาเป็นพระโสดาบัน

เล่ม ๔ หน้า ๔๔ ถึง ๕๕ ทรงแสดงฤทธิ์ต่าง ๆ คือ

- สู้กับนาคที่แสดงฤทธิ์
- ไปบิณฑบาตที่อุตตรกุรุทวีป แล้วนำกลับมาในเวลาอันสั้น
- ไปเก็บผลหว้าประจำชมพูทวีปและดอกปาริฉัตรจากดาวดึงส์
- บันดาลให้ชฎิลผ่าฟืนไม่ออก
- บันดาลให้ก่อไฟไม่ติด
- เนรมิตไฟ ๕๐๐ กองให้พวกชฎิลผิง
- บันดาลให้น้ำที่กำลังท่วม ไม่ท่วมตรงที่ประทับ

ประโยชน์คือ เป็นการทรมานอุรุเวรกัสสปชฎิลให้เลื่อมใสและในที่สุดก็บวชพร้อมด้วยศิษย์ ๕๐๐

เล่ม ๕ หน้า ๒

ผู้แทนชาวบ้านแปดหมื่นตำบลไปเฝ้าพระพุทธเจ้า ท่านพระสาคตะแสดงฤทธิ์ดำดินให้เห็น ชาวบ้านก็เลยไม่แน่ใจว่าองค์ไหนเป็นพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าจึงสั่งให้แสดงฤทธิ์มากกว่านั้นอีก ท่านสาคตะคงจะรู้พระทัยว่าไม่เป็นการสะดวกแก่พระพุทธเจ้าที่จะบอกว่านั่นเป็นเพียงศิษย์ เมื่อแสดงฤทธิ์พอควรแล้วก็มาซบที่พระบาทกล่าวว่า พระผู้มีพระภาคเป็นศาสดาของข้าพระพุทธเจ้า

นอกจากนี้ ทรงแสดงฤทธิ์อีกหลายแห่งเพื่อการสอน เช่น ขณะที่สาวกในที่ไกลกำลังคิดผิด ก็จะทรงปรากฏพระองค์สั่งสอนทันที เป็นต้น

เล่ม ๑๓ หน้า ๓๙๐ ทรงบันดาลอิทธาภิสังขารให้องคุลิมาลโจรวิ่งไม่ทัน

ทรงสนับสนุนให้สาวกทำตนให้มีฤทธิ์ด้วย เช่น ในเล่ม ๑๑ หน้า ๓๐๕ ทรงสอนว่าธรรม ๖ อย่างที่ภิกษุควรทำให้แจ้ง คือ อภิญญา ๖ (ข้อ ๑ ของอภิญญา ๖ คือ บรรลุอิทธิวิธี)

เล่ม ๑๓ หน้า ๒๗๕ ตรัสว่าสาวกของพระองค์บรรลุอภิญญาเป็นจำนวนมาก

เล่ม ๒๐ หน้า ๑๙๔ สาวกที่ประกอบด้วยปาฏิหาริย์ ๓ มีมาก

ฝ่ายที่แอนตี้การแสดงฤทธิ์มักจะยกหลักฐานมา ๒ แห่ง

แห่งแรก เล่ม ๑๑ หน้า ๓ สืบเนื่องมาจากโอรสเจ้าลิจฉวี ชื่อสุนักขัตตะจะออกจากการเป็นสาวกของพระพุทธเจ้า ด้วยเหตุที่ "พระผู้มีพระภาคเจ้ามิได้ทรงกระทำอิทธิปาฏิหาริย์ที่เป็นธรรมยิ่งยวดของมนุษย์แก่ข้าพระองค์เลย" พระพุทธเจ้าท่านก็สอนไม่ให้ติดในฤทธิ์ เพราะคนลักษณะนี้ถ้าได้เห็นฤทธิ์ที่แสดงแล้วก็คงจะหมกมุ่นอยู่แต่เรื่องฤทธิ์ ไม่มุ่งที่จะตัดกิเลส คือ ทรงสอนว่า "ดูกรสุนักขัตตะ เพราะเหตุที่เมื่อเราได้กระทำอิทธิปาฏิหาริย์ที่เป็นธรรมยิ่งยวดของมนุษย์หรือมิได้กระทำก็ดี ธรรมที่เราได้แสดงไว้ย่อมนำผู้ประพฤติให้สิ้นทุกข์โดยชอบเช่นนี้ เธอจะปรารถนากระทำอิทธิปาฏิหาริย์ที่เป็นธรรมยิ่งยวดของมนุษย์ไปทำไม"

ผู้อ่านหนังสือควรระลึกว่า พระพุทธเจ้าทรงเป็นผู้สอนชั้นเยี่ยม สอนให้เหมาะแก่บุคคลนั้น ๆ คำตอบนี้ตอบแก่สุนักขัตตะเท่านั้น ไม่ใช่หมายความว่าเป็นคำสอนทั่วไป ทั้งนี้เพราะการแสดงปาฏิหาริย์ไม่มีค่าแก่บุคคลผู้นี้ บ่วยการแสดง ในหน้าต่อ ๆ ไปได้ทรงเตือนสุนักขัตตะถึงเรื่องที่ผ่านมาแล้ว ๓ เรื่อง และชี้ว่านั่นคือปาฏิหาริย์ที่พระองค์ทรงแสดงให้เห็นอยู่แล้ว ยังไม่พออีกหรือ (ใน ๓ เรื่องนั้นสุนักขัตตะเป็นตัวเกี่ยวข้องสำคัญอยู่ด้วย)

แห่งที่สอง เล่ม ๙ หน้า ๓๔๗ เกวัฏฏ์คฤหบดีบุตรทูลขอพระพุทธเจ้าให้ส่งภิกษุสักรูปหนึ่งทำปาฏิหาริย์ เพื่อให้ชาวเมืองเกิดความเลื่อมใส พระองค์ทรงปฏิเสธ แล้วทรงกล่าวว่าปาฏิหาริย์ ๓ นั้นทรงทราบแต่.....

"เมื่อเล็งเห็นโทษเช่นนี้จึงอึดอัด ระอา เกลียด อิทธิปาฏิหาริย์"

"เมื่อเล็งเห็นโทษเช่นนี้จึงอึดอัด ระอา เกลียด อาเทศนาปาฏิหาริย์"

แต่ไม่ตรัสว่า อึดอัด ระอา เกลียด อนุสาสนีปาฏิหาริย์

เมื่อยกมาเช่นนี้แล้วก็ประโคมกันว่าทรงคัดค้านการแสดงปาฏิหาริย์ ซึ่งเราจะเห็นได้ว่าขัดกันกับคำสอนเรื่องให้ทำอภิญญา ๖ และขัดกับที่ทรงประพฤติในการแสดงฤทธิ์หลายครั้ง

แต่เราต้องไม่ลืมว่าพระพุทธเจ้านั้นจะไม่มีการค้านได้เลย ฉะนั้น จะต้องพิจารณาเรื่องนี้โดยละเอียด

ประการที่ ๑ จะต้องระลึกว่าพึ่งจะเสด็จมาถึงที่นั้น (สวนมะม่วงของปาวาธิกเศรษฐี เขตเมืองนาลันทา) ยังไม่มีผู้เลื่อมใส ยังไม่มีโอกาสแสดงธรรม ถ้าจู่ ๆ ไปแสดงอิทธิ-ปาฏิหาริย์เข้า ผลที่จะเกิดก็คือคนที่ไม่มีศรัทธาไม่เลื่อมใสจะกล่าวได้ว่ามีวิชา คือ คันธารี ใช้แสดงเช่นนี้ได้เช่นกัน ถ้าหากแสดงครั้งแรกแล้วมีคนค้านได้ ก็เห็นได้ว่า "เสียเส้น" หมด อันนี้ เราควรจะต้องเห็นพระปัญญาของพระพุทธเจ้าในปัญหาว่าจะปฏิเสธเกวัฏฏ์อย่างไรดี จึงจะไม่เสียน้ำใจ วิธีที่ทรงเลือกนั้นนับว่าเหมาะสมที่สุด

เรื่องนี้ พอดีมีตัวอย่างในสมัยปัจจุบัน คือ เรื่องของนางสาวศศิธร เมธางกูร ซึ่ง หนังสือพิมพ์ลงข่าวว่า นายบุญมี เมธางกูร ผู้เป็นบิดาได้นำมาแสดงการปิดตาอ่านหนังสือ และขับรถด้วยอำนาจจิตศาสตร์ ต่อมาหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ฉบับวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๑ ทำข่าวสัมภาษณ์นักเล่นกลหลายคน นักเล่นกลบอกว่าอย่างนี้เป็นกลชั้นต่ำ นักเล่นกลที่ไหนก็ทำได้ จะทำยิ่งกว่านี้ เช่น ให้คนลอยในอากาศก็ยังได้ ผ้าปิดตาสีดำทำไว้ขายสำหรับ เล่นกลอย่างนี้มีขายถมเถไป

นายบุญมี เมธางกูร ผู้นี้มีชื่อเสียงดีงามในกิจของพระศาสนา คือ เป็นอาจารย์ สอนพระอภิธรรม ที่ออกเป็นรายการวิทยุก็ดูเหมือนมี ถ้าบังเอิญเรื่องการใช้จิตศาสตร์ของ นางสาวศศิธร เป็นเรื่องจริงแท้ไม่แปลกปลอม นายบุญมีกลับไม่ได้รับอะไรเลย นอกจาก ความเสียหาย

พระพุทธเจ้าท่านคงจะรู้ทันข้อนี้ ถ้าให้สาวกแสดงปาฏิหาริย์ก็คงจะถูกหักล้างว่า ใช้วิชาคันธารี ถ้าวิชาคันธารีเป็นการแสดงกลชนิดหนึ่งก็จะกลายเป็นว่าพระพุทธเจ้าหลอก ลวงให้คนเลื่อมใส ดังนั้นจึงเลี่ยงเสีย ปฏิเสธเสีย ไม่แสดง (ทำให้คนสมัยนี้บางพวกนำไป อ้างว่าพระพุทธเจ้าไม่ต้องการให้แสดงฤทธิ์)

ประการที่ ๒ อาเทสนาปาฏิหาริย์ ก็มีวิชาชื่อมณิภา สามารถนำมาใช้ได้ผลอย่าง เดียวกัน จึงทรง "อึดอัด ระอา และเกลียด" อีก

ประการที่ ๓ ทรงกล่าวถึงอนุสาสนีปาฏิหาริย์โดยละเอียด ซึ่งอันที่จริงก็คือหลัก สูตรพระพุทธศาสนาทั้งดุ้นนั่นเอง คือ กล่าวถึงจุลศีล (หน้า ๓๕๐) มัชฌิมศีล (หน้า ๓๕๒) มหาศีล (หน้า ๓๕๕) แล้วต่อด้วยการละนิวรณ์ ๕ บำเพ็ญฌาน ๑ ถึง ๔ แล้วน้อมจิตไป

เพื่อญาณทัสสนะ นิรมิตรูปอื่นจากกายนี้ มีรูปเกิดแต่ใจ มีอวัยวะน้อยใหญ่ครบถ้วน มีอินทรีย์ไม่บกพร่อง น้อมจิตไปเพื่ออิทธิวิธี คนเดียวเป็นหลายคนก็ได้ ทำให้หายไปก็ได้ ฯลฯ (เหมือนกับที่ระบุไว้ในอิทธิปาฏิหาริย์) น้อมจิตไปเพื่อทิพยโสตธาตุ ได้ยินเสียง ๒ ชนิด คือ เสียงทิพย์และเสียงมนุษย์ ทั้งอยู่ใกล้และไกลล่วงโสตมนุษย์ น้อมจิตไปเพื่อเจโตปริยญาณ บุพเพนิวาสานุสสติญาณ จุตูปปาตญาณ อาสวักขยญาณ ๖ อย่างหลังนี้ คือ อภิญญา ๖ ทั้งหมดนี้คืออนุสาสนีปาฏิหาริย์ ต่อจากนั้นท่านก็ทรงบรรยายถึงนิพพานโดยย่อเป็นอันจบหลักสูตร

ถ้าเราจะจับเรื่องโดยย่อเราจะเห็นได้ว่า เมื่อพระพุทธเจ้าเสด็จไปยังคนกลุ่มใหม่นั้น เกวัฏฏ์ก็จะขอให้อาจารย์ของตน (พระพุทธเจ้า) สั่งสาวกแสดงปาฏิหาริย์ให้เป็นที่ประจักษ์ พระพุทธเจ้าทรงเห็นว่าไม่เป็นโอกาสที่ควรแสดงเพราะคนยังไม่รู้จัก และถ้าแสดงไปก็จะมีคนค้านได้ กลับทำให้ความเลื่อมใสไม่เกิด จึงปฏิเสธโดยอ้อม ๆ แล้วถือโอกาสนั้นแสดงธรรมว่าพระพุทธศาสนาสอนอะไรบ้าง แทรกไว้ในอนุสาสนีปาฏิหาริย์ ซึ่งในนั้นเองก็กล่าวว่า *สามารถแสดงฤทธิ์ได้*

โดยสรุปแล้วจะเห็นได้ว่า ถ้าแสดงฤทธิ์ได้ประโยชน์ก็ทรงสนับสนุน ถ้าแสดงแล้วเกิดโทษไม่สนับสนุน ส่วนที่ห้ามสาวกแสดงฤทธิ์แก่ฆราวาสนั้น น่าจะเป็นการช่วยพระสาวกให้รอดตัวมากกว่า เพราะคราวนั้นท่านบิณโฑลภารทวาชะเหาะไปเอาบาตรไม้จันทน์แล้วลอยไปรอบเมือง คนที่ยังไม่เห็นก็ตามกันมาเกรียวกราวจะให้เหาะให้ดูอีก ถ้าไม่ทรงห้ามท่านบิณโฑลเห็นจะต้องเหาะโชว์ตลอดวันเป็นแน่ จะว่าไปการเหาะคราวนั้นก็ไม่ได้เกิดประโยชน์อะไรขึ้นมาเลย เพราะคล้ายเป็นการลองฤทธิ์ ซึ่งผิดพระประสงค์ของพระพุทธเจ้า

เรื่องฤทธิ์นี้จำเป็นต้องพิสูจน์ตามระเบียบว่าเป็นไปได้หรือไม่ ขอให้ไปดูเล่ม ๓๑ หน้า ๔๑๙ ถึง ๔๒๘ ซึ่งกล่าวถึงรายละเอียดในเรื่องฤทธิ์ เช่น ในหน้า ๔๒๒ "คำว่าเหาะไปในอากาศเหมือนนกก็ได้ คือ ท่านผู้มีฤทธิ์เป็นผู้ได้ปฐวีกสิณสมาบัติโดยปกติ ย่อมนึกถึงอากาศแล้วอธิษฐานด้วยญาณว่า จงเป็นแผ่นดิน ก็เป็นแผ่นดิน ท่านผู้มีฤทธิ์นั้นเดินบ้าง

ยืนบ้าง นอนบ้าง ในอากาศกลางหาวเหมือนนก ได้เปรียบเหมือนพวกมนุษย์ผู้ไม่มีฤทธิ์โดยปกติ เดินบ้าง ยืนบ้าง นั่งบ้าง นอนบ้าง บนแผ่นดินฉะนั้น ฯ”

พูดตามภาษาชาวบ้าน ผู้ที่จะทำฤทธิ์ได้นั้นต้องได้อรูปฌานและต้องคล่องในกสิณ ๑๐ เวลาจะทำฤทธิ์ก็เข้าอรูปฌานมีกสิณอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นนิมิต แล้วอธิษฐานก็จะสำเร็จดังประสงค์

เห็นได้ว่าท่านไม่ได้กล่าวไว้อย่างเลื่อนลอย วิธีแสดงฤทธิ์ท่านก็บอกไว้เสร็จ ขอเชิญพิสูจน์ดูด้วยตนเองก่อนแล้วจึงกล่าวว่าเป็นไปได้หรือไม่ได้

ประโยชน์ของฤทธิ์นั้น มิใช่ว่าทำให้เกิดความเลื่อมใสแล้วจะเข้าปฏิบัติธรรมอย่างเดียวยังมีประโยชน์อย่างอื่นอีก ในเล่ม ๒๐ หน้า ๒๕๘ พระอานนท์กราบทูลว่า “เป็นลาภของข้าพระองค์หนอ ข้าพระองค์ได้ดีแล้วหนอ ที่ข้าพระองค์มีพระศาสดาผู้มีฤทธิ์มีอานุภาพมากอย่างนี้

ท่านพระอุทายีก็ติงว่า “ดูกรอานนท์ ในข้อนี้ท่านจะได้ประโยชน์อะไร ถ้าศาสดาของท่านมีฤทธิ์มีอานุภาพมากอย่างนี้”

พระพุทธเจ้าทรงแก้ให้ว่า “ดูกรอุทายี เธออย่าได้กล่าวอย่างนี้ ถ้าอานนท์ยังไม่หมดราคะเช่นนี้ พึงทำกาละไป เธอพึงเป็นเจ้าแห่งเทวดาในหมู่เทวดา ๗ ครั้ง พึงเป็นเจ้าจักรพรรดิในชมพูทวีปนี้แหละ ๗ ครั้ง เพราะจิตที่เลื่อมใสนั้น ดูกรอุทายี ก็แต่ว่าอานนท์จักนิพพานในอัตภาพนี้เอง”

คำถาม มีคนสงสัยกันมากว่าทำบุญกับสาธารณะควรจะได้ประโยชน์กว่าทำกับวัด

คำตอบ เรื่องผลของการทำบุญนี้ ไม่มีเหตุผลที่จะใช้อธิบายกันได้ว่าทำอย่างนี้ทำไม่ได้ผลอย่างนั้น เป็นเรื่องที่ใช้ปัญญาพิจารณาไม่ได้ เรื่องนี้เป็นอจินไตย ซึ่งท่านกล่าวไว้ในเล่ม ๒๑ หน้า ๙๓ ว่ามี ๔ ประการ คือ

๑. พุทธวิสัยของพระพุทธเจ้า

๒. ฌานวิสัยของผู้ได้ฌาน

๓. เรื่องของโลก

๔. วิบากของกรรม

อจินไตยนั้นท่านบอกว่าเป็นสิ่งที่ไม่ควรคิด เพราะจะตอบให้แน่นอนลงไปไม่ได้ ถ้าใครขืนคิด ท่านว่า "พึงมีส่วนแห่งความบ้า"

ผลของการทำบุญว่าทำบุญอะไรจะได้ผลอย่างไรนั้น เป็นเรื่องอยู่ในข้อ ๔ คือ วิบากของกรรม ในเมื่อเราไม่สามารถจะตรึกตรองให้รู้ได้เอง เราก็ต้องเชื่อท่านผู้ที่รู้ไปก่อน ท่านผู้รู้ก็คือพระพุทธเจ้านั่นเอง พระพุทธเจ้าทรงเป็นสัพพัญญู คือ ที่ไม่รู้นั้นไม่มี

เล่ม ๒๕ หน้า ๒๐๘ "จริงอยู่ พระสูตรนี้พระผู้มีพระภาคตรัสแล้ว พระสูตรนี้พระผู้มีพระภาคผู้เป็นพระอรหันต์ตรัสแล้ว เพราะเหตุนั้น ข้าพเจ้าได้สดับมาแล้วว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย เธอทั้งหลายอย่าได้กลัวต่อบุญเลย คำว่าบุญนี้เป็นชื่อของความสุขอันน่าปรารถนา น่าใคร่ น่ารัก น่าพอใจ ดูกรภิกษุทั้งหลาย ก็เรารู้ได้ด้วย *ญาณอันวิเศษยิ่ง* ซึ่งวิบากอันน่าปรารถนา น่าใคร่ น่ารัก น่าพอใจที่ตนเสวยแล้วสิ้นกาลนานแห่งบุญทั้งหลายที่ตนทำไว้แล้วสิ้นกาลนาน"

ความเชื่อตามกาลามสูตรที่ชอบอ้างกันนั้น นำมาใช้ไม่ได้ในที่นี้ เพราะท่านบ่งว่าเรื่องนี้รู้ได้ด้วยญาณ ไม่ใช่มาตรึกตรองเหตุผลกันได้

คำตอบของปัญหาที่ถามจะได้จากเล่ม ๒๓ หน้า ๓๖๑ ซึ่งพระพุทธเจ้าทรงเล่าว่าสมัยที่พระองค์เกิดเป็นเวลามพราหมณ์นั้นได้ให้มหาทานดังนี้

ถาดทองคำเต็มไปด้วยรูปิยะ	๘๔,๐๐๐ ถาด
ถาดรูปิยะเต็มไปด้วยทอง	๘๔,๐๐๐ ถาด
ถาดสำริดเต็มไปด้วยเงิน	๘๔,๐๐๐ ถาด
ช้างประดับเครื่องทอง	๘๔,๐๐๐ เชือก
รถประดับเครื่องทอง	๘๔,๐๐๐ คัน
แม่โคนม	๘๔,๐๐๐ ตัว
หญิงสาวพร้อมเครื่องประดับ	๘๔,๐๐๐ คน
บัลลังก์ลาดผ้าโกเชาว์และขนแกะ	๘๔,๐๐๐ ที่
ผ้า	๘๔,๐๐๐ โกฏิ

และข้าว น้ำ ของบริโภค เครื่องลูบไล้ และที่นอนจำนวนนับไม่ได้ (ถ้าเราคิดเป็นราคาเดี๋ยวนี้น่ากลัวจะถึงล้านล้านบาท)

ทานนี้น่าจะมีผลมหาศาล แต่พระพุทธเจ้าทรงเล่าต่อไปว่า "ดูกรคฤหบดี ทานที่บุคคลเชื้อเชิญท่านผู้ถึงพร้อมด้วยทิฐิองค์เดียวบริโภคมีผลมากกว่าทานที่เวลามพราหมณ์ให้แล้ว" คำว่า "ท่านผู้ถึงพร้อมด้วยทิฐิ" นั้น ค้นดูแล้วปรากฏว่าหมายถึงพระโสดาบัน คือทานทั้งหมดนั้นคนที่รับทานไม่มีใครเป็นทักขิเณยบุคคลเลย (เป็นคนธรรมดา) สู้เลี้ยงข้าวพระโสดาบันเพียงมื้อเดียวก็ไม่ได้

ต่อจากนั้นท่านก็เปรียบเทียบไว้ดังนี้

ทานแก่พระสกิทาคามี ๑ องค์ ผลมากกว่าท่านผู้ถึงด้วยทิฐิ ๑๐๐ องค์

แก่พระอนาคามี ๑ องค์ มากกว่าแก่พระสกิทาคามี ๑๐๐ องค์

แก่พระอรหันต์ ๑ องค์ มากกว่าแก่พระอนาคามี ๑๐๐ องค์

แก่พระปัจเจกพุทธเจ้า ๑ องค์ มากกว่าแก่พระอรหันต์ ๑๐๐ องค์

แก่พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๑ องค์ มากกว่าแก่พระปัจเจกพุทธเจ้า ๑๐๐ องค์

แก่ภิกษุสงฆ์มีพระพุทธเจ้าเป็นประมุข มีผลมากกว่าแก่พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๑ องค์

การสร้าง *วิหารทาน* ถวายสงฆ์ผู้มาจาก *จาตุรทิศ* มากกว่าที่ถวายแก่ภิกษุสงฆ์ที่มีพระพุทธเจ้าเป็นประมุข

การที่บุคคลมีจิตเลื่อมใสถึงพระพุทธเจ้า พระธรรม และพระสงฆ์เป็นสรณะ มีผลมากกว่าการสร้างวิหารทานถวายสงฆ์ผู้มาจากจาตุรทิศ

การที่บุคคลมีจิตเลื่อมใสสมาทานสิกขาบท (ศีล ๕) มีผลมากกว่าการที่บุคคลมีจิตเลื่อมใสถึงพระพุทธเจ้า ฯ

การที่บุคคลเจริญเมตตาจิตโดยที่สุดแม้เพียงเวลาสูดของหอม มีผลมากกว่าการที่บุคคลมีจิตเลื่อมใสสมาทานสิกขาบท

การที่บุคคลเจริญอนิจจสัญญา แม้เพียงเวลาลัดนิ้วมือ มีผลมากกว่าการที่บุคคลเจริญเมตตาจิตโดยแม้เพียงเวลาสูดของหอม

ในเล่ม ๑๔ หน้า ๓๘๙ ให้รายละเอียดเพิ่มเติมไว้ในเรื่องของทักษิณาปาฏิปุคคลิกทาน

– ให้ทานในสัตว์เดียรัจฉาน หวังผลทักษิณาได้ ๑๐๐ เท่า

– ให้ทานในปุถุชนผู้ทุศีล หวังผลได้ ๑,๐๐๐ เท่า

– ให้ทานในปุถุชนผู้มีศีล หวังผลได้ ๑๐๐,๐๐๐ เท่า

– ให้ทานในบุคคลภายนอกผู้ปราศจากความกำหนัดในกาม หวังผลได้แสนโกฏิเท่า

– ให้ทานแก่ท่านผู้ปฏิบัติเพื่อทำโสดาปฏิผลให้แจ้ง หวังผลนับไม่ได้

พระพุทธเจ้าท่านตรัสไว้อย่างนี้ เราก็ควรจะเชื่อท่าน แต่ในเรื่องความเชื่อนี้มักจะมีผู้นำคำสอนของพระพุทธเจ้าในกาลามสูตรหรือเกสปุตตสูตร ตามเล่ม ๒๐ หน้า ๒๑๓ ที่ตรัสว่า

"มาเถิดท่านทั้งหลาย ท่านทั้งหลายอย่าได้ยึดถือ

– ตามถ้อยคำที่ได้ยินได้ฟังมา

– ตามถ้อยคำสืบ ๆ กันมา

– โดยตื่นข่าว

– โดยอ้างตำรา

– โดยเดาเอาเอง

– โดยคาดคะเน

– โดยความตรึกตามอาการ

– โดยชอบใจว่าต้องกันกับทิฐิของตัว

– โดยเชื่อว่าผู้พูดสมควรจะเชื่อได้

– โดยความนับถือว่าสมณะนี้เป็นครูของเรา"

เสร็จแล้วก็ลงท้ายว่า ในการที่เราจะเชื่อถืออะไรได้นั้น เราต้องตรึกตรองให้เห็นจริงเสียก่อนจึงควรเชื่อ ผู้เขียนบางคนถึงกับอ้างว่า แม้พระพุทธเจ้าสอนก็อย่าเพิ่งเชื่อ ต้องตรองให้เห็นจริงจึงจะเชื่อได้

ความเข้าใจเช่นนี้น่าจะเป็นความเข้าใจที่ไม่ถูก เพราะทุกเรื่องไม่ใช่ว่าจะหาเหตุผลได้เสมอไป เช่น พระพุทธเจ้าท่านกล่าวว่าใครเป็นพระโสดาบันแล้ว เรียกว่าเป็นผู้เที่ยง

ที่จะตรัสรู้เป็นพระอรหันต์ได้ในไม่เกิน ๗ ชาติ เช่นนี้ ท่านผู้ใดจะหาเหตุผลได้ว่า ทำไมต้อง ๗ ชาติ และเป็นเช่นนั้นจริงหรือเปล่า ? เมื่อไม่สามารถหาเหตุผลได้ท่านจะไม่เชื่อหรือ? ท่านก็ไม่มีเหตุผลอะไรที่จะมาเถียงอีกน่ะแหละว่าเป็นพระอรหันต์ใน ๗ ชาติไม่ได้

โดยที่แท้แล้วสิ่งที่ยังไม่รู้ ไม่เห็น ไม่แจ้งด้วยปัญญา แล้วท่านกลับสั่งให้เชื่อผู้อื่นที่รู้ไปก่อนด้วยซ้ำ เช่น

เล่ม ๑๙ หน้า ๒๗๖ "ดีละ ๆ สารีบุตร ด้วยว่าอมตะนั้นชนเหล่าใดยังไม่รู้ ไม่เห็น ไม่ทราบ ไม่กระทำให้แจ้ง ไม่พิจารณาเห็นแล้วด้วยปัญญา ชนเหล่านั้นพึงถึง*ความเชื่อต่อชนเหล่าอื่น* ในอมตะนั้นว่า...."

อย่างไรก็ดี การที่ต้องเชื่อต่อผู้อื่นไปก่อนนั้นแสดงว่าตนเองยังไม่มีปัญญาที่จะพิจารณาเห็นได้ ดังนั้น พระพุทธเจ้าจึงมักจะซ้อมผู้อื่นอยู่เสมอว่าเดี๋ยวนี้ยัง "ต้องเชื่อ" ท่านอยู่หรือเปล่าผู้ที่จัดว่าใช้ได้แล้วคือประเภทที่ "ไม่ต้องเชื่อผู้อื่นในคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า" แล้ว

ตามตัวอย่างเล่ม ๑๙ หน้า ๒๗๖ ข้างบนนี้ พระพุทธเจ้าท่านถามท่านสารีบุตรว่าเชื่อท่านหรือไม่ว่า..... พระสารีบุตรตอบว่าไม่ต้องเชื่อต่อพระพุทธเจ้า (เพราะรู้แจ้งด้วยปัญญาว่าเป็นจริงตามที่สอนแล้ว)

ในเล่ม ๒๒ หน้า ๓๗ พระพุทธเจ้าตรัสถามสีหเสนาบดีว่าเชื่อในผลทาน ๕ ข้อที่พระพุทธเจ้าสอนหรือไม่ สีหเสนาบดีก็ตอบว่า "ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ผลแห่งทานที่จะพึงเห็นเอง ๔ ข้อเหล่านี้ พระผู้มีพระภาคได้ตรัสบอกแล้ว ข้าพระองค์ย่อมเชื่อต่อพระผู้มีพระภาคในผลแห่งทาน ๔ ข้อนี้ก็หามิได้ แม้ข้าพระองค์ก็ทราบดี คือ ข้าพระองค์เป็นทายกเป็นทานบดี ย่อมเป็นที่รัก เป็นที่ชอบใจของปวงชนเป็นอันมาก ฯลฯ ส่วนผลทานที่จะพึงเห็นเอง ที่พระผู้มีพระภาคตรัสบอกข้าพระองค์ว่า ทายกผู้เป็นทานบดีเมื่อตายไปแล้วย่อมเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์ ข้าพระองค์ย่อมไม่ทราบ ก็แต่ว่าข้าพระองค์*ย่อมเชื่อ*ต่อพระผู้มีพระภาคในข้อนี้" พระผู้มีพระภาคตรัสย้ำว่า "อย่างนั้นท่านสีหเสนาบดี ๆ คือทายกผู้เป็นทานบดี เมื่อตายไปแล้วย่อมเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์"

ข้อถกเถียงอาจปรากฏขึ้นในตอนนี้ว่า ถ้าเช่นนั้นที่พระพุทธเจ้าสอนก็แย้งกันเอง คราวหนึ่งว่าไม่ให้เชื่อ อีกคราวหนึ่งว่าให้เชื่อ แล้วจะถืออย่างไหนเป็นถูก

เมื่อมีปัญหาเช่นนี้ ก็ต้องย้ำหลักคำสอนของพระพุทธเจ้าว่า ท่านตรัสคำไหนเป็นคำนั้น ไม่เป็นอย่างอื่น ฉะนั้น โดยหลักแล้วจะแย้งกันไม่ได้ ความขัดแย้งนี้เกิดจากตัวผู้อ่านไม่ทำความเข้าใจให้ดีต่างหาก

เช่นในกาลามสูตร ปัญหาเดิมมีอยู่ว่าชาวบ้านมาทูลถามว่า มีอาจารย์หลายคนมาสอน คำสอนขัดแย้งกัน ทำอย่างไรจะรู้ว่าใครถูก พระพุทธเจ้าก็บอกว่า ถ้าอย่างนั้นอย่า *ยึดถือ* ตาม ๑๐ ข้อนั้นซี แล้วก็ประทานคำตอบว่า ให้พิจารณาว่าอะไรเป็นกุศลก็ให้ปฏิบัติ อะไรเป็นอกุศลก็ให้ทิ้งไปเสีย

ความเชื่อกับความยึดถือว่าเป็นจริงอย่างนั้นย่อมเป็นของคนละอย่างกัน ในกาลามสูตรท่านพูดถึง *ความยึดถือ* ไม่ได้พูดถึง *ความเชื่อไปก่อน* อะไรที่ไม่รู้ท่านก็ให้เชื่อผู้รู้ไปก่อน เมื่อรู้ได้เอง คือ เห็นจริงด้วยตนเองแล้ว คราวนี้ก็ไม่ต้องหลับเชื่อตามคนอื่นบอกต่อไปละ

คราวนี้พูดกันถึงว่า "รู้ได้เอง" นั้นคืออย่างไร คำถามนี้ตอบได้ด้วยการเปรียบเทียบ เช่น เราได้ฟังจากพระพุทธเจ้าว่า อริยสัจ ๔ ทำให้นิพพาน เป็นต้น อริยสัจ ๔ มีทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค เราก็รู้เท่าๆ กับพระพุทธเจ้าแล้ว แต่ทำไมเราจึงไม่เป็นพระอรหันต์ ? นี่ก็เพราะว่าที่ว่า "รู้" นั้นความจริงไม่รู้ เราเพียงเชื่อต่อพระพุทธเจ้าเท่านั้นเอง ต่อเมื่อปฏิบัติตัวจนเป็นพระอรหันต์แล้วนั่นแหละ จึงร้องว่าอ้อเป็นอย่างนี้เอง แล้วก็ไม่ต้องเชื่อต่อพระพุทธเจ้าอีกต่อไปเพราะ "รู้เสียเอง" แล้ว

แต่ก็มีบางเรื่องที่เรารู้ไม่ได้ด้วยการปฏิบัติ เช่น วิบากของกรรมที่กล่าวมาแล้ว เป็นต้น วิบากมีนับไม่ถ้วนเพราะกรรมมีนับไม่ถ้วน ไม่มีทางที่จะทำกรรมเหล่านั้นทุกอย่างเพื่อจะรู้ผลทุกอย่างไปได้ ในเรื่องเช่นนี้ก็จะต้องเชื่อต่อพระพุทธเจ้าผู้ทรงมีสัพพัญญุตญาณ (คือที่ไม่รู้นั้นไม่มี)

ธรรมบางอย่างใช้ความคิดตามธรรมดาไม่ได้ ต้องมีญาณจึงจะรู้ได้ ดูได้จาก

เล่ม ๒๗ หน้า ๙๒ "บุคคลเหล่าใดยังไม่รู้ธรรมทั้งหลายด้วย *ญาณ* ทั้งปวง บุคคลเหล่านั้นแลย่อมสงสัยในธรรมทั้งหลาย"

เล่ม ๒๙ หน้า ๒๘๔ "บุคคลผู้มีความสงสัย พึงศึกษาเพื่อทางแห่ง*ญาณ*"

เล่ม ๑๖ หน้า ๑๗ "พระอริยสาวกมี*ญาณ*หยั่งรู้ในเรื่องนี้โดยไม่ต้องเชื่อต่อผู้อื่นเลย"

เล่ม ๑๖ หน้า ๑๒๗ "เว้นจากความเชื่อ ความพอใจ การฟังตามเขามา ความตรึกตามอาการ และจากการทนต่อความเพ่งด้วยทิฐิ ท่านมุสิละมี *ญาณ* เฉพาะตัว ท่านว่าเพราะชาติเป็นปัจจัยจึงมีชราและมรณะดังนี้หรือ"

อันนี้เป็นคำตอบสำหรับผู้ที่สงสัยคำสอนในกาลามสูตรว่า ถ้าจะไม่ให้ยึดมั่นตามนั้นแล้วจะยึดมั่นได้ด้วยอะไร คือ ตอบว่า "ด้วยญาณ"

คราวนี้ก็ต้องย้อนกลับมาหานักปราชญ์สมัยนี้ที่ชอบมาบอกว่า ไม่ให้เชื่อ นรก สวรรค์ เทวดา เพราะเป็นของเหลวไหล (ตามความคิดของเขา) นั้นน่ะ ตัวเขามีญาณอะไรหรือจึงรู้ว่าเหลวไหล จะเป็นความเชื่อของตัวเอง การตรึกตามอาการ ฯลฯ เสียมากกว่ากระมัง ?

เมื่อได้อธิบายมาถึงแค่นี้แล้ว ก็ควรจะย้อนกลับไปสรุปเรื่องผลของการทำบุญทำทานได้ว่าความจริงเป็นอย่างไรนั้นเป็นอจินไตย เอาเหตุผลมาเถียงกันไม่ได้ เพราะฉะนั้น เราก็ต้องเชื่อต่อพระสัพพัญญุตญาณของพระพุทธเจ้าที่ท่านทรงนำมากล่าวไว้นั่นแหละ จนกว่าเราจะมีญาณเท่ากับพระองค์ท่าน

กลับมาถึงปัญหาทำทานที่เป็นสาธารณะ จะเห็นว่าทำไปตั้งล้านบาทสู้ถวายอาหารพระโสดาบันมื้อเดียวก็ไม่ได้

ตัวอย่างอีกตัวอย่างหนึ่งที่เป็นเครื่องยืนยัน ดูได้จากเรื่องของอังกูรพานิชกับอินทกมานพ ในเล่ม ๒๖ หน้า ๑๘๔ ขอสรุปโดยย่อว่า อังกูรพานิชทำทานคือให้อาหารแก่หมู่ชนวันละ ๖๐,๐๐๐ เล่มเกวียนเป็นนิตย์ ใช้พ่อครัว ๓,๐๐๐ คน มานพ ๖๐,๐๐๐ คนผ่าฟืน หญิง ๖๐,๐๐๐ คนบดเครื่องเทศ อีก ๑๖,๐๐๐ คนถือทัพพีคอยรับใช้ ทำดังนี้หลายปี ตายไปแล้วไปเป็นเทวดาอยู่ในดาวดึงส์ ส่วนอินทกมานพถวายอาหาร ๑ ทัพพีแก่ท่านพระอนุรุทธ (ซึ่งเป็นพระอรหันต์) ตายไปแล้วก็เกิดในดาวดึงส์เหมือนกัน แถมรุ่งเรืองกว่าด้วยประการทั้งปวงเสียอีกด้วย เมื่อพระพุทธเจ้าเสด็จขึ้นไป อินทกเทพบุตรได้นั่งเฝ้าใกล้ ๆ ส่วนอังกูรเทพบุตรต้องถอยไป ๑๒ โยชน์ (หลีกทางให้เทวดาอื่นที่รุ่งเรืองกว่า) พระพุทธเจ้าทรงตรัสถามสาเหตุอังกูรเทพบุตรก็ทูลตอบว่า "จะทรงประสงค์อะไรด้วยทานของข้าพระองค์นั้นอัน

ว่างเปล่าจากทักขิ เณยบุคคล อินทกเทพบุตรนี้ให้ทานนิดหน่อยรุ่งเรืองกว่าข้าพระองค์ดุจพระจันทร์ในหมู่ดาวฉะนั้น ฯ"

ในสมัยปัจจุบัน มีนักปราชญ์ที่หลักแหลม แต่เป็นนักค้านตัวยงอยู่มาก นักปราชญ์เช่นนั้นอาจจะค้านว่า ไหนว่าพระพุทธเจ้าทรงมีพระสัพพัญญุตญาณ รู้ทุกอย่างไงล่ะ เมื่อรู้แล้วทำไมต้องถามด้วย ? ก็แสดงว่าไม่รู้จริง เก๊ทั้งเพน่ะซี คำตอบมีอยู่ว่า พระพุทธเจ้าทรงทราบทุกอย่าง ทราบแล้วตรัสถามก็มี ทราบแล้วไม่ตรัสถามก็มี ถ้าตรัสถามก็จะถามในกาลที่เห็นสมควร และเพื่อประโยชน์ ๒ อย่าง อย่างใดอย่างหนึ่ง คือ เพื่อบัญญัติ (ห้าม) หรือเพื่อแสดงธรรม (อาศัยเรื่องนั้นเป็นเหตุ) คำตอบนี้นักปราชญ์คนไหนอยากทราบว่าอยู่ตรงไหนในพระไตรปิฎกก็ต้องลงโทษให้ไปค้นเองเสียบ้าง

บางท่านอาจจะกล่าวร้ายว่าพวกพระต้องการให้ทำบุญกับวัดจึงโมเมใส่เข้ามาว่าเป็นอย่างนี้ ถ้าเช่นนั้นก็จะต้องชี้ว่าการทำทานด้วยอามิสทานนั้น มีวิหารทาน (สร้างวัดหรือส่วนของวัด) เป็นสูงสุด แต่ที่สูงไปกว่าวิหารทานกลับไม่ต้องใช้อามิส คือ ไม่ต้องใช้สตางค์เลยสักเก๊เดียว ปรากฏว่ายายแก่คร่ำครึที่ไปรักษาศีลที่วัด แกกลับได้บุญมากกว่าเศรษฐีสร้างโรงพยาบาลตั้ง ๑๐ ล้านเสียอีก (เลยไม่รู้ว่าใครคร่ำครึกันแน่) ข้อนี้ตรงกับที่พระพุทธเจ้าท่านตรัสไว้ว่าธรรมทานดีกว่าอามิสทาน อย่างที่เราพูดกันในภาษาธรรมดาว่า ปฏิบัติธรรมดีกว่าเอาอะไรต่ออะไรไปถวายพระตั้งเยอะนั่นเอง

อย่างไรก็ดี การปฏิบัติธรรม เช่น การรักษาศีล เป็นต้น ควรจะเป็นของง่ายแต่กลับเป็นของยากยิ่งสำหรับปุถุชนทุกชั้น จึงมักจะเลือกเอาทางที่สะดวกกว่า คือ ทำอามิสทานเพราะทำง่ายกว่า และในทางจิตวิทยามักจะคิดว่าทำมาก ๆ แล้วได้บุญเยอะ นั่นก็เป็นเรื่องของแต่ละบุคคล

ความจริงแล้ว การทำบุญในด้านจิตใจเป็นการฝึกให้มีความเสียสละ ตัดความโลภความเสียดาย ใครจะทำบุญอะไรที่ไหนก็ทำเข้าไปโดยไม่ต้องห่วงว่าได้มากได้น้อย แต่ถ้าจะเอาคำตอบกันจริง ๆ แล้วก็ค้นได้มาอย่างที่แสดงไว้นี่แหละ

คำถาม เรื่องนิพพานสูญกับนิพพานไม่สูญอีกเรื่องหนึ่งทุ่มเถียงกันมาก มีคนเขาว่าพระอรหันต์หรือพระพุทธเจ้า เมื่อท่านนิพพานไปแล้วก็ไม่มีแล้ว จะเอามาพูดกันได้ยังไงว่ามาแสดงให้ปรากฏอีกได้

คำตอบ เรื่องนิพพานนี้หลวงพ่อท่านก็เทศน์ก็สอนไว้แล้วว่าไม่สูญ แต่ถ้าจะเอาหลักฐานจากพระไตรปิฎกจะค้นมาให้ดูก็ได้

พวกนิพพานสูญไม่รู้เขาไปเอามาจากไหนกัน เห็นแต่อ้างว่าพระพุทธเจ้าท่านสอนว่า "*นิพพานัง ปรมัง สุญญัง*" เมื่อสูญก็แปลว่าหายไป ไม่มีแล้ว แต่พวกนี้แปลก ก็ที่ "*นิพพานัง ปรมัง สุขขัง*" ไม่ยักยกมาพูด ได้กล่าวมาแล้วว่าพระพุทธเจ้าพูดไม่ผิด และค้านไม่ได้ แย้งกันเองก็ไม่ได้ ตามหลักก็ต้องถือว่าเป็นเช่นนั้นทั้งคู่ คือ *สุญญัง* ด้วย *สุขขัง* ด้วย

คำว่าสุญญังนี้ หลายท่านแปลว่า ว่าง ไม่แปลว่า สูญหายไป ว่างจากกิเลสอย่างยิ่ง ลองค้นดูใจความเกี่ยวกับคำว่าดับว่าสูญนี้จะพบหลายแห่ง

เล่ม ๑ หน้า ๓ "เรากล่าวความขาดสูญแห่งราคะ โทสะ โมหะ" สูญคือหายไป ขาดคือสิ้น ไม่มีทางเกิดอีกเช่นนี้กระมัง

เล่ม ๑๑ หน้า ๔๖ "พระผู้มีพระภาคนั้นเป็นผู้ดับแล้ว ย่อมแสดงธรรมเพื่อความดับ" ความดับในที่นี้จะแปลว่าสูญก็ไม่ได้ ตายก็ไม่ได้ แปลได้อย่างเดียวคือ ดับกิเลส เพราะถ้าสูญไป ตายไปก็คงมาแสดงธรรมไม่ได้

เล่ม ๑๓ หน้า ๑๐๔ "ครั้นพิจารณาเห็นดังนี้แล้วย่อมปฏิบัติเพื่อหน่าย เพื่อคลายกำหนัด เพื่อดับสนิท แห่งภพเท่านั้น" ขอให้สังเกตว่าไม่ได้หมายความว่าตัวภพเป็นตัวดับ ภพมีอยู่เสมอ แต่บุคคลผู้หลุดพ้นนั้นดับไปจากภพอย่างสนิท คือ ไม่ไปเกิดในภพอีกแล้วนั่นเอง

เล่ม ๑๓ หน้า ๑๓๘ "อาสวะเหล่านั้นตถาคตจะได้แล้ว มีมูลอันขาดแล้ว ทำให้เป็นดุจตาลยอดด้วนถึง *ความไม่มี* มีอันไม่เกิดต่อไปเป็นธรรมดา" ความนี้ได้ความว่า อาสวะถึงความไม่มี ไม่ใช่พระตถาคตสูญไป เพราะขณะที่ตรัสก็ "ถึงความไม่มี" คือไม่มีอาสวะอยู่แล้ว

หน้า ๑๔๐ "ย่อมน้อมไปใน *อมต* ธาตุว่าธรรมชาตินี้สงบ ธรรมชาตินี้ประณีต คือธรรมเป็นที่สงบสังขารทั้งปวง เป็นที่สละคืนอุปธิทั้งปวง เป็นที่*สิ้นไป*แห่ง*ตัณหา* เป็นที่สิ้น *กำหนัด* เป็นที่ดับสนิท เป็นที่ดับ *กิเลส* และ *กองทุกข์* ดังนี้"

เล่ม ๑๖ หน้า ๑๘ "เพราะ*ความดับ* เพราะไม่ถือมั่นอวิชชา ควรจะกล่าวว่าภิกษุบรรลุนิพพานในปัจจุบัน" ข้อนี้แสดงว่าถึงยังไม่ตายก็ดับได้

หน้า ๑๒๘ ภพดับเป็นนิพพาน

เล่ม ๑๗ หน้า ๕๘ "เพราะละความกำหนัดเสียได้ *อารมณ์* ย่อม*ขาดสูญ*"

หน้า ๒๑๐ "ความสิ้นไปแห่ง*ตัณหา*เป็นนิพพาน"

หน้า ๒๑๐ "เพราะความดับสนิทแห่ง*กิเลส*เหล่านั้น เรากล่าวว่าเป็นธรรมที่ดับสนิทแห่งเครื่องนำไปในภพ"

เล่ม ๒๕ หน้า ๕๖ "เมื่อใดพราหมณ์เป็นผู้ที่ถึงฝั่งในธรรมทั้ง ๒ ประการ เมื่อนั้น*กิเลส*เครื่องประกอบทั้งปวงของพราหมณ์นั้นผู้รู้แจ้ง ย่อมมีถึงความ*สาบสูญ*ไป"

เล่ม ๓๐ หน้า ๓๕ คำว่า "ดับแล้ว" ความว่าชื่อว่าดับแล้วเพราะเป็นผู้ดับราคะ โทสะ โมหะ... ปมาทะ กิเลสทั้งปวง ความกระวนกระวายทั้งปวง ความเร่าร้อนทั้งปวง ความเดือดร้อนทั้งปวง อกุศลาภิสังขารทั้งปวง ฯ"

เล่ม ๓๑ หน้า ๑๘๓ คำว่า *สุญญํ* ความว่าเป็นสถานที่ไม่เกลื่อนกล่นด้วยใคร ๆ เป็นคฤหัสถ์ก็ตาม เป็นบรรพชิตก็ตาม

ตามที่ยกมาอ้างนี้จะเห็นได้ว่าที่ดับที่ขาดสูญนั้นคือภพและกิเลส ไม่ใช่ผู้ที่เข้านิพพานอันตรธานสูญไปไม่มีอยู่

ตามชื่อที่เรียกกันนั้น เรียกนิพพานว่าอมตะ หรืออมตธาตุ ไม่ตาย เมื่อไม่ตายก็มีอยู่ตลอดเวลา ถ้าสูญไปก็ควรจะเรียกได้ว่าตายตลอดเวลา

ตรงกันข้าม ส่วนที่แสดงว่านิพพานมีอยู่กลับมีมากมาย

เล่ม ๑๒ หน้า ๔๘๘ "นิพพานอันผู้บรรลุพึงรู้แจ้งได้ เป็นอนิทัสสนะ เป็นอนันต *มีรัศมี*ในที่ทั้งปวง"

เล่ม ๒๕ หน้า ๔๒๙ "นามรูปของผู้นั้นแลเป็นของเท็จ เพราะนามรูปมีความสาบสูญไปเป็นธรรมดา นิพพานมีความ*ไม่สาบสูญ*เป็นธรรมดา พระอริยเจ้าทั้งหลายรู้นิพพานนั้นโดยความเป็นจริง"

ในบางแห่งกล่าวถึงนิพพานในลักษณะว่า เป็นที่แห่งหนึ่ง

เล่ม ๑๒ หน้า ๓๔๙ "นิพพานอันเป็น *แดน* เกษม" "*โลก* อันมัจจุถึงไม่ได้" โลกในที่นี้คงเป็นคำรวม เพราะบางทีหมายถึงร่างกายก็ได้ ไม่หมายถึงภพ

เล่ม ๒๓ หน้า ๑๗๘ "ดูกรปหาราทะ ฉันนั้นเหมือนกัน ถึงแม้ภิกษุเป็นอันมากจะปรินิพพานด้วยอนุปาทิเสสนิพพานธาตุ นิพพานธาตุก็มิได้ปรากฏว่าจะพร่องหรือเต็มด้วยภิกษุนั้น" ความพร่อง ความเต็มย่อมต้องใช้กับสถานที่เท่านั้น

เล่ม ๒๕ หน้า ๗๒ ทรงเปล่งอุทานว่า "ดิน น้ำ ไฟ และลม ย่อมไม่หยั่งลงในนิพพานธาตุใด ในนิพพานธาตุนั้นดาวทั้งหลายย่อมไม่สว่าง พระอาทิตย์ย่อมไม่ปรากฏ พระจันทร์ย่อมไม่สว่าง ความมืดย่อมไม่มี" ข้อนี้คงจะซ้ำกับข้อต้นที่ว่า มีรัศมีในที่ทั้งปวง ถึงแม้จะไม่มีบ่อเกิดแสง

เล่ม ๒๕ หน้า ๑๖๖ "บุคคลตัดวัฏฏะได้แล้ว บรรลุถึงนิพพานอันเป็น *สถาน* ที่ไม่มีตัณหา

หน้า ๑๗๔ "ดูกรภิกษุทั้งหลาย อายตนะนั้นมีอยู่ ดิน น้ำ ไฟ ลม อากาสานัญจายตนะ วิญญานัญจายตนะ อากิจจัญญายตนะ เนวสัญญานาสัญญายตนะ โลกนี้ โลกหน้า พระจันทร์และพระอาทิตย์ทั้งสองย่อมไม่มีในอายตนะนั้น ดูกรภิกษุทั้งหลาย เราย่อมไม่กล่าวถึงอายตนะนั้นว่าเป็นการมา การไป เป็นการตั้งอยู่ เป็นการจุติ เป็นการอุบัติ อายตนะนั้นหาที่ตั้งอาศัยมิได้ มิได้เป็นไป หาอารมณ์มิได้ นี้แลเป็นที่สุดแห่งทุกข์"

เล่ม ๓๑ หน้า ๘๔ โลกุตตร *ภูมิ* เป็นไฉน มรรค ผล นิพพาน ธาตุอันปัจจัยไม่ปรุงแต่ง อันเป็นโลกุตตระนี้ชื่อว่า โลกุตตรภูมิ

เล่ม ๓๓ "เมื่อดิฉันทั้งหลายออกจากภพนี้ไปสู่บุรี คือนิพพานอันอุดม"

เล่ม ๙ หน้า ๓๗๓ ภิกษุทูลถามว่า "ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ มหาภูตรูปทั้ง ๔ คือปฐวีธาตุ อาโปธาตุ เตโชธาตุ วาโยธาตุเหล่านี้ ย่อมดับไม่มีเหลือในที่ไหน "พระพุทธเจ้าทรงตอบว่าปัญหานี้ตั้งไม่ถูกควรถามว่า "ปฐวีธาตุ อาโปธาตุ เตโชธาตุ และวาโยธาตุ ย่อมตั้งอยู่ไม่ได้ในที่ไหน นามและรูปย่อมดับไม่เหลือในที่ไหน ดังนี้ ในปัญหานั้นมีพยากรณ์ดังต่อไปนี้ *ธรรมชาติ* ที่รู้แจ้ง ไม่มีใครชี้ได้ ไม่มีที่สุด แจ่มใสโดยประการทั้งปวง ปฐวีธาตุ อาโปธาตุ เตโชธาตุ และวาโยธาตุ ย่อมตั้งอยู่ไม่ได้ในธรรมชาตินี้ อุปาทายรูปที่ยาวและสั้น

ละเอียดและหยาบ ที่งามและไม่งาม ย่อมตั้งอยู่ไม่ได้ในธรรมชาตินี้ นามและรูปย่อมดับไม่มีเหลือในธรรมชาตินี้ เพราะวิญญาณดับ นามและรูปย่อมดับไม่เหลือในธรรมชาตินี้"

อาจจะเป็นคำที่ว่าวิญญาณดับนี้เองที่ทำให้คิดว่านิพพานแล้วสูญ แต่คำนี้เข้าใจยากว่าเป็นอะไร และมักเข้าใจปนอยู่กับคำว่า "จิต"

เล่ม ๑๗ หน้า ๕๙ "ดูกรภิกษุทั้งหลาย ถ้าความกำหนัดในรูปธาตุ ในเวทนาธาตุ ในสัญญาธาตุ ในสังขารธาตุ ในวิญญาณธาตุ เป็นอันภิกษุละได้แล้วไซร้ เพราะละความกำหนัดเสียได้ อารมณ์ย่อม *ขาด* สูญ ที่ตั้งแห่งวิญญาณย่อมไม่มี วิญญาณอันไม่มีที่ตั้ง ไม่งอกงาม ไม่แต่งปฏิสนธิหลุดพ้นไป เพราะหลุดพ้นไปจึง*ดำรงอยู่* เพราะดำรงอยู่จึงยินดีพร้อม เพราะยินดีพร้อมจึงไม่สะดุ้ง เมื่อไม่สะดุ้งย่อมดับรอบเฉพาะตนเท่านั้น"

เล่ม ๒๕ หน้า ๓๐ "จิต ของเราถึงแล้วซึ่งนิพพาน *อันปราศจากสังขาร*"

ความนี้ฟังยาก เพราะเมื่อที่ตั้งของวิญญาณไม่มี วิญญาณหลุดพ้นไปก็น่าจะดับ แต่กลับกลายเป็นดำรงอยู่ แต่ในความที่สอง บอกว่าจิตไปเข้านิพพาน

คำอธิบายของจิตกับวิญญาณ น่าจะดูจากเล่ม ๔ หน้า ๑๘๑ "ดูกรภิกษุทั้งหลาย *จิต* ดวงแรกใดเกิดแล้วในอุทรมารดา *วิญญาณ* ดวงแรกปรากฏแล้ว อาศัยจิตดวงแรกวิญญาณดวงแรกนั่นแหละเป็นความเกิดของสัตว์นั้น"

ดูการเกิดของมนุษย์จากเล่ม ๑๒ หน้า ๓๙๘ "ดูกรภิกษุทั้งหลาย เมื่อใดบิดามารดาอยู่ร่วมกันด้วย มารดามีระดูด้วย ทารก *ที่จะมาเกิด* ก็ปรากฏด้วย" อันนี้แสดงว่าต้องมีสิ่งที่จะมาเกิดมาจากภายนอกร่างกายมารดา ข้อนี้ยืนยันได้จากประโยชน์ ๖ ประการของการเป็นพระอินทร์ในเล่ม ๑๐ หน้า ๒๕๓ คือ "ข้อ ๒ จุติจากกายทิพย์แล้วจะเข้าสู่ครรภ์ในตระกูลอันเป็นที่พอใจของตน"

ปัญหามีว่าอะไรของพระอินทร์ที่มาจุติ ถ้าเราตอบว่า "จิต" ก็จะนำไปใช้ได้ทุกกรณีรับกันหมด คือ เมื่อรวมความแล้ว จิตเป็นตัวมาเกิดในร่างทารกซึ่งเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ดังเล่ม ๑๕ หน้า ๑๘๙ เสลาภิกษุณีกล่าวกะมารผู้มีบาปว่า "รูปนี้ไม่มีใครสร้าง ไม่มีใครก่อรูปเกิดขึ้นเพราะอาศัยเหตุ ดับไปเพราะเหตุดับ" หรือเล่ม ๑๖ หน้า ๗๐ "ดูกรภิกษุทั้งหลาย กายนี้มิใช่ของเธอทั้งหลาย ทั้งไม่ใช่ของผู้อื่น"

เกี่ยวกับวิญญาณนั้นในเล่ม ๑๔ หน้า ๓๗๔ เมื่อทรงกล่าวถึงธาตุ ๔ ของร่างกาย คือปฐวี อาโป เตโช และวาโยธาตุ อากาศธาตุแล้ว "ต่อนั้นสิ่งที่เหลืออยู่อีกก็คือวิญญาณอันบริสุทธิ์ผุดผ่อง บุคคลย่อมรู้อะไร ๆ ได้ด้วยวิญญาณนั้น" ท่านไม่ตรัสว่ารู้ด้วยสมอง แต่ตรัสว่ารู้ด้วยวิญญาณ ทั้งนี้ต้องเข้าใจไว้ด้วยว่าในที่อื่นท่านกล่าวถึงสมองไว้เหมือนกัน (เล่ม ๒๕ หน้า ๒ สมองเป็นอย่างหนึ่งของอาการ ๓๒ กับเล่ม ๒๕ หน้า ๓๓๒ ในโพรงของศีรษะมีมันสมอง)

ถ้าเราจะตั้งทฤษฎีว่า ร่างกายเกิดขึ้นตามธรรมชาติแต่ยังไม่มีชีวิต จะมีชีวิตได้ก็ต่อเมื่อมีจิตเข้ามาอยู่ (ด้วยมีสิทธิเลือก หรือตามกรรมบังคับ) พอจิตเข้าเกิดในท้องแม่ วิญญาณดวงแรกก็เกิด แล้วดูเหมือนว่าจิตจะถูกกลืนหายไปในวิญญาณซึ่งทีแรกก็บริสุทธิ์ดี ต่อมาเมื่อคนตายวิญญาณก็ตาย ทำให้จิตหลุดเป็นอิสระไปเกิดตามกรรมที่ทำต่อไป หรือเมื่อบุคคลตัดกิเลสได้จิตก็เป็นอิสระจากวิญญาณ คือวิญญาณไม่มีที่ตั้งแล้วจิตก็หลุดพ้นไปเข้านิพพาน หากเป็นเช่นนี้แล้วที่พูดว่าวิญญาณดับไปเหมือนดวงประทีป แต่จิตที่หลุดเป็นอิสระไปเข้านิพพานก็รับกันได้พอดี

อย่างไรก็ดี ที่ว่านิพพานไม่สูญนั้นยังอาจตีความได้จากอีกหลายแห่งว่า นิพพานนั้นสามารถรู้เห็นกันได้ เพราะถ้าสูญก็รู้เห็นกันไม่ได้ (และอย่าลืมว่าสิ่งใดพระพุทธเจ้าไม่รู้ไม่เห็นด้วยพระองค์เองแล้วย่อมไม่สอน)

เล่ม ๒๓ หน้า ๓๘๓ ท่านพระอุทายีถามท่านพระสารีบุตรว่า "ดูกรอาวุโสสารีบุตร นิพพานนี้ไม่มีเวทนา จะเป็นสุขได้อย่างไร" ได้รับคำตอบว่า "ดูกรอาวุโส นิพพานนี้ไม่มีเวทนานั่นแหละเป็นสุข" แล้วแถมด้วยการอธิบายว่า "ดูกรอาวุโสนิพพานเป็นสุขอย่างไร ท่านจะพึงทราบได้โดยปริยายแม้นี้....." แล้วท่านก็เล่าตั้งแต่ฌาน ๑ ไปจนถึงสัญญาเวทยิตนิโรธ ว่านั่นแหละเทียบกับสุขในนิพพาน

เล่ม ๒๒ หน้า ๓๖๘ กล่าวว่าผู้ได้ฌานสามารถถูกต้องอมตธาตุด้วยกายได้

เล่ม ๒๕ หน้า ๒๕๖ "พระสัมมาสัมพุทธเจ้าผู้หาอาสวะมิได้ถูกต้องอมตธาตุอันไม่มีอุปธิด้วยนามกาย"

จากข้ออ้างนี้อนุมานได้ว่า นิพพานมีอยู่ ไม่ใช่สูญ

พิจารณายืนยันอีกจากลักษณะของอสังขตธรรม (คือ นิพพาน) ๓ ประการในเล่ม ๒๐ หน้า ๑๗๐ คือ

๑. ไม่ปรากฏความเกิด

๒. ไม่ปรากฏความเสื่อม

๓. เมื่อตั้งอยู่ไม่ปรากฏความแปรปรวน

ทำให้เกิดสงสัยว่าเมื่อไม่เกิดก็ไม่ควรมีอยู่ แต่นี่แสดงว่ามีอยู่ (ตามข้อ ๒ และ ๓) คือถึงไม่เกิดก็มีอยู่ได้

เล่ม ๑๓ หน้า ๑๗๙ "ดูกรอนุรุทธะทั้งหลาย ภิกษุในธรรมวินัยนี้ได้ฟังว่าภิกษุชื่อนี้ทำกาละแล้ว *ดำรงอยู่* ในอรหัตผล" ถ้า "ดำรงอยู่" ก็ต้องแปลว่าสูญไม่ได้เป็นแน่ละ

เล่มเดียวกันนี้ วัจฉโคตรปริพาชกทูลถามพระพุทธเจ้าในหน้า ๒๐๙ ว่า "ข้าแต่พระโคดม ก็ภิกษุมีจิตพ้นวิเศษแล้วอย่างนี้ จะเกิดในที่ไหน

ดูกรวัจฉะ คำว่าจะเกิดดังนี้ไม่ควรเลย

ข้าแต่พระโคดม ถ้าเช่นนั้นจะไม่เกิดขึ้นหรือ

ดูกรวัจฉะ คำว่าไม่เกิดดังนี้ก็ไม่ควร"

ต่อไปวัจฉโคตรก็ทูลถามไล่ไปถึง เกิดก็มี ไม่เกิดก็มี เกิดก็ใช่ ไม่เกิดก็ไม่ใช่ อะไรก็ไม่ควรสักอย่าง วัจฉโคตรคงชักจะโมโหต่อว่า ว่า "ข้าแต่ท่านพระโคดม ในข้อนี้ข้าพเจ้าถึงความไม่รู้ ถึงความหลงแล้ว แม้เพียงความเลื่อมใสของข้าพเจ้าที่ได้มีแล้ว เพราะพระวาจาที่ตรัสไว้ในเบื้องแรกของท่านพระโคดม บัดนี้ได้หายไปเสียแล้ว" ซึ่งพระพุทธเจ้าก็คงจะขำ ตอบว่าควรแล้วที่จะไม่รู้ เพราะเป็นของรู้ได้ยาก

ในเรื่องการเกิดนี้ มีคำจำกัดความไว้ในเล่ม ๑๒ หน้า ๑๑๗ "ดูกรสารีบุตร กำเนิด ๔ ประการนี้แล ๔ ประการเป็นไฉน คืออัณฑชะกำเนิด ชลาพุชะกำเนิด สังเสทชะกำเนิด และโอปปาติกะกำเนิด" แล้วทรงอธิบายว่า

อัณฑชะกำเนิด คือ การชำแรกเปลือกแห่งฟองเกิด

ชลาพุชะกำเนิด คือ การชำแรกไส้ (มดลูก) เกิด

สังเสทชะกำเนิด คือ เกิดในปลาเน่า ของบูด น้ำครำ เถ้าไคล เป็นต้น

โอปปาติกะกำเนิด ได้แก่เทวดา สัตว์นรก มนุษย์บางพวก และเปรตบางจำพวก

ถ้าเราจะใช้ทฤษฎี*ของเรา*ว่า ผู้ที่เป็นพระอรหันต์ เมื่อตายจิตก็เป็นอิสระจากวิญญาณ แล้วไปดำรงอยู่ในนิพพานเฉย ๆ ก็จะเห็นได้ว่า จิตนั้นไม่ใช่การเกิดตามคำจำกัดความ (เราอาจจะคิดว่าจิตเป็นกำลังงานอันหนึ่งก็คงจะได้กระมัง) แต่จะว่าไม่เกิดก็มีปรากฏไป "ดำรงอยู่ในอรหัตผล" แล้วก็ไม่มีแก่ ไม่มีตาย เป็นอมตะ มีความสุขตลอดกาลเป็นเอกันตบรมสุข อย่างนี้บางทีเราอาจจะพอเข้าใจได้ลาง ๆ และตรงกันกับคำอธิบายทั้งหลาย ส่วนสถานที่อันเป็นที่อยู่ของพวกพระอรหันต์ที่ตายแล้วนั้น เมื่อไม่มีการเกิดก็ไม่เรียกว่าภพและภพอื่น ๆ ที่ว่าดับไปก็คือไม่มีอิทธิพลต่อจิตนี้ เมื่อมีทฤษฎีว่ามีจิตไปเสวยอรหันตผลอยู่ในนิพพาน และจิตเหล่านั้นเป็นจิตที่มีฤทธิ์ จิตก็สามารถจะบันดาลให้ใครเห็นหรือได้ยินอะไรก็ได้ตามวิสัย และตามแต่ท่านเหล่านั้นต้องการจะสงเคราะห์

คราวนี้นักปราชญ์ก็จะค้าน ๒ ข้อ

๑. การมีอะไรไปเข้านิพพาน แสดงว่า "อะไร" นั้นเป็นอัตตา ค้านกับที่พระพุทธเจ้าตรัสว่าอัตตาไม่มี มีแต่อนัตตา

๒. การไปมีความสุขในพระนิพพานนั้นเป็นไปไม่ได้ เพราะความสุขเป็นกิเลส

คำตอบสำหรับข้อ ๑ มีดังนี้ คือ คนส่วนมากไม่ได้ศึกษาโดยแท้จริงว่าพระพุทธเจ้าท่านสอนอย่างไร ส่วนมากเรื่องความมีตัวตนหรือไม่มีตัวตนนี้มักยกสัสตทิฐิกับอุจเฉททิฐิมาอ้าง ว่าพระพุทธเจ้าสอนว่าความเห็นทั้งสองอย่างนี้ผิด คือ ยึดว่ามีตัวตนก็ผิด ยึดว่าไม่มีตัวตนก็ผิด ตามสามัญสำนึกมักจะไปเพ่งกันที่*ตัวตน*ว่ามีหรือไม่มี ถ้าหากท่านสอนว่ามีก็ผิด ไม่มีก็ผิด อย่างนี้ก็พึ่งชอบกลอยู่ เพราะมันควรจะต้องถูกเข้าสักข้างหนึ่ง ความจริงที่ท่านว่าผิดนั้น คือ*การยึด*หรือทิฐิเอง ทิฐิมี ๖๒ อย่าง ผิดทั้งหมด ถ้าไปยึดอะไรเข้าก็ผิดทั้งนั้น ท่านสอนไม่ให้ยึด แต่ให้ปล่อยวาง แม้แต่พระนิพพานท่านก็ให้เพียงแต่รู้ ไม่ให้ยึด

ตัวอนัตตาแท้ ๆ ที่ท่านสอน คือ ตัวอนัตตาในพระไตรลักษณ์ คือ อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา อนัตตาอันนี้มีความหมายอย่างไร ? พระที่เรียนบาลีท่านบอกว่า แปลว่ามีความเป็นก้อนมั่นคงหรืออะไรทำนองนี้ เวลาสอนสาวกพระพุทธเจ้าท่านมักจะไล่ไตรลักษณ์อยู่บ่อย ๆ ตัวอย่างจากเล่ม ๑๗ หน้า ๕๓

พระผู้มีพระภาคตรัสถามว่า ดูกรโสณะ ท่านจะสำคัญความข้อนั้นเป็นไฉน รูปเที่ยงหรือไม่เที่ยง คฤหบดีบุตรชื่อโสณะ ทูลว่าไม่เที่ยงพระเจ้าข้า

พ. ก็สิ่งใดไม่เที่ยง สิ่งนั้นเป็นทุกข์หรือเป็นสุขเล่า

ส. เป็นทุกข์พระเจ้าข้า

พ. ก็สิ่งใดไม่เที่ยงเป็นทุกข์ มีความแปรปรวนเป็นธรรมดา ควรหรือหนอที่จะพิจารณาสิ่งนั้นว่านั่นของเรา นั่นเป็นเรา นั่นตัวตนของเรา

ส. ข้อนั้นไม่ควรเลย พระเจ้าข้า

แล้วท่านก็ไล่เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ไปตามลำดับ เสร็จแล้วท่านก็สรุปว่า

"ดูกรโสณะ เพราะเหตุนั้นแล ท่านพึงเห็นด้วยปัญญาอันชอบตามความเป็นจริงอย่างนี้ว่ารูปอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นอดีต อนาคต และปัจจุบัน เป็นภายในหรือภายนอก หยาบหรือละเอียด เลวหรือประณีต อยู่ในที่ไกลหรือใกล้ รูปทั้งหมดนั้นไม่ใช่ของเรา ไม่เป็นเรา ไม่ใช่ตัวตนของเรา เวทนาอย่างใดอย่างหนึ่ง....."

"ดูกรโสณะ อริยสาวกผู้ได้สดับแล้วเห็นอยู่อย่างนี้ ย่อมเบื่อหน่ายแม้ในรูป แม้ในเวทนา แม้ในสัญญา แม้ในสังขาร แม้ในวิญญาณ เมื่อเบื่อหน่ายย่อมคลายกำหนัด เพราะคลายกำหนัดจิต*ย่อมหลุดพ้น* เมื่อจิตหลุดพ้นแล้วก็มีญาณหยั่งรู้ว่าหลุดพ้นแล้ว ย่อมทราบชัดว่าชาติสิ้นแล้ว พรหมจรรย์อยู่จบแล้ว กิจที่ควรทำ ทำเสร็จแล้ว กิจอื่นเพื่อความเป็นอย่างนี้มิได้มี" นี่คือหลักสูตรการเป็นพระอรหันต์ชัด ๆ

จะเห็นได้ว่า

"ไม่เที่ยง" คือ อนิจจัง

"เป็นทุกข์" คือ ทุกขัง

"ไม่ใช่ของเรา ไม่เป็นเรา ไม่ใช่ตัวตนของเรา" คือ อนัตตา อนัตตาตัวนี้ คือ ตัวสำคัญที่เป็นหลักใหญ่ของคำสอนของพระองค์ คนที่รับความหมายว่าอนัตตาคือไม่มีตัวตนจะเกิดความสงสัยเป็นกำลังว่าร่างกายก็มีอยู่จะว่าไม่มีตัวตนได้ยังไง เมื่อรับไปผิดก็ไม่เข้าใจอนัตตามีความสำคัญอยู่ที่ว่าร่างกายนี้ไม่มีแก่นสารมั่นคง มีแก่ มีเจ็บ มีตาย ไม่ใช่ของเรา

ท่านสอนไว้ในที่แห่งอื่นว่า ถ้าเป็นของเรา เราก็ควรจะสั่งมันได้ซีว่าอย่าแก่ อย่าเจ็บ อย่าตาย ถ้าสั่งไม่ได้ก็ไม่ใช่ของเรา

กุญแจสำคัญของการเข้าถึงความเป็นพระอรหันต์อยู่ที่ตัวอนัตตานี้เอง อย่างที่ท่านสอนท่านโสณะที่อ้างมานี้ว่า เมื่อเห็นแล้วว่าร่างกายนี้ไม่ใช่ของเรา ไม่ใช่เรา ("เรา" คือจิตที่มาอาศัยเกิด) แล้วก็ย่อมเบื่อหน่าย เมื่อเบื่อหน่ายก็คลายกำหนัด คือ ตัดร่างกายทิ้งไป ไม่เอาเรื่องกับมัน ตัดขาดว่าไม่ใช่ของเราที่จะต้องหวง ต้องบำรุงตบแต่ง ฯลฯ เมื่อคลายกำหนัดก็หลุดพ้น เป็นพระอรหันต์ แค่นี้เอง

เพราะฉะนั้น จะเห็นได้ว่าที่หลาย ๆ คนพากันเข้าใจว่า พระพุทธเจ้าท่านสอนว่า "ไม่มีตัวตน" นั้น ต่างก็มักจะเข้าใจกันไม่ถูกเรื่อง ไม่ลึกซึ้งพอ อนัตตา คือ เห็นว่าร่างกายหรือตัวตนนี้ไม่ใช่ "เรา" ไม่เป็น "ของเรา" จึงจะเป็นความเข้าใจที่ถูก ตามหลักฐานที่อ้างมาแล้ว

เรื่องนี้พระพุทธเจ้าท่านเอาไปสอนในอีกหลายแห่ง เช่น ถามว่าคนตายแล้วเกิดหรือไม่เกิดหรือ และอะไรต่ออะไรตามมาอีกนั้น ท่านไม่พูด ไม่ตอบ ไม่เห็นอย่างนั้น ก็เพราะว่าเมื่อรู้เสียแล้วว่าร่างกายนี้ไม่ใช่ของเรา เราก็ไม่มีตัวตนที่เป็นของตนเองอยู่ และเมื่อเป็นเช่นนั้นการพูดถึงความตายความเกิดก็ไม่มีประโยชน์อะไร พระพุทธเจ้า "พ้นจากการบัญญัติว่ารูป" เสียแล้ว ในทางตรงกันข้ามถ้าพูดถึงเรื่องตายเรื่องเกิด กลับเป็นการยอมรับบัญญัติว่ามีรูป ฯ ซึ่งผิดหลักการที่ทรงสั่งสอน (เลยมีคนเอาไปแปลว่าพระพุทธเจ้าไม่ยืนยันว่าตายแล้วเกิด) (ดูเล่ม ๑๘ หน้า ๔๑๕)

เวลาที่พระบางองค์ท่านสอน ว่าเป็นพระอรหันต์ง่ายจะตายไป ไม่เห็นมีอะไรเลย มัวหลงไปทำอย่างอื่นเสียตั้งนาน เสียท่าจริง ๆ นั้น พระเช่นนี้มักจะถูกค่อนขอดว่าอวดเก่ง อวดอุตริมนุสธรรม รู้ได้ยังไงว่าเป็นพระอรหันต์ ฯลฯ คนที่พูดเช่นนั้นแหละควรจะถามตัวเองว่ารู้หรือว่าอย่างไร หรือทำอย่างไรจึงจะเป็นพระอรหันต์ได้ ความจริงตัวเองไม่รู้ แล้วก็จะเกณฑ์ให้คนอื่นไม่รู้ไปด้วย ท่านพูดไว้ในพระไตรปิฎกเห็นทนโท่ก็ไม่อ่าน

คนส่วนมากคงเข้าใจว่าต้องทำสมาธิวิปัสสนากันเป็นการใหญ่จึงจะพ้นกิเลสได้ พวกวิปัสสนาบางสำนักยังดูหมิ่นพวกสมาธิ หรือสมถะอีกว่าทำไม่ถูก ทางตรงต้องวิปัสสนาจึงจะได้ ฯลฯ

ก็วิปัสสนานั้นคืออะไรล่ะ ? ก็คือพิจารณาให้เห็นตามความเป็นจริงของธรรมชาติ ว่าร่างกายนี้เปลี่ยนแปลง เป็นทุกข์ มีแก่ เจ็บ ตาย เป็นต้น ไม่ควรคบ ถึงจะตายไปเป็นเทวดาเป็นพรหมมีความสุขสบาย ในที่สุดก็ต้องกลับมาเกิดเป็นคนต้องรับทุกข์อีกน่ะแหละ คือพิจารณาให้รู้แจ้งเห็นจริงในอนัตตานั่นเอง

คนธรรมดาเวลามีความสุขสบายมักจะทำใจให้เห็นจริงไม่ได้ว่า ร่างนี้ไม่ใช่เราควรทิ้งไปเสีย เพราะฉะนั้น จึงต้องอาศัยวิธีอื่นช่วย เช่น ฝึกให้มีทิพจักขุญาณดูกันให้รู้ดำรู้แดงว่า เมื่อก่อนเคยเกิดเป็นหมู หมา เป็นหนอนในส้วม เคยตกนรกมาแล้วตั้งเยอะจริงหรือเปล่า หรือฝึกให้จิตนิ่งเป็นสมาธิ หรืออยู่ในฌาน จิตแจ่มใสเหมือนน้ำใสแจ๋วไม่ขุ่นมัว แล้วเอาจิตดวงนั้น (ในสภาพนั้น) พิจารณาอนัตตาก็จะเห็นแจ่มแจ้งขึ้น ตัวอย่างเช่นอุจจาระมันเหม็น ถ่ายออกมาแล้วก็รังเกียจจับต้องไม่ได้ แต่มีใครที่ทำใจได้ว่าอุจจาระเหม็นนั้นมันอยู่ในท้องเราเองตลอดเวลา ทำไมเราไม่รังเกียจ ทำไมเราไม่รังเกียจตัวเราเองซึ่งเป็นต้นตอของอุจจาระนั้นและขี้อะไรต่ออะไรอีกตั้งเยอะบ้าง ตรงกันข้ามกลับรักมันเสียแทบเป็นแทบตาย

ส่วนคนที่มีความทุกข์ต่าง ๆ มักจะเห็นสภาพเช่นนี้ได้ดีกว่า โดยเฉพาะคนที่ถูกโรคทรมานจนมีความเจ็บปวดแสนสาหัสนั้น ไม่ต้องลงทุนลงแรงสมาธิวิปัสสนาอะไรมากนักเขาก็เห็นได้ด้วยตัวเองทันทีว่าร่างกายนี้ทุกข์หนอ เพราะฉะนั้น ถ้าคนไหนขี้โรค แต่รู้จักพิจารณาอนัตตาให้เป็นประโยชน์โดยอาศัยความทรมานจากโรคนั้นเป็นเครื่องพิจารณา เขากลับจะเป็นคนโชคดีกว่าเศรษฐีร้อยล้านเสียอีก

คนอีกประเภทหนึ่งที่พิจารณาอนัตตาได้ดี คือ คนที่กำลังจะตาย คนพวกนี้เห็นความจริงในบัดนั้นเองว่าร่างกายนี้ไม่ใช่ของเรา ดึงไว้ไม่ได้แล้ว กิจการ เงินทอง ยศ ฯลฯ ที่ทำไว้มากมายนั้น ผลสุดท้ายก็มาสิ้นสุดตรงนี้เอง

สิ่งเหล่านี้คนเราธรรมดามองไม่เห็น แม้แต่จะคิดว่าเราต้องตายแน่ ๆ ก็ยังไม่คิด กลับทำท่าคล้าย ๆ ว่าเราจะไม่ตายอย่างนั้นแหละ พระพุทธเจ้าท่านสอนว่า คนเราตายได้ทุกขณะนะ อย่าประมาท ให้คิดไว้ทุกขณะจิตว่าเดี๋ยวก็จะตายแล้ว แต่มีใครปฏิบัติอย่างนี้สักกี่คน ตรงกันข้าม ใครทำอย่างนี้หาว่าเซี้ยวไม่เต็มบาทด้วยซ้ำ

นี่ คนเรามักเป็นอย่างนี้ คนอื่นทำดี ทำถูก หาว่าเขาบ้า เราไม่รู้ คนอื่นเขารู้ และรู้ถูก รู้จริงด้วย หาว่าเขาเหลวไหลงมงาย

ความแตกต่างระหว่างพระอรหันต์กับคนธรรมดาก็คือ คนธรรมดารู้เข้าใจความหมายของอนัตตา แต่ทำจิตให้หลุดพ้นไม่ได้ ส่วนพระอรหันต์ท่านทำจิตหลุดพ้นได้เท่านั้น

เรื่องนี้ ความจริงหลวงพ่อท่านก็สอนคุณอ๋อยกับพุทธบริษัทมาตั้งนานแล้ว แต่ไม่ค่อยจะ "แจ้ง" กันสักที หลวงพ่อท่านบอกว่า ไม่เป็นไร ตอนนี้รู้ไว้ก่อน รักษาตัวไว้ในกุศลกรรมก็แล้วกัน อย่างน้อยก็รักษาศีล ๕ เท่าชีวิตไว้ก่อน แล้วให้จิตระลึกถึงแต่ความดีที่เคยทำมาให้เป็นนิสัย ความชั่วที่เคยทำมาบ้างในกาลก่อนอย่าไปพยายามคิดถึงมัน เพราะจะทำให้จิตมัวหมอง พอถึงเวลาตายจิตมันจะรวมตัวได้เองในตอนนั้น ใช้เวลาตัดไม่นานนักก็จะไปนิพพานได้ วิธีตัดแบบนี้ตรงกับที่พระพุทธเจ้าท่านสอนท่านโสณะ ในเล่ม ๑๗ หน้า ๕๓ ที่กล่าวมาแล้ว เราไม่ค่อยจะเชื่อสนิทกันนักเพราะดูมันง่ายเกินไป ส่วนมากเราไปรู้กันว่าจะเป็นพระอรหันต์ต้องตัดกิเลส คราวนี้ก็ไล่ตัดกิเลสกันไปซี มีตั้ง ๑,๕๐๐ ตัว ไอ้ตัวนั้นจะตัดยังไง ตัวนี้จะตัดยังไง ไล่จิตกันไปตั้ง ๑๑๐ ดวง รู้สึกว่าทำอย่างนั้นก็คงจะไม่ผิด แต่เป็นการทำแบบลิดรอนกิ่งก้านไปทีละกิ่งจนต้นใหญ่ตายไปเอง ส่วนวิธีนี้เป็นแบบสายฟ้าแลบโค่นต้นใหญ่ตึงเดียว กิ่งก้านตายไปเอง คือ เมื่อตัดความรักในร่างกายได้พร้อมทั้งตั้งเจตนาไปนิพพานเลย ไม่ขอเป็นอะไรอย่างอื่นทั้งหมด กิเลสทั้งหลายมันจะหมดไปเองโดยอัตโนมัติ ไม่ต้องไปไล่ตัดมันทีละตัว

หลวงพ่อท่านแถมพกให้อีกหน่อยว่า ถ้าเราทำตัวดีมุ่งทางธรรมกันโดยแท้จริง หรือทำความดีกับพระศาสนาไว้มาก ๆ แล้ว ตอนใกล้ตายพระท่านมักจะมาช่วยส่งเสริม คือช่วยให้ทำจิตได้ดีขึ้นด้วย เรื่องนี้เราก็ต้องเชื่อท่านไว้ก่อนตามระเบียบเพราะยังไม่เคยตาย ที่เคยตายมาหลายแสนชาติแล้วก็จำไม่ได้ว่าตายยังไง รู้แต่ว่าคงจะตายไม่ถูกวิธี เลยต้องเกิดอีกอย่างนี้แหละ

สำหรับปัญหาข้อ ๒ ที่ว่า ในนิพพานจะมีความสุขไม่ได้ เพราะความสุขย่อมเป็นกิเลสนั้นมีคำตอบดังนี้

เล่ม ๑๓ หน้า ๘๗ ทรงกล่าวถึงกามคุณ ๕ คือ รูป (อันจะพึงรู้ได้ด้วยจักษุ อันสัตว์ปรารถนารักใคร่ พอใจเป็นที่รัก ประกอบด้วยกาม เป็นที่ตั้งแห่งความกำหนัด) เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ ทรงกล่าวว่า "สุขโสมนัสอันใดย่อมเกิดขึ้น เพราะอาศัยกามคุณ ๕ นี้ สุขและโสมนัสนี้เรากล่าวว่ากามสุข"

"ดูกรอานนท์ เราไม่ยอมรับรู้ถ้อยคำของผู้ที่กล่าวอย่างนี้ว่า สัตว์ทั้งหลายย่อมเสวยสุขโสมนัสมีกามสุขนี้เป็นอย่างยิ่ง ข้อนั้นเพราะเหตุไร เพราะสุขอื่นที่ดียิ่งกว่าและประณีตกว่าสุขนี้ยังมีอยู่อีก"

แล้วท่านก็อธิบายต่อไปว่า มีสุขที่เหนือกว่ากันเป็นขั้น ๆ ไปดังนี้ ปฐมฌาน, ทุติยฌาน, ตติยฌาน, จตุตถฌาน, อากาสานัญจายตนฌาน, วิญญานัญจายตนฌาน, อากิญ-จัญญายตนฌาน, เนวสัญญานา สัญญายตนฌาน และสัญญา เวทยิตนิโรธ

สุขในฌานนี้เป็นสุขไม่มีอามิส ไม่อาศัยตัณหา เพราะผู้เข้าฌานตัดกามฉันทะไปตั้งแต่ปฐมฌานแล้ว อาจเรียกชื่อว่านิรามิสสุขได้

เล่ม ๑๓ หน้า ๑๖๔

"ดูกรอุทายี กามคุณห้าเหล่านี้ กามคุณห้าเป็นไฉน คือ รูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ อันพึงรู้ด้วยกาย ที่สัตว์ปรารถนารักใคร่ ชอบใจ เป็นสิ่งน่ารัก ประกอบด้วยกาม เป็นที่ตั้งแห่งความกำหนัด กามคุณห้านี้แลอุทายี ความสุขโสมนัสที่เกิดเพราะอาศัยกามคุณห้านี้ เรากล่าวว่า *กามสุข* ความสุขไม่สะอาด ความสุขของปุถุชน ไม่ใช่สุขของพระอริยะ อันบุคคลไม่ควรเสพ ไม่ควรทำให้เกิดมี ไม่ควรทำให้มาก *ควรกลัว* แต่สุขนั้น

ดูกรอุทายี ภิกษุในธรรมวินัยนี้สงัดจากกาม สงัดจากอกุศลธรรม บรรลุปฐมฌาน .... จตุตถฌาน ฌานทั้ง ๔ นี้ เรากล่าวว่าความสุขเกิดแต่การ *ออกจากกาม* ความสุขเกิดแต่ความสงัด ความสุขเกิดแต่ความสัมโพธิ อันบุคคล *ควรเสพ* ควรทำให้เกิดมี ควรทำให้มาก ไม่ควรกลัวแต่ความสุขนั้นดังนี้"

ย้อนไปถึงที่อ้าง เล่ม ๒๓ หน้า ๓๘๓ ที่ท่านพระสารีบุตรบอกกับท่านอุทายีว่านิพพานเป็นสุขอย่างไรนั้น ทราบได้ด้วยการเข้าฌานต่าง ๆ ก็ตรงกัน

เมื่อสรุปแล้ว ตอบได้ว่าสุขในนิพพานไม่ใช่กามสุข แต่เป็นสุขเนื่องจากการออกจากกามสุข เกิดแต่ความสงัด สุขเกิดแต่ความสัมโพธิ ซึ่งสุขเหล่านี้ไม่มีกิเลสตัณหาปน จึงเป็นสุขที่มีได้ เป็นความสุขที่ไม่มีกิเลส

มีอยู่แห่งหนึ่งท่านบอกไว้คล้ายกับว่าความจริงสิ่งนี้ไม่ใช่ความสุข (ควรใช้คำอื่น ?) แต่มนุษย์ไม่รู้จักความรู้สึกอย่างนั้น จึงต้องอาศัยเรียกเป็นความสุข ซึ่งเป็นที่รู้จักของมนุษย์

บางทีปัญหานิพพานสูญหรือไม่สูญนี้จะยืนยันได้ชัดจาก เล่ม ๓๑ หน้า ๔๕๕ "เมื่อพิจารณาเห็นว่าความดับแห่งเบ็ญจขันธ์เป็นนิพพาน *เป็นสุข* ย่อมย่างลงสู่สัมปัตตนิยาม" และหน้า ๔๕๖ "เมื่อพิจารณาเห็นเบ็ญจขันธ์โดยความเป็นของสูญ.... เมื่อพิจารณาว่าความดับแห่งเบ็ญจขันธ์เป็นนิพพานสูญอย่างยิ่ง...." ดังนี้จะเห็นได้ว่า นิพพานเป็นทั้งสุขและสูญอย่างยิ่ง โดยทั้งสองอย่างนี้มีรากฐานมาจากการดับของขันธ์ ๕ (ร่างกาย) ไม่ใช่ว่านิพพานแล้วสูญหายไปเลย ตรงกันข้ามท่านกลับเรียกว่า *อมต* นิพพาน

คำถาม เขาพูดกันว่าพระพุทธเจ้าสอนความสันโดษแล้วทำให้ขี้เกียจ

คำตอบ นักวิชาการสมัยใหม่พูดเดาสุ่มส่งเดชโดยไม่เข้าใจความหมายของคำว่าสันโดษ นี่เป็นข้อบกพร่องสามัญของคนสมัยใหม่ที่ชอบพูดไปโดยที่ตัวเองไม่รู้ ไม่เข้าใจ

เล่ม ๙ หน้า ๘๐ "ดูกรมหาบพิตร ภิกษุในธรรมวินัยนี้เป็นสันโดษด้วยจีวรเป็นเครื่องบริหารกาย ด้วยบิณฑบาตเป็นเครื่องบริหารท้อง เธอจะไปทางทิศาภาคใด ๆ ก็ถือไปได้เอง ดูกรมหาบพิตร นกมีปีกจะบินไปทางทิศาภาคใด ๆ ก็มีแต่ปีกของตัวเป็นภาระบินไปฉันใด ภิกษุก็ฉันนั้นแล เป็นผู้สันโดษด้วยจีวรเป็นเครื่องบริหารกาย ด้วยบิณฑบาตเป็นเครื่องบริหารท้อง เธอจะไปทางสารทิศภาคใด ๆ *ก็ถือไปได้เอง* ดูกรมหาบพิตร ด้วยประการดังกล่าวมานี้แลภิกษุชื่อว่าเป็นผู้สันโดษ"

ในที่อื่นมีกล่าวถึง "สันโดษด้วยภรรยาของตน" อีกด้วย

สรุปความหมายของสันโดษ คือ พึ่งตัวเอง ใช้ของตัวเอง ไม่ต้องไปรบกวนหรือเบียดเบียนคนอื่น ซึ่งไม่ได้บ่งว่าให้ขี้เกียจเลย

นักวิชาการไม่ได้คิดว่าพระพุทธเจ้าสอนไม่ให้ฆ่า ขโมย ผิดในกาม โกหก และกินเหล้าสิ่งเหล่านี้ "พุทธศาสนิกชน" ไม่ได้ปฏิบัติตามเสียเป็นส่วนใหญ่ เหตุใดเขาจึงต้องปฏิบัติตามในเรื่องสันโดษ (หากสันโดษแปลว่าให้เกียจคร้าน) ด้วยเล่า เหตุใดจึงไม่กล่าวว่าความเกียจคร้านเกิดจากอากาศ เกิดจากสันดานซึ่งควรจะมีเหตุผลมากกว่า

อันที่จริงแล้ว พระพุทธเจ้าท่านสอนไม่ให้เกียจคร้านโดยตรง และสรรเสริญความขยันอยู่แล้ว กลับไม่ยกมาแสดงมาใช้

เล่ม ๒๕ หน้า ๓๑๗ ผู้เสื่อมได้แก่ผู้เกียจคร้าน

เล่ม ๒๓ หน้า ๒๕๗ อุฏฐานสัมปทา เลี้ยงชีพด้วยการหมั่นประกอบการงาน

เล่ม ๓๒ หน้า ๗ "ท่านทั้งหลายเห็นความเกียจคร้านโดยเป็นภัย และเห็นความเพียรโดยความเกษมแล้วจงปรารภความเพียร นี้เป็นอนุสาสนีของพระพุทธเจ้า"

เล่ม ๑๖ หน้า ๓๑๒

"พระผู้มีพระภาคได้ตรัสกะผมดังนี้ว่า โมคคัลลานะ ภิกษุในธรรมวินัยนี้ย่อมเป็นผู้ปรารภความเพียร ด้วยตั้งสัตยาธิษฐานว่าจะเหลืออยู่แต่หนัง เอ็น และกระดูกก็ตามทีเลือดและเนื้อในร่างกายจงแห้งไปเถิด ผลอันใดที่จะพึงบรรลุได้ด้วยเรี่ยวแรงของบุรุษ ด้วยความเพียรของบุรุษ ด้วยความบากบั่นของบุรุษ ยังไม่บรรลุผลนั้นแล้ว จะหยุดความเพียรเสีย เป็นอันไม่มี"

จะเห็นได้ว่าท่านทรงตำหนิความเกียจคร้านว่าเป็นภัย และสอนให้ขยัน เห็นอยู่โต้ง ๆ ไม่รู้จักศึกษา และด้วยความโง่ของตนเอง กลับไปโทษว่าสันโดษทำให้เกียจคร้าน

เท่าที่คุณเสริมศึกษาตำรามาถ่ายทอดแก่คุณอ๋อยนี้ พอดีตรงกับที่หลวงพ่อท่านสอนว่า พระไตรปิฎกนั้นถูกต้องอยู่แล้วกว่า ๙๐ เปอร์เซ็นต์ โดยเฉพาะหลักสูตรการปฏิบัติเพื่อเป็นพระอรหันต์นั้นมีอยู่อย่างบริบูรณ์ ดังนั้น คุณอ๋อยก็ขยับจากขั้นรู้งู ๆ ปลา ๆ ขึ้นไปอีกขั้นหนึ่ง

พวกปริยัติมักศึกษาทำความเข้าใจตำราอย่างเดียว บางทีก็ไม่ได้ศึกษาพระไตรปิฎก เพราะจับความยาก ชอบไปอ่านตำราที่ใครต่อใครแต่งขึ้นให้อ่านง่าย ๆ เข้าใจง่าย ๆ แล้วนับถือตำรานั้น ๆ ว่าเป็นตำราดี ซึ่งความจริงเขาอาจจะแต่งผิดก็ได้ เคยเห็นมาหลายรายแล้ว เป็นพระดัง ๆ แล้วสอนแข่งกับพระพุทธเจ้า การอ่านแต่ตำรา (พระไตรปิฎก) ซึ่งลึกซึ้งนั้นไม่ได้ผล ไม่ทำให้เกิดความเข้าใจที่แจ่มแจ้ง พระพุทธเจ้าท่านสอนไว้ในเล่ม ๙ หน้า ๒๕๕ ว่า "ดูกรกัสสป มรรคามีอยู่ ปฏิปทามี บุคคล *ปฏิบัติตาม* แล้วจัก *เห็นเอง* ว่าพระสมณโคดมกล่าวตามกาล กล่าวจริง กล่าวอรรถ กล่าวธรรม กล่าววินัย" ที่เรียกว่าปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม พวกปริยัติ คือ พวกอ่านแต่ตำรา แล้วไม่ปฏิบัติ เมื่อไม่ปฏิบัติก็ไม่ "เห็นเอง" นั่งตีความกันไปมา ลงท้ายมาเถียงกับพระไตรปิฎก หาว่าพระไตรปิฎกคลาดเคลื่อน การตีความจากการอ่านหนังสือนั้นไม่มีทางเป็นผลได้ เพราะเป็นการใช้ปัญญาของคนธรรมดาไปเทียบกับพระปัญญาของพระพุทธเจ้า ซึ่งห่างกันลิบลับอยู่แล้ว แต่ว่าคำสอนของพระพุทธเจ้านั้นต้องมีญาณทัสสนะด้วยจึงจะเข้าใจได้ เพราะพระธรรมของท่านได้จากญาณทัสสนะด้วย

เล่ม ๑๒ หน้า ๑๑๕

"ดูกรสารีบุตร ผู้ใดแลพึงว่าซึ่งเราผู้รู้อยู่อย่างนี้ว่า ธรรมอันยิ่งของมนุษย์ที่เป็นญาณทัสสนะอันวิเศษพอแก่ความเป็นอริยะของพระสมณโคดมไม่มี พระสมณโคดมแสดงธรรมที่ประมวลด้วยความตรึกที่ไตร่ตรองด้วยการค้นคิด แจ่มแจ้งได้เอง ดูกรสารีบุตร ผู้นั้นไม่ละวาจาเสีย ไม่ละความคิดนั้นเสีย ไม่สละคืนทิฐินั้นเสีย ก็เที่ยงแท้ที่จะตกนรก"

เป็นอันว่าความสงสัยต่าง ๆ ในพุทธศาสนาของคุณอ่อยก็หมดไป เกิดความมั่นใจเข้ามาแทนที่ เมื่อได้พบหลวงพ่อผู้ทรงคุณทั้งปริยัติและปฏิบัติ และสอนไปในแนวเดียวกับพระไตรปิฎกก็เกิดความศรัทธานิมนต์มาจำวัดที่บ้านทุกเดือนเพื่อแสดงธรรม ได้จัดกุฏิให้ต่างหาก มีหลังคาแยกเป็นเอกเทศ เพื่อนฝูงที่มาฟังก็ชักชวนเพื่อนฝูงต่อ ๆ กันไป พวกที่มีความศรัทธาจากหนังสือที่อ่านก็มากขึ้น ๆ จนสถานที่ไม่พอต้อนรับ จึงได้จัดการขยายบ้านถึง ๔ ครั้ง และอนุญาตให้คนที่มีศรัทธาเข้าไปนมัสการหลวงพ่อเพื่อฟังธรรมได้

ตัวคุณอ๋อยเองทีแรกก็ถือศีล ๕ เป็นปกติ หนักๆ เข้าก็ถือแบบอุกฤษณ์ตัวตายดีกว่าศีลขาดวันพระรับศีล ๘ แล้วก็ขยายมาเป็นไม่กินข้าวเย็น แล้วขยายมาเป็นถือศีล ๘ อย่างถาวรจนกระทั่งอาการป่วยมีมากขึ้น ได้ดำเนินการไปอีกขั้นหนึ่งคือยกบ้านให้หลวงพ่อรับภาระไป สำหรับใช้ในการศาสนา

พุทธบริษัทในคณะเดียวกันกับคุณอ๋อยทุกคน เว้นพวกพุทธภูมิที่ไม่ยอมลาออกต่างก็มุ่งไปนิพพานทุกคนในชาตินี้ตามคำที่หลวงพ่อสอนว่า ร่างกายนี้เป็นทุกข์ ไม่ใช่ของเรา ให้ตัดใจทิ้งมันไปเสีย แค่นี้ก็จะเข้านิพพานได้หากปฏิบัติจริง ๆ จัง ๆ ในบางครั้งหลังจากนั่งกรรมฐานหลวงพ่อจะแจ้งให้ทราบ ตามคำที่พระท่านมาบอกว่ามีหวังไปได้สำเร็จมากรายด้วยกัน ทำให้เกิดกำลังใจขึ้นอีกมาก

หลวงพ่อบอกว่าบ้านคุณอ๋อยเคยเป็นวัดเก่า ๆ (ตรงกับหลวงปู่อื่น ๆ หลายองค์) ที่นี่มีพระสำเร็จอรหันต์ ๑ องค์ชื่อแสง ถือกันว่าเป็นเจ้าสำนัก ดังนั้นบางคราวจึงเรียกบ้านคุณอ๋อยว่า "วัดหลวงตาแสง"

๒๐.๔ คุณอ๋อยกับเสด็จพระองค์หญิง

เสด็จพระองค์หญิงวิภาวดี รังสิต เจ้าของนามปากกา ว.ณ ประมวญมารค อันเลื่องลือ ได้เบนวิถีของท่านมาพบกับคุณอ๋อยเมื่อประมาณเดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๑๙ โดยพี่ปุ๊หรือทันตแพทย์หญิงลัดดา จารุวัสตร์ แจ้งมาว่ามีพระประสงค์จะมานมัสการหลวงพ่อที่บ้านคุณอ๋อย

ความจริงคุณอ๋อยพบกับท่านมานานแล้วในทางหนังสือ คือ อ่านหนังสือของท่านแทบทุกเล่ม แต่ไม่เคยพบพระองค์จริง

เมื่อ ๑ องค์ กับ ๑ คนมาพบกันเข้าก็รู้สึกว่าสัมพันธภาพจะดำเนินไปด้วยดีอย่างรวดเร็ว เพราะช่างพูดด้วยกันและใจซื่อด้วยกัน ประกอบกับความไม่ถือพระองค์ของเสด็จดังนั้นจึงมักจะแวะมาคุยที่บ้านคุณอ๋อยบ่อยๆ เวลาคนจะตามหาพระองค์ท่านบางทีก็โทรศัพท์มาพบที่บ้านนี้ เสด็จ ๆ รับสั่งว่าพวกนี้ชักรู้แกวเสียแล้วว่าหญิงหลบมุมมาอยู่นี่

บ้านคุณอ๋อยอุทิศเป็นบ้านพึ่งธรรม ไม่มีห้องรับแขก เพราะสร้างห้องรับแขกทีไรก็กลายเป็นห้องพึ่งธรรมเสียทุกที ดังนั้นเวลาเสด็จมาก็รับเสด็จกันบนพื้นธรรมดา คือ บน

เสื่อหรือบนพรม บางทีก็เลยบรรทมลงไปอย่างนั้นแหละ ทรงเป็นกันเองกับบ้านนี้อย่างรวดเร็ว บางทีก็ถามคุณเสริมว่า "พี่เสริมทำอย่างนี้ได้ไหม" แล้วบรรทมหงายหลังยกพระบาทชี้ฟ้าทำท่าถีบจักรยาน พวกลูก ๆ ของคุณอ๋อยก็รักเสด็จกันทุกคน

ในโอกาสหนึ่งทรงพบกับหลวงปู่ธรรมไชยแห่งวัดทุ่งหลวง ท่านก็ทรงขอให้หลวงปู่ตรวจพระโรค หลวงปู่ก็บอกว่าตาที่เป็นต้อนั้นรักษาหาย ไม่ต้องผ่าตัด จะหายใน ๒๗-๒๘ วัน แล้วหลวงปู่ก็ให้ยาและน้ำผึ้งมนต์สำหรับหยอด กับทำยาเพิ่มไฟตาหรืออะไรสักอย่าง เสด็จ ฯ ก็ทรงปฏิบัติตามโดยเคร่งครัด จะไปเมืองนอกก็เอาไปด้วย

ระหว่างเสด็จประเทศอังกฤษครั้งสุดท้าย ทรงมีลายพระหัตถ์ถึงคุณอ๋อย ๒ ฉบับ

Hotel Zurich

วันที่ ๑๗ มิถุนายน ๑๙

คุณอ๋อยที่รัก

ลูกศิษย์หลวงพ่อคนนี้ (คือหญิง) ออกจะอาการไม่สู้จะดี ไม่ค่อยเข้ากับบรรยากาศเมืองฝรั่งเสียเลย เวลานี้อยู่โฮเต็ลที่หรูที่สุดแห่งหนึ่งในเมืองซูริค วิวสวยที่สุดก็ไม่ชอบ บอกตัวเองว่า "ไม่เที่ยง" ท่าเดียว ห้องหรูหราก็ไม่ชอบกระจก เดินหันหลังให้ตลอดเวลากลางคืน ครั้นต้องไปกินเลี้ยงก็กินไม่ลง อย่างดีซุปก็จะจุกแอ้ด ๆ จะถืออุโบสถศีลท่าเดียว เช้าก็ตื่นเสียหัวไก่โห่ ทั้ง ๆ ที่เมืองฝรั่ง (โฮเต็ลหรู ๆ) เขาตื่นสายกัน อาหารเช้าต้องราว ๒ โมง ไอ้เราก็อยากกินแต่โมงเช้า! เขาคุยกันว่าหน้าร้อนนี้ต้องไปตกปลาที่โน่นที่นี่ หญิงก็อยากจะห้ามว่าฆ่าสัตว์บาป! แต่ไม่ได้ห้ามดอก เพียงแต่นึกในใจแล้วก็ปลง พรุ่งนี้จะออกเดินทางต่อไปเจนีวา ท่านชายจัดการให้รถยนต์มาคอยอยู่ในวันที่เราเดินทางมาถึงแล้วต่อไปก็ไปฝรั่งเศสและอังกฤษ

การปฏิบัติไม่สู้จะสำเร็จ มีนายคอยสั่งให้ทำโน่นทำนี่ แล้วแม่หลานยายก็ติด (เอามาด้วย) เรียกยายทั้งวัน

ที่ต้องเขียนถึงคุณอ๋อยก็เพราะท่านชายอนุญาตให้เงินจำนวนหนึ่งไว้สร้างกระต๊อบน่ารัก ๆ ไว้ที่วัดหลวงปู่ธรรมไชย คุณอ๋อยกรุณาเรียนหลวงปู่เลยให้ช่วยสร้างเรือนเล็ก ๆ

แบบพื้นบ้าน ใต้ต้นไม้ใหญ่ใบหนา มีห้อง ๒ ห้องเล็ก ๆ กับห้องเก็บของเล็ก ๆ และมีนอกชาน อ้อ ถ้ามีห้องน้ำ (มีตุ่มน้ำ ส้วมซึม) สักห้องเป็นพอ หญิงจะไปอยู่กับหลวงปู่เพื่อเขียนประวัติหลวงปู่ และเวลาว่างเพื่อความสงบสบายใจ กลับไปนี่จะเอาเงินไปถวายค่ากระต๊อบของหญิง เฟอร์นิเจอร์ไม่ต้องมี หญิงจะนอนกับพื้น และถ้ามีชั้นไว้ใส่หนังสือก็พอ กลับจากเมืองนอกก็ต้องไปปักษ์ใต้ จากปักษ์ใต้จึงจะขึ้นไปดูการสร้างกระต๊อบ หญิงแดงอยากได้เร็ว ๆ เดือนพฤศจิกายนจะได้ไปอยู่ คุณอ๋อยต้องมาด้วยกันนะคะ

เรียนหลวงปู่อีกอย่างว่าตาดีขึ้นมาก อ่านหนังสือ (ข้างที่เคยมัวหนัก) ก็ได้ กำลังรอให้ครบเดือนจะหายตามที่หลวงปู่สั่ง วันที่ ๒๓ ยายทิพาจะไปหาหลวงปู่พาคนไข้ไปหา ถ้าคุณอ๋อยมีข่าวอะไรถึงหญิงเขียนฝากทิพามานะคะ แกจะออกเดินทางวันที่ ๒๔ และจะพบกับหญิงที่ลอนดอนในวันที่ ๒๖ หรืออะไรพวกนี้ แล้วแต่นาย (ม.จ. บียะ) จะสั่ง

ฝากกราบหลวงพ่อหลวงปู่ด้วยค่ะ

วิภาวดี

ป.ล. กรุณาพูดกับคนรถที่ขับรถพาเราไปวัดท่าซุงวันก่อนด้วยว่าช่วยหาคนรถให้ด้วย กลับไปจะขอจ้างเขาเลย

อีกฉบับหนึ่ง เขียนจากอังกฤษดังนี้

23 Walpole St.

London S.W. 3

วันที่ ๒๔ กรกฎา ๑๙

คุณอ๋อยที่รัก

ท่านชายและหญิงพาหลานขับรถมาจากฝรั่งเศส ถึงบ้านเราที่ลอนดอนเมื่อค่ำวันที่ ๒ นี้เอง จึงเพิ่งได้รับ จ.ม. ต่าง ๆ ที่ฝากทิพามา ขอบอกด้วยความยินดีว่าหลวงปู่รักษาตาหญิง *หาย* ก่อนปลายเดือน จริง ๆ พอวันที่ ๒๗ ก็รู้สึกว่ามันใสจ้าขึ้นมา หมอตาต่าง ๆ จะต้องงงเต้กไปหมด กรุณาเรียนหลวงปู่ด้วยว่าตาทั้ง ๒ ข้างเห็นดี แต่แสงเป็นสีคนละสีกัน ข้างดี

(ข้างซ้าย) เป็นสีขาวธรรมดา แต่ข้างขวาออกเป็นสีคล้ายใส่แว่นตาสีชา แต่เมื่อหลวงปู่ให้ยาซึ่งหลวงปู่เรียกว่ายาไฟตา หญิงก็รีบกินและล้างตามคำสั่ง คงจะเป็นปกติในไม่ช้า

หญิงได้ข่าวว่าหลวงปู่ท่านยังไม่มีกุฏิอยู่เลยที่วัดทุ่งหลวงของท่าน ท่านอยู่ในวิหาร หญิงเลยอยากจะสร้างกุฏิถวายท่าน เป็นตึกหรือเรือนไม้ ๒ ชั้น ชั้นบนสำหรับท่านอยู่กับเครื่องยา มีห้องน้ำชั้นล่างเป็นห้องเปล่า ๆ สำหรับรักษาคนเจ็บ ส่วนเรือนของหญิงเป็นเรือนเล็ก ๆ ชั้นเดียว ชั้นล่างสูงโล่ง ๆ มีห้อง ๔ ห้อง มีห้องน้ำห้องส้วมใช้ร่วมกัน ๒ ห้อง หญิงจะอยู่ห้องเดียว นอกนั้นจะชวนพรรคพวกไปด้วย เวลาหญิงไม่อยู่ก็ให้หลวงปู่ใช้ได้ เรือนหญิงขอให้อยู่ใกล้ ๆ กับหลวงปู่ อยากให้สร้างเสร็จที่จะไปเดือนพฤศจิกา

หญิงคิดจะกลับ ก.ท. ราววันที่ ๒๐ พอพักพอหายเหนื่อยอยากจะชวนคุณอ๋อยไปเชียงใหม่ด้วยกัน เพื่อไปดูที่ทางที่จะสร้างบ้าน ๒ หลังนี้ งบประมาณเป็นแสนก็ได้ เวลานี้หญิงสนใจแต่จะเข้าทำประโยชน์กับพระอริยสงฆ์ทั้งปวง เพื่อช่วยให้ท่านช่วยคนและทำบุญ เมืองฝรั่งนี้เบื่อแทบสิ้นสติ ทนอยู่เพื่อปลง ๆ ไปงั้นเอง เพื่อนฝูงมีมากมาย จะทิ้งเขาปุบปับก็น่าเกลียด แกรู้ว่าหญิงมาแกก็เลี้ยงกันเสียจริง ๆ ดัทเชสอะไรต่าง ๆ

หนังสือหลวงพ่อหญิง edit ให้เสร็จไปเล่มแล้ว เล่มที่ยังไม่พิมพ์ คือ กรรมฐาน ๔๐ นี่ก็กำลังทำอยู่ อันที่จริงก็ไม่มีอะไรมาก นอกจากเรื่องที่ไม่เกี่ยวกับเรื่องก็เอาออกเสียบ้าง และสำนวนคุยก็ไม่น่าจะออกมาเป็นตัวหนังสือเท่านั้น ไม่ยากและชอบทำมาก ส่วนทางหลวงปู่หญิงก็วางแผนจะเขียนประวัติท่าน นี่แหละถึงคิดจะไปอยู่วัดเพื่อหาเวลาคุยกับหลวงปู่ (เวลาว่างก็จะปฏิบัติพระกรรมฐานตามที่หลวงพ่อสอน) รับรองว่าเรื่องหลวงปู่จะฮิตใหญ่ คุณอ๋อยจะต้องขายสนุกเทียว โดยเฉพาะต้อจากตาหญิงซึ่งหมอทั่วโลกรวมทั้งหมออุทัยกับหมอสำราญต่างก็รักษา และก็เห็นว่าต้องรอจนกว่าจะแก่แล้วผ่า นี่กลับไปให้ส่องคงงงพิลึก ไอ้ขาว ๆ ที่บีดตาดำอยู่ ๔ ปี อยู่ ๆ ก็หายไป ทุกคนจะเห็นด้วยตาเปล่าว่าตา ๒ ข้างเหมือนกันแล้ว ต้อหายไปเฉย ๆ

คุณอ๋อยช่วยนัดหลวงปู่นะคะ ว่าราววันที่ ๒๔ เราจะไปหา ไม่ต้องให้ท่านลำบาก เราไปอยู่รินคำได้ พอดูที่ทางแล้วก็จะให้ลงมือสร้างได้พร้อมกันเลยทั้ง ๒ หลัง ว่าแต่หลวงปู่จะให้สร้างแน่ไหม หญิงกลับจากเชียงใหม่ก็จะวิ่งไปเฝ้าที่นราธิวาส และเพื่อตามเสด็จ

สงขลาหลังวันที่ ๑๒ คือ ทรงบรรจุพระบรมธาตุ อยากจะชวนหลวงพ่อหลวงปู่ไปทอดผ้าป่า พ่อหลวงจ้อย จะได้หมดหนี้สินเสียที หญิงให้ท่านรองวางแผนเรียบร้อยแล้ว ราวกลางเดือนสิงหา

มีข่าวอะไรตอบด่วนค่ะ ลูกชายคุณยุทธศิลป์เป็นยังไงบ้าง ขอบใจหลานและทุก ๆ คนที่ทำยาให้

รักและคิดถึงจาก

วิภาวดี

เรื่องราวไปอย่างไรมาอย่างไรคงไม่ต้องเล่ากันอีก เพราะใจความในลายพระหัตถ์แจ่มแจ้งดีแล้ว

ประวัติหลวงปู่ธรรมไชยเป็นอันว่าไม่ได้เขียน แต่ทราบว่าทรงมอบบันทึกย่อไว้กับคุณทิพา ซึ่งหากมอบให้ใครก็คงจะเขียนได้ เท่าที่หลงมามีอยู่ในมือคุณอ๋อยมีอยู่อันเดียว คือ กรณีหลวงปู่รักษามะเร็งในเม็ดเลือด ดังนี้ (ลายมือผู้อื่นเขียน)

ด.ช. ทรงแสง ครายศรี อายุ ๗ ขวบ บุตรนางบุญโยง และนายถนอม ครายศรี ซึ่งนางบุญโยงทำงานเป็นแม่ครัว และนายถนอมทำงานเป็นคนขับรถในพระราชวังสวนจิตรลดาด้วยกัน ด.ช. ทรงแสง ครายศรี เริ่มป่วย บิดามารดาพาไปรักษาตัวที่ ร.พ. จุฬา เป็นคนไข้ของหมอดนัย (ไม่ทราบนามสกุล) หมอตรวจพบว่าเป็นมะเร็งในเม็ดเลือด และเป็นมาตั้งแต่กำเนิด ระหว่างที่รักษาตัวที่ ร.พ. จุฬาอาการไม่ดีขึ้น คุณแม่ของคุณประเสริฐและคุณยาใจ (จำนามสกุลไม่ได้) อยู่เมืองชลซึ่งทำงานที่เดียวกับนางบุญโยง ได้แนะนำให้ไปรักษากับหลวงปู่ธรรมไชย วัดทุ่งหลวง แม่แตง จ. เชียงใหม่ ทั้งสองจึงพาลูกชายไปเชียงใหม่แล้วเข้าตรวจเลือดที่ ร.พ. สวนดอก หมอที่ ร.พ. ตรวจเลือดแล้วไม่ยอมรับรักษา เธอจึงพาบุตรชายไปหาหลวงปู่ธรรมไชย หลวงปู่ตรวจชื่อเด็กชาย พบว่าเป็นชื่อที่ขาดอักขระ จึงเปลี่ยนชื่อให้ใหม่เป็น ด.ช. อุ่นเรือน ครายศรี แล้วทำการรักษา ในระยะแรกให้รับทานยาขับมะเร็ง ทำให้เกิดพุพองขึ้นตามผิวหนัง มีน้ำเหลืองน้ำหนองไหลออกมา อาเจียนออกมาเป็นเลือด จนมารดาคิดว่าไม่รอดแน่ เวลาผ่านไป ๒ สัปดาห์ อาการดีขึ้น แต่แผลตาม

ผิวหนังหายไม่สนิท เธอพาลูกชายกลับมากรุงเทพ ฯ แต่ยังคงรับประทานยาหลวงปู่ต่อไป ขณะนี้เวลาผ่านไปเดือนเศษ ลูกชายสามารถไปโรงเรียนได้แล้ว

สำหรับรายนี้ ได้พบอีกครั้งหนึ่งเป็นเวลาประมาณ ๑ ปีหลังจากการรักษา สอบถามดูได้ความว่าเด็กมีอาการปกติ ไม่เคยต้องถ่ายเลือดอีกเลย

หลวงปู่ธรรมไชยท่านมีของแปลก ๆ ติดตัวอยู่มาก วันหนึ่ง ท่านจัดเครื่องแต่งตัว ท่านก็ควักกล่องออกมาวาง ในนั้นมีตัวอะไรต่ออะไรที่กลายเป็นหินอยู่มาก เช่น ทากหิน เป็นต้น พวกนี้ทำท่าจะกระโดดเกาะในขณะที่หลวงปู่บำเพ็ญภาวนา หลวงปู่ก็ห้ามว่าอย่าเกาะนะ เดี๋ยวกลายเป็นหินนะ เขาก็ไม่ฟัง เกาะจนได้ แล้วเลยกลายเป็นหินไปจริง ๆ คราวหลังที่สุดมีปูหินมาใหม่อีกตัวหนึ่ง ขนาดกว้างประมาณ ๔ ซม. ท่านเล่าว่าเห็นปูตัวนี้เดินอยู่ ก็ทักเขาว่าจะเข้าป่ารึ เขาก็หดแข้งหดขาแล้วเลยกลายเป็นหินไป นัยว่าพวกเหล่านี้จะให้หลวงปู่เอาไว้ใช้ทำยา หรือใช้ในการรักษา

เรื่องสัตว์กับคนรู้ใจกันนี้น่าจะเป็นไปได้ ทางตำราเรียกว่าเจโตปริยญาณ อย่างเช่นที่วัดท่าซุง หลวงพ่อมีแมว ๒ ตัว ชื่อเงินกับทอง วันหนึ่ง หลวงพ่อมากรุงเทพ ฯ สั่งป้าอาดให้เลี้ยงแมว ให้คลุกข้าวด้วยปลาทู ๒ ตัว เมื่อหลวงพ่อกลับไปวัด ป้าอาดบอกว่าแมวไม่กินข้าว หลวงพ่อบอกว่าแกเรียกเขาว่า "อี" ใช่ไหมล่ะ แล้วท่านก็เอาข้าวจานที่มันไม่กินนั่นแหละไปให้กิน แมวมันก็กิน ถามหลวงพ่อดูว่าทำไมท่านถึงรู้ ท่านตอบว่าเขาฟ้อง

เรื่องสัตว์รู้ภาษาคน หรือจะเรียกว่ารู้ใจคนนี้ก็มีทางเป็นไปได้ ที่บ้านคุณอ๋อยมีหมาชื่อ "มาดี" อยู่ตัวหนึ่ง แม่ตัวนี้เจอะหน้าหลวงพ่อเป็นหลบวาบไม่ยอมมอง บางทีก็แอบค้อนอีกด้วย เวลาเรียกไม่ยอมไปหาเลย จะว่ากลัวพระหรือตื่นพระก็ไม่ได้ เพราะเวลาหลวงปู่คำแสนเล็กมา และจัดให้นอนในห้องพักของหลวงพ่อ เขากลับขึ้นบันไดไปหาไปประจบประแจง คราวหนึ่ง ลูก ๆ คุณอ๋อยล้อว่าตะกละกินมากเกินไปแล้ว ตัวอ้วนเชียว ทักเขา ๒–๓ วัน เขาเลยไม่ยอมกินข้าว เอาหมูเอาเนื้อเอาไก่ป้อนถึงปากก็ไม่กิน แม่ตัวนี้เขาถือวิสาสะเข้ามาอยู่ในบ้านเอง อยู่ ๆ ก็เข้ามานอนบนตักโหน่งเอาเฉย ๆ ไม่ทราบมาจากไหน แต่นี่ก็ไม่ใช่ตัวแรก มากัน ๓–๔ ตัวแล้ว ไม่ใช่หมาแถวนั้นเสียด้วยเพราะไม่เคยเห็น

นอกจากที่กล่าวมาแล้ว เสด็จ ฯ ยังเห็นเรื่องอัศจรรย์อีก ๒ อย่าง คือ ตอนที่ท่านฝึกนั่งกรรมฐานครั้งแรก ท่านเล่าว่าเห็นหลวงพ่อปานอยู่ตั้งชั่วโมง เห็นได้ทั้งหลับตาและ

ลืมตา ท่านก็เลยมุทำเป็นการใหญ่ ทำไม่ขาดด้วย แม้จะเสด็จไปปฏิบัติภารกิจในแดนกันดาร ต้องเหน็ดเหนื่อยในเวลากลางวัน ต้องเขียนรายงานในตอนกลางคืนดึกดื่น เสร็จแล้วท่านก็ไม่เว้นที่จะต้องนั่งกรรมฐานอีก

อีกเรื่องหนึ่งเป็นเรื่องการเดินทาง ในคราวนั้นคุณอ๋อยกับลูก คือ หน่ากับหน่องเดินทางไปด้วย ในระยะหลัง ๆ นี้จะเสด็จไปไหนมักจะชวนคุณอ๋อย คุณอ๋อยก็ไม่ขัด คราวที่กล่าวถึงนี้เป็นการเดินทางไปบ้านแม่สาน อำเภอศรีสัชนาลัย หลวงพ่อเดินเท้าไม่ไหว เพราะเป็นการเดินขึ้นเขาลงห้วย คือ ลุยไปในห้วยหรือไต่ไปตามหินในห้วยจริง ๆ ด้วย ดังนั้นจึงจัด ฮ. ให้นำหลวงพ่อไป หลวงพ่อท่านก็สั่งว่าเวลาเดินทางให้ท่องชื่อท่านทรงเดช-เทวดาเจ้าของถิ่นไปด้วย จะได้เบาตัวและไม่เหน็ดเหนื่อย คณะเดินก็ปฏิบัติ ซึ่งปรากฏว่าเมื่อเที่ยวก่อนเสด็จ ฯ เคยใช้เวลาเดินทาง ๕ ชั่วโมง คราวนี้กลับใช้เวลาไม่เกิน ๓ ชั่วโมง ขากลับก็เช่นกัน

คราวที่ไปสิ้นชีพิตักษัยที่สุราษฎร์ธานีนั้น คุณอ๋อยก็ไปด้วย ข่าว ฮ. ถูกยิงทำเอาพวกที่บ้านใจหาย นึกว่าตามเสด็จไปเสียแล้ว แต่ปรากฏว่าไม่ได้ไปกับ ฮ. และโดยสารเครื่องบินกลับมากับพระศพ ซึ่งหลังจากนั้นหนังสือพิมพ์ก็ลงข่าวว่าสัมภาษณ์นางเฉิดศรี ณ นคร ภรรยา ผบ. ทบ. ผู้มีน้ำตาอันนองหน้าว่าอย่างนั้นอย่างนี้ คุณเฉิดศรีบอกว่าไม่เห็นมีใครมาถามอะไรนี่ ร้องไห้ก็ไม่ได้ร้อง คุณเสริมบ่นว่าย่องไปเป็นภรรยา ผบ.ทบ. ตั้งแต่เมื่อไหร่ ระวังคุณหญิงแสงเดือนท่านจะฉีกอกเอานะ

เกี่ยวกับการสิ้นชีพิตักษัยของเสด็จ ฯ ในครั้งนี้ มีคนต่อว่ามากว่า เสียแรงไปกับหลวงพ่อหลวงปู่ทั้ง ๒ องค์ ทำไมเรื่องอย่างนี้จึงเกิดได้

หลวงพ่อท่านก็ตอบว่าคนจะตายเสียอย่างจะไปห้ามยังไง ความจริงเรื่องนี้หลวงพ่อได้รับคำสั่งจากพระว่าอย่าแยกเครื่องนะ หลวงพ่อก็คอยระวังอยู่ แต่สำหรับท่านเองในวันนั้นก็เป็นวันมรณะ ท่านบอกว่าวันนั้นท่านจะถูกยิง แล้วจะยิงออกเสียด้วย จะถูกที่ขา แต่เมื่อนัดกันแล้วก็ไป ตายก็ตาย ท่านกำชับว่าเมื่อถึงโรงเรียนให้ลงให้หมดนะ ปล่อย ฮ. ไปรับคนเจ็บส่งโรงพยาบาลก่อน แล้วให้เขากลับมารอรับที่โรงเรียนอีก แต่เสด็จแอบไป

เสียกับ ฮ. โดยไม่บอกให้ทราบ ก่อนไปฝากโน้ตถึงหลวงปู่ให้ช่วย หลวงปู่ก็ไม่ได้อ่าน เพราะไม่ได้เอาแว่นไปเลยไม่รู้เรื่องกัน

พวกที่ไปด้วยมาเล่าในภายหลังว่า เมื่อ ฮ. ถูกยิงครั้งแรกก็รู้แล้ว ดังนั้นทุกคนก็เข้าล้อมท่านหญิงไว้ แต่การยิงในระลอกสอง กระสุนสังหารนัดนั้นทะลุท้อง ฮ. ถูกหัวรองเท้านายตำรวจ แล้วแฉลบไปถูกเหล็กพนักที่นั่ง แล้วแฉลบเข้าด้านหลังของเสด็จฯ อีกทีหนึ่ง เรียกว่าป้องกันยังไงก็ไม่ไหวถ้าหากคนจะตายเสียอย่าง

ที่ว่าคนจะตายเสียอย่างนี้ มารู้ในภายหลังว่าเสด็จทรงจบกิจพระศาสนาตั้งแต่ตี ๒ ของคืนก่อน และเมื่อฆราวาสจบกิจพระศาสนาแล้วก็จะมีชีวิตอยู่ได้ไม่ถึงพระอาทิตย์ตกในวันรุ่งขึ้น

ตามคติของชาวโลก การตายเป็นของน่ากลัว น่าเศร้า น่าเสียดาย แต่สำหรับพระแล้ว การตายโดยเฉพาะตายเมื่อจบกิจพระศาสนาก็ไปเสวยสุขในพระนิพพาน เป็นเรื่องน่ายินดีด้วยซ้ำ ดังนั้น สองฝ่ายนี้จึงพูดกันไม่รู้เรื่อง เป็นคนละภาษาเลยทีเดียว

เรื่องฆราวาสจบกิจพระศาสนา คือ ตัดกิเลสได้นั้น หลวงพ่อเคยชักตัวอย่างจากพระไตรปิฎกให้ดูหลายองค์ว่าจะมีนางผีเสื้อยักษ์แปลงตัวเป็นโคแม่ลูกอ่อนมาขวิดตายเสียเป็นส่วนมาก

เคยมีผู้ตั้งปัญหาถามหลวงพ่อว่า ทำไมฆราวาสสำเร็จอรหันต์จึงตาย แต่ที่พระทำไมอยู่ได้ หลวงพ่อตอบว่า เพราะเพศฆราวาสบริสุทธิ์ไม่พอ ครองความเป็นพระอรหันต์ไม่ได้ คำตอบนี้ยังไม่เป็นที่พอใจ เพราะคล้าย ๆ กับจะแย้งได้โดยมีเหตุผลว่า ถ้าทำตัวอย่างพระแต่ไม่บวชก็ควรจะอยู่ได้ซี

นึกไปนึกมาแล้วยังมีอีกแง่หนึ่งที่น่าจะใช้อธิบายได้ คือ เมื่อบุคคลสำเร็จอรหันต์แล้วความจำเป็นที่จะทรงชีวิตอยู่ก็ไม่มี ควรรีบไปอยู่นิพพานตามสภาพทันที หรือโดยเร็วที่สุด แต่ที่พระยังอยู่ได้นั้นก็เพราะพระยังทำประโยชน์แก่โลกได้ คือ อยู่เพื่อสอนกับอยู่เพื่อให้คนทำบุญ คนที่ทำบุญกับพระอรหันต์นั้นจะได้ผลตอบแทนมากกว่าทำกับคนธรรมดานับล้าน ๆ เท่า แต่ฆราวาสที่เป็นพระอรหันต์นั้นสอนใคร เขาก็ไม่ค่อยเชื่อ แล้วก็ไม่มีใครเขาทำบุญด้วย เพราะเห็นเป็นคนธรรมดา ไม่ใช่พระ ถ้าอยู่ไปกลับจะเป็นอันตราย

แก่ชาวบ้าน เช่น ค่อนขอด ด่าว่า ล่วงเกิน ถ้าเป็นญาติผู้ใหญ่ เป็นนายจ้าง เขาก็จะใช้งานท่านแล้วเลยลงนรกไปเปล่าๆ เพราะฉะนั้น ฆราวาสที่เป็นอรหันต์จึงกล่าวได้ว่าไม่มีประโยชน์กับใครอีกแล้ว ไปนิพพานดีกว่า คำอธิบายนี้รู้สึกว่าพอจะไปได้ แต่จะถูกหรือไม่ถูกไม่ทราบ

สำหรับท่านหญิงนั้น คนที่ไม่ค่อยจะทราบประสบการณ์ทางศาสนาของท่านอาจจะนึกว่าเป็นไปได้รึที่เสด็จ ฯ จะจบกิจพระศาสนา แต่ตามจดหมายถึงคุณอ๋อยนั้นแสดงว่าท่านก้าวหน้าไวมาก หลวงพ่อเคยบอกว่าพระอนาคามีนั้นจะถือศีล ๘ เองโดยอัตโนมัติ ในจดหมายท่านก็รับสั่งว่าอยากจะถือศีล ๘ ท่าเดียว เช่นนี้ควรแสดงว่าท่านใกล้แล้ว นอกจากนี้สำหรับผู้ใกล้ชิดจะเคยได้ยินท่านทรงกล่าวเสมอว่าทรัพย์สมบัตินั้นท่านเลิกกังวลมานานแล้ว เมื่อมาได้รับคำสอนถูกทาง ได้มีศรัทธาเพิ่มเติมจากประสบการณ์เกี่ยวกับหลวงพ่อและหลวงปู่ ก็อาจเป็นไปได้ว่าท่านจะสามารถตัดไปได้เลย

ความจริงจะเป็นอย่างไรคนธรรมดาไม่สามารถทราบได้ แต่อย่างไรก็ดี ขอเตือนให้ระลึกว่า ที่หลวงพ่อชี้แจงมานี้เป็นการชี้แจงแก่ศิษย์ใกล้ชิดเพื่อการศึกษา โปรดอย่าเข้าใจว่าหลวงพ่อประกาศแก่คนทั่วไป ประเดี๋ยวจะไปหาว่าท่านโฆษณาตัวเองเข้าอีก แล้วข้าพเจ้าผู้เขียนจะพลอยเป็นจำเลยไปด้วย แต่โดยเฉพาะศิษย์วงในแล้ว เสด็จ ฯ นับเป็นองค์แรกในบรรดาพวกเขาที่แสดงให้เห็นว่าแนวทางที่หลวงพ่อสอนให้ทำจิตนี้ทำได้สำเร็จจริง เป็นการเพิ่มพูนกำลังใจแก่ผู้ที่อยู่ข้างหลังมาก ความมุ่งมั่นในพระนิพพานก็แน่นแฟ้นขึ้นไปอีกมาก

๒๐.๕ คุณอ๋อยกับความเจ็บป่วย

เมื่อประมาณปี ๒๕๑๖ คุณอ๋อยบังเอิญคลำพบก้อนเนื้อเป็นไตแข็งที่อกข้างขวา ดังนั้นจึงไปตรวจอาการแล้วให้หมอทำการผ่าตัดที่ โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า ฯ คุณหมอบุญเกตุผ่าออกมาแล้วส่งไปตรวจเดี๋ยวนั้น ปรากฏว่ามีเชื้อมะเร็ง เลยตัดออกหมดทั้งข้างตามวิธีการของหมอ ตัดแล้วให้เข้ารับการรักษาด้วยรังสีครบตามขนาด กินเวลาประมาณ ๑ เดือน ต่อจากนั้นหมอสั่งให้หมั่นไปตรวจอาการเสมอ ๆ

ต่อมาไม่นานนัก เมื่อเห็นว่าอาการของมะเร็งปรากฏให้เห็นเช่นนี้แล้ว จะปล่อยมดลูกรังไข่ซึ่งมีอาการไม่ดี คือมีโลหิตออกในบางคราวเอาไว้คงจะไม่น่าไว้ใจ ดังนั้น จึงเข้าโรงพยาบาลเดิมผ่าตัดเอาออกไปเสียอีก คราวนี้สามารถกลับบ้านได้ในเวลา ๓ วัน

หลังจากผ่าตัดอาการอื่น ๆ ก็เป็นปกติ เว้นแต่แขนขวาซึ่งมักจะบวมเป่งเนื่องจากท่อทางถูกตัดไป ของเหลวต่าง ๆ ไม่มีทางหมุนเวียนคงจะคั่งตัวกัน นอกจากนี้แล้วอาการอื่น ๆ ก็ไม่มีอะไรมาก นอกจากว่าถ้าใช้แขนขวาแล้วมักจะเจ็บชายโครง

เวลาผ่านไปประมาณ ๔ ปี พวกที่เข้าผ่าตัดมะเร็งในระยะใกล้เคียงกันต่างก็ตายไปหมด แต่คุณอ่อยไม่เป็นไร ทำให้ใคร ๆ คิดว่าพ้นเขตอันตราย เขาว่ากันว่าถ้า ๕ ปีไม่เป็นไรก็แปลว่าปลอดภัย

พอเริ่มวางใจ คุณอ่อยเกิดมีอาการเจ็บปวดแสบปวดร้อนภายในอก แล้วก็มีตุ่มใส ๆ ที่ผิวหนังอกด้านเดิมที่ตัดออกไป คุณอ่อยคลำไปคลำมาพบก้อนเนื้อแข็งในร่องกระดูกไหปลาร้า

การเจ็บปวดแสบปวดร้อนจากภายในเหมือนเอาไฟไปเผานี้ ภายหลังจากออกมาเป็นตุ่มแล้วคล้ายกับว่าทุเลาลง เหมือนกับเอาพิษมาทิ้งข้างนอก แต่ความเจ็บเพิ่มขึ้นทุกทีจนแทบจะทนไม่ได้

คุณเสริมแอบถามท่านผู้มีฌาน ขอให้ติดต่อลุงพุฒดูว่าหมดอายุขัยหรือว่าอุปฆาตกรรม ถ้าเป็นอุปฆาตกรรมจะผ่อนกรรมอย่างไร คือ เจ้ากรรมเขาต้องการอะไร ท่านตอบว่าเป็นอุปฆาตกรรม หากผ่านคราวนี้ไปได้จะมีอายุต่อไปได้อีก ๔๐ ปี ความจริงเรื่องการเป็นการตายนี้ลุงพุฒิบางทีท่านก็บอกผิด ๆ มาให้ คือ บอกมาว่าไม่ตายแต่ตายเสียก็มี สำหรับคราวนี้สั่งให้ถวายสังฆทานแล้วเผาหุ่นกระดาษชื่อคุณอ่อย (ซึ่งหลวงพ่อเคยล้อว่าหลอกเทวดา) คราวนี้พอไปที่วัดเรียนหลวงพ่อ ท่านก็บอกว่าพระท่านมาสั่งให้ทำพิธีบังสุกุลตายบังสุกุลเป็นด้วย เป็นอันว่าทำพิธีกันเสร็จไป หลวงพ่อบอกว่าต่อไปนี้เทวดาชื่อมณีรัตน์ท่านขอยืมร่างใช้หน่อยนะจะทำอะไรให้บอกท่านด้วย

พอกลับมาบ้าน ก็รู้สึกว่ามีอาการขึ้น ๆ ลง ๆ เดี๋ยวไข้ร้อนสูงจัด เดี๋ยวก็หาย ลองปรึกษาหลวงตาแสงดู ท่านบอกให้ย้ายไปอยู่ที่อื่นชั่วคราว อาจเป็นการทำเคล็ดก็ได้ เลย

ย้ายไปอาศัยอยู่บ้านคุณอำไพ พวงทอง ที่อยู่ในบริเวณรั้วเดียวกับคุณปื่น พวงทอง มารดา มีหมอยุวดีอยู่ด้วยคนหนึ่ง อยู่บ้านนี้ดีเหลือหลาย อยู่ก็ฟรี กินก็ฟรี มีหมอประจำ บางที คุณปื่นก็ซื้อรังนกมาช่วยบำรุงเสียอีกด้วย คุณอ๋อยปรารภว่าบ้านนี้มีบุญคุณเท่าชีวิตทีเดียว

อยู่มาได้ ๒ เดือนกว่าโดยคุณอำไพช่วยดูแลในเรื่องการรักษาทางพลังจิตด้วย อาการก็ยังทรง ๆ ทรุด ๆ เห็นว่าถ้าขืนอยู่นานเกินไปจะไม่เป็นการสมควร ก็เลยย้ายกลับมาอยู่บ้านเดิม คราวนี้ตุ่มต่าง ๆ มีมากขึ้น แต่ที่ทำความเจ็บปวดจริง ๆ ที่แขนที่บวมเป่ง กับความเจ็บที่ท้องด้านซ้ายบ้างขวาบ้างพอประมาณ ซึ่งทำให้หาท่านอนที่ถนัดได้ยาก ความเจ็บที่แขนนั้นในบางคราวมีมากจนขนาดที่ว่าคุณอ๋อยสั่งฝากไปถึงหลวงพ่อ ขออนุญาตให้หมอฉีดยาให้ตายไปเสีย หลวงพ่อตอบว่าไม่ได้ ยังไม่จบกิจห้ามหนี แม้พระอรหันต์จบกิจพระศาสนาสามารถหนีได้ท่านก็ยังไม่หนี อย่างนี้เสียชื่ออาจารย์หมด ให้เอาความเจ็บนั้นแหละเป็นวิปัสสนาพิจารณาความทุกข์ของขันธ์ ๕ ไป

แผลที่หน้าอกในตอนหลังตุ่มต่าง ๆ ก็เป็นสะเก็ด แล้วลามถึงกันหมดขนาดเท่าฝ่ามือเห็นจะได้ เมื่อหลวงปู่ธรรมไชยมาเยี่ยมท่านก็พ่นหมากให้ และทำแผลทาขี้ผึ้งให้ รู้สึกว่าอาการเจ็บภายในคลายตัวลงไป ถามหลวงพ่อหลวงปู่ท่านก็บอกว่าหายไม่เป็นไร หลวงพ่อบอกว่าตายไม่ได้จะเอาไว้ใช้งาน เหล่านี้พวกศิษย์ก็ทราบว่าเป็นคำปลอบใจ เพราะเมื่อคราวจ่าพัวที่เป็นมะเร็งเหมือนกัน ท่านก็ตอบว่าหายไม่เป็นไร แต่แล้วก็ตาย (คุณอ๋อยเองก็ออกปากในเรื่องนี้) แต่ถึงอย่างไรก็เป็นการช่วยกำลังใจบ้าง ไม่ให้ใจเสียเหมือนคำตอบว่าตายแน่ ๆ อย่างนี้ท่านไม่ถือว่าเป็นมุสาวาท เพราะมุสาวาทต้องมีส่วนที่จะเอาประโยชน์ทางลาภผล หรือตัดประโยชน์ทางลาภผลของผู้อื่นเป็นจุดสำคัญ

ระยะต่อมาอาการหายใจรู้สึกว่าไม่สะดวก หายใจไม่เข้าไม่ออก คือ หายใจตื้นมาก หมอกระซิบบอกว่าอย่างนี้เป็นสัญญาณว่าไปถึงปอดแล้ว จะขึ้นสมองในเร็ววัน แล้วก็จะเป็นวาระสุดท้าย

ในตอนนี้มีแขกมาเยี่ยมมากขึ้น เพราะข่าวการเจ็บป่วยค่อย ๆ กระจายออกไปทุกที วันหนึ่ง เมื่อช่วยกันหามคุณอ๋อยลงมาข้างล่างเพื่อให้ชมห้องฟังธรรมที่เพิ่งปูพรมอัดสีแดงเสร็จ ไหน ๆ ลงมาแล้ว หน่า (ลูกสาว) ก็เลยจัดห้องให้นอนเสียข้างล่าง เรื่องห้องน้ำก็ใช้

วิธีต่อที่นั่งส้วมเข้าสะดวกสบายดี หนุ่ยกับหน่าช่วยกันชะแผลเช้าเย็น ตอนกลางคืนโหน่งกับหน่าผลัดกันนอน ทำหน้าที่พยาบาล นับว่าดีกว่าอยู่โรงพยาบาลซึ่งคงไม่มีทางทำอะไรดีกว่านี้

ใครต่อใครที่ทราบข่าวก็ช่วยกันเป็นการใหญ่ คุณละม่อม คุณอรรณพช่วยพยาบาลด้วยพลังจิต คุณชวาลใช้วิธีกระตุ้นประสาท ได้ผลดีเหมือนกัน คุณหมอวีรวรรณ คุณหมอยุวดี คุหมอแววิทย์ช่วยจัดน้ำเกลือบ้าง วิตามินและอาหารที่ให้ทางเส้นเลือดบ้าง มาจัดการให้ด้วยตนเอง บางคนก็บอกยาไทยที่รักษาโรคมะเร็งได้เด็ดขาดมีพยานทุกรายว่าหมอปัจจุบันบอกว่าหมดหวังแล้วทั้งนั้น แต่กลับหายได้ แต่คุณอ๋อยรักษาด้วยยาของหลวงปู่ธรรมไชยอยู่จึงได้แต่ขอบคุณความหวังดีของท่านเหล่านั้น คุณหญิงเยาวมาลย์ บุนนาค สามีของท่านคือ ดร. เดือน บุนนาค ป่วยเดินไม่ได้จะไปไหนต้องให้นั่งรถเข็น อุตส่าห์จัดการเอารถนั่งเข็นมาให้สำหรับไปนั่งสูดอากาศบริสุทธิ์หน้าบ้านนับว่าเป็นความกรุณาอย่างที่สุด

เมื่ออาการหายใจสั้นเข้า ๆ คราวนี้ก็นับว่าถึงวาระที่จะต้องใช้อ็อกซิเจนช่วย คุณหมอยุวดีจัดแจงหอบมาจากโรงพยาบาลพร้อมมิตรเสร็จสรรพ ถ้าหมดก็ไปเปลี่ยนมาจากโรงพยาบาลนี้และในเมื่อต้องผ่าจราจรเป็นการเสียเวลามาก พล.อ.ต. เทอญ สุขะเนนย์ รองเจ้ากรมแพทย์ ทอ. ก็กรุณาให้ยืมมาครั้งเดียว ๗ ท่อ นับเป็นความกรุณาอย่างบอกไม่ถูก

คราวใดที่เข้าที่คับขันคืออาการหนัก หลวงปู่ธรรมไชย หลวงปู่คำแสน หลวงปู่วงศ์จากเชียงใหม่ ลำพูน ไม่ทราบท่านไปยังไงมายังไง มาถึงในเวลาไล่ ๆ กัน ท่านก็มาช่วยไล่โรคบ้าง เป่าคาถาบ้าง ผูกสายสิญจน์บ้าง ให้ทำพิธีบูชาธาตุบ้าง ทางสายหลวงพ่อท่านก็ขอยาจากท่านหินกองมาช่วยสมทบ นัยว่ายานี้เน่าแล้วก็ยังหาย

แต่พิธีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องชี้ผลไปในทางไม่ดีเลย เช่น ท่านหินกองส่งผู้แทนลงมาบอกวิธีรักษา หน่ากำลังใช้ปากกาแดงอยู่ ก็จดด้วยปากกาแดง ปรากฏว่าท่านเสี่ยงทายไว้ว่าสีเขียวรอด สีแดงตาย พิธีบูชาธาตุที่ขอให้หลวงปู่ธรรมไชยทำให้ตามหลวงปู่คำแสนแนะนำเทียนอายุทางด้านที่คุณอ๋อยนั่ง ไหม้ลงถึงโคนโดยเร็ว ในขณะที่ด้านอื่นไหม้ไม่ถึงครึ่งมิหนำซ้ำธงจำนวนเท่าอายุที่ปักในถาดยังไหม้ไฟเสียอีกด้วย

เดือนธันวาคมคุณอ๋อยหายใจลำบากมาก ก็เลยต้องสูบน้ำออกตามกรรมวิธีของแพทย์

ในระยะ ๑ เดือนต่อมา คือ เดือนธันวาคม อาการดีขึ้นบ้าง สามารถถอดอ็อกซิเจนได้ประมาณ ๒ อาทิตย์ และพูดประโยคยาว ๆ ได้ หายใจได้ลึก คุณเสริมเตือนบอกว่าหลวงตาแสงบอกไว้ว่าจะทรุดลงอีกในเดือนกุมภาพันธ์ เพราะฉะนั้น ในตอนที่สบายอยู่นี้ก็ควรรีบพิจารณาตัดไปเสียให้จบกิจพระศาสนา เพราะถ้าตัดได้แล้วก็ตายในวันเที่ยวอย่างที่หลวงพ่อบอกจะสบายดีกว่า หากต้องทนทุกข์ทรมานแล้วประเดี๋ยวจะคุมสติไม่ได้ ความจริงเรื่องความเจ็บป่วยนี้ถามหลวงตาแสงท่านดูแล้ว ท่านบอกว่าถ้าพ้นเดือนกุมภาพันธ์ไปแล้วจะอยู่ได้แต่ท่านติงว่าเรือมันผุแล้วจะเอาไว้อีกหรือ ทรมานมากนะ

ต้นเดือนธันวาคม หลวงตาแสงให้ย้ายไปห้องหน้าบ้านที่เพิ่งต่อเสร็จ เพราะอากาศบริสุทธิ์กว่า คุณหมอวิวรรณกรุณาให้ยืมเตียงคนไข้ที่เหลือใช้มา ๑ เตียง ในตอนนี้คุณอ๋อยยังดูเขาจัดปีใหม่เล็ก ๆ ภายในครอบครัวได้

๖ มกราคม เข้าโรงพยาบาลพระมงกุฎ ฯ สูบน้ำออกจากปอดครั้งที่ ๒ คราวนี้ต้องให้ยาระงับหลายเข็ม ต่อจากนั้นมีอาการครึ่งหลับครึ่งตื่น ต้องพยุงนั่งพยุงนอนตามคำขอตลอดเวลา เพราะหาท่านอนที่สบายไม่ได้ โหน่งหน่ารับไม่หยุดต้องจ้างพยาบาลพิเศษเพื่อผ่อนแรง

เช้าวันอาทิตย์ที่ ๘ มกราคม หมอวิวรรณมาเยี่ยมตอนเช้าเห็นมีอาการกระตุก บอกว่าจวนแล้ว ยังไม่เคยเห็นคนไข้ฟื้นจากอาการนี้ ดังนั้นพี่น้องทั้งหลายและลูกหลานก็มารวมกันจัดดอกไม้ธูปเทียน ยกพระพุทธรูปมาตั้ง เปิดเทปตอนสวดมนต์ไหว้พระให้ฟัง (ความจริงเทปคำสอนหลวงพ่อได้เปิดให้ฟังอยู่ตลอดเวลาที่เจ็บป่วยอยู่แล้ว) คุณอ๋อยที่ดูว่าจะไม่มีสติกลับสามารถสวดตามได้ โดยเห็นริมฝีปากเคลื่อนที่ตาม แต่ไม่มีเสียง ลูกหลานส่วนมากทำใจได้ และมักจะวางใจเป็นปกติ เพราะรู้ว่าไม่รอดแน่ ถูกภาพนี้เข้าก็ตื้นตันน้ำตาเตรียมจะไหลอยู่แล้ว พอดีดาวหลานสาวคนโตเข้ามาเยี่ยม มาร้องไห้น้ำตาไหล คนอื่นเลยสกัดน้ำตาไม่อยู่ คุณอ๋อยกลับได้สติพูดว่า "ดาว ยายยังไม่ตายหรอก" (อันนี้ดูเหมือนจะเป็นคำพูดสุดท้ายที่ได้ความดี) แล้วปรากฏว่ายังไม่ตายจริง ๆ อาการยังอยู่เช่นนั้น อาการหายใจกระตุกมีน้อยลง

วันอังคารที่ ๑๐ มกราคม หลวงปู่ธรรมไชยผ่านมาจำวัดที่บ้าน ๒ วัน ท่านช่วยรักษาเต็มที่ตามเคยของท่าน ช่วยเสกน้ำมนต์ให้กิน ช่วยทำแผล ช่วยป้อนข้าว "แม่ นี่

หลวงปู่ กินเสียนะ อีกคำนะ กินให้หมดนะ" ฯลฯ ท่านเรียกคุณอ๋อยว่าแม่ และเรียกคุณเสริมว่าพ่อ จะเป็นธรรมเนียมของท่านหรืออย่างไรไม่มีใครไล่เลียงดู แต่เห็นท่านเรียกอุบาสิกาที่วัดว่าแม่เหมือนกัน

คุณอ๋อยยอมกินจนหมดเหมือนกัน แต่เวลาคนอื่นป้อนแล้วไม่กิน (ใช้กาแก้วป้อนอาหารเหลวและน้ำ)

วันพุธหลวงปู่ไม่อยู่ ไปธุระ ตอนเย็นจึงได้กลับ ท่านกระซิบว่าตอน ๕ ทุ่มคืนนี้คุณอ๋อยจะรู้ตัว ให้ทำพิธีขมากันเสียตอนตี ๓ ครึ่ง ตี ๕ ห้านาที และ ๗ โมงเช้ามีจังหวะที่จะตายได้ทั้งนั้น แต่ถ้าไม่ตายยังไง ๆ ก็ไม่พ้นวันพฤหัสที่ ๑๒ เพราะวันพฤหัสเป็นวันมรณะของคนเกิดวันเสาร์

๕ ทุ่มก็มาทำพิธีกัน หลวงปู่เป็นผู้นำ ทำพิธีขมาเสร็จหลวงปู่ก็เทศน์ ใช้เวลาทั้งหมดชั่วโมงครึ่ง คืนนั้นก็เดินเข้า ๆ ออก ๆ กันอยู่ ม่ากับตั้วจะมาค้างด้วย คุณเสริมบอกว่าอย่าลำบากเลย กลับไปนอนบ้านเถอะ คงยังช่วยงานอะไรไม่ได้หรอก

วันพฤหัสที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๒๑ เวลา ๑.๑๕ น. หนุ่ยเรียกคุณเสริมบอกว่าไม่ดีแล้ว มีเสียงครอก และตากลับขึ้นข้างบน ต่างก็เข้าไปเฝ้าดูอาการกัน หนุ่ยบอกว่าหลังจากตากลับขึ้นข้างบนแล้วยังกลับมาจับที่ภาพพระอีกทีหนึ่ง แล้วหลับตาลงสนิท ต่อจากนั้นการหายใจก็ห่างออก ๆ บางคราวเกือบ ๑ นาทีจึงหายใจครั้งหนึ่ง ดังนี้สัก ๓ ครั้งก็หยุดหายใจไปเฉย ๆ โดยอาการสงบ คือ ไม่มีดิ้นทุรนทุรายอะไรเลย

คุณเสริมและลูก ๆ บ่นด้วยความหนักใจและเสียดายว่า ถ้า "ไป" เสียแต่เมื่อวันอาทิตย์คงจะดีกว่ามาก เพราะวันนั้นมีสติและจับที่พระตลอดเวลา แต่วันนี้ไปโดยไม่ฟื้นคืนสติเลย น่าจะทำจิตได้ไม่ถึงที่สุดกระมัง แต่อย่างไรก็ยังคิดว่าหากไม่ถึงที่สุดก็คงไปต่อข้างบนประเดี๋ยวเดียวก็จบได้แน่

ในตอนนี้พี่ ๆ น้อง ก็เตรียมกันอยู่แล้ว คือ เรื่องเครื่องตั้งศพ ก็เตรียมถามไปแต่เช้า ให้พิชิตชัยไปติดต่อด้วยตัวเองที่วัดพระศรี ฯ เขาก็มาดำเนินการได้ทัน คุณอำไพช่วยเหลือในโอกาสสุดท้ายนี้อีกครั้งหนึ่ง โดยกรุณานำเครื่องรดน้ำศพมาให้ใช้ พวกพี่ผู้หญิงและคนอื่น ๆ ช่วยกันจัดดอกไม้ พอถึงเวลาทุ่มครึ่งก็สามารถทำพิธีสวดพระอภิธรรมที่บ้านได้โดยเรียบร้อย

พูดถึงความเจ็บป่วยก็สมควรจะพูดถึงคุณหมอวีวรรณ (พ.อ. วีวรรณ คำนวณกิจ) แห่งโรงพยาบาลพระมงกุฎ ฯ ไว้ด้วย คุณหมอเป็นเพื่อนนักเรียนเตรียมรุ่นเดียวกับคุณอ๋อย คุณอ๋อยเรียกว่า "เบ๊บ" เวลาเจ็บไข้ได้ป่วยตลอดจนคลอดบุตรหรือลูกหลานเจ็บป่วย ก็มักจะได้คุณหมอวีวรรณช่วยเหลืออยู่เป็นประจำ ในระยะหลังคุณหมอมีความเลื่อมใสในหลวงพ่อ ก็ไปมาหาสู่กับที่บ้านคุณอ๋อยบ่อยขึ้น ถึงคราวเจ็บป่วยครั้งนี้ก็ได้เทียวไปเทียวมา ดูแลโดยใกล้ชิดอยู่ตลอดเวลาจนถึงที่สุด

คุณหมอยุวดีอีกท่านหนึ่งนับได้ว่าเป็นทั้งเพื่อนทั้งหมอช่วยรักษาอย่างเข้มแข็ง

ครอบครัวคุณอ๋อยกำชับมาว่า อย่าลืมขอบพระคุณคุณหมอทั้งสองเป็นพิเศษไว้ด้วย

หมายเหตุ:– ในภายหลังคุณหมอวีวรรณได้กรุณาส่งความระลึกถึงคุณอ๋อยมาอีกดังต่อไปนี้

คุณเฉิดศรี สุขสวัสดิ์ ณ อยุธยา (หรือคุณอ๋อย) ได้จากพวกเราไป โดยทิ้งผลของความดีและผลของการปฏิบัติดีปฏิบัติชอบไว้ให้พวกเราระลึกถึงและจดจำไว้เป็นตัวอย่าง

เนื่องจากข้าพเจ้าเป็นผู้ที่ได้เห็นคุณอ๋อยอย่างใกล้ชิด ตั้งแต่เริ่มเจ็บป่วยครั้งแรกจนถึงวันเข้าระยะทรุดหนัก ตราบกระทั่งวันที่จากไป จึงเห็นได้ว่าคุณอ๋อยมีอาการที่สงบที่สุด ไม่มีอาการกระวนกระวายมากนัก ไม่มีความทุกข์ทรมานกับโรคที่เป็นอยู่เท่าที่ควร อย่างที่คนเป็นโรคนี้พึงเป็น และสามารถที่จะควบคุมสติระงับจิตใจได้อย่างดีจนถึงที่สุดของเธอ

ในขณะที่อาการของเธอกำลังทรุดหนักอยู่ เพื่อนฝูงและญาติพี่น้องไปเยี่ยมอดที่จะรู้สึกเศร้าโศกเสียใจมิได้ บางคนถึงกับน้ำตาไหล บางครั้งแทนที่ผู้ไปเยี่ยมจะปลอบโยนคนป่วย กลับได้รับคำปลอบจากคนป่วยให้คิดว่าเป็นเรื่องธรรมดา กับบางทีถึงกับแนะนำวิธีปฏิบัติจิตใจให้เพื่อนฝูงอีกด้วย

และแม้กระทั่งอีกหนึ่งวันสุดท้าย เธอก็ยังมีแก่ใจจับมือข้าพเจ้าไปกุมไว้ พลางมองด้วยสายตาที่ข้าพเจ้าไม่สามารถจะบรรยายได้ก่อนจะบอกว่า "ขอบใจ" ซึ่งคำนั้นทำให้ข้าพเจ้าตื้นตันจนพูดอะไรไม่ออก เพราะขนาดเธอจะจากไปแล้วเธอยังไม่เว้นที่จะขอบใจคนที่อยู่เบื้องหลังด้วยมารยาทอันงามยิ่ง ซึ่งแสดงถึงความงดงามแห่งน้ำใจอย่างยากที่จะหาผู้ใดเทียบได้

จากประสบการณ์ที่ข้าพเจ้าได้เห็นมาด้วยตนเอง จึงอยากจะเขียนไว้ในที่นี้ว่า เนื่องจากผลบุญกุศลที่คุณอ่อยได้ทำไว้มาก และผลของการปฏิบัติจากคำสอนของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่หลวงพ่อ (มหาวีระ) ได้พยายามสอนพวกลูกศิษย์ ได้ให้ผลอย่างชัดเจนแล้วด้วยตัวคุณอ่อยเอง จึงเป็นกำลังใจให้พวกนักปฏิบัติทุก ๆ คนจดจำไว้เป็นตัวอย่าง และพยายามที่จะปฏิบัติ ทำความดีและฝึกฝนตามคำสั่งสอนของหลวงพ่อกันต่อไปไม่หยุดยั้ง

ข้าพเจ้าเชื่อว่าอานิสงส์ที่คุณอ่อยได้ทำได้ปฏิบัติมา จะทำให้เธอมีความสุขในชาติในภพที่เธอได้ไปถึง ซึ่งความสุขเช่นนั้น ความสงบเช่นนั้นยากที่จะมีได้ในชาติในภพนี้ ความตายจึงไม่ใช่สิ่งที่น่ากลัวสำหรับผู้ปฏิบัติธรรม หากความตายคือทางไปสู่ความสุขสงบดังเช่นที่คุณอ่อยเธอประสบมาแล้ว

แล้วคุณรัชนี เจนรถา ก็เขียนมาอีกคนหนึ่งว่า.....

"ในฐานะที่ได้เกิดมาพบธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จากคำสอนของอาจารย์องค์เดียวกับคุณป้าเฉิดศรี คือหลวงพ่อฤาษีลิงดำ ข้าพเจ้าจึงขอถือโอกาสนี้กล่าวถึงปฏิปทาของท่านในสมัยเมื่อมีชีวิตอยู่ ในด้านธรรมปฏิบัติ

ก่อนที่คุณป้าจะล้มเจ็บในบั้นปลายชีวิตนั้น ท่านเคยปรารภถึงอารมณ์ความเบื่อในร่างกายแล้วพูดกับข้าพเจ้าถึงผลการไปเห็นมานั้น นำมาคิดพิจารณาได้ชัดเจนขึ้นกว่าเก่าอย่างไร ข้าพเจ้าก็กล่าวกับท่านถึงความรู้สึกที่ได้จากพระท่านโปรดเมตตาสอนมา พอฟังจบท่านก็น้ำตาคลอด้วยความปีติ

จากนั้นมา ๓ สัปดาห์ ท่านก็ล้มเจ็บขนาดลุกเดินไปไหนไม่ได้ ได้ถามท่านว่าอาการเจ็บมันเจ็บอย่างไร ก็จะได้รับคำตอบด้วยสีหน้าเฉย ๆ ว่า "มันเจ็บเสียด ๆ บอกไม่ถูก บางทีนอนเอาหลังแตะพื้นไม่ได้เลย" ข้าพเจ้าฟังดูแล้วคิดว่า นี่ไม่ใช่เจ็บอย่างเบา ๆ เลยนี่นาคงจะเจ็บปวดมาก แต่กิริยาและแววตาของท่านไม่บ่งบอกเลยจริง ๆ บ่อยครั้งข้าพเจ้าได้ยินท่านหันมาพูดด้วยว่า "ป้าเบื่อมันเต็มทน มันจะเจ็บจะป่วยอย่างไรก็คิดว่าช่างมันแล้ว ไม่นึกแล้วว่ามันจะหายหรือไม่หาย" และแล้วในที่สุดร่างกายของท่านอันมีธาตุทั้ง ๔ ก็สลายมอดไหม้ไปสิ้น ต่อแต่นี้ไปเราจะนึกถึงท่านก็นึกถึงแต่คำพูดและความดีของท่านที่ยังคงสภาพอยู่ โดยมิต้องไปค้นหาคุ้ยเขี่ยเอาจากเถ้าถ่านบนเชิงตะกอนนั้นเลย

จากการเจ็บป่วยและการตายครั้งนี้ของท่าน ทำให้พวกเราหลายคนได้ข้อคิดมาพิจารณาอย่างเห็นชัดในพุทธดำรัสแห่งองค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า

"ชาติปิทุกขา ความเกิดเป็นทุกข์
ชราปิทุกขา ความแก่เป็นทุกข์
มรณัมปิทุกขัง ความตายเป็นทุกข์
โสกปริเทวทุกขโทมนัสสุปายาส ความเศร้าโศกเสียใจเป็นทุกข์"

เมื่อเขียนจบ ข้าพเจ้าต้องหันมาถามตัวเองว่า
อย่างนี้แล้ว เรายังอยากจะเกิดกันอีกหรือ?

รัชนี เจนรถา

๒๐.๖ คุณอ๋อยกับการทรงกระดาน

เมื่อเกือบ ๒๐ ปีมาแล้ว คุณอ๋อยกับคุณเสริมทราบข่าวว่าเขามีการเดินถ้วยแก้วกันที่บ้านข้าราชการผู้หนึ่ง ก็เลยชวนกันไปดูตามประสาคนชอบสนุกและตื่นเต้น ที่ไปดูก็เพราะเขาเล่าว่าองค์ที่มาเดินกระดานนั้น คือ หลวงปู่ภู ท่านเป็นศิษย์ใกล้ชิดสมเด็จโต และได้มรณภาพไปเมื่ออายุ ๑๐๓ ที่ท่านมาเดินกระดานหรือที่ทั่วไปเรียกกันว่าผีถ้วยแก้ว และที่ในขณะนี้ขอเรียกว่า "ทรงกระดาน" นี้ ก็เพื่อสงเคราะห์คนเป็นการสร้างบารมีของตัวท่านเอง ส่วนมากเกี่ยวกับช่วยรักษาโรค และช่วยขจัดปัดเป่าให้คนที่มีเคราะห์ เจ้าของบ้านไม่ได้มีประโยชน์อะไรเกิดขึ้นกับตัวเองเลย มีแต่ทางเสียสตางค์ซื้อน้ำซื้อขนมเลี้ยงแขกอย่างเดียว ตัวอย่างความศักดิ์สิทธิ์ของท่านมีมากหลาย แต่ที่จำได้จากคนที่ได้รับผลจริง ๆ ก็คือพี่หนู

เรื่องมีว่าพี่หนูแต่เดิมก็ไม่รู้จักหลวงปู่ภูที่ท่านเดินกระดาน พี่หนูเป็นโรคอาเจียนเป็นเลือดรักษาไม่หาย ได้ข่าวว่าหลวงปู่ภูท่านรักษาโรคก็เลยไปลองดู ๆ เขา วันหนึ่ง ๆ ที่มีการทรงกระดานจะมีคนไปมากด้วยกัน พี่หนูไม่รู้จักใครก็เลยต้องนั่งอยู่วงนอกไม่ทันได้พูดกับใคร สักประเดี๋ยวหลวงปู่ก็เดินกระดานบอกว่า คนที่รากเลือดน่ะเข้ามาซิ พี่หนูก็เลยเข้าไปท่านก็บอกยาให้นำไปเสก แล้วก็เลยหายจากโรคนั้น นี่ก็เป็นเรื่องที่น่าอัศจรรย์อยู่

การเล่นผีถ้วยแก้วนี้รู้สึกว่าใคร ๆ ก็จะลองเล่นกันเป็นส่วนมาก โดยเฉพาะเด็ก ๆ เวลาเล่นก็มักจะต้องแตะถ้วยเบา ๆ ช่วยกันแตะสัก ๓ คน แล้วถ้วย (ตะไล) จะค่อย ๆ เลื่อนไปคนก็ต้องเลื่อนมือตาม เลยกลายเป็นแรงช่วยดันถ้วย และเวลาจะผสมเป็นตัวหนังสือพอให้อ่านได้ความ ใจของผู้เดินก็มักจะเอาใจช่วยให้ถ้วยเคลื่อนที่ไปยังอักษรตัวนั้น ๆ ที่เล่น ๆ กัน ก็อ่านได้ความบ้าง ไม่ได้ความบ้างตามเรื่อง แต่ผลที่สุดก็มาลงความเห็นกันว่าความจริงคนไถกันไปเองมากกว่า จึงเป็นเรื่องที่ไม่มีใครถือเป็นเรื่องจริงจัง ถ้าเป็นนักวิทยาศาสตร์มีชื่อเสียงหน่อยก็หาว่าเหลวไหลงมงาย

แต่ที่สำนักหลวงปู่ภูนี้การเดินกระดานไม่เหมือนกับที่เคยเล่น ๆ กัน มีข้อกำหนดอยู่ว่าคุณ จ. จะต้องเป็นผู้แตะถ้วยอยู่คนหนึ่ง ส่วนคนอื่นจะเป็นใครก็ได้ ถ้าคุณ จ. ไม่แตะถ้วย เอาคนอื่นมาแตะแทนถ้วยก็ไม่เดิน หรือถ้าช่วยกันเข็นจริง ๆ ก็คงจะเดิน แต่เดินไม่เป็นเรื่องอ่านไม่ออก ถ้าคุณ จ. แตะถ้วยแล้ว พูดง่าย ๆ ว่าถ้วยจะ "วิ่งปรู๊ด" ทีเดียว เมื่อพูดว่า "วิ่ง" แล้วขอให้เข้าใจว่าวิ่งจริง ๆ ไม่ใช่ค่อย ๆ เดินช้า ๆ คนอ่านจะต้องอ่านเก่งจริง ๆ จึงจะดูได้ทัน ความเร็วในการเดินของถ้วยนั้น เปรียบเทียบได้ว่าเร็วจนจดลงสมุดเกือบไม่ทัน บางคราวคนอ่านก็อ่านไม่ทัน ต้องขอซ้ำใหม่ ส่วนคุณ จ. คนสำคัญนั้น บางทีก็ไม่ได้มองดูกระดาน มือแตะอยู่ที่ถ้วย แต่ตัวหันไปคุยโต้ตอบกับคนอื่นก็ได้ เมื่อเป็นเช่นนี้ทฤษฎีที่ว่าถ้วยเดินไปเพราะแรงคนดันก็ใช้ไม่ได้เอาเลยทีเดียว ถ้าใครไม่เชื่อก็ควรจะลองพิสูจน์ดูด้วยตัวเอง คือ หาคนไม่เชื่อมาสัก ๓ คน ทำกระดานเข้าแล้วก็ทดลองไถถ้วยแก้วดูสมมติว่าให้สอนเรื่อง "ศีล ๘ มีอานิสงส์อย่างไร" ก็แล้วกัน ดูซิว่าสามคนจะช่วยกันดันถ้วยให้ออกมาเป็นคำสอนสักหน้ากระดาษหนึ่งได้หรือไม่ได้ การพิสูจน์นี้ทำได้ง่าย ๆ วิสัยนักวิทยาศาสตร์หากไม่เชื่อก็ควรจะทดลองดู ไม่ใช่สันนิษฐานเอาเฉย ๆ

ต่อมาก็มีวงทรงกระดานอีกวงหนึ่งเรียกว่า คณะพรสวรรค์ ลักษณะการเดินกระดานก็เหมือนวงหลวงปู่ภู แต่วงนี้อยู่ใกล้บ้านมาก คุณอ๋อยก็เลยห่างเหินวงหลวงปู่ภูไป จะว่าไปคุณอ๋อยก็ไม่มีเรื่องเดือดร้อนใจอะไรที่จะไปกวนท่านอยู่แล้วอีกอย่างหนึ่งด้วย

สำหรับวง "พรสวรรค์" นี้ มักจะมีแต่เรื่องเทศน์เกี่ยวกับธรรมะ ในบางเรื่องการเทศน์ก็ลึกซึ้งและไม่เคยเห็นมีใครเทศน์ที่ไหนมาก่อนเลย เช่น พรหมวิหาร ๔ ตามตำรา

ก็มีเพียงเมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา แต่ท่านมาซอยละเอียดในการทรงกระดานลงไปถึงเมตตา ในเมตตา เมตตาในกรุณา เมตตาในมุทิตา เมตตาในอุเบกขา กรุณาในเมตตา กรุณาในกรุณา ฯลฯ อย่างนี้ไม่เคยพบ คนสำคัญของการเดินกระดานชื่อ ม. ก็เป็นหนุ่มเด็ก ๆ ธรรมะไม่แตกฉานอะไรเลย จะว่าแกไถถ้วยก็ไม่เป็นเหตุผลที่ถูก เพราะการเทศน์อย่างนี้อย่าว่าแต่ไถถ้วยเลย แม้พูดปากเปล่าก็พูดไม่ได้เสียแล้ว หรือเอาแค่ให้คนอื่นพูดให้ฟัง แล้วให้เราว่าตาม (หรืออธิบายใจความ) ก็ยังทำไม่ได้

ท่านผู้มาสงเคราะห์ส่วนมากมักจะเป็นพระ บางทีท่านก็เทศน์ บางทีก็ตั้งคำถามให้ตอบ บางทีก็เอ็ดเอา และบางทีท่านก็มีอารมณ์ขัน

เนื่องจากคุณอ๋อยกับพวกขยันทำบุญขยันฟังธรรม แทนที่จะเรียกชื่อจริงบางทีท่านก็เรียกคนนั้นคนนี้เป็นบุญนั่นบุญนี่ เช่นเรียกคุณอ๋อยว่าแม่บุญช่วย เป็นต้น คณะพรรคที่มาร่วมในวงนี้ต่างได้รับความพออกพอใจกันเป็นส่วนมาก ใครมีข้อพิศวงสงสัยปลีกย่อยอะไรที่เห็นว่าหากนำไปถามหลวงพ่อคงจะโดนเอ็ดเพราะเป็นปัญหาไม่เป็นเรื่อง หรือไม่ก็เป็นการเสียเวลาคนอื่นเขา อย่างนี้ก็ตีกลองปุโหละมาถามกันที่วงพรสวรรค์นี้ บางทีใครมีเคราะห์อะไรท่านก็มาเตือนมาเร่งโดยไม่บอกว่าอะไรเป็นอะไร อย่างรายคุณอ๋อยท่านก็มาเตือนหลายครั้งว่าปฏิบัติธรรมได้ช้ากว่าคนอื่นมาก ให้ละวางการปฏิบัติลงเสียบ้าง ให้เด็ก ๆ เขาทำไปบ้าง เตือนมาได้เกือบปี คุณอ๋อยก็ถึงแก่กรรม ดังนี้ เป็นต้น เห็นได้ว่าท่านรู้แล้วว่าจะอยู่ได้ไม่นาน จึงควรต้องเร่งมือในการปฏิบัติ

คุณอ๋อยจากไปเสียคนหนึ่ง พรรคพวกในวงพรสวรรค์ชักจะเหงา เช่นอย่างคุณบุญพริ้ง เป็นต้น หรืออีกท่านหนึ่งไม่ลงนามมา เลยตั้งชื่อให้เสียเองว่าคุณบุญเพ็ญ ทั้งสองนี้เขียนมาเป็นพิเศษในทำนองไว้อาลัย แต่รู้สึกว่าท่วงทำนองออกจะแปลกออกไปจากธรรมดา จึงขอนำมาลงไว้ในตอนนี้ ดังต่อไปนี้

เขียนที่ บุญนิเวสน์

ถึง น้องบุญช่วย ที่รัก

พี่คิดถึงน้องมาก เพราะขาดคนที่จะยั่วเย้าพี่ให้หัวเราะได้อย่างเคย น้องไปเป็นสุขแล้ว ทิ้งให้พี่ผจญอยู่ในโลกที่แสนจะน่าเบื่อ พี่ยังจำได้ว่าน้องเป็นคนเปิดเผย มีนิสัยร่าเริง

ไม่เป็นพิษเป็นภัยกับใครเลย มีแต่มุทิตาจิต ชอบแต่จะช่วยเหลือและคอยตักเตือนให้คนทำแต่ความดี

ความดีที่น้องได้ทำไว้กับพี่ก็มีมาก และพี่ก็ระลึกถึงอยู่เสมอ สิ่งที่ประทับใจมากที่สุดเมื่อตอนลูกของพี่ต้องไปอยู่ที่บ้านน้องเป็นระยะเวลา ๒ ปี น้องก็ได้ดูแลอบรมสั่งสอนเหมือนกับลูกของน้องเอง ซึ่งพี่คิดว่าบุญคุณอันนี้คงจะหาสิ่งหนึ่งสิ่งใดมาชดเชยมิได้

ความดีทั้งหลายที่น้องได้กระทำไว้นั้น คงจะส่งผลให้น้องบรรลุถึง ณ ที่ปรารถนา

จากพี่

บุญพริ้ง

ข้าพเจ้าจำได้ว่า.....

ข้าพเจ้าจำได้ว่า..... เมื่อ ๑๗ ปีที่แล้ว ข้าพเจ้าได้รู้จักกับ "คุณอ๋อย" และครอบครัวที่ชะอำ เมื่อเราได้ร่วมกันไปทำพิธีบูชาท่านมเหสักขา ในนามคณะศิษย์หลวงปู่ภู "คุณอ๋อย" ที่ข้าพเจ้ารู้จักในครั้งนั้นเป็นหญิงร่างสูงโปร่ง ผมตัดแค่ต้นคอ ชอบคาดผมเสมอ และแต่งตัวตามสบายอยู่เป็นนิจ เธอเป็นคนร่าเริง เปิดเผย ไม่ถือตัว ช่างคุยช่างเล่าอะไรต่าง ๆ ให้พวกเราฟังอย่างสนุกสนาน เธอจะขึ้นต้นเล่าอย่างตื่นเต้น เมื่อมีผู้สนใจฟังเธอจะหยุดเล่าชั่วขณะ พลางหันมาถามคนฟังรอบข้างว่า "ทายซิมันเป็นยังไง" หรือไม่ก็ "อ๋อยไม่บอกคิดเอาเอง" ทำให้ผู้ฟังอยากรู้ยิ่งขึ้น แล้วเธอก็จะอมยิ้มนิด ๆ แล้วจึงเล่าต่อไป ในตอนนั้นลูกทั้ง ๕ คนของเธอยังเด็กอยู่ข้าพเจ้าจำได้แต่ชื่อลูกสาว โดยเฉพาะคนโตชื่อ "เอื้อมสุขย์" ชื่อนี้หลวงปู่ได้ให้เติม "ย์" ที่ท้ายชื่อเดิม เพื่อแปลว่าสุขที่เอื้อมถึงแล้ว ส่วนลูกสาวคนรองนั้นจำได้แต่ชื่อเล่นว่าน้อยโหน่งและน้อยหน่า ตอนนั้นเด็กทั้งคู่ตัวเล็ก ผอมดำ แต่ตากลมโต ข้าพเจ้าชอบดูเวลาแกเล่นซนและก็เถียงกันแต่ก็รักใคร่กันดี เวลาพ่อแม่นั่งอยู่ที่ใดพวกลูก ๆ จะล้อมหน้าล้อมหลัง นั่งนอนเล่นใกล้ ๆ เหมือนกับลูกแมวฉะนั้น

ข้าพเจ้าจำได้ว่า..... ข้าพเจ้าได้พบคุณอ๋อยอีกเป็นบางครั้งที่บ้านอุรุพงศ์ และในปีต่อมา เมื่อคณะศิษย์หลวงปู่ได้ทำพิธีประจำปีอีกที่พัทยาแทนการไปชะอำเพราะระยะทางสั้นกว่า และสะดวกกับผู้ที่ค้างคืนไม่ได้ ในครั้งนั้นครอบครัวเราสนิทกันมากขึ้น ข้าพเจ้าเรียกคุณอ๋อยว่า "คุณอา" ซึ่งเป็นสรรพนามที่ข้าพเจ้าเรียกผู้ใหญ่ที่เคารพนับถือซึ่งมีอายุ

อ่อนกว่าคุณพ่อ "คุณอา" ยังเป็นคนร่าเริงเหมือนเดิม ชอบทำอะไรตามสบาย มีความเป็นกันเองกับทุกคน ส่วนน้อง ๆ ก็โตขึ้นมากแล้ว แต่ข้าพเจ้าคุ้นเคยกับ "หนุ่ย" มากกว่าน้องคนอื่น เพราะอายุเธออ่อนกว่าข้าพเจ้าเพียง ๕ ปี

ข้าพเจ้าจำได้ว่า..... ข้าพเจ้าไม่ได้พบกับ "คุณอา" อีกหลายปี เพราะข้าพเจ้ามัวแต่สนใจกับการเรียน สอบ แล้วก็ทำงาน สอน แล้วก็กลับมาเรียน และสอบอีก หลังจากกลับมาจากต่างประเทศ ข้าพเจ้าได้มีโอกาสพบ "คุณอา" อีกครั้งเมื่อวันแต่งงานของข้าพเจ้า ใน พ.ศ. ๒๕๑๓ คุณอา ได้ให้ของขวัญเป็นนาฬิกาตั้งโต๊ะประดับด้วยพลอยสีเหลืองสวยงามมาก คุณอาเป็นคนช่างสังเกต ช่างจดช่างจำว่าใครชอบอะไร และคุณอาจะหาของให้ถูกใจคนรับเสมอ

ข้าพเจ้าจำได้ว่า..... คืนนั้นที่บ้านถนนตก "คุณอา" ทั้งสองเพิ่งกลับมาจากงานเลี้ยง จึงเลยไปบ้านถนนตกทั้งชุดราตรี เป็นครั้งแรกที่ข้าพเจ้าเห็นคุณอา (ญ) ในชุดราตรียาว ผ้าชีฟองลายสายรุ้งจีบฟู และมีสายคาดยาวเป็นเพชรเม็ดเล็ก ๆ ดูงามแปลกไปกว่าคุณอาคนเดิม คุณอาบอกใคร ๆ ว่า "ชุดนี้เสริมซื้อมาให้จากเมืองนอก" วันนี้คุณอา (ช) ถือหนังสือไป ๕ เล่ม และวางตรงหน้าไม่ไกลจากข้าพเจ้านัก พลางกล่าวเชิญชวนผู้ที่นั่งอยู่ว่า "ถ้าต้องการหนังสือก็เชิญนะครับ" ข้าพเจ้ารีบขออนุญาตเป็นกรรมสิทธิ์สักเล่มหนึ่ง เพราะข้าพเจ้าเห็นชื่อหนังสือว่า "ประวัติหลวงพ่อปาน" ข้าพเจ้ารับหนังสือนั้นมาด้วยความดีใจอย่างบอกไม่ถูก ข้าพเจ้าเคยท่องคาถาพระปัจเจกพุทธเจ้ามานานแล้ว แต่ไม่เคยทราบเรื่องราวหรือประวัติของหลวงพ่อปานเลย แต่ข้าพเจ้าก็เหมือนไก่ได้พลอย ได้หนังสือมาแล้ววันรุ่งขึ้นก็รีบเอาไปให้เพื่อนที่เขาสนใจธรรมะอ่านก่อน จนเวลาล่วงเลยมาหลายเดือนจึงหยิบมาอ่านแต่ก็อ่านไม่จบเล่มสักที ได้แต่ชี้ชวนให้คนนั้นคนนี้ยืมไปอ่านก่อน

ข้าพเจ้าจำได้ว่า..... ในราวกลางปี พ.ศ. ๒๕๑๖ เมื่อเพื่อนข้าพเจ้าที่อ่านหนังสือประวัติหลวงพ่อปานคนแรกนั้นแจ้งความจำนงกับข้าพเจ้าว่า เขาอยากจะพิมพ์เรื่องมหาสติ-ปัฏฐาน ๔ ของท่านพระมหาวีระ ถาวโร เป็นอนุสรณ์ในงานฌาปนกิจศพมารดาเขา ข้าพเจ้าพอจะช่วยพาเขาไปหา "ท่านเจ้ากรม ฯ" เพื่อพบ "หลวงพ่อ" องค์นั้นได้หรือไม่ ข้าพเจ้ารับปากที่จะช่วยติดต่อให้ ดังนั้น เมื่อทราบข่าวว่า "หลวงพ่อ" ลงมากรุงเทพ ฯ

และพักที่บ้านซอยสายลม ข้าพเจ้าจึงชักชวนเพื่อนและน้าของข้าพเจ้าไปกราบท่าน ข้าพเจ้าเพียงแต่คิดว่าข้าพเจ้าจะไปกราบพระองค์หนึ่ง กับไปพบคุณอาและครอบครัวเท่านั้น แต่เมื่อไปถึงที่นั่นข้าพเจ้ากลับรู้สึกประหม่า เมื่อก้มลงกราบหลวงพ่อน้ำตาก็พลอยจะไหลออกมาด้วยความปีติอย่างบอกไม่ถูก เสียงท่านถามน้าข้าพเจ้าว่า "เป็นไงโยม" น้าข้าพเจ้ายิ้มและตอบท่านว่า "เคยแต่เห็นรูปท่านในหนังสือประวัติหลวงพ่อปาน ก็อยากจะมาดูว่าองค์จริงเป็นไง" ท่านหัวเราะและถามว่า "เห็นแล้วผิดหวังไหมโยม" เท่านั้นน้าข้าพเจ้าก็เริ่มจะร้องไห้อีกคนหนึ่งแล้ว หลวงพ่อท่านทักทายพอสมควรแล้วท่านก็เทศน์ธรรมะสั้นๆ เกี่ยวกับเรื่องขันธ์ ๕ ข้าพเจ้าฟังท่านแล้วก้มมองดูตัวเอง พลางคิดว่าถ้าข้าพเจ้าได้มีโอกาสได้ฟังธรรมจากพระองค์นี้เทศน์ก่อนหน้านี้แล้ว ข้าพเจ้าจะอยู่ในสภาพภาวะนี้หรือไม่ (ในขณะนั้นข้าพเจ้าตั้งครรภ์บุตรคนเล็กได้ ๗ เดือนแล้ว) หลังจากนั้นข้าพเจ้าก็ได้ทราบเกียรติคุณของหลวงพ่อองค์นี้อีกหลายอย่างจากคุณอา และในวันรุ่งขึ้นข้าพเจ้าก็อ่านหนังสือประวัติหลวงพ่อปานจบบริบูรณ์

ข้าพเจ้าจำได้ว่า.... ในปลายปี พ.ศ. ๒๕๑๖ เมื่อบิดามารดาของข้าพเจ้าได้ร่วมกันสร้างพระทองหน้าตักกว้าง ๕๔ นิ้วขึ้นเป็นพุทธบูชา ท่านมิอาจตกลงใจได้ว่าสมควรจะประดิษฐาน ณ ที่ใด ท่านอยากจะให้ตั้งบูชา ณ วัดที่ยังขาดพระประธาน และเป็นวัดที่อยู่ในย่านที่เดินทางไปมาสะดวก ในที่สุดท่านหลวงปู่ได้แนะนำว่าควรจะไปไว้วัดท่าซุง ที่อุทัยธานี ทำให้ข้าพเจ้านึกถึง "หลวงพ่อ" และ "คุณอา" ทั้งสอง ข้าพเจ้าได้กราบเรียนให้บิดามารดาทราบถึงเกียรติคุณของหลวงพ่อที่ฟังมาจากคุณอา และชี้ชวนให้ท่านอ่านหนังสือประวัติหลวงพ่อปาน ท่านทั้งสองเกิดศรัทธาอย่างแรงกล้า เมื่อได้นัดหมายกันเป็นที่เรียบร้อยแล้วจึงทำพิธีอัญเชิญพระ "พระพุทธพรมงคล" ไปประดิษฐาน ณ วัดจันทาราม (ท่าซุง) ในปลายปีนั้นเอง พระพุทธรูปองค์นี้ มารดาข้าพเจ้าได้กล่าวสัจจะอธิษฐานไว้ต่อหน้าพระรัตนตรัยว่า "เมื่อผู้ใดได้มาบูชาพระองค์นี้ ขอให้ท่านประทานพรตามแต่วาสนาบารมีที่เขาจะพึงมีพึงได้"

ข้าพเจ้าจำได้ว่า..... หลังจากได้ไปทำบุญและถวายพระพุทธรูปที่วัดท่าซุงแล้ว ครอบครัวข้าพเจ้าก็ได้ไปมาหาสู่กับบ้านซอยสายลมเป็นประจำ และได้ร่วมทำบุญ เรียน

ธรรมะกับหลวงพ่อตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา ความสนิท ความคุ้นเคย ความผูกพันซึ่งมีมาแต่อดีตทำให้ข้าพเจ้าขอเปลี่ยนสรรพนามเรียกคุณอาใหม่เป็น "น้าอ๋อย" และ "น้าเสริม" แทน เพราะข้าพเจ้ามีความรู้สึกว่าน้าอ๋อยเป็นน้าของข้าพเจ้าจริง ๆ ในเวลาต่อมา เราได้มีโอกาสติดตามหลวงพ่อและบรรดาศรัทธาทั้งหลายไปแสวงธรรมะ และกราบนมัสการพระสุปฏิปันโนยังทิศต่าง ๆ เราได้ไปทำบุญร่วมกัน กิน - นอนด้วยกัน ถึงแม้ว่าน้าอ๋อยจะเป็นคนที่ชอบใช้ชีวิตแบบง่าย ๆ อะไรก็ได้ แต่เธอก็พิถีพิถันมากในเรื่องการทำเครื่องบูชาและการปฏิบัติพระ จะเห็นได้จากเวลาพวกเราทำเครื่องบวงสรวง ทำฉัตร ปิดทองพระและจัดงานต่าง ๆ ของวัด เป็นต้น น้าอ๋อยจะเอาใจใส่ในเรื่องนี้เป็นพิเศษ ติและชม ถ้าเธอว่างเธอจะลงมือทำเอง หรือถ้าลูก ๆ หลาน ๆ ช่วยกันทำ เธอก็จะมานั่งดูใกล้ ๆ ให้กำลังใจโดยมิได้เหน็ดเหนื่อย พวกเราจึงได้เรียนรู้งานและทำเป็นกันหลายอย่าง ตั้งแต่พับดอกบัว ร้อยมาลัย เย็บบายศรี จนกระทั่งถึงร้อยฉัตร ๙ ชั้น และลงรักปิดทององค์พระ ทั้งนี้ ผลงานที่ออกมาสวยงามไม่แพ้ช่างฝีมืออาชีพเลย

ข้าพเจ้าจำได้ว่า..... ในช่วงระยะเวลา ๕ ปีหลังนี้ น้าอ๋อยได้ทุ่มเทกำลังทั้งหมดให้กับงานของหลวงพ่อ น้าอ๋อยและน้าเสริมเป็นกำลังสำคัญ และเป็นสื่อกลางประสานงานระหว่างสงฆ์กับฆราวาสและบรรดาคณะศรัทธาทั้งหลาย นอกจากงานของหลวงพ่อแล้ว น้าอ๋อยยังรับงานช่วยจัดหาทุนบูรณะวัดให้กับหลวงปู่อีกหลายองค์ จนถึงวาระสุดท้ายแห่งชีวิต น้าอ๋อยจึงได้จากพวกเราไป น้าอ๋อยจากไปแต่เพียงขันธ์เท่านั้น ซึ่งแปรสภาพกลับคืนเป็นธาตุ ๔ ดังเดิม แต่ในความทรงจำของพวกเราทั้งหลาย ยังมีคำว่า "พี่อ๋อย" "น้าอ๋อย" "แม่อ๋อย" "ป้าอ๋อย" และ "ยายอ๋อย" อยู่เสมอ

บุญเพ็ญ

๒๐.๗ คุณอ๋อยกับผลการปฏิบัติธรรม

ตามที่ได้เล่าไว้ในที่หลายแห่งข้างต้นแล้วว่า หลวงพ่อท่านสอนให้มุ่งพระนิพพานเข้าไว้ตลอดเวลาแล้วนั้น ขอนำตัวอย่างการอบรมก่อนเริ่มปฏิบัติพระกรรมฐาน ซึ่งหลวงพ่อทำการอบรมในคืนวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๒๑ คือในวันที่พระราชทานเพลิงศพคุณอ๋อยดังต่อไปนี้

“คุณอ๋อยคุยอยู่กับเรา ๒ - ๓ วันนี้เองนะ วันนี้เราไปเผาแกเสียแล้ว แสดงว่ามีจิตใจโหดร้ายมาก จริงไหม นี่ที่พระพุทธเจ้าบอกว่าโลกนี้เป็นอนิจจัง ความจริงโลกเขาเที่ยง แต่อารมณ์เรามันไม่เที่ยง ไม่ยอมรับความเที่ยงของโลก คือมันเปลี่ยนแปลงแล้วก็พัง เราไม่รับเราก็เลยทุกข์ มีแต่พระอรหันต์ท่านไม่ทุกข์ กายของท่านทุกข์ แต่ใจของท่านไม่ทุกข์ ท่านจึงให้เราพิจารณาใจของเราไว้เสมอ อย่างที่ท่านว่า อัตตนา โจทยัตตานัง เราจงเตือนตนของตนเองไว้เสมอ อัตตาหิ อัตโน นาโถ ตนแลย่อมเป็นที่พึ่งของตน โกหิ นาโถ ปโรสิยา บุคคลอื่นใครเล่าจะเป็นที่พึ่งได้ อัตตาหิ สุทันเตนะ เมื่อเราฝึกตนดีแล้ว นาถัง ลภติ ทุลภัง เราจะได้ที่พึ่งอันบุคคลอื่นหาได้ด้วยยากก็คือพระนิพพาน

ตัวอย่างของพวกเราก็คือคุณอ๋อย คุณอ๋อยนี่เวลานี้เขาบอกว่าตายไปแล้ว แต่ถ้าเราจะไปเทียบกับเรื่อง ๆ หนึ่งในพระธรรมบทที่ตอนเช้าพระไปบิณฑบาตได้ข่าวบุคคล ๒ ประเภทตาย นั่นก็คือเรื่องของพระนางสามาวดีพร้อมไปด้วยบริวาร ๕๐๐ ถูกพระนางมาคันทิยาให้อาไปเผาปราสาท ตายหมดทั้ง ๕๐๐ คน แล้วต่อมาพระเจ้าอุเทนพระราชสวามีจับได้ว่าพระนางมาคันทิยาคิดทรยศฆ่าพระนางสามาวดี จึงแต่งตั้งให้เป็นอัครมเหสี มียศสูงขึ้น แล้วเล่าว่านางสามาวดีก็ดี นางสนม ๕๐๐ ก็ดี ย่อมเป็นภัยกับเราอยู่เสมอ ตายเสียก็ดี คนที่ฆ่าต้องเป็นคนที่เรารัก มีความหวังดีกับเรา พระนางมาคันทิยาเสียท่ารับว่าเป็นตัวการ พระเจ้าอุเทนก็ว่าดีแล้ว ญาติพวกพ้องร่วมกันมีกี่คนเอามารับความดีความชอบให้หมด ได้ตัวมาแล้วจับฝังดิน เชือดเนื้อพระนางมาคันทิยาทอดให้กินทีละชิ้น ๆ จนตาย พระภิกษุได้ทราบก็กลับไปทูลพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าตรัสว่า บุคคลทั้งสองนี้มีคติไม่เหมือนกัน สำหรับพระนางสามาวดีกับคณะตายไปแล้วก็เหมือนกับคนที่ไม่ตาย สำหรับพระนางมาคันทิยานั้นมีชีวิตอยู่ก็เหมือนกับคนตายแล้ว แปลกไหม เพราะว่าคณะของพระนางสามาวดีทั้งหมดก่อนที่จะถูกไฟเผาเป็นพระโสดาบัน ในขณะถูกไฟเผาพระนางสามาวดีสอนบรรดาคนทั้งหลายของตนว่า จงอย่าโกรธมาคันทิยาพราหมณ์และพระนางมาคันทิยา ทุกคนจงอย่าประมาท ดังนั้นทุกคนจึงพากันพิจารณาขันธ์ ๕ บางคนก็เลื่อนจากพระโสดาบันเป็นพระสกิทาคามี บางท่านก็เลื่อนเป็นพระอนาคามี ตายแล้วท่านก็ไปเกิดบนสวรรค์ มีนิพพานเป็นไปในเบื้องหน้า สำหรับพระนางมาคันทิยาตายแล้วพากันไปอเวจีมหานรกหมด

นี่พูดกันเรื่องเผาก็เลยว่าเรื่องนี้ให้ฟัง อย่างที่คุณอ๋อยนี่หลวงน้าท่านปรารภว่าวันนี้เหตุที่ปรากฏเป็นอัศจรรย์ คนเป็นโรคอย่างนี้มีทุกขเวทนามาก แต่ไม่ครวญไม่ครางไม่ร้องเป็นเรื่องอัศจรรย์ ท่านบอกว่าพบเป็นรายที่ ๒ รายแรกก็คือเจ้าคุณนร ฯ ทั้งนี้เพราะท่านมีสังขารุเบกขาญาณ มีอารมณ์วางเฉยในขันธ์ ๕ อาการอย่างนี้ถ้าหากเราจะฝึกกันโดยวิธีใช้อารมณ์นั่งหลับตาเป็นสมาธิเป็นปกติ แล้วใจเราก็จะดีแค่สมาธิ อันนี้ใช้ไม่ได้ ยังไกลต่อความเป็นจริง เวลาเราหลับตาฝึกสมาธินั้น เราฝึกให้อารมณ์ทรงอยู่ อารมณ์ที่ทรงนี้เราต้องให้มั่น หลังจากเลิกสมาธิแล้วด้วย ให้อารมณ์มันชิน คือ ชินในกุศล ชินในความดีมุ่งจุดอยู่จุดหนึ่ง นั่นก็คือพระนิพพาน คนที่จะมีอารมณ์อย่างนี้ได้จะต้องมีอารมณ์รักพระนิพพานจับใจอารมณ์รักพระนิพพานนี่ต้องสิงอยู่ในใจ ถ้าอารมณ์รักพระนิพพานไม่เข้าถึงที่สุดมันจะทนไม่ไหว ทนไม่ไหวเพราะสังขารุเบกขาญาณมีกำลังไม่ครบร้อยเปอร์เซ็นต์ ถ้ามีกำลังพอก็จะคิดว่าทุกขเวทนาของขันธ์ ๕ มันจะมีอยู่ชั่วคราวเท่านั้น ถ้ามันพังเมื่อไรเราก็จะไปพระนิพพานมีความสุข ใจมันไปจับที่ความสุขจุดโน้นนะ ความทุรนทุรายจึงไม่มี

ต่อไปต้องพิจารณาอีกนิดหนึ่ง อย่างคุณอ๋อยนี่นอนอยู่ในห้องก็ฟังเทปธรรมะบ้าง เสียงสวดมนต์บ้าง แกเคยบอกว่าเขาฝึกมโนมยิทธิกัน จะไปดูสวรรค์ดูนั่นดูนี่ แกไม่ต้องการ แกต้องการไปนิพพานอย่างง่าย ๆ แบบสุกขวิปัสสโก แบบนี้พูดมาหลายปี จำได้ว่า ๓ ปีกว่าเกือบ ๔ ปี นี่ถึงแม้เราจะคิดไว้วันละน้อย ๆ แต่คิดบ่อย ๆ อารมณ์ก็เกิดความชิน คำว่าชินตัวนี้ก็คือฌาน จิตมันตั้งตรง จิตมุ่งเฉพาะพระนิพพาน คิดว่าถ้าตายเมื่อไรเราจะไปพระ-นิพพาน ถ้าคิดอย่างนี้ตายก็ไปนิพพาน คิดไว้แบบไหนก่อนตาย จิตมันจะไปตามนั้น ดูตัวอย่างท่านโฆษกเทพบุตร ตอนท่านเป็นคนตอนท่านจะตาย เห็นท่านมหาเศรษฐีมีสุนัข ท่านกินข้าวมธุปายาสท่านก็แบ่งให้มันกินบ้าง หมาตัวเมีย ก่อนที่แกจะตายแกก็มองดูเจ้าสุนัขตัวนั้น ว่ามันเป็นหมายังดีกว่าเรา ตั้งแต่เกิดมาข้าวมธุปายาสไม่เคยกินเลย จิตใจไปจับในสุนัข ในที่สุดก็ตาย จิตก็เข้าไปสู่ครรภ์ของสุนัข เลยเกิดมาเป็นลูกหมา แต่อาศัยที่เพิ่งตายจากคนไปจึงมีความรู้สึกอย่างคน รู้ภาษาคนทุกอย่าง นี่สังเกตให้ดีนา สุนัขที่เราเลี้ยงแมวที่เราเลี้ยง ถ้าเราพูดรู้ภาษาง่าย ๆ เจ้าพวกนี้จะมาจากที่ ๒ สถาน คือถ้าไม่มาจากคนก็มาจากเทวดา

พระพุทธเจ้าบอกว่า เทวดาก็ดี พรหมก็ดี เมื่อหมดบุญวาสนาบารมี จะเกิดเป็นเทวดาใหม่ หรือจะเป็นพรหมใหม่นี่แสนยาก หายาก จะมาเกิดค้างอยู่แค่มนุษย์ก็แสนยากเหมือนกัน ส่วนมากลงอบายภูมิ เพราะว่าคนเราที่ไปเกิดเป็นเทวดาด้วยอาศัยบุญเบื้องหลังเกิดมาย่อมทำบาปด้วยกันทุกคน แต่หากก่อนตายเราสร้างความดี เราก็ไปเป็นเทวดาก่อนเป็นพรหมก่อน พอหมดจากวาสนาบารมี ก็ต้องไปใช้หนี้กรรม คือ อกุศล ต้องลงอบายภูมิใช่ไหมล่ะ ทีนี้ถ้าจะไปกันก็อย่าไปมันเลยแค่เทวดากับพรหมน่ะ ดีไม่ดีมันป่อม ตกแค่ท้องหมา มันยังดีนะมีข้าวกินนะ ถ้าลงนรกนี่มันแย่ กว่าจะมาใหม่ สำหรับท่านโกฏอริยกะเกิดเป็นหมาก็มีความรู้ภาษาคนดี ต่อมาเจ้านายมีความเคารพในพระปัจเจกพุทธเจ้า อาศัยเธอเป็นสุนัขแสนรู้ เวลาที่ท่านเจ้าของไม่มีโอกาสที่จะไปรับพระปัจเจกพุทธเจ้าตอนเช้ามาฉันที่บ้าน ก็ใช้สุนัขแสนรู้ตัวนี้ไปนิมนต์ แกไปถึงหน้าสำนักของท่านก็เห่าบ้างหอนบ้างเป็นสัญญาณว่ามารับ แล้วก็เดินนำมา บางคราวพระปัจเจกพุทธเจ้าแกล้งทำเลยไปไม่เลี้ยวเข้าบ้าน แกก็ไปขวางหน้า ท่านก็แกล้งไปหยุด แกก็เอาปากดึงสบง ฉลาดเสียด้วยนาอาศัยที่จิตใจของเธอมีความรักในพระ ตายไปเธอก็ได้เกิดเป็นเทวดา นี่เป็นอันว่าจิตใจของเรามีความสำคัญ ก่อนตายจิตใจของเราจับจุดไหน อย่านึกว่าความดีของเราไม่มี เราจะไปจับพระนิพพานได้ยังไง นิพพานนี่ไปไม่ยาก ไม่ต้องเสียสตางค์ ไปนรกซีต้องลงทุนมากกว่า ต้องลงทุนโกหกเขา ทำร้ายเขาสารพัด ไปสวรรค์ไปนิพพาน นอนในมุ้งเราก็ไปได้นอนนึกถึงคุณของพ่อของแม่ นอนนึกว่าไอ้คนนั้นมันไม่มีข้าวจะกิน พรุ่งนี้จะเอาข้าวไปให้มันสักก้อน ๒ ก้อน บ้านนั้นมันไม่มีสตางค์ใช้ เออ มีสตางค์อยู่ ๒ บาท พรุ่งนี้เอาไปแบ่งให้สักสลึง ยังไม่ทันจะให้ถ้าตายเวลานั้นไปสวรรค์เลย เพราะจิตเป็นกุศล

ถ้าเราอยากจะเป็นพรหม นอนภาวนาพุทโธ ธัมโม สังโฆ จับลมภาวนานึกถึงทานนึกถึงศีลอะไรก็ช่าง จิตมันทรงอารมณ์ มีความชุ่มชื่น เบิกบาน อิ่มเอิบ นึกถึงความดีว่าภาวนาพุทโธถึงพระพุทธเจ้าท่านก็ดี ธัมโมพระธรรมก็ดี สังโฆพระสงฆ์ท่านก็ดี นึกถึงทานการบริจาค เป็นจาคานุสติกรรมฐานว่า เออ วันนี้เราเห็นคนเขาหิวข้าว เห็นสัตว์ตัวผอมเดินกระย่องกระแย่ง เราให้ข้าวไปก้อนหนึ่ง เรามีความปรารถนาอย่างไร สัตว์ก็มีความปรารถนาอย่างนั้น จิตใจคิดอยู่แบบนี้เพลินสบาย เสียงวิทยุในบ้านดังอ้าว ๆ เด็กในบ้าน

ทะเลาะกัน เราก็ไม่รำคาญ เราคิดเพลิน อย่างนี้อารมณ์เป็นปฐมฌาน คืนนั้นถ้าตายก็ไปเกิดเป็นพรหม ง่ายนิดเดียว

ถ้าเราอยากจะไปนิพพาน ก็คิดดูว่าตั้งแต่เช้ามาจนนอนนี่ โอ้โฮ มันมีอะไรกันบ้างนี่ในวันนี้ เช้าตื่นขึ้นมา อุ๊ ไม่ไหวแล้วขี้ปากเลอะเทอะ ต้องไปแปรงฟัน ต้องไปล้างหน้า ต้องหุงข้าวหุงปลา อาหารก็จะกิน เดี๋ยวก็ถ่ายอุจจาระ เดี๋ยวก็ถ่ายปัสสาวะ ยุ่งกันไปหมด เฮ้ย ไอ้เกิดมาเป็นคนนี่หาความสุขอะไรไม่ได้ จะดูคนไหน ๆ ก็วุ่นวายไปด้วยการงาน ทำงานเกือบตาย สะสมทรัพย์สินไว้มากมาย สิ่งใดที่ปรารถนาก็พยายามไปหามา ในที่สุดต่างคนต่างตาย เมื่อต่างคนต่างตายทรัพย์สินที่เราหามาได้มันก็ไม่เป็นของเรา ชาวบ้านเอาไปหมด แม้ร่างกายของเราก็เอาไปไม่ได้ พระพุทธเจ้ากล่าวว่าร่างกายไม่ใช่เรา ไม่ใช่ของเรานี่เป็นของจริง แล้วทำไมเราจึงเกิด เราเกิดเพราะว่าเราหลง หลงอยู่ในโลภะ ความโลภความโกรธ ความจริงคนทุกคนเกิดมาแล้วมันก็ทุกข์ เกิดมาแล้วมันก็ตาย คนทุกคนก็มีความปรารถนาดี ที่ทำอะไรไปก็เพราะมีความปรารถนาดีเขาถึงทำอย่างนั้น แต่เราไม่ชอบใจเราก็ไม่โกรธเขา ประการสุดท้ายเราก็เมาในชีวิต ชาวบ้านเขาตายเราก็เห็นแต่เพียงว่าเขาตาย ไม่ได้คิดว่าเราจะตายบ้าง เป็นอันว่าเกิดมาเพราะอาศัยความชั่วที่ในจิต คือ ๑. ติดอยู่ในโลภ ๒. ติดอยู่ในความโกรธ ๓. ติดอยู่ในความหลง

ทีนี้เราไม่เอาละ เลิกเกิดมันเสียดีกว่า มีหน้าที่หากินโดยสุจริตก็ทำไปตามหน้าที่จะมีรายได้มากเท่าไหร่ไม่สำคัญ แต่เราไม่ทุจริต คิดว่าเมื่อชีวิตยังมีอยู่ คนในปกครองยังมีอยู่ ต้องทำมาหากินยังชีพให้ทรงตัว เพื่อให้คนในปกครองมีความสุขด้วยอามิส คือ ทรัพย์สินที่หามาได้ แต่ก็มีความรู้สึกอยู่เสมอว่าทรัพย์สินที่หามาได้นี้ช่างมัน ตายแล้วจะอยู่กับใครก็ช่าง เราไม่สนใจกับมันอีกชาตินี้เป็นชาติสุดท้ายสำหรับชีวิตเรา ถ้าใครเขาจะสร้างความโกรธความพยาบาทให้เกิดกับเรา เราก็ถือว่านั่นเป็นความบ้าของเขา เราไม่อยากจะโกรธไม่อยากพยาบาท ถ้าเขาไม่ดีเราไปพูดกับเขา เขาก็แสดงอาการโหดร้ายสร้างความสะเทือนใจให้เกิด เราก็ใช้อุเบกขาเสีย วางเฉยเสีย ไม่ใช่เราโกรธ

แต่เมื่อพูดแล้วเขาดีด้วยไม่ได้ เราก็ไม่พูด ทำใจให้สบาย ไม่ติดใจในเรื่องของความโกรธความพยาบาท แต่ถ้าเราคิดดูว่าถ้าจะฆ่าคนนี้ ก็น่านึกดูว่าคนที่เราจะฆ่านะจะอยู่อีก

สักกี่ปี ถ้าเราไม่ฆ่าเขาจะอยู่สัก ๕๐๐ ปีได้ไหม ก็อยู่ไม่ได้ เราไม่ต้องฆ่าหรอก ความจริงไอ้คนจะตายน่ะนะ มันของไม่ยาก คนเกิดมาเท่าไหร่มันก็ต้องตายหมดเท่านั้นอยู่แล้ว

นี่เป็นอันว่าถ้าจิตใจของเราไม่ผูกพันในขันธ์ ๕ คำว่าไม่ผูกพันนี่ค่อย ๆ คิด ค่อย ๆ ปลง จิตตั้งอารมณ์ไว้เพียงน้อย ๆ ว่าหน้าที่ของเรามีเท่าไร เราจะทำตามหน้าที่ที่เราเกิดมาแล้ว แต่ทว่าชีวิตนี้หรือชีวิตไหนก็ตาม ไม่ว่าจะมีกี่ชาติก็ต้องอยู่ในสภาพไม่เที่ยง เป็นทุกข์และสลายตัวในที่สุดเหมือนชาตินี้ เป็นอันว่าคิดไว้เสมอว่าชาตินี้เป็นชาติสุดท้ายสำหรับเราต่อไปชาติหน้าคำว่าเป็นมนุษย์ก็ดี คำว่าเป็นเทวดาก็ดี คำว่าเป็นพรหมก็ดี จะไม่มีสำหรับเราเราต้องการอย่างเดียว คือ พระนิพพาน และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถ้าจะให้ใกล้ไปกว่านั้นนะใช้อุปสมานุสติกรรมฐานเป็นอารมณ์ ท่านเรียกว่านึกถึงนิพพานเป็นอารมณ์ ทำเท่านี้และทำไปเถอะ ไม่ต้องไปใช้เวลามันหนักหรอก อารมณ์มันจะชินเข้าไปทุกที ๆ ขณะที่เรายังไม่ป่วยไข้ไม่สบายนี่ ยังไม่รู้สึกว่าอารมณ์นี้มันดีขนาดไหน พอป่วยไข้หนักขึ้นมาเมื่อไรจะรู้สึกตัว นี่ทุกคน อาตมาเคยสังเกต พอป่วยหนักขึ้นมาจิตก็จับพั้บว่าเราต้องการพระ-นิพพาน พอเริ่มป่วยน้อย ๆ นะ ก็ตั้งจิตคิดว่าคราวนี้เราคงจะตาย มันตายหรือไม่ตายก็ช่างมัน ก็คิดว่าทรัพย์สินทั้งหลายของเรามันไม่มี ญาติพี่น้องที่จะตายร่วมกับเราไม่มี ชีวิตนี้เราอาจจะตาย ตายก็ช่าง เราต้องการไปนิพพาน คิดบ้างลืมไปบ้าง อะไรก็ตาม นี่สำหรับป่วยน้อย ๆ แต่พออาการเริ่มเครียดเข้ามาจิตมันจะจับเป็นอารมณ์ จับเป็นเอกัคตารมณ์อาตมาลองมาแล้วนา

นอกจากนั้นในเวลาปกติเราอย่าไปยุ่งกับชาวบ้านเขา เรามันจะแย่ เราควรจะยุ่งกับใจเราเองเป็นสำคัญ ตื่นขึ้นมาแต่เช้าก็ดูว่าจิตของเราประกอบไปด้วยราคะไหม หลงใหลใฝ่ฝันในรูปโฉมโนมพรรณหรือเปล่า จิตเราหนักไปด้วยโลภะหรือเปล่า ถ้าอยากร่ำรวยธรรมดานั่นไม่เป็นไร เป็นสัมมาอาชีวะ รับราชการเงินเดือน ๑๐ บาท อยากจะได้เงินเดือนพันบาท ก็ทำความดีเรื่อยไปจนได้เงินเดือนพันบาท อย่างนี้ไม่ใช่โลภ เป็นสัมมา-อาชีวะ ไอ้โลภนี่อยากจะแย่งเขา อยากจะโกงเขานะ ดูว่าจิตของเรามันข้องในเหตุนี้บ้างหรือเปล่า แล้วโทสะพยาบาทจองล้างจองผลาญน่ะ คิดจะประทุษร้ายคนนั้น อยากจะแกล้งคนนี้ อยากจะทำลายคนโน้น มันมีในใจหรือเปล่า แล้วชีวิตของเราเกิดมาในเบื้องต้นแล้ว

ก็แก่ แล้วก็ต้องตายนะ คิดบ้างหรือเปล่าว่าเราจะต้องตาย ไอ้ความตายมันไม่มีนิมิตเครื่องหมาย จะตายเมื่อไหร่ก็ได้ บอกกาลบอกเวลากันไม่ได้ เราคิดหรือเปล่าว่าเราอาจจะตายเดี๋ยวนี้ นี่เราชำระจิตของเราอย่างนี้ดีกว่า ทะเลาะกับใจเราเองดีกว่า

เป็นอันว่าถ้าใจของเราเป็นสุข ร้อนก็เป็นสุข หนาวก็เป็นสุข ร่างกายมันร้อนมันหนาว แต่ใจเราไม่หนาวด้วยร้อนด้วย ใจมันสุข มันจะหิวกระหาย ทำใจเป็นสุข ร่างกายไม่สุขก็ช่าง มันป่วยไข้ไม่สบายใจก็สุข ทุกขเวทนาจะหนักมากเพียงไรใจก็สุขเท่านี้ใช้ได้ ถ้าจิตเป็นสุขได้ อย่างนี้เขาเรียกว่าสังขารุเบกขาญาณ และประกอบด้วยมีอริยสัจประจำใจ คิดว่าร่างกายที่มันทุกข์อยู่แล้ว ที่ทุกข์จะมีได้อาศัยตัณหาความทะยานอยาก ถ้าอยากเป็นมนุษย์ก็ไม่มีแล้ว อยากเป็นเทวดาเราก็ไม่มี อยากเป็นพรหมก็ไม่มี พอเราตัด ๓ อย่างนี้ได้เป็นพอ จิตใจรักพระนิพพานเป็นอารมณ์ ไม่ช้าจิตมันก็เป็นสุข ท่านบอกว่านิพพานัง ปรมัง สุขัง ถ้าชาตินี้มันไม่เป็นสุข ตายไปแล้วจะไปพบสุขอันนั้นไม่ได้ ต้องจิตเป็นสุขก่อน ถูกด่าก็เป็นสุข อยากด่าก็ปล่อยให้มันด่า สบายเดี๋ยวมันก็แพ้เรา

เอ้า เวลาล่วงเลยไปมากแล้ว ถึงเวลาปฏิบัติพระกรรมฐานกันเสียที ขอสรุปว่าขอให้ท่านรักษาอารมณ์ที่ประพฤติปฏิบัติมาและทรงอยู่ อารมณ์นั้นบรรดาท่านพุทธบริษัททุกคนต่างทำร่วมกันมาทุกอย่าง จึงขอบรรดาท่านทั้งหลายพยายามทบทวนกำลังใจของท่านว่า

๑. ทานบารมี เราทำครบถ้วนแล้ว

๒. ศีลบารมี เราฝึกฝนไว้ดีแล้ว

๓. ภาวนาปฏิบัติ เราทำไว้ครบถ้วน

ฉะนั้น จงรักษากำลังใจของท่านไว้ให้ตรงโดยเฉพาะ โดยตั้งจิตคิดไว้เสมอว่า ความเป็นมนุษย์จะไม่มีสำหรับเราอีก จะมีชาตินี้เป็นชาติสุดท้าย ความเป็นเทวดาหรือพรหมก็จะไม่มีสำหรับเรา สิ่งที่เราต้องการก็คือพระนิพพาน เมื่อคิดไว้ดังนี้แล้วก็พยายามชำระกำลังใจของทุกท่านทุกวัน ว่าอย่าให้ใจไปเมาอยู่ในอำนาจของความโลภ ถือว่าทรัพย์สินทั้งหลายที่เกิดมามีทรงได้ก็สลายตัวได้ ตายแล้วก็เอาไปไม่ได้ แต่เมื่อทรงอยู่ก็ต้องมีความ

ขยันหมั่นเพียร เพื่อความสุขตามอัตภาพ ประการที่สองทำจิตให้อภัยแก่คนที่ทำความผิดอยู่เสมอ เว้นไว้แต่ว่าถ้าผิดระเบียบวินัยต้องลงโทษ การลงโทษก็ลงโทษเพื่อความหวังดีต่อบุคคลนั้นจะได้ไม่ทำความผิดต่อไป ถ้ามีคนเขาด่านินทาว่าร้าย เราให้อภัยแก่เขา ถือว่าเขาเป็นผู้หลงผิด ประการที่สาม คิดอยู่ว่าร่างกายนี้มันไม่ใช่เรา ไม่ใช่ของเรา ร่างกายนี้มันเป็นโทษมันเป็นภัยที่เราเกิดมาได้ก็เพราะอาศัยตัณหาดึงเรามา เวลานี้เราพบองค์สมเด็จ-พระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ว ขึ้นชื่อว่าความต้องการคือความอยากอันเป็นตัณหา อยากจะมีร่างกายอย่างนี้ไม่มีสำหรับเรา อยากจะเป็นเทวดาหรือพรหมไม่มีสำหรับเรา เรามีความต้องการอย่างเดียวคือธรรมฉันทะ ความพอใจในธรรมได้แก่พระนิพพาน

สำหรับการฝึกจิตของบรรดาท่านพุทธบริษัททุกท่าน การทรงจิตมีความสำคัญควรฝึกไว้เสมอ ๆ เพื่อเป็นการทรงอารมณ์ เพราะบรรดาท่านทั้งหลายก็ทราบอยู่แล้วว่าความดีที่ท่านทำไว้ สามารถจะเข้าพระนิพพานได้ในชาตินี้ หากว่าท่านไม่ประมาท

ต่อจากนี้ไปขอให้ท่านทุกคนตั้งกายให้ตรง ดำรงจิตให้มั่น รักษากำลังใจตามอัธยาศัยจนกว่าจะได้ยินสัญญาณบอกหมดเวลา"

เมื่อคุณอ๋อยศิษย์คนสำคัญของหลวงพ่อตายลงไป บรรดาศิษย์ที่เหลือทั้งหลายต่างก็อยากจะทราบว่าคติของคุณอ๋อยเป็นอย่างไร จะได้ผลแค่ไหน ซึ่งก็เป็นธรรมดาที่จะต้องรู้สึกเช่นนั้น โดยเฉพาะคุณเสริมมีความเป็นห่วงอยู่ว่า ในขณะที่ตายนั้นคุณอ๋อยไม่มีสติ คือ ไม่รู้สึกตัว เหมือนคนนอนหลับแล้วตายในขณะหลับ คงจะตั้งจิตไม่ได้ดีกระมัง ไม่เหมือนเมื่อวันอาทิตย์ ซึ่งลาพระเรียบร้อยแล้วโดยที่ยังมีสติดี จึงต้องคอยถามจากที่พึ่งคือหลวงพ่อ

คืนวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๒๑ คืนวันที่คุณอ๋อยตายและเป็นวันที่ตั้งศพสวดพระ-อภิธรรม คืนแรกนั้นหลวงพ่อมาถึงตอนเกือบ ๒ ทุ่ม พอถึงใคร ๆ ก็เข้าไปรุมถาม หลวงพ่อให้คำตอบว่าพระท่านสั่งมาว่าถ้าใครถามเรื่องนี้ให้ตอบว่า "กายใสเป็นแก้ว จิตเป็นประกายพฤกษ์" คุณเสริมได้ยินคำนี้รู้ว่าคุณอ๋อยไปดีไม่ตกต่ำ หน้าบานเป็นกะโล่ หุบยิ้มไม่ลงจนเจ้าตัวออกจะสงสัยว่าใคร ๆ คงนึกว่าหมอคนนี้ดีใจที่เมียตาย บรรดาศิษย์อื่น ๆ ก็ยิ้มย่องผ่องใสโดยทั่วกัน ทำให้งานศพนี้ผิดกับศพอื่น คือ ไม่มีใครร้องไห้เลย มัวแต่ดีใจกันหมดบรรดาแขกคงจะแปลกใจไปตาม ๆ กัน

แต่อาจารย์เป็นอย่างไรศิษย์ก็มักเป็นอย่างนั้น คือ หลวงพ่อท่านชอบทดลอง ชอบพิสูจน์ ลูกศิษย์ก็เอาอย่าง กล่าวคือได้ยินคำตอบนี้แล้วยังต้องอุตส่าห์ไปสอบจากทางอื่นอีกหลายทางจนได้

ทางแรกพิจารณาเอาจากดินฟ้าอากาศในขณะที่พระราชทานเพลิง ซึ่งแต่เดิมมีแดดจ้า แต่พอแขกมาเป็นส่วนใหญ่ฟ้าก็ครึ้ม มีฝนโปรยเป็นละอองละเอียด อาการของดินฟ้าเช่นนี้ตรงกับที่จำได้ว่า หลวงพ่อบอกไว้เมื่อคราวไปทำพิธีบวงสรวงพระธาตุจอมกิตติที่เชียงแสนว่า ไปคราวนั้นฝนจะตกเพราะเป็นพิธีใหญ่ที่พระเสด็จมามาก เมื่อใดที่พระองค์ใหญ่ ๆ เสด็จ เทวดาจะมาชุมนุมมาก ฝนจะต้องตก ในคราวนี้ก็เช่นกัน จะเป็นสภาพอากาศเป็นไปโดยธรรมชาติหรืออย่างไรก็เหลือที่จะเดา ถือเอาว่าเป็นนิมิตดีก็แล้วกัน

ทางที่สอง คุณรัชนี เจนรถา คน "ตาดี" ของพวกเราบอกเพื่อนฝูงที่งานพระราชทานเพลิงว่า เห็นคุณอ๋อยลอยวนเวียนอยู่รอบเมรุ แต่งกายสวยงามมาก

ทางที่สาม ผู้มีตาดีผู้อาวุโสอีกท่านหนึ่งเล่าว่า

"คุณอ๋อยนี่ถ้าหากว่าเราสามารถจะเห็นได้นะ ความจริงเขามาทุกคืน ฉันว่าเขาอยู่นี่ตลอดแหละ ในช่วงที่เราทำบุญนี่ ดีไม่ดีเวลานี้เขาอาจจะมายืนยิ้ม ๆ อยู่ก็ได้ เขามีภาพสวยสดงดงามรัศมีสว่างจ้า ที่เขามีสภาพแบบนี้เป็นเพราะอาศัยอะไรเป็นสำคัญ สมบัติของคุณอ๋อยที่ได้แบบนี้พวกเราทั้งหมดก็ทำร่วมกันมาใช่ไหม พอเขาบอกว่าจะทำบุญอะไรใครบ่นรำคาญมีบ้างไหม มีแต่ต่างคนต่างควัก ถ้ายอดเงินมันขาดต่างก็แย่งกันเติมเสียจนเกินแล้วเกินอีก ไอ้ทรัพย์ที่ออกมานี่มากหรือน้อยไม่สำคัญ สำคัญที่กำลังใจ คนมีสตางค์น้อยให้น้อย แต่ว่ากำลังใจมันเท่ากัน ให้เท่าที่จะให้ได้ เป็นอันว่ากำลังใจของทุกคนน่ะสม่ำเสมอกับคุณอ๋อย เวลานี้คุณอ๋อยเขาตายไปแล้ว ขนาดเทวดาชั้นดาวดึงส์ก็ดี พรหมก็ดี สวยสู้เขาไม่ได้ แต่เขาอยู่ไหนฉันไม่รู้นะ ไม่รู้ที่เขาหรอก เห็นเขามานี่ ฉันไม่ได้ไปดูบ้านเขาเห็นไหมเขาสวยขนาดนั้นได้ พวกเราก็สวยขนาดนั้นได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งวันนี้ ถ้าใครจะถือเป็นเรื่องของอากาศก็ตามใจ งานศพคุณอ๋อยวันนี้รู้สึกว่าอากาศมันครึ้มนะ ครึ้มนี่จะว่าพยับเมฆหรือพยับหนาวมันจะมาก็ตามใจญาติโยม แต่ความจริงฉันก็ไม่ได้สนใจอะไร มันอยากจะครึ้มก็ครึ้ม มันอยากจะแจ๋ก็แจ๋ ตามเรื่องตามราว เราก็นั่งคุยกันผ่อนคลายความเหนื่อยแต่สักประเดี๋ยวหนึ่งได้ยินเสียงกระซาก ๆ ข้างหลังว่า นี่ นั่งมุดหัวคุยอยู่นั่นแหละ ดูเสียบ้าง

อะไรมาข้างหน้าข้างหลัง เหลียวหลังชำเลือง ๆ ดูใครพูดหว่า เสียงว่ามาอีกว่ามันจะเห็นอะไร ดูข้างบนนี่ แหงนขึ้นไปดูเจอะแต่เพดาน เอ๊ะ ไม่รู้เสียงมาจากไหน แต่ทราบดีเสียงดุแบบนี้ไม่มีใครหรอก องค์ปฐมท่านบอกว่าดูอะไรเสียงบ้างซี ดูก็เห็นแพรวพราวอยู่ในอากาศเต็มไปหมด สวยบอกไม่ถูก เสียงมาอีกว่า นี่ อย่าเสือกดูข้างบน เขาให้ดูข้างล่างแล้วกันนึกว่าให้ดูข้างบน ท่านบอก ดูคนที่มันมาวันนี้ทั้งหมดน่ะ ไอ้พวกที่มาจริง ๆ แล้วเอาจริงนี่นะ คนพวกนี้ ๘๐ เปอร์เซ็นต์มันไปอย่างอ๋อยทั้งนั้นแหละ ท่านว่ายังงั้นแหละบอกให้ดูตรงนี้ ไอ้เราไปดูข้างบนเห็นพราวแพรวสวยไปหมด อากาศหาที่ว่างไม่ได้เลย”

ต่อไปเป็นเรื่องของโยมพวง โยมพวงเป็นอุบาสิกาอยู่ที่วัดท่าซุง กลางคืนแกหาบของมาที่วัดทำกรรมฐานแล้วนอนค้าง เช้ามืดแกก็รีบกลับ โยมพวงเป็นคน “ตาดี” คนหนึ่ง แต่เดิมแกเห็นพระนิพพานไม่ได้ หลวงพ่อให้แกทำวิปัสสนามาก ๆ แกทำ ๆ ไปแกก็มองเห็นได้ แต่แกไม่เคยพึ่งเกร็ดความรู้ต่าง ๆ หลังกรรมฐานของหลวงพ่อ พอเลิกกรรมฐานแกก็กราบลาไปนอน คราวหนึ่งแกสงสัยก็ถามหลวงพ่อว่าบนนิพพานน่ะผู้หญิงอยู่ได้ด้วยหรือ หลวงพ่อตอบว่าทำไมจะไม่ได้ ถามทำไมล่ะ โยมพวงตอบว่าเห็นคุณอ๋อยอยู่บนนั้น นี่ก็เป็นเรื่องของโยมพวงแกเห็นไปเอง

เรื่องประเภทนี้เคยมีคนเรียนถามหลวงพ่อว่า ในนิพพานไม่มีขันธ์ไม่มีรูป ทำไมจึงเห็นเป็นรูปท่านเหล่านั้นได้ หลวงพ่ออธิบายว่า แล้วแต่ท่านเหล่านั้นจะทำให้เห็น ส่วนมากถ้าท่านให้เห็นท่านก็ให้ปรากฏเป็นภาพขณะยังไม่ตายเพื่อจะได้จำได้ เวลาพูดก็ใช้ถ้อยคำเหมือนเดิม มิฉะนั้นก็จะไม่รู้กัน จะเข้าใจว่าเป็นคนอื่น ถ้าท่านไม่ให้เห็นก็เห็นไม่ได้

อีกทางหนึ่งที่คณะของคุณอ๋อยเคยใช้กัน คือ ทางการทรงกระดาน ที่ทั่วไปเรียกว่าผีถ้วยแก้ว การทรงกระดานนี้มีคณะบุคคลเรียกชื่อว่าคณะพรสวรรค์ดำเนินการอยู่ ถือว่าเป็นการทดลองการศึกษาอย่างหนึ่ง ปรากฏว่าการทรงกระดานเป็นประโยชน์ในหลายกรณี เช่น สอบถามในปัญหาปลีกย่อย หรือปัญหาทางโลกซึ่งไม่ควรถามจากอาจารย์ของตน จะว่าตามภาษาฝรั่งว่าเป็น “ฮ้อบบี้” ก็ได้ ผู้ที่ร่วมอยู่ในวงล้วนมีการศึกษา ทราบอยู่แก่ใจว่าในวงการนักวิทยาศาสตร์แล้ว เขาถือว่าเรื่องเช่นนี้เป็นเรื่องเหลวไหลงมงาย เพราะฉะนั้นเมื่อได้ความรู้จากการทรงกระดานแล้ว ก็ไม่ได้เอาไปเป็นเครื่องยืนยันกับผู้อื่นว่าเป็นจริงอย่างนั้นอย่างนี้ คือรับฟังไว้ด้วยความสนใจเท่านั้น

ในกรณีที่มีการตายเกิดขึ้น คณะของคุณอ๋อยไปหาความรู้จากการทรงกระดาน ซึ่งปรากฏผลดังนี้ คือ

๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๐ วันสิ้นชีพิตักษัยของเสด็จพระองค์หญิงวิภาวดี รังสิต นิมนต์หลวงตาแสงมาถาม

ถ. (ถาม) หลวงตาคงทราบเรื่องท่านหญิง

ส. (หลวงตาแสง) สบายไปแล้ว

ถ. ขอให้หลวงตาเล่า

ส. เขาทำพิธีรับ พึ่งเสร็จ

รีบ ๆ ทำกันไว ๆ หมั่นสำรวจทุกข์ที่มีต่อกายต่อใจที่กระทบ ฉะนั้น เรื่องนี้เป็นข้อพิสูจน์

๑. ว่ายึดมั่น เชื่อในพุทธานุภาพ

๒. เชื่อและรู้ในสัจจธรรมของมวลมายา

๓. รู้ในภาวะตนเองของจิตเมื่อกระทบกับความเป็นจริง

๔. รู้ทุกอย่างว่าอนัตตา

ถ. ก่อนจะสิ้นท่านรู้ตัวหรือเปล่า

ส. รู้

ถ. รู้ก่อนสัก ๗ วันได้หรือไม่

ส. เขารู้ รู้ในภาวะของจิต มิใช่รู้อย่างรู้หนังสือ

ถ. ก่อนสิ้นท่านเป็นพระอริยะอยู่ก่อนหรือเปล่า

ส. เป็น

ถ. ระดับไหน

ส. สอง

ถ. คนดี ๆ ทำไมไม่อยู่เพื่อประเทศชาติ

ส. คนดี ๆ เขาก็หนีไปเสวยวิมุติสุข

ต่อไปเสด็จพระองค์หญิง (ว.) ก็เสด็จ

ว. ว่าไงจ๊ะ พี่โย่ง ตามหญิงนะทุก ๆ คน หญิงเป็นสุขที่สุด ไม่มีอะไรสุขมากเท่านี้อีกแล้ว

ถ. จะพยายามเพคะ

ว. ต้องไปให้ได้นะพี่ ทุก ๆ คนด้วยนะจ๊ะ หญิงคอย

ถ. หลวงพ่อช่วยยังไงเพคะ

ว. ตั้งอารมณ์ให้หญิง

ถ. ทรงมีทุกขเวทนามากหรือ

ว. ก่อนโดนมันยิงก็รู้สึกตัวหวิว ๆ แล้ว เมื่อโดนยิงรู้สึกชาไปทั้งตัว แล้วระลึกถึงหลวงปู่ พอเริ่มหน้ามืดก็รีบจับลมภาวนา เพราะรู้ตัวว่าคงไปไม่รอดแน่

ทุกครั้งที่หญิงมาทำงานแทนในหลวงก็จุดธูปก่อนทุกที แล้วรู้สึกตัวให้เหมือนว่าเราทำงานทุกครั้งต้องมีภัยแน่ ๆ โธ่ ไปทำงานก็ต้องเตรียมไว้ ไปทำในแดน ผกค. ก็ต้องเตรียมแล้ว

หญิงสังหรณ์ตั้งแต่ทำบุญสุโขทัยแล้วว่าแม่ต้องมารับ

ถ. ที่ท่านแม่ย่ามากอด ?

ว. ใช่ รีบ ๆ กันซีพี่โย่ง

ถ. จะสำเร็จแค่ไหน

ว. ยึดหลวงพ่อและหลวงปู่ให้มั่น ๆ

ถ. เมื่อกี้ทำพิธีอะไร

ว. บวช

ถ. ท่านอยู่ในภาวะเป็นผู้ชายหรือผู้หญิง

ว. จิต บวชนี่ไม่ใช่บวชมีนาคอะไรนะ องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงตรัส "เอหิภิกขุ"

ถ. คนเวลาไปนิพพานต้องบวชทุกคนหรือ ?

ว. ถวายตัว

ถ. พวกเราดีใจที่ท่านหญิงเป็นองค์นำหน้า

ว. เราชนะแล้วนะ

ถ. เป็นไปได้ยังไง รวดเร็วมาก

ว. ธรรมดาพี่ เอาแน่อะไรไม่ได้

ถ. มีอะไรจะให้พวกเรารับใช้ก็ได้

ว. ดูหลวงปู่ หลวงพ่อ เพราะเป็นหลักใหญ่ที่ทุกคนจะไปสู่นิพพานได้

ถ. ที่หลวงพ่อเคี่ยวเรื่องนิพพานตั้ง ๓ คืน ท่านบอกว่าไม่ใช่ท่านเคี่ยวเอง ที่เคี่ยวเพราะมีคนจะได้ นั่นหมายถึงท่านหญิงหรือเปล่า

ว. นั่นแหละ เธอก็ได้ธรรมนะ โธ่ สำคัญอารมณ์ตอนตายนิดเดียวเท่านั้น จริงๆ นะ

ถ. หลวงพ่อนำไปหรือ

ว. ท่านตั้งอารมณ์ให้เท่านั้น นอกนั้นอยู่ที่เรา

ถ. ภาวนาพุทโธ หรือว่านิพพานัง

ว. พุทโธ

ถ. ท่านทรงเห็นพระนิพพานก่อนจะสิ้นหรือ ?

ว. พระท่านมา

ถ. ที่รับสั่งว่า "สว่าง" ?

ว. จ้ะ

ถ. ท่านไม่ห่วงข้างล่างหรือ

ว. ไม่รู้จะห่วงทำไม ช่วยได้ แต่อย่าห่วง หญิงรู้ก่อนแล้ว เขียนพินัยกรรมก่อนแล้ว

ถ. ที่หลวงปู่บอกว่าท่าน "หมดกรรม" ทรงจำได้ ?

ว. ได้ ถึงได้เตรียม หญิงไม่นึกเลยว่าจะตายอย่างมีเกียรติ นึกว่าคงห่อมตาย

ขอบใจมาก ๆ นะทุก ๆ คน สิ่งใดที่หญิงเคยล่วงเกินด้วย กาย วาจา ใจ ขออโหสิกรรมด้วย ทุก ๆ คนจะได้ไปสบาย ๆ หมั่นอโหสิกรรมกันนะ จะได้ไม่มีการจองเวร

ต่อมาจ่านายสิบตำรวจพัว ชระเอม ตายด้วยโรคมะเร็ง จ่า ฯ คนนี้มีจิตศรัทธาในหลวงพ่อมาก เคยถวายทานใหญ่ ๆ หลายหน หลวงพ่อโทรศัพท์ทางไกลมาแจ้งว่าเจ้าตัวเขา

ขอให้เชิญทรงกระดาน จ่า ๆ ผู้นี้จะพูดว่าไม่เคยพบหน้ากันกับกลุ่มคุณอ๋อยก็ว่าได้ เมื่อ ๑๐ มีนาคม ๒๐ ขณะที่ทรงกระดานกันอยู่ก็มีผู้เดินกระดานว่า

"คนเผ้าเยอะนะ ผมหมายถึงเทพ"

ถ. ท่านพัวหรือ

พ. ใช่ครับ

ถ. อยากให้ช่วยเล่า เพราะเป็นคนที่ ๒

พ. พระท่านมารับฮะ

ถ. เห็นว่าจะไปไหว้พระที่จุฬามุนีสัก ๓ วันก่อน แล้วไปหรือเปล่า

พ. ไป สวยมาก

ถ. ตอนอยู่จุฬามุนีเห็นพระนิพพานไหม

พ. พระท่านบอก

ถ. ตอนป่วยจิตใจเป็นอย่างไร

พ. ตอนจะไปรู้สึกว่าหายใจไม่ค่อยคล่อง มีเจ็บบ้าง ก็พยายามจับ "พุทโธ" คิดว่าไม่เอาอีกแล้ว ไม่ต้องการอะไรทั้งสิ้น มันรู้สึกเบื่อขึ้นมา ในขณะนั้นก็รู้สึกสบายแปลก ๆ รู้ตอนหลัง พระท่านบอกว่าอารมณ์ตอนสบายนั้นอยู่ในภาวะฌาน เบื่อฮะที่ต้องนอน ต้องกินยาอะไรจุกจิก จิตใจไปจับพุทโธเข้า แล้วเพ่งที่เบื่อเป็นอารมณ์เลยไป ๆ มา ๆ ก็เป็นเอกัคตา คิดทวนไปทวนมาก็คิดว่าไม่เกิดตามหลวงพ่อสอนดีกว่า เหมือนกับเราตกลงใจอะไรสักอย่างที่แน่นอน นั้นแหละครับ ถึงอยากให้ท่าน ๆ ทั้งหลายได้เอามาเป็นแนวนิด ๆ หน่อย ๆ บ้าง

ถ. ตอนใกล้ ๆ มีการทุรนทุรายไหม

พ. ตอนนั้นผมไม่รู้ เพลินไป รู้แต่ว่าพอคิดได้ พระท่านก็มาเรียกไป

ถ. เรียกยังไง

พ. ท่านก็ว่า "ลูกสบายแล้ว ลูกตัดสินใจถูกแล้ว มาหาซิ ลูกจะไม่มีทุกข์แล้ว"

ถ. เห็นฉัพพรรณรังสีไหม

พ. สว่างมากครับ

ถ. มองเห็นตัวเองไหม

พ. เห็นฮะ

ถ. ลักษณะยังไง

พ. ก็ศพธรรมดา เห็นศพตัวเองสังเวชใจ ยิ่งเห็นคนร้องไห้ก็สงสาร สงสารที่เขารักตัวปลอม

ถ บวชวันนี้หรือ

พ. ฮะ ที่พระจุฬามุนี พอออกไปพระท่านก็เรียก "เอหิภิกขุ"

ถ. สภาพร่างบนนิพพานเป็นอย่างไร

พ. เป็นพระฮะ ตามไปนะฮะ

ถ. จะพอประทานรสชาติบนพระนิพพานได้ไหม ?

พ. อย่าไปติดบรรยายเลย เพราะความสวยเอาไปไม่ได้ฮะ พึ่งแล้วก็แค่ชื่นใจประเดี๋ยวเดียว สู้หมั่นฝึก หมั่นหนี หมั่นละ ดีกว่า

ถึงคราวคุณอ๋อยตายบ้าง พรรคพวกก็เชิญมาคุยกันตามธรรมเนียม (คุณอ๋อยสิ้นเมื่อ ๑๒ มกราคม ๒๕๒๑ วันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๒๑ เป็นวันนัดทรงกระดาน)

อ๋อยขอบคุณมากนะจ๊ะ คุณจ๊ะทำใจได้ไหมจ๊ะ อ๋อยสบายดีมากเลย ได้พบทุก ๆ องค์ไปไหนก็สบาย

ถ. ที่รัชนีเห็นภาพสมเด็จ ฯ ประทานม้วนอะไรให้

อ. ให้ตัดเรื่องห่วงวัด ท่านทรงให้ดูคำพยากรณ์ของวัดและหลวงพ่อ

ถ. อารมณ์ที่ทำจิตได้นั้นตอนไหน

อ. ก่อนตาย ถ้าทำได้ก็ไม่พ้นวัน

ถ. มีความรู้สึกยังไง

อ. ทุกข์เกิด เป็นห่วงหลวงพ่อ แต่หลวงพ่อท่านมา ท่านสอนไม่ให้ติดในตัวบุคคล

อยากให้ทุกคนรีบขึ้นไปจัง อิสระจริง ๆ ไปไหนหรือหาใครก็สะดวก ได้ไปกราบพระจนชุ่มใจจริง ๆ

ถ. ตอนเสวยวิมุติสุข เป็นยังไง

อ. เบา อิ่มใจ สบาย เบาใจ สดชื่น เสียดายว่าเราโง่ตั้งนาน พวกเราไปได้ทุกคนเลย มีความสุขจริง ๆ

ถ. ตอนไป ไปในฌาน ๔ หรือ

อ. ฌาน ๔

ถ. คนไม่ได้ฌาน ๔ ทำไง

อ. ถึง แต่ไม่รู้

ถ. ถึงในขณะพิจารณาหรือว่าเวลาทำสมาธิ

อ. ถึงทั้งเวลาพิจารณาและอยู่เฉย ๆ ตอนยังไม่ตายเคยได้อะไรที่ไหน

ถ. อยากถามเรื่องฌาน

อ. อย่าเพิ่งถามเลย ยังไม่รู้เลยว่าตัวเองไปได้ยังไง ขอศึกษาก่อนนะ

ถ. พระรูปของสมเด็จ ฯ องค์ปฐม ท่านเสกให้หรือเปล่า

อ. เดี๋ยวนี้ท่านก็เสด็จ

ถ. ตอนก่อนตายคงจะมารับกันมากกระมัง

อ. มากันมาก เห็นแล้วตกตะลึง

ถ. มารับก่อนสิ้นใจหรือ

อ. ใช่ สวยมาก ๆ สมเด็จ ฯ ทรงฉัพพรรณรังสีสวยที่สุด

ถ. หลวงตาบอกว่าจะอาการหนักเดือนกุมภาพันธ์ ทำไมจึงไปเสียก่อนได้

อ. ขืนอยู่ก็ต้องครึ่งหลับครึ่งตื่นอย่างนั้น

ต่อมาเมื่อ ๒๕ มกราคม ๒๕๒๑ (พระราชทานเพลิง เมื่อ ๑๙ มกราคม ๒๕๒๑)

ถ. ขอทราบชื่อข้างบน

อ. มี ๒ ชื่อ ที่เรียกทั่วไปชื่อหนึ่ง เฉพาะชื่อหนึ่ง เอาชื่อไหน

ถ. เอาทั้ง ๒ ชื่อ

อ. ทั่วไปเรียก "แม่อ๋อย" ชื่อเฉพาะเรียก "ธรรมภิกษุ" ท่านเห็นว่าอ๋อยเลี้ยงพระมาก รู้หรือเปล่าว่าอ๋อยไปเพราะเลี้ยงพระนะ

ถ. จิตตอนใกล้จะดับเป็นยังไง

อ. ตอนนั้นพิจารณาความทุกข์ของร่างกายว่ามันเลว ใจเลยสบาย คือ เราอย่าไปคิดเจ็บตามไปกับร่างกาย อารมณ์เหมือนคนเคลิ้มครึ่งหลับครึ่งรู้สึก นั่นแหละ จะรู้สึกเบาขึ้น ๆ เรื่อย ๆ จนใจเราจับอยู่ที่พระ จะเห็นพระท่านใสขึ้น นั่นแหละที่ตัวเราแยกออกโดยแท้เลย ที่จริงอ๋อยหลุดไปเกือบวันหนึ่งแล้วนะ อ๋อยถึงได้เห็นร่างและได้พิจารณาร่าง เรามีพระชั้นเยี่ยม ๆ นะ จับท่านไว้ให้ดี

ถ. ตอนเผาที่มีฝนปรอยน่ะ พี่อ่อยทำหรือ

อ. พระย่ะ

ถ. เริ่มตัดเมื่อไหร่ ?

อ. วันที่ ๑๑ นะจ๊ะ ตอน ๓ ทุ่ม รู้สึกปวดมาก จะเหมือนวันอาทิตย์ ทนแทบแย่ ใจฉันก็นึกถึงหลวงพ่ออยู่ว่าท่านจะให้อยู่ต่อก็ต้องขอไม่ทรมาน แล้วอารมณ์ก็ชักเคลิ้ม ๆ พิจารณาว่าร่างเรานี่มันทรมานจริง ๆ แค่นั้นเอง หลวงพ่อท่านก็ปรากฏขึ้น ใจคิดนะ แต่ไม่เหมือนหลวงพ่อตอนนี้หรอก สวยมาก ใจเลยจับที่ท่านกับสมเด็จองค์ปฐม

พอดีตอน ๔ ทุ่มกว่า ๆ หลวงปู่ (ธรรมไชย) ท่านก็มาทำพิธี ตอนนั้นจิตยังกึ่งห่วงกึ่งไม่ห่วงอยู่ ใจยังได้ยินเสียงหลวงปู่ชัดมาก เลยได้ฟังท่านสวดอะไรต่ออะไรจนเคลิ้มอีกครั้ง คราวนี้ได้พบพระมากมาย หลวงพ่อ หลวงปู่ชุ่ม หลวงปู่วงศ์ หลวงปู่คำแสนเล็ก หลวงปู่คำแสนใหญ่ท่านก็มา ท่านให้กำลังใจมาก โดยเปล่งฉัพพรรณรังสี เห็นคราวนี้ติดตา พร้อมกับได้ฟังเทศน์หลวงปู่อีกครั้งในเรื่องของทุกข์ ชาดก จิตเลยพิจารณาตามดูตัวเองที่นอนอยู่ดูกาย (ใหม่) ที่ดีกว่าสังขาร ขันธ์ ๕ แล้วหลวงพ่อท่านจึงชวนไปดูที่อยู่ใหม่ ตอนนั้นสมเด็จ ฯ ตรัสว่ายังติดห่วงงานของวัด ของหลวงพ่อ เป็นตัณหาอย่างหยาบ ๆ อยู่ เลยต้องพิจารณาทบทวน ท่านทรงพระเมตตาแสดงภาพในอนาคตให้ปรากฏขึ้น ฉันเลยสบายใจขึ้น

ตอนตี ๓ ต่อตี ๔ เมื่อจิตทบทวนไปมาเรื่องภาระต่าง ๆ เรื่องวัดหลวงตา เรื่องคุณและลูก ๆ พร้อมทั้งดูสังขารตัวเอง ว่ามีแต่จะทรุดลง ๆ แล้วยังทำความลำบากให้กับอีกหลายคน ไหน ๆ ก็จะทิ้งแล้ว ไม่ต้องให้ใครเขามาลำบากกับเราอีก เมื่อจิตคิดเพียงเท่านี้ ใจเลยเป็นสุข อิ่ม เหมือนกับเราตัดสินใจตกลงใจจะเอาอะไรอย่างหนึ่งแน่นอน นั่นแหละที่เรียกว่า วิมุตสุข

ถ. ตอนจิตออกไป ไม่รู้ตัวใช่ไหม

อ. จ้ะ เหมือนคนเคลิ้ม ๆ แล้วเลยไป

ถ. อย่างนี้ก็เป็นฌาน ๔ หรือ

อ. จ้ะ

ถ. จิตไม่ได้จับพระนิพพานหรือ

อ. จับซีจ้ะ จับตลอดเวลา นี่เล่าให้ฟังถึงความรู้สึก

ถ. ทิ้งร่างไปตั้งแต่ตอนตี ๕ หรือ

อ. ใช่จ้ะ ร่างมันทำงานของมันไปจนกว่าถ่านจะหมด

ถ. แล้วอยู่ตรงนั้นจนกี่โมง ถึงได้ไปข้างบน

อ. เคลื่อนไปอยู่เรื่อย ๆ เพราะท่านพาไปดู

ถ. ไปแล้ว เขามีพิธีอะไรบ้าง

อ. วันนั้นแหละจ้ะ ท่านก็เรียกเป็น เอหิภิกขุ

ถ. กระดูกพระอรหันต์ เขาว่าต้องเป็นพระธาตุ ?

อ. อยู่ที่อธิษฐานจ้ะ ใครจะไปรู้ว่าจะได้เป็นล่ะจ๊ะ

ถ. บนนิพพานมีเพศหรือเปล่า

อ. ไม่มีจ้ะ

ถ. คุณอ๋อย เป็นภิกษุ หมายถึงเป็นผู้ชายหรือ ?

อ. พระค่ะ เราอย่าไปติดเพศซีคะ

ถ. พวกสุกขวิปัสสโก บางทีมีคนเขาไปเห็นอยู่ข้างบนนั้น ไปได้ยังไง

อ. กายทิพย์ไงคะ กายบุญ เหมือนเขาทำหุ่นไว้นั่นแหละ

นี่ก็เป็นเรื่องของการทรงกระดาน ฟังกันไว้เล่น ๆ หรือพูดว่าฟังกันไว้สนุก ๆ ดีกว่า สำหรับตัวคุณเสริมเองนั้นมีความสงสัยไม่หายว่าเมื่อพระท่านทำพิธีให้อย่างใหญ่โต และหลวงพ่อบอกว่าหาย แล้วทำไมจึงตายได้ พอดีตอนที่หาหลักฐานต่าง ๆ สั่งให้ผู้เขียนรวบรวมนั้นบังเอิญพบพระดาษกำหนดการพิธีซึ่งหลวงพ่อพิมพ์เองตามคำสั่งของพระท่าน ปรากฏว่ามีใจความ ดังนี้

กำหนดบำเพ็ญกุศลพิเศษ

(๑) เจริญพระกรรมฐานเสร็จ ผู้บำเพ็ญกุศลคลุมตัวด้วยผ้าขาวประคองรูปเปรียบซึ่งมีสายสิญจน์ผูกติดอยู่ด้วย สายสิญจน์ พระถือไว้ทุกรูป

(๒) ในเวลาเดียวกันนั้นพระสวดมาติกา เสร็จแล้วบังสุกุล (ตาย)

(๓) หลังจากนั้น เอารูปเปรียบใส่ไว้ในถาดหรือสังกะสี เริ่มจุดไฟเผารูปเปรียบหรือรูปแทน พระสวดหน้าไฟ (พระอภิธรรม ๗ บท)

(๔) เมื่อพระสวดเสร็จ ผู้บำเพ็ญกุศลถวายไทยทานแด่ภิกษุสามเณรทุกรูป เมื่อถวายเสร็จแล้วใช้ผ้าขาวคลุมตัว พระสงฆ์บังสุกุล (เป็น) แล้วให้พร

(๕) ขณะที่พระให้พร ขอให้ผู้บำเพ็ญกุศลนึกถึงเจ้ากรรมทั้งหลายที่เคยถูกกระทำมาในกาลก่อนทั้งหมด คือก่อนวันนี้ เรื่อยลงไปถึงในอดีตทั้งหมด ขอให้มาอโหสิกรรมและอนุโมทนา

(๖) พระให้พร (ยถา) แล้วใช้สวด อัตถลัทธา จบแล้วใช้มงคลจักรวาลน้อย ภวตุสัพ ฯ เป็นเสร็จพิธี ตอนที่พระให้พร ให้ผู้บำเพ็ญกุศลและคนอื่นร่วมรับการประพรมน้ำพระพุทธมนต์

(๗) หลังจากนั้น เรื่องของหมอ หมดภัยในวัฏฏสงสาร

พิธีนี้ทำเมื่อ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๒๐ ก่อนวันตายถึง ๖ เดือน ไม่มีใครเอาใจใส่กับคำว่า "หมดภัยในวัฏฏสงสาร" ไปทึกทักกันเอาเองว่า หมายความว่าหายจากโรคกันหมด ซึ่งก็เป็นการดีไปอย่างหนึ่ง คือ ดีแก่กำลังใจของครอบครัว

คติของคุณอ๋อยที่พวกข้างหลังอยากจะรู้ว่ามีผลเป็นประการใดก็ได้นำมาแสดงไว้แล้ว คุณอ๋อยจะไปอยู่ที่ไหน ผู้ที่รู้เองเห็นเองไม่ได้ก็ย่อมจะไม่มีความแน่ใจลงไปได้ ที่แน่ใจได้นั้นคือแน่ใจว่าคุณอ๋อยไปสู่สุคติแน่นอน เป็นกำลังใจแก่เพื่อนในทางธรรมที่จะตั้งจิตปฏิบัติเพื่อผลสูงสุดอันเป็นจุดหมายปลายทางของพระพุทธศาสนาได้ไม่น้อยทีเดียว

บัดนี้ เป็นกาลอันสมควรที่จะยุติเรื่องของคุณอ๋อยได้แล้ว ผู้เขียนไม่ตั้งใจจะยกย่องยืนยันหรือช่วยอวดอ้างสรรพคุณของคณะปฏิบัติธรรมคณะนี้ว่าจะดีวิเศษกว่าคณะอื่นแต่อย่างใด เพียงแต่ประสงค์จะให้เป็นเครื่องยืนยันในผลการปฏิบัติธรรมตามคำสอนขององค์พระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า ปฏิบัติตามได้จริง มีผลประเสริฐจริงเท่านั้น

เรื่องจริงอิงนิทานเล่ม ๓ * โดย.. ลูกศิษย์หลวงพ่อ “ฤาษีลิงดำ” *